

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΑ' ΤΕΥΧ. Α' ΙΩΑΝ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308 15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1987 ΑΡΙΘ. 3

Ο ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ Κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Ἀγαπητοί μου νέοι καὶ νέες τῆς Ἀθήνας,

ἡ σημερινὴ ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν μοῦ παρέχει τὴν εὐκαιρίαν νὰ σᾶς παρακαλέσω, σὰν πνευματικὸς σας Πατέρας καὶ Ποιμενάρχης, νὰ ἀφοσιωθοῦμε γιὰ λίγο στὴ θεώρηση τῶν μορφῶν τους καὶ τῆς προσφορᾶς τους στὴν πνευματικὴ μας κληρονομιά, στὴν ἐθνικὴ μας ἰδιοπροσωπία. Γιατί, πέρα ἀπὸ τὸ ὅτι στὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἔχουμε ζωντανὴ τὴν παρουσία τους, ἐπιπλέον τὸ μήνυμά τους ἔχει καθοριστικὴ σπουδαιότητα γιὰ ὅλους μας· γιὰ ὅσους ἔχουμε θητεύσει παλιότερα καὶ γιὰ σᾶς ποὺ θητεύετε σήμερον στὴ δικασίαν τῆς γνώσης καὶ τῆς ἀγωγῆς.

Α. Καὶ οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες —μὲ ἐπιμελὴ φροντίδα, σπουδὴ καὶ φιλομάθεια— ὑπῆρξαν κάτοχοι ὅλης σχεδὸν τῆς τότε γνωστῆς ἐπιστήμης, ποὺ ἀνῆκε στὸ γενικὸ πλαίσιο τῶν φιλοσοφικῶν σπουδῶν. (Γνωρίζουμε ὅτι ὁ Γρηγόριος, τελειώνοντας ἐδῶ στὴν Ἀθήνα τὶς σπουδές του, δίδαξε γιὰ ἓνα χρόνον φιλοσοφία μετὰ ἀπὸ ἐπίμονες παρακλήσεις τῶν πρώην καθηγητῶν καὶ τῶν συμφοιτητῶν του. Καὶ ὁ ἀδελφικὸς του φίλος καὶ συμφοιτητῆς Βασίλειος ἦταν κυριολεκτικὰ πανεπιστήμονας γιὰ τὴν ἐποχὴ του. Τέλος, ὁ Ἰωάννης προοριζόταν γιὰ διάδοχος τῶν διδασκάλων του τοῦ ρήτορα Λιβανίου καὶ τοῦ φιλόσοφου Προαιρεσίου, ἀν δὲν τὸν κέρδιζε ὀλοκληρωτικὰ ἡ Ἐκκλησία). Μὲ τὸ νὰ εἶναι κριτικὰ μυαλὰ καὶ δυναμικὲς προσωπικότητες, ἀντὶ νὰ ἀφομοιωθοῦν, ἀφομοίωσαν οἱ ἴδιοι τὴ σοφίαν τῆς εἰδωλολατρικῆς Ἀνατολῆς· διάλεξαν, σὰν τὶς μέλισσες, τὸν

ἀνθὸ καὶ ὄχι τὰ ἀγκάθια, ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Μ. Βασίλειος. Κι ἔπειτα, αὐτὴν τὴ σοφίαν τὴν ἔκαναν ὄχημα τῆς ἀληθινῆς φιλοσοφίας, τῆς χριστιανικῆς τους ζωῆς. Ἔτσι ἀποδείχθηκαν ἀληθινὰ σοφοί. Γιατί, ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ἐκεῖνος ποὺ ἔχει στὸ μυαλὸ τὴ σοφίαν καὶ στὴ γλῶσσα τὴν εὐστροφίαν, ἀλλὰ ἡ ψυχὴ του εἶναι ἀκατάστατη καὶ ἀκαλλιέργητη, αὐτὸς δὲν εἶναι σοφός. Μπορεῖ ἄλλοι, συμπληρώνει ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, νὰ στεροῦνται τὴ διανοητικὴ καλλιέργειαν, ἀλλὰ νὰ ἔχουν πλεόνασμα σωστῆς κρίσεως καὶ ἐμπρακτικῆς παιδείας. Ἐνῶ οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες συνδύασαν καὶ τὰ δύο: τὴν εὐρεία φιλοσοφικὴ μόρφωσιν μὲ τὴν μόρφωσιν τοῦ χαρακτήρος τους. Αὕτῃ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς αἰτίαι ποὺ τοὺς τιμοῦμε καὶ ὡς προστάτες τῶν Γραμμάτων.

Β. Ἀξίζει νὰ ἐπιμείνουμε ἰδιαίτερα σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο. Δίχως τὴ μόρφωσιν τοῦ χαρακτήρα, ἡ γνώση γεμίζει μὲ ἔπαρσιν τὸν ἄνθρωπον· ἐξασφαλίζει γιὰ τὸ κοινωνικὸ σύνολο γόνιμα μυαλὰ, μὰ ἄγονες συνειδήσεις· ἐπιστήμονες, ὄχι ὅμως καὶ ἄνθρωποι.

Δυστυχῶς, πρέπει νὰ τὸ παραδεχθοῦμε ὅτι ἀπὸ τὴ φύσιν τῆς ἡ σύγχρονης ἐπιστημονικῆς γνώσεως δὲν προωθεῖ τὴν μόρφωσιν τοῦ χαρακτήρα. Τὰ πάντα ἀντιμετωπίζονται ὡς ἀντικείμενα ψυχρῆς ἀναλύσεως, ἐνῶ περιορίζεται τὸ ἀληθινὸ νόημά τους σὲ ἐπιστημονικὰς πληροφορίες ὑποχρεωτικὰς γιὰ ὅλους. Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος, καὶ πιὸ συγκεκριμένα ἐσεῖς οἱ νέοι καλεῖσθε νὰ γνωρίσετε τὸν κόσμον γύρω σας μαθαίνοντας ἓνα πλῆθος εἰδικῶν

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ*

(ΜΝΗΜΟΝΙΟ)

Μετά τὴν κομματικοποίησι καὶ τὴν σὲ μερικὰ σημεῖα τραγικὴ ὑποβάθμισι ὅλων τῶν βαθμίδων τῆς ἐκπαιδεύσεως κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια, ἤρχισε ὁλονὲν καὶ ἐντονώτερον

νὰ προβάλλεται τὸ αἶτημα γιὰ μιὰ πανεθνικὴ καὶ ὑπερκομματικὴ ἀντιμετώπισι τῶν ζητημάτων τῆς Παιδείας. Ἡ ἀνάγκη ἀναβαθμίσεως τῆς Παιδείας προεβλήθη ἀπὸ κυ-

* Τὰ συνοπτικῶς καὶ κατὰ τηλεγραφικὸν τρόπο ἀναφερόμενα στὸ παρὸν Μνημόνιο ἔχουν ἀναπτυχθῆ ἐκτενῶς ἀπὸ τὸν γράφοντα στὰ ἐξῆς δημοσιεύματά του, στὰ ὁποῖα καὶ παραπέμπουμε: Χριστιανικὸς Ἀνθρωπισμός, ἐν Ἀθήναις 1951. — Ἡ ἐν τοῖς σχολείοις καλλιέργεια τοῦ ἥθους τῶν μαθητῶν, ἐν Ἀθήναις 1957. — Ἀνθρωπολογία, ἐν Μεγάλῃ Ἑλλην. Ἐγκυκλ., συμπληρ. τόμ. Α' (1957). — Ἡ λειτουργικὴ μόρφωσις καὶ ἀγωγή. Συμβολὴ εἰς τὴν θεωρίαν τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς, ἐν Ἀθήναις 1957. — Ἡ μορφωτικὴ ἀξία τοῦ ἱσχύοντος Τριωδίου, ἐν Ἀθήναις 1958. — Ἡ γενετήσιος μόρφωσις καὶ ἀγωγή ἐξ ἐπόψεως χριστιανικῆς, περ. «Ἐκκλησιαστικὸν Βῆμα», ἔτη 1959-1960. — Ἡ καλλιέργεια τῆς βουλήσεως διὰ τοῦ ὁρθοδόξου μορφωτικοῦ ἔργου, ἐν Ἀθήναις 1960. — Ὁλοκληρωμέναι προσωπικότητες, ἐν Ἀθήναις 1961. — Τὸ αἶτημα τῆς ἀναμορφώσεως τοῦ θεσμοῦ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου παρ' ἡμῖν, ἐν Ἀθήναις 1963. — Κατήχησις, Κατηχητής, Κατηχητικὰ Σχολεῖα, Κατηχητικὴ Κατηχούμενοι, ἐν Θρ. καὶ Ἠθ. Ἐγκυκλ. τόμ. 7 (1965), στ. 453-464. — Κριτικὴ τοῦ οὐμανιστικοῦ ἡ

ἀνθρωπιστικοῦ ιδεώδους ἐξ ἐπόψεως χριστιανικῆς, περ. «Ἐφημέριος», ἔτη 1966-1967 (σὲ πολλὰς συνέχειας). — Ἡ περὶ μορφώσεως διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Καππαδοκίας, περ. «Ἐφημέριος», ἔτος 1967 (σὲ πολλὰς συνέχειας). — Ἐφηβικὴ ἡλικία καὶ χριστιανικὴ ἀγωγή, περ. «Ἐφημέριος», ἔτος 1967. — Μόρφωσις καὶ Μυστήριον, ἐν «Χριστιανικῷ Συμποσίῳ», τόμ. 2, Ἀθῆναι, 1968, σ. 165-168. — Χριστιανικὴ Παιδεία, ἐν Μεγάλῃ Παιδαγ. Ἐγκυκλ., τόμ. 5 (1968), σελ. 616-618. — Ὁ ἀγὼν τοῦ ἀτόμου γιὰ τὴν ὁλοκλήρωσι τῆς προσωπικότητος, Ἀθῆναι, 1970. — Ἐκκλησία καὶ Νεότης, ἐν Ἀθήναις 1970. — Ἡ ὁρθόδοξος λατρεία ὡς φορεὺς τοῦ ἀνθρωπιστικοῦ ιδεώδους, ἐν Ἀθήναις 1972. — Μαθήματα Κατηχητικῆς ἢ Χριστιανικῆς Παιδαγωγικῆς, ἐν Ἀθήναις 1978. — Ἡ παιδεία τῆς ἐλευθερίας καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς παιδείας, Ἀθῆναι 1980. — Τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, Ἀθῆναι, 1982. — Τὸ ιδεώδες τῆς Παιδείας, Ἀθῆναι, 1985. — Κρίσιμα προβλήματα τῶν νέων, Ἀθῆναι, 1987. Στὰ ἔργα αὐτὰ ἀναφέρεται εὐρύτερη ἐλληνικὴ καὶ ξένη βιβλιογραφία.

γνώσεων, δίχως νὰ ἀναπτύξετε μιὰ ὑπεύθυνη προσωπικὴ σχέση μαζί του. Οἱ ἀνάγκες τῆς ἐπιβιώσεως τοποθετοῦν σὲ κατώτερη μοῖρα τὴν ἀναζήτησιν τοῦ καθολικοῦ νοήματος τῆς φύσεως καὶ τῶν συνανθρώπων, μὲ τοὺς ὁποίους ἔρχεστε τελικὰ σὲ χρησιμοθηρικὴ σχέση.

Τὴν ἐποχὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἡ διαδιδασκία τῆς γνώσεως ἦταν διαφορετικὴ. Ὁ κύκλος τῶν σπουδῶν ἀνῆκε στὴ φιλοσοφία, πού ἔδειχνε στοὺς νέους τὴν ἀναζήτησιν τοῦ σκοποῦ, τῆς προοπτικῆς πού εἶχε ὁ κόσμος. Κυρίως ὅμως οἱ ἴδιοι, ζώντας τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴ, ὑπέδειξαν μιὰ ριζικὰ νέα θεώρησιν καὶ στάσιν ζωῆς, μιὰ νέα γνώσιν τοῦ κόσμου: αὐτὴν πού ἐπιτρέπει στὸν ἄνθρωπον νὰ βλέπει τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν προοπτικὴν τοῦ κόσμου στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι, πιὸ πέρα ἀπὸ τίς ἀπρόσωπες ἐπιστημονικὰς ἀλήθειαι, μᾶς φανερώνουν μιὰ ἄλλη ἐπιστήμη: τὴν ἀποχὴν ἀπὸ τίς κακότητες. Καὶ πρὶν ἀπὸ τίς ἐπὶ μέρους γνώσεις, μᾶς ἀποκαλύπτουν τὴν πρωταρχικὴν σοφίαν: τὸν ἀξίεπαινον βίον πού εἶναι καθαρμένος μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὰ πάθη.

Ἀγαπητά μου Παιδιά,

γιὰ σᾶς πού ἔχετε ἀνοιχτοὺς μπροστὰ σας

τοὺς ὀρίζοντες τῆς ἐπιστήμης, εἶναι ἰδιαίτερα ἐπίκαιρο τὸ μήνυμα τῶν Τριῶν Ἀγίων Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων: μὴ λησμονεῖτε ὅτι ἡ γνώσιν τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἑαυτοῦ σας εἶναι μιὰ διδασκαλία περισσότερο ὑπεύθυνη καὶ προσωπικὴ, ἀπὸ τὴν χρησιμοθηρικὴ ἀποθήκευσιν ἐπιστημονικῶν ἀληθειῶν καὶ ἀκόμη, ὅτι εἶναι ἀνωφελὴ προσωπικὰ ἡ ἐπιστημονικὴ κατάρτισις δίχως τὴν ἐσωτερικὴν μόρφωσιν μέσα στὴν κοινωνία τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐποχὴ μας ἔχει ἀνάγκη πρῶτα ἀπὸ «ἀνθρώπους», κι ἔπειτα ἀπὸ ἐπιστήμονες: ἀπὸ μιὰ προοπτικὴν ζωῆς, μέσα στὸν κυκεῶνα τῶν τεχνολογικῶν γνώσεων καὶ ἐπιτευγμάτων. Ὅπως καὶ ἡ ἐποχὴ τῶν Τριῶν Ἀγίων εἶχε περισσότερο ἀνάγκη ἀπὸ τὸν Ποιμενάρχη παρὰ ἀπὸ ἓνα πανεπιστήμονα Βασίλειον, ἀπὸ τὸν μαχητὴ Θεολόγον παρὰ ἀπὸ ἓνα φιλόσοφον Γρηγόριον, ἀπὸ τὸν πρωτοπόρον κοινωνικὸν διάκονον καὶ ἱεροκλήρικον παρὰ ἀπὸ ἓνα ρήτορα Χρυσόστομον.

Σᾶς εὐχομαι μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά νὰ πραγματώσετε τὴν πρωταρχικὴν σοφίαν καὶ ἐπιστήμην, ὥστε νὰ ἀξιοποιήσετε μὲ αὐτὲς τὴν παρουσίαν σας στὸν κόσμο μας.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

βερνητική πλευρά ἀφ' ἑνὸς μὲ σχετική δια-
κήρυξι τοῦ Πρωθυπουργοῦ στὸ πρῶτο Ὑ-
πουργικὸ Συμβούλιο μετὰ τὸν τελευταῖο ἀνα-
σχηματισμὸ τῆς Κυβερνήσεως, πρᾶγμα ποῦ
σημαίνει ἀναγνώρισι μιᾶς θλιβερᾶς πραγμα-
τικότητος, γιὰ τὴν ὁποία θὰ ἔπρεπε νὰ ἀνα-
ζητηθοῦν καὶ ἐπισημανθοῦν βαρύτερες εὐ-
θύνες, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Ἑ-
θνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ὁ ὁποῖος
ἔχει ἤδη προβάλει τὴν ἀνάγκη διεξαγωγῆς
τοῦ — ὡς μὴ ὠφελε — καθυστερήσαντος εὐ-
ρυτάτου ὑπερκομματικοῦ διαλόγου πρὸς χά-
ραξιν πανεθνικῆς ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς.

Ἀναμφιβόλως πρέπει στὸν διάλογο αὐτὸ
νὰ συμμετάσχουν καὶ ἐκπρόσωποι τῶν μα-
θητῶν καὶ σπουδαστῶν, γιὰ νὰ γίνουν ἀντι-
ληπτοὶ οἱ παλμοί, οἱ προβληματισμοί, οἱ ὁ-
ραματισμοὶ καὶ οἱ στόχοι τους. Ἀλλ' αὐτὸ
δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ λησμονηθῇ ἡ
παραγνωρισθῇ ὅτι τὸ πρῶτο καὶ ἡ προτε-
ριότης συμμετοχῆς στὸν διάλογο ἀνήκουν
πρὸ πάντων σὲ ἐπαίοντες, οἱ ὁποῖοι ἔχουν
μεγαλύτερη θεωρητικὴ γνῶσι καὶ πλουσιώ-
τερη πρακτικὴ ἐμπειρία ἐπὶ τῶν ζητημάτων
τοῦ παιδευτικοῦ προσανατολισμοῦ τῆς ἐλ-
ληνικῆς νεολαίας.

Εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ ἀναγνωρισθῇ
ἡ ἀναγκαιότης νὰ ἀρχίσουν οἱ πανεθνικὲς
προσπάθειες γιὰ τὴν ἀναβάθμισι τῆς Παιδείας
ὅχι ἀπὸ τὰ κεραμίδια, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ θεμέλια.
Πρέπει ἐπὶ πλέον νὰ ἀπαλλαγούμε ἀπὸ κάθε
τάσι ἀβδηριτισμοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιδίωκε νὰ
κατασκευασθοῦν — ἔστω καλλιμάρμαρες —
ἐκπαιδευτικὲς κρῆνες, οἱ ὁποῖες ὅμως δὲν
θὰ ἦταν συνδεδεμένες μὲ τὴν πηγὴ τοῦ «ζῶν-
τος ὕδατος» τῆς ἐλληνορθοδόξου μορφωτικῆς
καὶ παιδαγωγικῆς παραδόσεως.

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν παράδοσι αὐτὴ ἡ Ἐκ-
κλησία — ὡς ἡ ἐπὶ αἰῶνες στοργικὴ Μητέρα

τοῦ Ἔθνους — ἐπιβάλλεται νὰ ἔχῃ τὸν πρῶτο
λόγο στὰ ζητήματα τοῦ κοσμοθεωρητικοῦ,
τοῦ βιοθεωρητικοῦ, τοῦ ἠθικοῦ καὶ τοῦ πολι-
τιστικοῦ προσανατολισμοῦ τῶν Ἑλληνοπαί-
δων, γι' αὐτὸ ἃς ἐπιτραπῇ διὰ τοῦ παρόντος
Μνημονίου νὰ ὑπομνησθοῦν — ὑπὸ τὴν ὀπτι-
κὴ γωνία τῆς Ἐκκλησίας — οἱ κυριώτερες
ἀρχές καὶ τὰ κυριώτερα αἰτήματα, ποῦ θὰ
ἔπρεπε νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν σὲ κάθε ἀλη-
θινὰ ἐλληνικὸν διάλογο περὶ Παιδείας. Χωρὶς
νὰ κομίζωμε «γλαῦκ' ἐς Ἀθήνας», πρέπει
ἄλλη μιὰ φορὰ εὐσυνόπτως ἡ καὶ κατὰ τηλε-
γραφικὸν τρόπο νὰ ὑπενθυμίσωμεν τὰ ἐξῆς:

1) Γιὰ τὰ ζητήματα τῆς Παιδείας σὲ
ὁποιαδήποτε πανεθνικὴ ἐπιτροπὴ διαλόγου
ἐπιβάλλεται νὰ συμμετέχουν σ' αὐτὴν ὡς ὁρ-
γανικὰ μέλη ἐκπρόσωποι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ σὲ ὁποια-
δήποτε σχετικὴ ἐπιτροπὴ τῆς δικαιοδοσίας
τῆς Τοπικῆς Αυτοδιοικήσεως (Νομαρχίας,
Δήμου, Κοινότητος κ.λπ.) πρέπει νὰ συμμε-
τέχουν ἐκπρόσωποι τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκο-
πῆς ἡ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

2) Ἡ ὕγιης Παιδεία στηρίζεται ὅχι σὲ
μιὰ μονόπλευρη φυσιοκρατικὴ, «νατουραλι-
στικὴ» Ἀνθρωπολογία, ποῦ λαμβάνει μονο-
μερῶς ὑπ' ὄψιν τὸ βιολογικὸ στοιχεῖο καὶ
παραθερεῖ τίς βαθύτερες πνευματικὲς ἀνάγκ-
ες τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, ἀλλὰ τὴν ἐκ
Θείας Ἀποκαλύψεως βιβλικὴ ἀντίληψιν περὶ
τοῦ ἀνθρώπου ὡς πλασθέντος «κατ' εἰκόνα»
καὶ «καθ' ὁμοίωσιν» τοῦ Θεοῦ (Γεν. α', 26).
Ὁ ἐκπαιδευόμενος νέος δὲν περιορίζεται στὰ
σωματικὰ πλαίσια, ποῦ δημιουργοῦνται ἀπὸ
ὕλη χωρητὴ, σταθμητὴ, μετρητὴ, ἐκτατὴ,
ἀλλοιωτὴ, διαιρετὴ καὶ φθειρομένη, οὔτε
πρέπει ἀπλῶς νὰ γίνῃ ἓνα ἐξάρτημα καὶ
τροχὸς στὴ μηχανὴ τῆς οἰκονομικοτεχνικῆς
παραγωγικῆς διαδικασίας. Ἐπὶ πλέον ἔχει
μέσα τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, ἀχώρητο, ἀπεριό-
ριστο, ἀστάθμητο, ἀφθαρτο, ἀθάνατο καὶ
ἐλεύθερο, ποῦ ἔμπορεῖ νὰ διασπᾷ τὰ πλαίσια
τῆς βιολογικῆς, ψυχολογικῆς καὶ κοινωνικῆς
νομοτελείας καὶ ἀναγκαιότητος καὶ μὲ τὴν
οἰκείωσιν τῆς Θείας Χάριτος νὰ ὑπερνικᾷ τὴν
«τῶν νόμων ἀκολουθίαν» (Ἰωάννης Χρυσό-
στομος), νὰ ἀναπτύσῃ καὶ ὁλοκληρώῃ τὴν

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν ταχυδρο-
μικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία»,
«Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», νὰ σημειώνουν
καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀποστολῆς.

ἀτομικότητά του μὲ ἀξιοποιήσει τῶν «ἀρχετύπων» τῆς ὑπάρξεώς του, νὰ ἀνυψώνεται στὶς σφαῖρες τοῦ «ὄντως ὄντος», νὰ γίνεται ἀληθινὸ πρόσωπο, ποὺ συνάπτει σχέσεις γνησίας κοινωνίας μὲ τὸ προσωπικὸ Σὺ τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καὶ τῶν συνανθρώπων του καὶ νὰ ἀποβαίνει «καινὴ κτίσις» ἐν Χριστῷ (Β' Κορ. ε', 17).

3) Ἐκ τῆς Ἀνθρωπολογίας αὐτῆς γίνεται φανερό, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ταυτίζουμε ἢ συγχέουμε τὴν ἀληθινὴ Παιδεία πρὸς τὶς διάφορες συγκεκριμένες μορφές καὶ ἐκφάνσεις τῆς θεσμοθετημένης ἐκπαιδεύσεως, διδασκαλίας καὶ μαθήσεως, ποὺ ἀπλῶς ἀλληλοπεριχωροῦνται μὲ τὴν ὅλη Παιδεία, ἡ ὁποία ὅμως εἶναι κάτι πολὺ εὐρύτερο ἀπὸ αὐτές. Τὴν πολὺ εὐρύτερη ἔννοια τῆς Παιδείας μπορούμε νὰ τὴν κατανοήσουμε ἀφ' ἑνὸς ὡς τὸ εὐρὺ φάσμα καὶ τὴν ὀργανικὴ ὁλότητα τῶν ποικίλων ἐκκλησιαστικῶν, οἰκογενειακῶν, σχολικῶν, κοινωνικῶν, ἐθνικῶν καὶ πολιτιστικῶν παραγόντων, οἱ ὁποῖοι πρωτογενῶς ἢ δευτερογενῶς δημιουργοῦν ἢ ἀπλῶς πρακτορεύουν τὸ καθ' ὅλου ἔργο τῆς διαπλάσεως προσωπικότητων, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ποὺ στὴν ἰδεώδη του μορφή πρέπει νὰ εἶναι ὄχι ἀπλῶς ἡ τροφοδότησις καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς διανοίας ἔστω σὲ ὑψηλὸ βαθμὸ στὴν περίπτωσι ἐκκολάψεως καὶ ἀναπτύξεως ἐπιστημόνων ἐξειδικεύσεως ὑψηλῆς στάθμης, ἀλλὰ ἡ ἀληθινὴ μόρφωσις καὶ ὄχι ἡ παραμόρφωσις τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Ἡ ἀληθινὴ μόρφωσις, ἡ ὁποία εἶναι τὸ ποιητικὸ καὶ τὸ τελικὸ αἶτιο τοῦ παιδευτικοῦ ἔργου, ἐτυμολογικῶς σημαίνει τὸν ἐξάνθρωπισμὸ τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδὴ τὸ νὰ προσλάβῃ ἡ ἀνθρωπίνη ὑπερξίς τὴν μορφή, ἡ ὁποία ταιριάζει σ' ἐκείνην, μὲ ἄλλη διατύπωσις τὸ νὰ γίνῃ ὁ ἄνθρωπος ἀληθινὰ ἄνθρωπος.

4) Μέσα στὴν ὁλότητα τῆς ἐλληνορθόδοξου παιδαγωγικῆς προσπάθειας, — συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴ τῆς «ἀνακεφαλαιώσεως» ἐν τῷ Χριστῷ τῶν ἐπουρανίων καὶ τῶν ἐπιγείων (Ἐφ. α', 10) —, δὲν περιφρονοῦνται τὰ πορίσματα τῆς Παιδαγωγικῆς Ψυχολογίας, τῆς Θεωρίας τῆς μαθήσεως, τῆς Διδακτικῆς καὶ τῶν λοιπῶν κλάδων τῆς Παιδα-

γωγικῆς Ἐπιστήμης, γιὰ τοὺς ὁποίους ἰσχύουν ἐπίσης οἱ λόγοι τῆς Σοφίας Σειράχ: «Κύριος ἔδωκεν ἀνθρώποις ἐπιστήμην ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ» (λη', 1-6). Ἡ Παιδαγωγικὴ Ἐπιστήμη ἐπιβάλλει τὴν χρησιμοποίησι καὶ ἀνάπτυξι ὀρισμένων βιολογικῶν καὶ ψυχολογικῶν διαδικασιῶν, οἱ ὁποῖες ἐξ ἐπόψεως μορφολογικῆς ἢ εἰδολογικῆς ὑποβοηθοῦν τὴν καλύτερη ἀνάπτυξι καὶ λειτουργικὴ ἀπόδοσι τῶν ψυχροσωματικῶν μηχανισμῶν καὶ δεξιοτήτων τοῦ ἀνθρώπου.

Οἱ διαδικασίες αὐτές κορυφώνονται μὲ τὴν ἀξιοποίησι τῆς ἀρχῆς, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποία οἱ ἐκπαιδευόμενοι δὲν θεωροῦνται ὡς ἀπλᾶ ἀντικείμενα, ἀλλ' ὡς ὑποκείμενα, ποὺ μὲ προσωπικὴ διαλογικὴ ἐπικοινωνία συμ-προσδιορίζουν καὶ συνδιαμορφώνουν τὴν διδακτικὴ πορεία. Ἡ πορεία αὕτη πρέπει νὰ ὀδηγῇ στὴν βαθμιαία ἀντικατάστασι τοῦ παιδευτικοῦ ἐπηρεασμοῦ καὶ τῆς μεταδόσεως ἐνὸς ὀρισμένου ποσοῦ γνώσεων ἢ μορφωτικῶν ἀγαθῶν μὲ αὐτοδιδαχὴ καὶ αὐτομάθησι, μὲ «αὐτοκαθοδήγητὴ παιδευτικὴ ἐνέργεια».

(Ἔπεται τὸ τέλος)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

«ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ»

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία μὲ τὸ εἰδικὸ ἱεραποστολικὸ περιοδικὸ «Πάντα τὰ Ἔθνη»

★ πληροφρεῖ ὑπεύθυνα γιὰ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο ποὺ ἀσκεῖ σήμερα ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία,

★ περιγράφει τὸ περιβάλλον μέσα στὸ ὁποῖο ἀσκεῖται ἡ ἱεραποστολή.

Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐγγραφοῦν συνδρομητὲςμποροῦν νὰ στείλουν τὴν ἐτήσια συνδρομὴ τους (300 δρχ.) στὴ διεύθυνση:

Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος — «Πάντα τὰ Ἔθνη», Ἰω. Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα. Τηλ. 7212.112.

“Η ΑΜΑΧΟΣ ΙΣΧΥΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ,” *

Ύψηλὰ καὶ μεγάλης εὐθύνης εἶναι τὰ καθήκοντα τοῦ ἀναλαμβάνοντος τὴν Προεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας. Τὸ κατ’ ἐμὲ ὀφείλω νὰ δηλώσω ὅτι θὰ ἀφοσιωθῶ, ψυχῇ τε καὶ σώματι, εἰς ἐπιτέλειαν τῶν ὑπὸ τοῦ Ὁργανισμοῦ ἐπιβαλλομένων καθηκόντων. Πρὸς τοῦτο εὐχομαι, ὅπως ὁ Ὑψιστος διατηρήσῃ ἐν ἀκμῇ τὰς πνευματικὰς καὶ σωματικὰς μου δυνάμεις, «ἀναπληρῶν τὸ ἡμέτερον ὑστέρημα» (Α΄ Κορ. 16,17) καὶ φωτίζω με εἰς ἔργα δίκαια καὶ ὠφέλιμα, ὥστε νὰ ἀνταποκρίνωμαι καὶ εἰς τὰς ἐλπίδας τῶν ψηφισάντων με σεβαστῶν καὶ διακεκριμένων, ὅσων καὶ ἀγαπητῶν συναδέλφων, οἵτινες μὲ ὥρισαν ἐπὶ κεφαλῇς τῆς διοικήσεως καὶ λειτουργίας τοῦ μεσοῦ ἐθνῶν ἱεροῦ Τεμένους πού λέγεται Ἀκαδημία! Ἡ εὐγνωμοσύνη μου πρὸς ἀπαξάπαντα τὰ Μέλη τῆς Ἀκαδημίας εἶναι βαθεῖα. Μετὰ τῶν εὐχαριστιῶν μου, παρακαλῶ νὰ ἔχω τὴν ἐν συνεχείᾳ συνεπικουρίαν αὐτῶν καὶ συγχρόνως τὴν ἐν συναδελφικῷ πνεύματι κατανόησιν καὶ ἐπιείκειαν διὰ τυχόν ἀτελείας τῶν ἔργων μου, φυσικὰς ἄλλωστε καὶ εἰς τὸν κατ’ ἐπιθυμίαν ἐργαζόμενον, ἀλλ’ ἀκουσίως τὴν ἀνθρωπίνην ἀτέλειαν οὐχὶ σπανίως ἐμφανίζοντα εἰς τὰ ἐπὶ μέρους. Ἐπιθυμῶ νῦν νὰ ἐκφράσω τὰς θερμότητας εὐχαριστίας μου, ὡς καὶ ἐκ μέρους ὅλων τῶν συναδέλφων, εἰς τὸν ἀπερχόμενον διακεκριμένον Προέδρον Κ ω ν. Τ ρ υ π ά ν η ν, ἔναντι τοῦ ὁποίου ἡ ἐκτίμησις καὶ ἡ ἀγάπη μου εἶναι ἀπὸ πολλῶν δεκαετηρίδων βαθεῖα. Εὐχομαι εἰς αὐτὸν ἀπρόσκοπτον τὴν περαιτέρω ἐπιστημονικὴν του δραστηριότητα ἐν ῥώσει πνεύματος καὶ σώματος, ἐπ’ ἀγαθῷ καὶ τῆς Ἀκαδημίας. Πολλὴν χαρὰν καὶ ἱκανοποίησιν αἰσθάνομαι διὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς Ἀντιπροεδρίας ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς συναδέλφου κ. Γεωργίου Μερύκα, ἐν τῇ πεποιθῇ ὅτι θὰ συμπληρώσῃ τὰ ἐμὲ ἐλλείποντα μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν ἐπιστημονικὴν πληρότητα καὶ εὐσυνείδητον δραστηριότητά του. Ἰδιαίτερος χαίρω, διότι θὰ ἔχω ἄμεσον συνεργάτην καὶ σύμβουλον τὸν λίαν πεπειραμένον, ὅσων καὶ διακεκριμένον συνάδελφον Μ ε ν έ λ α ο ν Π α λ λ ά ν τ ι ο ν, τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Ἀκαδημίας.

*

Εἴθισται ὁ ἀναλαμβάνων νέος Πρόεδρος τὰ ἐκ τοῦ Ὁργανισμοῦ καθήκοντά του, νὰ ἐκθέτῃ ἐν συντομίᾳ τὰς προθέσεις καὶ προβλέψεις του τῆς περαιτέρω προαγωγῆς τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Ἀκαδημίας. Προσωπικῶς δὲν ἀρέσκομαι εἰς προγραμματικὰς δηλώσεις, αἰτινες ἴσως καταστῶν ἀπραγματοποιήτοι. Ἀλλ’ «ἀνάγκη οὐδὲ Θεοὶ μάχονται» (Leutsch, E.P. Gr. I, 28 No 85). Καὶ τὰ μὲν τοῦ παρελθόντος ἐπιτελεσθέντα καὶ τὰ μὴ πραγματοποιηθέντα καὶ ἐν ἐκκρεμότητι παραμεινάντα προβλήματα, ἐγνωστοποιήθησαν διὰ τῆς λεπτομεροῦς

* Ὁμιλία ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν Προεδρικῶν Καθηκόντων ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν (15.1.1987).

ἐκθέσεως ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας πρὸ 150ημέρου περίπου. Ἐπέχω λοιπὸν νὰ ἐπαναλάβω τὰ ὑπ’ ἐκείνου ἐπισημανθέντα ἤδη προβλήματα, ἅτινα καὶ πολλὰ καὶ σπουδαῖα εἶναι. Προκαταβολικῶς λεχθήτω ὅτι, ὅπως καὶ ὅλα τὰ Ἰδρύματα τῆς Χώρας ἡμῶν, οὕτω καὶ ἡ Ἀκαδημία ὀφείλει νὰ ἀντιμετωπίζῃ τὰ ἰδικά της προβλήματα συμφώνως πρὸς τὰ ἐκ συγκυρίας γενικώτερα προβλήματα τῆς Πατρίδος. Οὐχ ἦττον, θὰ προσπαθῶμεν νὰ ἐπιτύχωμεν πᾶσαν δυνατὴν πρόσδασιν ἐπιλύσεως ἐπιγόντων προβλημάτων καὶ δὲν θὰ ὑστερήσω κρούων τὰς πύλας τῆς Ἡγεσίας τῆς Πολιτείας πρὸς διαφώτισιν, κατανόησιν καὶ κατάφασιν ἔναντι τῶν ἐπειγόντων αἰτημάτων τῆς Ἀκαδημίας πρὸς τελικὴν ἐγκρίσιν. Ἀλλὰ καὶ τὸν δυνάμενον νὰ βοηθήσῃ ἰδιωτικὸν παράγοντα θὰ προσπαθῶμεν νὰ προσεταιρισθῶ, ὅπως ἔλθῃ ἀρωγὸς ὅπου δεῖ. Ἐπιτρέψατέ μοι ὅμως νὰ ἀφήσω εἰς τὸ τέλος τῆς εἰσηγήσεώς μου τὰ κατὰ τὴν ἐμὴν ἀντίληψιν ἐπείγοντα προβλήματα τῆς Ἀκαδημίας.

*

Ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων μου ὡς Προέδρου, εἶχον σκεφθῇ νὰ διαπραγματευθῶ ἐπιστημονικὸν θέμα, εἰλημμένον ἐκ τοῦ κύκλου τῶν διαφερόντων τῆς εἰδικότητός μου, ἥτοι ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γραμματείας. Ἀλλ’ ὅταν ἤρχισα νὰ συντάσσω τὴν Ὁμιλίαν μου, ἀσυναίσθητως ἐξετάθην εἰς θέματα δομῆς, λειτουργίας καὶ προβολῆς τῶν προβλημάτων τῆς Ἀκαδημίας. Καὶ ὡς πρῶτον ἐθεώρησα καλὸν νὰ ἐκθέσω κατὰ τὴν ἐμὴν ἀντίληψιν, τί εἶναι ἡ Ἀκαδημία ὡς Ὁργανισμὸς καὶ Ἰδρυμα, πῶς λειτουργεῖ, ποῖος ὁ σκοπός, ποῖα τὰ μέσα, ποῖαι αἱ μέθοδοι καὶ ποῖον τὸ κύριον ἔργον καὶ ποῖα τὰ ἐπιτελούμενα ὑπ’ αὐτῆς εἰς ὅλα τὰ πεδία τῆς πολυδιαστάτου δραστηριότητός της. Ἀς μὲ συγχωρήσουν οἱ εὐγενεῖς ἀκροαταί, ἂν χάριν ἀκριβῶς τοῦ φιλομούσου δημοσίου κοινού, ἐπέλεξα ὡς θέμα τῆς Ὁμιλίας μου «Ἡ ἄ μ α χ ὁ ς ἰ σ χ ὕ ς τ ῆ ς Ἀ κ α δ η μ ῖ α ς καὶ αἱ σ ὕ γ χ ρ ο ν ο ἱ ἀ π α ι τ ῆ ς ε ἰ ς». Ἄλλωστε θὰ ἔχωμεν ἐν τῷ μέλλοντι ἐλπίζω τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὁμιλήσωμεν καὶ ἐπὶ θεμάτων καθαρῶς ἐπιστημονικῶν.

Χάριν ἡμῶν λοιπὸν, τῶν εὐγενῶν ἀκροατῶν μου, ἀλλὰ καὶ χάριν ὅσων δὲν παρίστανται νῦν, ἀλλὰ θὰ λάβουν εἰς χεῖρα τὸ ἀνάτυπον τῆς Ὁμιλίας μου, θεωρῶ ὠφέλιμον καὶ λίαν διαφωτιστικὸν νὰ ἐκθέσω εὐρύτερον τὰ περὶ τῆς Ἀκαδημίας καὶ τῶν ἐπιδιώξεων αὐτῆς, ἵνα συνευθετοποιήσουν οἱ πάντες τὰς ἐπιδιώξεις τῆς Ἀκαδημίας. Ἡ Ἀκαδημία ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Κράτους πρὸς τὸν σκοπὸν, ὅπως φωτίζῃ καὶ χειραγωγῇ ὅπως μελετᾷ, καθοδηγῇ καὶ σφυρηλατῇ ἐν τῇ ὅλῃ περιοχῇ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος νέα ὅπλα ἀσφαλείας, ἀκμῆς καὶ δόξης τοῦ ἔθνους, ἐνθαρρύνῃ καὶ ζωογονῇ τὰς πνευματικὰς ἀρετὰς τοῦ ἔθνους, δημιουργῇ καὶ ἀναδεικνύῃ ἀκμαίαν καὶ σελαγίζουσαν τὴν νεωτέ-

ραν Ἑλληνικὴν Ἐπιστήμην καὶ ἐξυπηρετῇ καὶ προάγῃ τὰ μεγάλα ἠθικὰ καὶ ὕλικά συμφέροντα τοῦ τόπου. Ἡ Ἀκαδημία ἐπομένως εἶναι Ἰδρυμα κοινῆς συναδελφότητος καὶ καρποφόρου συνεργασίας διὰ τὴν προαγωγὴν τῶν Ἐπιστημῶν, τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Τεχνῶν ὑπὸ τῶν κορυφαίων τοῦ ἔθνους πνευματικῶν δυνάμεων. Ταῦτα διαλαμβάνει ὁ ἰδρυτικὸς Νόμος, ὅστις εἶναι καὶ ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἀκαδημίας.

Ἦταν θυμίζω ὅτι ὁ ὅρος «Ἀκαδημία» εἶναι ἑλληνικῆς προελεύσεως. Εἶναι δισύνθετος ἐκ τοῦ πρώτου συνθετικοῦ «Ἀκα» ἢ «Ἀκη» καὶ τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ «δῆμος». Ὁ ὅρος «Ἀκα» ἢ «Ἀκη» σημαίνει «ἡσυχία» (Ἀκη = ἐν ἡσυχίᾳ). Κατὰ δὲ τὸν Ἱπποκράτην σημαίνει καὶ «θεραπεία». Τὸν ὅρον «Ἀκαδημία» πρῶτος ἐπέλεξε ὁ Μέγας Πλάτων, ὅστις εἰς προάσειον τοῦ Δήμου τῶν Ἀθηνῶν ἵδρυσεν τὴν Ἀκαδημίαν του, ἵνα ἐν «ἡσυχίᾳ» ἀνερευνᾷ καὶ μελετᾷ μετὰ τῶν μαθητῶν του τὰ προβλήματα τῆς φιλοσοφίας του. Ἡ πρώτη καὶ ἀρχαιότερα Ἀκαδημία τοῦ Πλάτωνος — τῆς ὁποίας συνέχεια δυνάμεθα ὁρῶν καὶ δικαίως νὰ ἰσχυρισθῶμεν, εἶναι καὶ ἡ σήμερον ἐν τῇ αὐτῇ ἐνδόξῳ πόλει τῶν Ἀθηνῶν ἐδρεύουσα ἡμετέρα Ἀκαδημία —, ἔδωκε τὸ δικαίωμα νὰ φέρωσι καὶ δλα αἱ Ἀκαδημίαι ἐν τῷ κόσμῳ τὸ ὄνομα, ἐφ' ὅσον καὶ αὐταὶ τοὺς ἰδίους σκοποὺς ἐπιδιώκουσιν, ἥτοι τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην ὅλων τῶν πεδίων τῆς γνώσεως. Συγχρόνως ὅμως αἱ Ἀκαδημίαι ἔχουν καθήκον νὰ διαφωτίζουν, νὰ ὑποδεικνύουν καὶ νὰ χειραγωγῶν ἐντὸς τῆς ὅλης περιοχῆς τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὰ νέα πνευματικὰ ὅπλα, τὰ πλέον ἀσφαλῆ καὶ βέβαια, ὡς στηριζόμενα ἐπὶ τῆς ἐπιστημονικῆς τεκμηριώσεως. Καὶ οὕτω πῶς οἱ ἄνθρωποι νὰ δύνανται νὰ ἀποβαίνουν ἀσφαλέστεροι, ἀκμαῖοι καὶ δημιουργικοὶ καὶ ἐνάρετοι, ἐργαζόμενοι ἐν φιλαλληλίᾳ εἰς ὅλα τὰ πεδία τῆς δράσεως τῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ὑψηλότερων ἀνθρωπίνων ἀξιών.

Ἡ Ἀκαδημία, ὡς πνευματικὴ τροφός, παραινεῖ ἐκαστοτὲ τὰ πρόποντα καὶ συμβουλεύει. Δὲν νομοθετεῖ, ἀλλὰ γνωματεύει καὶ εἰσηγεῖται καὶ πρὸ παντός δὲν πολιτεύεται. Διὸ καὶ «ἡ ἀμαχοῦς ἰσχὺς» τῆς Ἀκαδημίας ἐκλάμπει διὰ τοῦ «λόγου», τοῦ μοναδικοῦ καὶ θεῖου τούτου χαρίσματος, τοῦ ὑπὸ τοῦ πανσόφου Θεοῦ εἰς μόνον τὸν ἄνθρωπον δωρηθέντος. Κατὰ ταῦτα ἡ Ἀκαδημία θὰ ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ καὶ «ἡ μὴ πνευματικῶν, κυματικῶν ἀπὴλ α γ μ ε ν η». Ἡ Ἀκαδημία πρὸς τοὺς, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι, ὡς πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον εὐεργετικὸν σκοπὸν συμπορεύεται μετὰ τοῦ ἔθνους, ἐνῶ ζῇ καὶ ἐργάζεται, ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ πολίτου καὶ γενικώτερον τοῦ ἀνθρώπου — παντός ἀνθρώπου.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης δυνάμεθα ἐπίσης νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ Ἀκαδημία συμπορεύεται ἐν πολλοῖς καὶ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἐφ' ὅσον κινεῖται ἐντὸς χριστιανικοῦ Κράτους. Ἡ Ἀκαδημία, ὡς ἐκ τούτου, δύναιτο νὰ παρομοιασθῇ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ Θεοῦδρον Ἰδρυμα. Ἡ Ἀκαδημία εἶναι τὸ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος Τέμενος. Ἡ Ἐκκλησία κατέχει τὴν ἐξ Ἀ-

ποκαλύψεως Ἀλήθειαν. Ἡ Ἀκαδημία ἀνερευνᾷ ἀναζητοῦσα τὴν Ἀλήθειαν. Ἰατρεῖον πνευματικὸν εἶναι ἡ Ἐκκλησία πρὸς σωτηρίαν τῶν ψυχῶν. Ἡ Ἀκαδημία εἶναι Ἰδρυμα ἐρευνητικὸν καὶ διαγνωστικὸν τῆς Ἀλήθειας τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων, ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τὴν Ἐκκλησίαν «καρπὸς τοῦ πνεύματος» εἶναι «ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη» (Γαλ. 5,22). Καὶ ἡ Ἀκαδημία τὴν ἰδίαν εὐκαρπίαν ἐπιζητεῖ νὰ δρέψῃ χάριν τοῦ ἀνθρώπου — παντός ἀνθρώπου. Καὶ διὰ νὰ χρησιμοποiew τὸν ἐπιτυχῆ Πυθαγόρειον ὅρον: ἡ Ἀκαδημία εἶναι «δόμα κοεῖον», ἥτοι κοινὸν ἀκροατήριον ἢ ἐκπαιδευτήριον καὶ Ἰδρυμα, ἐν ᾧ συναθροίζονται οἱ ἐκλεκτοὶ ἐρευνηταὶ τοῦ πνεύματος ἐπὶ παντός τοῦ ἐπιστητοῦ, πρὸς Ἀνακοίνωσιν τῶν ἐρευνητικῶν ἐπιτευγμάτων (Π6λ. Ἰαμβλ., Πυθαγ. 6,30. Πορφυρ., Πυθαγ. 20 κ.ά.). Ἡ Ἀκαδημία λοιπὸν, μακρὰν πάσης φλυετικῆς, θρησκευτικῆς, κοινωνικῆς, πολιτιστικῆς, πολιτικῆς καὶ οἰασθῆποτε ἄλλης ταξικῆς διακρίσεως ἀποβλέπει εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀνύψωσιν — τὴν ἠθικὴν, πνευματικὴν, κοινωνικὴν, πολιτιστικὴν κ.λπ., ἐν τῷ πνεύματι τῆς φιλαλληλίας, τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς Ἀγάπης, «ἥς μείζον οὐκ ἔστι», κατὰ τὴν χριστιανικὴν εὐαγγελικὴν διδασχὴν (Μάρκ. 12,31).

Πιστεύω ἀκραδάντως, ὅτι ἡ Ἀκαδημία μετὰ μείζονος αὐτογνωσίας καὶ αὐτοπεποιθήσεως θὰ δύναται διὰ τῶν ἐρευνητικῶν τῆς προσπαθειῶν καὶ ἐπιτευγμάτων, νὰ ἀνευρίσκῃ ἐκαστοτὲ τὴν χρυσὴν δομὴν καὶ τομὴν ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἀνθρώπου, τῆς συνεχοῦς τούτου ἀνθρωπιστικῆς καὶ ἐκπολιτιστικῆς τοῦ ἀννψώσεως, συμφώνως πρὸς τὴν θεῖαν αὐτοῦ προέλευσιν καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ του καθορισθέντα περιορισμὸν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐν τῷ κόσμῳ ἄλλωστε πρέπει νὰ ἀνερευνῶνται κατ' ἀξίαν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας — πάσης Ἀκαδημίας — καὶ νὰ συνιστῶνται πρὸς ἀποκτησιν τὰ ὑψίστα ἀγαθὰ, ἅτινα εἶναι ἡ εἰς Θεὸν Πίστις, ἡ ἐν παντὶ ὠφελοῦσα καὶ ἐνισχύουσα τὸν ἄνθρωπον Ἐλπίς καὶ ἡ στέφουσα πάσας τὰς ἀγαθὰς πράξεις τοῦ Ἀγάπης, ἐκ τῆς ὁποίας πάλιν ἐξαρτῶνται ἡ συναδελφότης, ἡ φιλαλληλία, ἡ Ἐλευθερία καὶ ἡ στέφουσα τὰ ἀγαθὰ ταῦτα εἰρήνη! Ἀγαθὰ, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία μερμνᾷ καὶ ὑπὲρ τῶν ὁποίων εὐχεται, ἵνα καταστοῦν κτῆμα τοῦ ἀνθρώπου — παντός ἀνθρώπου ἐν τῷ κόσμῳ. Ἰδοὺ διατὶ παρωμοίωσα καὶ τὴν Ἀκαδημίαν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς συμβαδίζουσιν διὰ τὴν ἀνύψωσιν καὶ σωτηρίαν καὶ εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου!

✱

Τὸ ἀθόρυβον ἔργον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν εἶναι πράγματι ζωτικῆς σημασίας διὰ τὴν πνευματικὴν, ἐπιστημονικὴν καὶ τεχνικὴν παράδοσιν τοῦ ἔθνους, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὴν πολιτιστικὴν ἀνάδειξιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπιβίωσιν του. Τοῦτο δέ, διότι χωρὶς τὴν πνευματικὴν ἀνάδειξιν περιορίζεται τὰ μέγιστα ἡ δυνατότης ἐπιβιώσεως ἐνὸς μικροῦ λαοῦ εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν. Τὸ ἔργον δὲ τῆς Ἀκαδημίας συντελεῖται τόσον ἀπὸ τὴν προσωπικὴν συμβολὴν τῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας, ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν συμβολὴν τῶν εἰδικῶν Κέντρων Ἐ-

ρευνῶν τῆς Ἀκαδημίας. Τὰ ἔργα καὶ τὰ ἐπιτεύγματα τῶν Κέντρων μὲ θαυμαστὴν εὐγλωττίαν καὶ παραστατικότητα ἐξέθεσεν ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς κ. Παλλάντιος μὲ τὴν Ἐκθεσὶν τῶν Πεπραγμένων πρὸ 150ῆμέρου, διὸ καὶ παραλείπω νὰ ἀναφέρω.

Οἱ ἐρευνῆταί, οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὰ ὡς ἄνω Κέντρα, εἶναι εἰδικοί ἐπιστήμονες μὲ ἠϋξημένα ἐπιστημονικά προσόντα καὶ ἔχουν ἐπιλεγῆ με αὐστηρὰ ἐπιστημονικά κριτήρια, ὥστε νὰ δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ἰσοτίμοι πρὸς ἀνάλογον βαθμίδα πανεπιστημιακοῦ Διδασκάλου ἢ καὶ Καθηγητοῦ. Ἡ Σύγκλητος, ἀναγνωρίζουσα τὰ προσόντα τῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνητῶν τῶν Κέντρων, θὰ ἐπιδιώξῃ νὰ ἀναγνωρίσῃ καὶ ἡ Πολιτεία τοὺς προσοντούχους τούτους ἐπιστήμονας ἐρευνητάς, ὥστε προτάσῃ τῆς Συγκλήτου νὰ καταξιώσῃ τοὺς ἢ Πολιτεία, κατατάσσουσα εἰς τὴν ἀνάλογον βαθμίδα τῶν πανεπιστημιακῶν Διδασκάλων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπιστημονικῶν μελετῶν καὶ ἐργασιῶν των, ὡς καὶ τοῦ Διακτορικοῦ των Διπλώματος.

Ἡ Ἀκαδημία παρακολουθεῖ μὲ στοργὴν τὴν ἐπιστημονικὴν, τὴν λογοτεχνικὴν καὶ τὴν καθόλου πνευματικὴν ζωὴν τῆς Χώρας καὶ κρίνει μὲ ἀντικειμενικότητα ὅλας τὰς ὑποβληθείσας Μελέτας διὰ τὴν διεκδίκησιν τῶν προκηρυχθέντων βραβείων τῆς. Ἐξετάζει ἐπίσης μὲ ὑπομονὴν καὶ εὐσυνειδησίαν ὅλα τὰ ἔργα καὶ τὰς αἰτήσεις περὶ ἀπονομῆς τιμητικῶν διακρίσεων.

Ἡ Ἀκαδημία ἔχει ἀσφαλῶς καὶ τὴν ἔξωθεν «καλὴν μαρτυρίαν» τῶν εὐγενῶν φιλομαθῶν, ἀκροατῶν καὶ ἐπισκεπτῶν τῆς. Ἀνακρινώσεις, ὁμιλίες, συζητήσεις ἐκάστην Τρίτην καὶ Πέμπτην Συνεδρία Ἐπιτροπῶν σχεδὸν καθ' ἑκάστην Συνεδρία ἐκάστης τῶν τριῶν Τάξεων ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος παρακολουθήσις τῶν Ἐρευνητικῶν τῆς Κέντρων ποικίλαι ἐκδόσεις βιβλίων καὶ Πρακτικῶν Ἐκθέσεις ἐπικαίρων ἐθνικῶν προβολῶν ἢ καὶ διακεκριμένων προσώπων Μουσικαὶ Συναντίαι καὶ πλεῖστα ἄλλα κοινῆς παρουσίας, προσελκύουν τὸ εὐγενὲς καὶ φιλομαθὲς κοινὸν νὰ ἔλθουν εἰς γνωριμίαν μετὰ τῶν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τελουμένων. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ λεχθῇ, ὅτι ἅπαντες οἱ Ἀκαδημαῖκοι ἐργάζονται νυκτὸς καὶ ἡμέρας καὶ καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἕκαστος ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς εἰδικότητός του. Πολλοὶ Ἀκαδημαῖκοι προσκαλούμενοι κατ' ἔτος εἰς Συνέδρια Διεθνή εἰς τὸ Ἐξωτερικόν, προβάλλουν ἐν τιμῇ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπιστήμην καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Ὄνομα. Οἱ Ἀκαδημαῖκοι εἶναι ὄχι μόνον οἱ ἀθόρυβοι κ ἡ ρ υ κ ε ς τῆς ἀνεπαναλήπτου πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς Παραδόσεως τοῦ ἔθνους, ἀλλ' ἅμα καὶ οἱ ἀξιόπιστοι, λόγῳ τοῦ ἀξιώματός των, π ρ ε σ β ε ι ς τῶν Ἑθνικῶν Ἑλληνικῶν Δικαίων. Ὁφέλιμον ἐπομένως εἶναι νὰ ἄρῃ τὰ περιοριστικά μέτρα ποὺ ἐφήρμοσεν ἡ Κυβέρνησις τῆς εἰς τὸ Ἐξωτερικόν ἐπιστήμου ἀποστολῆς των, μάλιστα ἐφ' ὅσον τὰ ἔξοδα ἐπιβαρύνουν οὐχὶ τὴν Πολιτείαν, ἀλλὰ τὴν Ἀκαδημίαν.

Σημειωθῆτω ὅτι τὴν «ἔξωθεν καλὴν μαρτυρίαν» περὶ τῆς Ἀκαδημίας, ἀποδεικνύουν ἢ ἐν ἐκτιμῇσει βαθεῖα ἀναγνώρισις τῶν ἐπιτευγμάτων τῆς καὶ ἡ ὁμολογουμένης βεβαίωσις τῆς ἀμέμεπτου διοικήσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Ἀνωτάτου Πνευματικοῦ Ἰδρύματος. Ἀπόδειξις δὲ τούτων εἶναι αἱ κατ' ἔτος πλουσιώταται

ἀφιερώσεις καὶ δωρεαὶ πολλῶν εὐγενῶν δωρητῶν διὰ Διαθηκῶν, ὅπως καὶ αἱ προσφοραὶ ἐν ζωῇ ἢ μετὰ θάνατον ἀκινήτων καὶ κινητῶν ἀγαθῶν, ἀξίας πολλῶν πολλάκις δεκάδων ἢ καὶ ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων.

■

Τὰ ἐκτεθέντα ἀποτελοῦν πράγματι τὸ καύχημα τῆς Ἀκαδημίας. Ἀλλ' ἡ Ἀκαδημία —εἶναι γνώμη τοῦ ὁμιλοῦντος— δὲν πρέπει νὰ ἀρκεσθῇ εἰς τὰ σημερινὰ τῆς λειτουργικά ἐπιτεύγματα. Ἐχει αὕτη Τ ρ ε ῖ ς Τ ά ξ ε ι ς — Θετικῶν Ἐπιστημῶν, Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν καὶ Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν. Αἱ δύο πρῶται Τάξεις ἔχουν ἐκ τοῦ Ὁργανισμοῦ 25 ἑδρας ἑκάστη. Ἡ Τρίτη Τάξις μόνη ἔχει 15 ἑδρας. Νομίζω ὅτι ἡ πλήρης ἰσοτιμία ἀπαιτεῖ τὴν συμπλήρωσιν τῆς Τρίτης Τάξεως, ἵνα καὶ αἱ ἑδραὶ ταύτης ἀνέλθουν εἰς τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν τῶν δύο πρώτων Τάξεων, ὥστε νὰ γίνουν καὶ διὰ τὴν Τρίτην Τάξιν 25. Καίτοι ὁ ὁμιλῶν εἶχεν ἄλλοτε τὴν γνώμην ὅτι «οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ», χωρὶς νὰ ἀφίσταται τῆς ἀρχῆς ταύτης, προκειμένου περὶ αὐστηρότητος κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν νέων ὑποψηφίων διὰ τὴν Ἀκαδημίαν, οὐχ ἦττον θεωρεῖ ὅτι τὰ μετὰ τὸν ὀλέθριον παγκόσμιον πόλεμον γεγονότα, διὰ τῶν ὁποίων ἡ ἀνθρωπότης εἰσῆλθεν εἰς περιόδον ἡ θ ι κ ῆ ς κρίσεως τὰ γεγονότα λέγω ταῦτα ἠνάγκασαν καὶ πολλὰς Ἀκαδημίας τῆς Εὐρώπης νὰ αὐξήσουν τὰ Μέλη των δι' ἑδρῶν κυρίως ἀνθρωπιστικῶν καὶ κοινωνικῶν ἐπιστημῶν. Πιστεύω λοιπὸν ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ δοθῇ καὶ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Ἀκαδημίας μεγαλειτέρα σημασία εἰς ἀνάδειξιν πλεόντων ἑδρῶν εἰς τὴν Τάξιν τῶν Ἠ θ ι κ ῶ ν καὶ Π ο λ ι τ ι κ ῶ ν Ἐπιστημῶν. Σὺν ἐπὶ τούτοις, οἱ πάντες ἀσχάλλομεν σήμερον, γιγνόμενοι μάρτυρες παραποιήσεως τῶν ἱερῶν καὶ ὁσίων, τῶν ἱστορικῶν μας παραδόσεων καὶ τῶν ἀρχαιοπρεπῶν εὐγενῶν Ἰδεωδῶν. Θρησκεία, Πατρίς, Οἰκογένεια, Δημοκρατία, Ἐλευθερία, Ζωὴ καὶ Τιμὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ Ἀνθρωπισμὸς γενικῶς, προβάλλουσιν ἐν πολλὰκις ὑπὸ πολλῶν μὲ σημασίας ἀντιθετικὰς τῆς ἐννοίας τοῦ ὀνόματός των, παραδόξως, πρωτοφανεῖς! Καὶ τὸ χερίστον, παρατηρεῖται, παγκοσμίως δύναμαι νὰ εἰπω, διαφθορὰ καὶ ἐφραυλισμὸς ἡθῶν, ἐλάττωσις εὐσεβείας καὶ τάσις ἀνατροπῆς παραδοσιακῶν Ἀρχῶν καὶ Ἀξιῶν, ἰδίᾳ μετὰ τῶν Νέων ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Ταῦτα ἐπισημαίνω διὰ νὰ καταδείξω τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐνισχύσεως τῆς Γ' Τάξεως τῶν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν δι' αὐξήσεως τῶν ἑδρῶν αὐτῆς.

Αἱ Νομικαί, αἱ Οἰκονομικαὶ καὶ αἱ Κοινωνικαὶ Ἐπιστήμαι σήμερον ὁμοῦ μετὰ τῶν Ἀνθρωπιστικῶν, Μορφωτικῶν, Παιδαγωγικῶν καὶ Θεολογικῶν Ἐπιστημῶν, καὶ κατ' ἐξοχὴν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γραμματείας, πρέπει νὰ ἀντιπροσωπεύονται ἐν τῇ Τάξει τῶν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν εὐρύτατα, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ πρὸς διαφώτισιν τοῦ κοινῶ, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐκάστοτε Κυβερνήσεως πρὸς ἀντιμετώπισιν ὑπ' αὐτῆς τῶν ἐπικαίρων προβλημάτων. Ἡ ραγδαία ἀνάπτυξις τῆς Τεχνολογίας ἐπὶ ὅλων τῶν πεδίων τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος, ἀρχίζει νὰ ἐκ-

Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΙΜΗΛΙΟΦΥΛΑΚΕΙΟΝ ΑΥΤΗΣ(*)

8. Συνοδικὸν Γράμμα Ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν Μελετίου (1677).

Διὰ τοῦ Συνοδικοῦ τούτου Γράμματος ἀναγνωρίζεται καὶ πάλιν τὸ Σταυροπήγιον τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Νικάνορος, καὶ ἐκ τοῦ κειμένου πληροφορούμεθα ὅτι ὑπάγεται ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Μονὴ κατὰ τὰ ὅρια τῆς εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀχριδῶν, πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Βουλγαρίας. Ἐπισημαίνεται, ὅτι ὁ ἐκάστοτε Μητροπολίτης Γρεβενῶν δὲν δύναται νὰ ἐπεμβαίνει εἰς τὴν Μονὴν «καὶ καταπατᾶν... καὶ ἐπιεράζει».

Τὸ κείμενον εἶναι ὀρθὸς καὶ καλλιγραφικῶς γραφῆς, γεγραμμένον ἐπὶ χάρτου διαστάσεων 0,40X0,28 μ., ὑπογράφεται ὑπὸ τῶν Συνοδικῶν Ἐπισκόπων, τὸ ἀποτελοῦν 32 στίχοι, ἔχει δημοσιευθεῖ εἰς τὸν Θ' τόμον τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν κατὰ τὸ 1969 (σελ. 253 - 255), καὶ ἀναφέρει:

† Μελέτιος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος πρώτης ἰουστινιανῆς ἀχριδῶν καὶ πάσης βουλγαρίας:

† Ἐπειδὴ τῆς ἡμῶν μετριότητος σωματικῶς παρὰγενομένης κατὰ τὰ μέρη τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως γρεβενοῦ, καὶ καθεζομένης εἰς χώραν τόπραν⁶, ἥλθον τινὲς ἱερομόναχοι ἀπὸ τὸ σεβάσιμον καὶ ἱερὸν μοναστήριον τῆς τοῦ χριστοῦ καὶ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν μεταμορφώσεως τῆς ζάπρουτας, καὶ γράμματα ὑπέδειξαν ἡμῖν παλαιὰ ἐκ πολλῶν καὶ ἀμνημονεύτων χρόνων γεγραμμένα, δηλοποιοῦντα, ὅτι ἡ ἀγιωτάτη αὕτη ἐκκλησία, τῆς τοῦ κυρίου μεταμορφώσεως ζάπρουτας, ὑπῆρχε σταυροπηγιακὴ, καὶ πατριαρχικὴ, ὑποτασσομένη ἀείποτε τῷ κατὰ καιροὺς ἀρχιε-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 60 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 τεύχους.

6. Χώραν τόπραν: τὸ χωρίον Δόβραν (σημ. Ἑλατος), τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται εἰς μικρὰν ἀπόστασιν δυτικῶς τῶν Γρεβενῶν.

φοβίῃ τὸν ἄνθρωπον. Ἐκ τούτου καὶ ἡ στροφή πρὸς τὰς καλῶς ἐννοουμένας Ἀνθρωπιστικὰς Ἐπιστήμας. Τὸ πανάρχαιον Πλατωνικὸν Ἰδεῶδες περὶ Θεοῦ καὶ Ἀνθρώπου καταλαμβάνει καὶ σήμερον τὸ κέντρον τῆς διασφάλισεως καὶ σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου! Εἶναι εὐνόητος ἐπομένως ἡ πρότασίς μου αὐξήσεως τῶν Ἑδρῶν τῆς Τάξεως τῶν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν.

Περὶ τὸν νὰ λεχθῇ, ὅτι καὶ οἱ ἐπὶ μέρους Κανονισμοὶ τῆς Ἀκαδημίας πρέπει νὰ ἐκσυγχρονισθοῦν καὶ ἀναμορφωθοῦν. Ἡ Ἀκαδημία εἶναι τὸ π ρ ὅ τ υ π ο ν Δημοκρατικοῦ - Φιλελευθέρου Ἰδρύματος. Διὸ καὶ πᾶσα ἐπὶ μέρος διακλάδωσις τῆς Διοικήσεως, πρέπει νὰ διαφυλάττῃ ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὰ Ἰδεῶδη τῆς ἀλη-

πισκόπου τῆς πρώτης ἰουστινιανῆς ἀχριδῶν: ὡς καὶ αὐτῶν τῶν παλαιῶν ἀρχιεπισκόπων τὰ σιγηλιώδη γράμματα διαλαμβάνουσιν, λοιπὸν καὶ ἡμεῖς, ἅτε δίκαιοι, ἅτε εὐλογον, ἅτε θεάροισιν, καὶ θεῶ προσδεχόμενον, μετὰ τὸ καλῶς ἐρευνῆσαι τὴν ὑπόθεσιν τὴν σταυροπηγιακὴν ταύτην, καὶ μάλιστα τῆς δεήσεως καὶ παρακλήσεως τῶν ἀσκουμένων ἐν αὐτῇ πατέρων μὴ παρίδουσα, ἢ παραβλέψασα, ἀποφαίνεται καὶ παρακελεύει, γνώμη κοινῇ συνοδικῇ τῆς ἀκραιφνοῦς καὶ ὑπεριτελειώτης ἱερᾶς τῶν ἀρχιερέων συνόδου, τῶν ἐναγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν, καὶ ποθεινοτάτων ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, καὶ τῶν παρενθεθέντων τιμιωτάτων κληρικῶν, καὶ χρησιμοσιμῶν ἀρχόντων, καὶ τῶν λοιπῶν πάντων, ἵνα καθάπερ τὰ τῶν προημῶν παλαιῶν πατριαρχῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπων τῆς πρώτης ἰουστινιανῆς ἀχριδῶν σιγηλιώδη γράμματα διαλαμβάνουσιν, ἔξεσι σταυροπηγιακὸν εἶναι εἰς τὸ παντελές, καὶ ὑποτάσσεσθαι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἀρχιεπισκοπῇ ταύτῃ, τῆς ἀχριδου, καθὼς καὶ ἐν ἑτέραις ἐπαρχίαις εὐρίσκονται, σταυροπήγια ἀπαρασάλευτα, ὡς πρόποντα τῇ ἡμετέρᾳ ἀρχιεπισκοπῇ ἀχριδῶν: βεβαιούμεν λοιπὸν καὶ κυροῦμεν εἰς τὸ εἶναι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἔξης τὸ αὐτὸ ἅγιον μοναστήριον, καὶ σεβάσιμον σταυροπηγιακὸν καὶ ἡμέτερον πατριαρχικόν, καὶ ἔχειν τὴν ὑποταγὴν καὶ τὴν δεξίωσιν τῶν ἐνασκουμένων ἐν αὐτῷ πρὸς τὴν ἡμῶν μετριότητα, καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἐναντιουμένων, ἀλλὰ γε τὴν ὑποταγὴν, καὶ τὴν εὐπειθειαν πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτην ἀρχιεπισκοπὴν τῆς πρώτης ἰουστινιανῆς δεικνύειν, καὶ τὴν ἡμῶν μετριότητα ὑποτάσσεσθαι ἐν ἣ ἂν χρεῖα γένοιται, καὶ μὴ ἀντιλέγειν, ὁμοίως παρακελευόμεθα, ἵνα μηδεμίαν ἀδειαν ἔχειν τὸν κατὰ καιροὺς μητροπολίτην γρεβενῶν ἀπέρχεσθαι καὶ καταπατεῖν αὐτοῦ, καὶ ἐπιεράζειν, ἢ εἰς κτήμασιν, ἢ εἰσοδήμασιν, ἢ ἀπλῶς εἰπεῖν ἀγκαρεῦειν τὰ κτήνη αὐτῶν, ἢ ἐνωχλεῖν, ἢ σκάνδαλον τρόπον ἐξωτερικῶ προσερεῖν, ἀλλὰ γε μακρὰν ἀπέχειν, κατ' οὐδένα τρό-

ποῦς Δημοκρατίας καὶ τῆς ἀληθοῦς Ἐλευθερίας, διὰ τὰ δύναται, ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν ὑψηλῶν σκοπῶν τῆς, νὰ εἰσακούεται καὶ νὰ ἐπιβάλλεται. Ἡ Ἀκαδημία εἶναι ἐκ φύσεως Ἰδρυμα ὑγιᾶν Ἐθνικῶν Παραδοσιακῶν Ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ὀφείλει πάντοτε καὶ νὰ προβάλλῃ καὶ νὰ διαφυλάττῃ, ὅποτε θὰ δύναται ἀσφαλῶς νὰ σεμνύνεται καὶ ἐν τιμῇ νὰ εἰσακούεται. Ἡ Ἀκαδημία ὀφείλει καὶ πρέπει νὰ καταστή ἡ Δεξιὰ χεὶρ καὶ, δύναμαι νὰ εἶπω, ἡ Θεραπειὰ τῆς ἐκάστοτε Κυβερνήσεως.

(Συνεχίζεται)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΜΠΟΝΗΣ
Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

πον διωκόμενος, εἰμὴ καὶ τοὺς κατοικοῦντας μόνον ὥς πρόπον προσδέχεσθαι, διὰ ἃν ἔλθῃ ἐν τῷ ἁγίῳ μοναστηρίῳ καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἀρχιερέων δεικνύειν κατὰ τὸ πρόπον καὶ μηδὲν σκάνδαλον εἰς ἀμφίβολον ἔχειν εἰς τὸ μὴ καὶ αὐτὸν παραπονήσθαι, εἰ δὲ ἐχέ-
ισαν ἄδιαν οἱ ἐνασκούμενοι ἐν τῷ ἡμετέρῳ αὐτῷ σταυροπηγιακῷ πατριαρχικῷ μοναστηρίῳ, ὅτε χρεῖα γένηται περὶ χειροτονίας προσκαλεῖν ὃν ἂν ἐθέλου-
σι τῶν ἀρχιερέων ἐκ τῶν ὑποκειμένων τῇ ἡμετέρᾳ ταύτῃ ἀρχιεπισκοπῇ τῆς πρώτης ἰουστινιανῆς ἀχρὶ-
δῶν, ἐκτελέσαι ἅπαντα τὰ ἀρχιερατικά ἀκολύτως καὶ ἀνεμποδίστως ἄνευ τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθη-
δρίσεως καὶ μὴ ἔχειν ἐξουσίαν τοῦ κατὰ καιροὺς ἀρχι[επισκόπου] ἀντιπεῖν ἢ ζητεῖν παρ' αὐτοῦ τὸ δι-
καίωμα, ἀλλὰ γε μακρὰν ἀπέχειν, ὅς τις καὶ ἐναντίος φανῇ τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ συνο-
δικοῦ γράμματος, ἢ τὴν ἡμετέραν ταύτην ἀπόφασιν ἀνατρέψῃ, ἢ ἐξοτεικῶς ἢ ἄλλῳ πανούργῳ τρόπῳ ἢ σκάνδαλον προξενήσῃ, ἢ ἀντιπεῖν τῷ σταυροπηγια-
κῷ μοναστηρίῳ, ὁ τοιοῦτος ἀφωρισμένος εἴη, ἀπὸ τῆς ἁγίας, καὶ ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ καὶ ἀδιαιρέ-
του τριάδος τοῦ ἐνὸς τῇ φύσει μόνου Θεοῦ καὶ κατη-
ραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον αἱ πέτραι τὰ φύλλα ὁ σίδηρος λυθήσονται αὐτὸς δὲ οὐδαμῶς, καὶ ἔσεται τρέμων ὥσπερ ὁ κἂν καὶ ἡ με-
ρὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότη τοῦ ἰούδα καὶ τῶν λοιπῶν τῶν συσταυροσάντων τὸν κύριον, καὶ εὐροὶ τὸν θεὸν μαχόμενον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὡς ἀναπολό-
γητος οὕτως ἀποφαινόμεθα, καὶ εἰς βεβαίωσιν καὶ διηρηκὴ τὴν ἀσφαλειαν, ἐγράφη καὶ τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος πατριαρχικὸν συνοδικὸν σταυροπη-
γιακὸν ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα, καὶ ἐπεδόθη τῷ ἁ-
γίῳ αὐτῷ μοναστηρίῳ τῷ σταυροπηγιακῷ τῆς τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μεταμορφώσεως τῆς ζάφρουτας:—

ἐν εἰσι σωτηρίῳ ἀρχὸς ἰουλλίου 23

† μελέτιος ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος τῆς πρώτης ἰου-
στινιανῆς ἀχρὶδῶν. † ὁ κασιορίας Δαυὶδ † ὁ οἰσα-
νίου Δεόντιος † ὁ γρεθενῶν Κύριλλος † ὁ πρεσβυτέρων Διονύσιος.

9. Φιλοθέου, ἡγουμένου Μονῆς
Θείας Μεταμορφώσεως ἀπαντα-
χοῦσα (1678).

Τὸ ἡγουμενικὸν αὐτὸ ἔγγραφο ἔχει ἡμερομηνίαν ἀρχὴ ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ κατ', ἀπευθύνεται εἰς τοὺς ἀ-
πανταχοῦ γῆς εὐρισκόμενους κληρικούς παντὸς βαθμοῦ καὶ εἰς τοὺς εὐγενεῖς, προκρίτους καὶ λοιποὺς ἄρχον-
τας. Παρ' αὐτῶν ζητοῦνται τὰ ἐλέη καὶ αἱ συνδρομαί-
των, διότι «τὸ μοναστήριον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τῆς Ζάπουρδας εὐρισκόμενον εἰς δεινὴν πενίαν τε καὶ τα-
λαιπωρίαν τοίνυν, ἀπὸ τὰ συνεχῆ δάρη τῶν δωσιμάτων ἐκατήντησεν εἰς δεινὴν καὶ μεγίστην ἐρημίαν». Εἶ-
ναι ἀνέκδοτον κείμενον καὶ ἀρχίζει μὲ περίτεχον κό-
σμημα ἐξ ἀνθέων πού δηλοῖ τὸ ἀρχικὸν γράμμα, ἔχει
στίχους 21, εἶναι γεγραμμένον ἐπὶ χάρτου διαστάσεων
0,29X0,39 μ., καὶ ἀναφέρει τάδε:

Οἱ ἀπανταχοῦ εὐρισκόμενοι Πανιερώτατοι καὶ λο-

γιώτατοι Μητροπολίται Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι
Εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς Τιμιώτατοι Γέροντες Χρησι-
μώτατοι Πραγματευταί καὶ εὐγενέστατοι ἄρχοντες
καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοί, μετάνοιαν ποιού-
μεν πάντας ὑμᾶς. Καὶ τὸν Σωτῆρα Χριστὸν τὸν Κύ-
ριον ἡμῶν καὶ Θεὸν δεόμενοι ὅπως δώῃ ὑμῖν πάν-
τας ὑγείαν (...) [ἐλλείπουν τρεῖς λέξεις] γινώσκε-
ται καλῶς ὅτι καὶ τὸ ὑμῶν καὶ ἡμῶν μοναστήριον
τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τῆς Ζάπουρδας εὐρισκόμενον
εἰς δεινὴν πενίαν τε καὶ ταλαιπωρίαν τοίνυν, ἀπὸ
τὰ συνεχῆ δάρη τῶν δωσιμάτων ἐκατήντησεν εἰς δει-
νὴν καὶ μεγίστην ἐρημίαν. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς μετὰ
Θεοῦ ἄλλην ἐλπίδα οὐκ ἔχοντες, εἰμὴ μόνον πρὸς τὴν
ὑμετέραν ἀντίληψιν ὁλοψύχως θαρροῦντες πέμπωμεν
εἰς ταῦτόθι τὸν ἡμέτερον ἐν Ἱερομονάχοις καὶ ἀδελ-
φὸν Παπα - Κύριλλον. Διὸ παρακαλοῦμεν πάντας
ὑμᾶς ὅπως δεχθῆτε αὐτὸν ἐμνεψὶ καὶ ἰλαρῶ τῷ
προσώπῳ ἐλεοῦντες αὐτὸν καὶ συνδρομοῦντες, ὁ μὲν
πολὺ ὁ δὲ ὀλίγον, ἕκαστος ὡς δύναται καὶ προαιρά-
ται, ὁ μὲν πρόθεσιν, ὁ δὲ σαραντάριον καὶ ἀδελφά-
τον ἵνα διὰ τῆς ὑμῶν ταύτης καὶ ἰλαρᾶς ἐλεημοσύ-
νης, ἡμεῖς μὲν δυνηθῶμεν κυβεργηθῆναι, σὺν τῷ ἡ-
μετέρῳ μοναστηρίῳ, ὑμεῖς δὲ (...) [ἐλλείπουν τέσ-
σαρες λέξεις] πᾶν ἀγαθὸν παρὰ Θεοῦ ἀντιλάβεται καὶ
ζωὴν τὴν αἰώνιον κληρονομήσῃ, ἥς γένοιτο πάν-
τας ὑμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡ-
μῶν, ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

Κατὰ τῷ ἀρχῇ (1678) ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ κατ'.
† Ὁ Καθηγούμενος τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπη-
γιακῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Νικάνορος, Φιλόθεος Ἱε-
ρομόναχος.

10. Φιλοθέου ἡγουμένου ἐτέρᾳ
ἀπανταχοῦσα (1678).

Καὶ τὸ παρὸν ἔγγραφο ἀπευθύνεται εἰς κληρικούς
καὶ λοιποὺς ἄρχοντας κατ' ἔτος 1678, ζητεῖται δι' αὐ-
τοῦ ἡ συνδρομὴ πάντων προκειμένου ἡ Μονὴ γ' ἀντα-
ποκριθῇ εἰς δαπάνας καὶ χρεὴ καὶ γενικῶς ἀπαλλαγῇ
ἀπὸ δεινὰ ληστῶν καὶ πασάδων. Τὸ κείμενον εἶναι ἀ-
χρονολόγητον, εἶναι ὅμως γνωστὸν τὸ ὄνομα τοῦ ἡγου-
μένου Φιλοθέου ἐκ τοῦ προσηγηθέντος ἔγγραφου, τὸ ὁ-
ποῖον ἐνταῦθα τὸ πρῶτον δημοσιεύεται. Πρὸ τοῦ κειμέ-
νου ὑπάρχει περίτεχον κόσμημα αἱ προτάσεις αὐτοῦ
μεταξὺ των χωρίζονται δι' ἐρυθρῶν στιγμαμάτων, εἶναι
καλογραμμένον μὲ γραφὴν κλείνουσαν πρὸς τὰ δεξιὰ
ἐπὶ σκληροῦ χάρτου διαστάσεων 0,43X0,59 μ., καὶ ἔχει
δημοσιευθεῖ εἰς τὰς σελίδας 263 - 264 τοῦ Θ' τόμου
τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, ὑπὸ τοῦ Νικ. Π.
Δελικαῆ. Τὸ περιεχόμενον τῆς «ἀπανταχοῦσης» ἔχει
ὡς ἑξῆς:

Οἱ ἀνὰ πάσαν τὴν ἐπ' οὐρανὸν διαλάμποντες ἀ-
στέρες πολύφωτοι τοῦ νοητοῦ στερεώματος. Πανιερώ-
τατοι καὶ θεοπρόβλητοι Μητροπολίται καὶ ἀρχιεπίσκο-
ποι. Θεοφιλέστατοι καὶ σεβασμιώτατοι ἐπίσκοποι. καὶ
ὅσοι τοῦ ἱεροῦ καταλόγον πανοσιώτατοι καθ' ἡγού-
μενοι δοσιώτατοι ἱερομόναχοι καὶ πνευματικοὶ πατέ-
ρες. ἁγιώτατοι καὶ θεοτίμητοι οἰκονόμοι καὶ πρωτο-
σύγγελοι εὐλαβέστατοι καὶ θεοσεβέστατοι ἱερεῖς καὶ

ιεροδιάκονοι ἀγλαόφωτοι καὶ πνευματογήτορες θεῖοι διδάσκαλοι. ἐκλαμπρόνται καὶ ἐνδοξάζονται αὐθέντες. τιμῶνται καὶ λογιῶνται κληρικοί. εὐγενέσονται χρησιμῶνται καὶ μεγαλοπρεπέσονται ἄρχοντες. καὶ ἅπας ὁ τοῦ Κυρίου χρηστοπρεπὴς χρυστόνυμος καὶ περιούσιος λαός. καὶ κληρὸς ἐπιπόθνητος τῆς δεξιᾶς καὶ εὐλογημένης μοίρας τοῦ δεσπότου Χριστοῦ. χαίρουτε ἐν κυρίῳ καὶ ὑγιαίνετε. τὴν προσήκουσαν καὶ ὀφειλομένην μετάνοιαν ὀλοφύχως ἀπονέμεσθαι ὑμῖν ἅπασιν. ἐκτενῶς δεόμεθα καὶ παρακαλοῦμεν τὸν μεταμορφωθέντα σωτήρα καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. ἵνα εἴητε ἅπαντες ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐημερίᾳ καὶ σωτηρίᾳ ψυχῆς καὶ σώματος. καὶ εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν καὶ σωτήριον. αἰεὶ φυλαττόμενοι. ἐν εἰσὶν πολλῶν περιόδοις εἰς δόξαν Χριστοῦ καὶ αἴνον. καὶ εἰς ἡμετέραν εὐφροσύνην. καὶ πνευματικὴν ἀγαλλίασιν. τῶν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας ἀγαπόντων ὑμᾶς. Θεοῦ τοίνυν εὐδοκίᾳ καὶ βοηθείᾳ σωτηριωδῶς ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ἕως τοῦ νῦν. πλὴν μετὰ πολλῶν συμφορῶν. συκοφαντιῶν τε καὶ ἀδικιῶν. παρὰ τῶν ἐπερχομένων πασιδῶν διὰ τὴν τῶν ληστῶν συμφορὰν. καὶ ἀπὸ μὲν τὸ ἐν μέρος ἀδικοῦσιν ἡμᾶς οἱ κλέπται. ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλον οἱ πασιδάδες. ἐξ ὧν στενοχωρούμενοι καὶ θλιβόμενοι ἡμεῖς οἱ εὐτελεῖς μοναχοί. οἱ τὴν ἱεράν καὶ σεβασμίαν μονὴν οἰκοῦντες ἐπονομαζομένην Ζάμπουρδα οὐκ ἔχομεν ποῦ προσδραμεῖν καὶ χεῖρα βοηθείας ἐπιτυχεῖν. εἰ μὴ πρὸς ὑμᾶς τοὺς φιλεσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους καὶ ἐλεήμονας Χριστιανούς. καὶ διὰ τοῦτο μετὰ δέησης πολλῆς σιέλλομεν αὐτόθι τὸν αἰδεσιμώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικῶν πατὴρ κύρ νεόφνιον σὺν τῇ λοιπῇ αὐτοῦ συνοδίᾳ. ὅθεν παρακαλοῦμεν πάντας ὑμᾶς. ἵνα δέξησθε αὐτοὺς ἀσπασίας ἐν ἱλαρῷ βλέμματι καὶ εὐμενῇ τῷ προσώπῳ. καὶ συνδράμετε καὶ βοηθήσατε αὐτούς. ὁ μὲν πολὺ, ὁ δὲ ὀλίγον. ἕκαστος κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν καὶ ἀγαθὴν προαίρεσιν. καὶ γραφίτῳ ὁ μὲν εἰς τὴν ἁγίαν πρόθεσιν. ὁ δὲ σαραντάριν. ὁ δὲ καὶ ἀδελφάτον. ἵνα διὰ τῆς ὑμετέρας χρηστομιμῆτος ταύτης ἐλεημοσύνης καὶ βοηθείας. ἡμεῖς μὲν λάβομεν μικρὰν ἄνεσιν εἰς τὰς ἐπερχομένας ἡμῖν συμφοράς. (καὶ μὲ ὅλα ταῦτα ἡμεσθεν κατὰ πολλὰ ἡσυχρημένον τοῦ ὕδατος ὥς τὸ γινώσκον οἱ πάντες) ὑμεῖς δὲ παρ' ἡμῶν ἔχητε τὸ μνημόσυνον ἀκατάπαυστον ὥς νέοι κητόρες. μετὰ τῶν παλαιῶν ἡμῶν καὶ μακαρίων κητόρων. ἐν ἐσπέρᾳ καὶ πρωὶ καὶ μεσημβρίᾳ. παρὰ δὲ τοῦ μισθαποδότου κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λάβοιτε τὸν ἄξιον μισθὸν ἐκατονταπλάσιον. καὶ ἐν τῇ φορικτῇ καὶ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως λύσιν τῶν ἁμαρτημάτων καὶ ζωὴν τὴν αἰώνιον. αὐτὸς γὰρ ἐν εὐαγγελίοις λέγει. μακάριοι οἱ ἐλεήμονες οἱ αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. καὶ πάλιν. ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐν ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων ἐμοὶ ἐποιήσατε. ἀλλὰ καὶ ὁ προφήτης θεοπάτωρ δαβὶδ. ψάλλει εἰς τὸ ψαλτήριον οὕτως. ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλεεῖ καὶ δανίζει ὁ δίκαιος καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν ἔσται. ὅπως καὶ τῆς θείας καὶ μακαρίας ἐκείνης φωνῆς ἀκοῦσαι ἀξιώθησθε. τὸ δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. καὶ τὰ ἐξῆς. ἥς ἀξιώθημεν πάντες ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ὃ πρέπει πάσα δόξα τιμὴ

καὶ προσκύνησις τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ. καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι. νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

† ὁ καθηγούμενος τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς μεταμορφώσεως Ζάμπουρδας Φιλόθεος ἱερομόναχος καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί.

11. Δ α β ῖ δ ἱ ε ρ ο μ ο ν ᾱ χ ο υ, κ α θ η γ ο υ μ ῆ ν ο υ, ἁ π α ν τ α χ ο ὕ σ α (περὶ τὸ 1730).

Εἶναι κεῖμενον ἀνέκδοτον καὶ ἀχρονολόγητον. Πλὴν ὅμως ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ πίνακος ἡγουμένων, τὸν ὁποῖον ἔχομεν ἐκ διαφόρων πηγῶν, εἴτε ἐγγράφων εἴτε σημειώσεων ποικίλων, πληροφροῦμεθα ὅτι περὶ τὸ ἔτος 1730 διετέλεσεν ἡγούμενος τῆς Μονῆς ἀδελφὸς μὲ τ' ὄνομα Δαβὶδ. Τὸ ἔγγραφο ἀπευθύνεται πρὸς κληρικούς, ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς Χριστιανούς. Παρακαλοῦν καὶ ζητοῦν «οἱ μονάζοντες ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῷ ἐπιλεγομένῳ Ζάμπουρδας, τὴν καλλίστην διάθεσιν ὑμῶν τῶν φιλεσπλάχνων Χριστιανῶν», διὰ τὰ ἀνταπεξέλθουν «τοῦ βαρυτάτου χρέους». Τὸ κεῖμενον αὐτὸ εἶναι γεγραμμένον καλλιγραφικῶς ἐπὶ χάρτου διαστάσεων 0,32X0,42 μ., ἀποτελεῖται ἀπὸ 30 στίχους καὶ ἔχει ὡς ἐξῆς:

Οἱ τῷ νοερῷ φωτὶ κατανασθέντες καὶ τὴν ὑπουρανὸν ἅπασιν νοερῶς διαλάμποντες Πανιερώτατοι Μητροπολίται, καὶ ἀρχιεπίσκοποι. Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Πανοσιώτατοι Ἠγούμενοι, σεβασμιώτατοι Πρωτοσύγγελοι αἰδεσιμώτατοι οἰκονόμοι καὶ Σακελάριοι Ἐντιμώτατοι καὶ λογιῶνται κληρικοί. Εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς. Ἐνδοξότατοι καὶ χρησιμῶνται ἄρχοντες. Φιλελεήμονες πραγματευταί. Θεοκνηθρήνιοι καρδοκύριοι. Φιλοτεχνῖται καὶ φιλομαθεῖς. Πασῶν τῶν τεχνῶν καὶ ρουσφειῶν σὺν τοῖς λοιποῖς τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. Ἐθνος ἅγιον καὶ κληρὸς ἐπιπόθνητος. τῆς εὐλογημένης τοῦ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μερίδος. Χαίρετε ἐν Κυρίῳ καὶ ὑγιανετε καὶ προσέτι γινώτε ὅτι μετὰ τὸ ἀπονεμεῖν τὴν προσήκουσαν προσκύνησιν καὶ ὀφειλομένην μετάνοιαν ἐκάστω ἐν παντὶ ὑμῶν δεόμεθα ἀδιαλείπτως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σὺν τῇ παράγνῳ αὐτοῦ μητρὶ Θεοτόκῳ καὶ ἀειπαρθένῳ Μαρίᾳ. Τοῦ δοῦναι ὑμῖν ὑγίαν σωτηρίαν εὐημερίαν καὶ πᾶν εἴ τι ἄλλο ψυχικὸν τε καὶ σωματικὸν ἀγαθόν. καὶ γὰρ εὐ ἐκ (τοῦν) τῶν ὑμῶν τῶν φιλελεημόνων Χριστιανῶν. ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ Ἱερομόναχοι τε καὶ μοναχοὶ εὐεργετούμεθα καὶ θὰ παρελπίζομεν καὶ τανῦν ἵνα ἐλαφροθώμεν, καὶ ἀνέσεως τύχωμεν τοῦ βαρυτάτου χρέους ἀπὸ τῆς εὐεργεσίας ἡμεῖς οἱ τάλαινες. οἱ μονάζοντες ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῷ ἐπιλεγομένῳ Ζάμπουρδας εἰς τοῦ Καλισιτάρου τῷ ὄρος καὶ τιμωμένῳ ἐν ὀνόματι τῆς φορικτῆς τοῦ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Μεταμορφώσεως ὅπερ ἐν ἐρήμῳ τόπῳ εὐρισκομένῳ καὶ τοῖς θηρίοις γεινναζόμενον εἰ καὶ σπανίως ὅτ' αὐτῶν τῶν θηρίων ἀδικεῖτε καὶ εἰς βαρὴν χρεὸς ἐκατήνησεν. διὰ γροσίον τῶν ἀριθμῶν ὠκακοσίον. μὴ ἔχοντες τοιγαροῦν ἐκεῖνα ἀποδοῦναι δανεικὰ μετὰ καμμάτων τὰ ἐπίραμεν. διὰ τὰ ὅποια καθεκάστην εἰς σκληροτάτην ἄλλυσον ὁ τράχηλος ἡμῶν, τοῦ ποτε προ-

φήτου Ἱερεμίου δαπανᾷτε πλεῖον. καὶ οὕτως ἐν στεροχωρίᾳ εὐρισκόμενοι, καὶ μὴ ἔχοντες ἄλλοθεν ἐλευθερίαν δεῖν ἔγνωμεν πρὸς ὑμᾶς τοὺς φιλελεήμονας καὶ φιλοχρίστους ἐξαποστεῖλαι τῶν ἐν Ἱερομονάχοις καθιγούμενον παπᾶ κὺρ δαβίδ· σὺν τῇ αὐτοῦ συνοδείᾳ χάριν ἐλεήμοσύνης. Διὸ παρακαλοῦμεν λοιπὸν μετὰ Θεὸν τὴν ὑγιεινὴν καὶ καλλίστην διάθεσιν ὑμῶν τῶν φιλευσπλάγχχον χριστιανῶν ἵνα ἰλαρῶ καὶ εὐμενεῖ τῷ προσώπῳ δεχόμενοι συνιρξέτε αὐτοῖς καὶ βοηθήσητε ἔργῳ καὶ λόγῳ ὥς νέοι κίτορες τοῦ Ἱεροῦ μοναστηρίου ἐκ τῶν ὑμετέρων ὑπαρχόντων ὧν ὁ ἀγαθοδότης Κύριος ὑμῖν ἐδωρήσατο ἐλεήσετε ὁ μὲν πολὺ ὁ δὲ ὀλίγον καὶ ὁ μὲν εἰς πρόθεσιν ὁ δὲ σαραντάρων καὶ ἑτερος ἀδελφὸς τῶν κατὰ τὴν ἰδίαν δύραμιν καὶ ἀγαθὴν προαίρεσιν ἕκαστος κατὰ (τῶν) θασιλέα καὶ σοφώτατον Σολομῶνια, ἰλαρὸν δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός. ἐνθυμούμενοι μάλιστα τὴν ἐν εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου παραγγελίαν λέγονσαν ἑφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐν τούτῳ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων ἔμοι ἐποιήσατε, οὕτω ποιοῦντες γοῦν καὶ ὑμεῖς, εὐ ἡμῖν, τὸ μὲν μοναστήριον δι' αὐτῆς τῆς ἐλεήμοσύνης κυβεστηθήσεται καὶ οὐκ ἐρημοθήσεται ἐν ταῖς πανευδέμοσιν ἡμέρες ὑμῶν ἀλλοῦ τε ἡμεῖς μὲν ἐντεῦθεν κακεῖθεν διασκορπισθόμεθα, διὰ τὸ πλεῖστον ἡμῶν χρόος. ὑμᾶς δὲ ἀξιωθήσεσθε τῆς γλυκυτάτης καὶ μακαρίας φωνῆς τοῦ κυρίου τῆς λεγομένης τὸ δευτέρου οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου κληρονομήσατε τὴν ἐτοιμασμένην ἡμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου καὶ τὰ ἐξῆς εἰς γένοιο πάντες ὑμεῖς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃ πρέπει πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ πατρὶ καὶ τῷ παναγᾷ καὶ πανάγιῳ πνεύματι ΑΜΗΝ.

† ὁ Καθηγούμενος τῆς ἐν Καλλισιρᾷ μονῆς τοῦ σωτήρος Χριστοῦ Δαβὶδ Ἱερομόναχος καὶ οἱ σὺν ἔμοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί.

12. Γράμμα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀχρίδων Ἰωάννα (1732).

Εἰς αὐτὸ ἐπισημαίνεται ὅτι ἡ Μονὴ τοῦ Ὁσίου Νικάνωρος εἶναι Σταυροπηγιακὴ καὶ τοιῆς ἰδιαιτέρας ὅπως οἱ πατέρες τῆς μοναστικῆς ἀδελφότητος μένοντες ἀνεγύχλητοι ἀπὸ τυχόν ἐπεμβάσεως τοῦ ἐπιχωρίου ἐπισκόπου, δηλονότι τοῦ Γρεβενῶν. Ὑπογράφεται ὑπὸ συνδικῶν ἐπισκόπων διὰ πρᾶξιν μελάνης, εἶναι γεγραμμένον ἐπὶ μεμβράνης διαστάσεων 0,40X0,50 μ., ἔχει δημοσιευθεῖ εἰς τὰς σελ. 256-259 τοῦ Θ' τόμου τῆς Ἑταιρείας τῶν Μακεδονικῶν Σπουδῶν, τὸ δὲ περιεχόμενόν του ἀναφέρει τὰ κάτωθι:

Ἰωάσαφ ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχρίδων καὶ πάσης Βουλγαρίας.

Οὐδὲν ὅτι τῶν ὑπὸ τὸ οὐράνιον κῆτος, ὃ μὴ τρεπὸν καὶ ἐπίκηρον, ρευστῆς τῶν ὑπὸ Σελήνην καὶ γένεσιν φύσεως ὑπαρχόντων ἀπάντων. τοῦτο γὰρ μόνον αὐτῶν ἀναλλοίωτον, καὶ ἀμετάβλητον, καὶ ἀκίνητον, τὸ ἀλλοιωτὸν αἰεὶ καὶ κίνητον καὶ ἀκάνθητον, τῷ γὰρ μακρῷ χρόνῳ φασὶ καθαίρεισθαι τὰ πάντα καὶ κρῦπτεσθαι. ὅθεν ἐδέησε καὶ τῇ τῆς φύσεως προ-

μηθεῖα ἀντιτάξασθαι τι πρὸς τὴν ἐκ τοῦ χρόνου τοιαύτην ἀειροσὴν καὶ ἀποροσὴν καταστροφὴν, οἷον περ κατὰ μὲν τῆς τῶν γεννητῶν ἀεικινήσεως τε καὶ φθοράς, ἢ φυσιοῦσα φύσις ἐν αὐτῇ τῇ φύσει ἀντέταξε τὴν ἐκ διαδοχῆς διαμονὴν ἐπ' ἀπειρον ὥς οὕτως εἰπεῖν καὶ διάρκειαν, κατὰ δὲ τῆς ἀναιρούσης τε καὶ περιελκούσης ἐς λήθης βυθὸς τὰ ἄξια μνήμης εὐρυμα, καρτερώτατον λόγον τὸν ἔγγραφον, ὥς ἂν οἷς ὀπλίξεται ἢ φθορὰ κατὰ τῶν γινομένων ἀπάντων, τοῦτοις αὖ ἀναιρούτο καὶ φθείροτο, εἶπερ τῶν γινομένων ἐν χρόνῳ τὸ ἢ ἐπηρεάζειν, ἢ ἐν κτήμασιν ἢ ἐν εἰσοδήμασιν, ἢ κατὰ μὲν τῆς τῶν γεννητῶν τῶν ἀεικινήσεως τε καὶ φθοράς, ἢ φυσιοῦσα φύσις ἐν αὐτῇ τῇ φύσει ἀντέταξε τὴν ἐκ διαδοχῆς διαμονὴν ἐπ' ἀπειρον ὥς οὕτως εἰπεῖν καὶ διάρκειαν, κατὰ δὲ τῆς ἀναιρούσης τε καὶ περιελκούσης ἐς λήθης βυθὸς τὰ ἄξια μνήμης εὐρυμα, καρτερώτατον λόγον τὸν ἔγγραφον, ὥς ἂν οἷς ὀπλίξεται ἢ φθορὰ κατὰ τῶν γινομένων ἐν χρόνῳ τοῦτοις ἐκάτερον. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ εὐταξία καλὸν εἶπερ τι ἄλλο καὶ μνήμης ἐπάξιον κατὰ πάντα αὐτῆς τὰ μέρη καὶ μόρια, τίς ἂν εἰς μανίαν τοσοῦτον ἐλάσας, οὐκ ἀγαθὴν τὴν διὰ γραμμάτων ἐν τῇ διαδοχῇ καὶ διαρκείᾳ τοῦ πανδαμάρτου χρόνου συντήρησιν τῶν καλῶς ὁροθετηθέντων, καὶ εὐλογοφανῶς διατετάχθαι εἰς τὸ διηνεκὲς ἐπιζητουμένων; ὁ γὰρ μὴ τοῦτο σπουδάζων εἰς δύναμιν, ἀλλ' εἰκὴ καὶ ὥς ἐτυχε φέρεσθαι ἀξίων, οὐ μόνον τὴν εὐταξίαν τῆς ἐκκλησίας δι' ὧν καταγλαῖζουσιν ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ὁμοῦ τε γραφὴν τε καὶ σύγγραφην, ὥς κνεῶνα τινά, καὶ χάος τὸ πᾶν ὑπολείπεσθαι, ὥστε εἶναι κάκεινον οὐχ ἦτιον τὸν καθ' ἑαυτὸν ζοφώδη τε καὶ ἀναλαμπῇ, καὶ ἀόρατον, ἦτοι ἀόματον καθ' ἑκατέρῳ τῷ ὀφθαλμῷ, καὶ διὰ τοῦτο φθιγγόμενον τὰ τοῦ σκότους καὶ τῆς ζοφώσεως ἄξια. ὅθεν ἡμεῖς τῶν ὑγίων τε καὶ λογισμῶν, μᾶλλον δὲ καὶ παντὸς τοῦ κόσμου συστατικῶν, γραφαῖς τε δεῖν παραδιδόναι φαιμέν τὰ μνήμης δεόμενα, καὶ τὰ ἤδη παραδεδομένα ἀντάξια γραμμάτων, ἐγκαινίζειν νεωτέρων, εἶπου τινὲς εἶεν δεόμενοι καὶ τούτου. ἐπεὶ τοιγαροῦν τῆς ἡμῶν μετριότητος μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν αὐτῆς ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν συνοδικῶς προκαθημένης κατὰ τὴν Κορνιζιάν, ἣν καὶ προεδρικῶς ποιμνείν κυριαρχικῶς. ὅθεν ἐλθόντες τινὲς τῶν ἱερομονάχων καὶ μοναχῶν ἀπὸ τοῦ Σεβασμίου καὶ σταυροπηγιακοῦ Μοναστηρίου τοῦ ἐπ' ὀνόματι τῆς τοῦ Σωτήρος ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ Μεταμορφώσεως τιμωμένου μὲν καὶ ἐορταζομένου, ζάμπουρδας δὲ ἐπιλεγόμενον χωρίον ἐκείσε πάλαι, γράμματά τε ὑπέδειξαν ἡμῖν, ἀρχαῖα καὶ γνήσια τοῦτ' αὐτὸ δηλοποιούντα, ὅπερ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις μέχρι τοῦδε γνωστόν τε καὶ ἀναντίρρητον, ὅτι δηλαδὴ σταυροπηγιακὴ αὐτῶν ἡ μονὴ καὶ πατριαρχικὴ ὑποτασσομένη ἀείποτε τῇ ἀγιωτάτῃ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀχρίδων τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς, ὥς καὶ αὐτῶν τὰ συγγιλιώδη παρίστοι γράμματα τῶν πάλαι Ἀρχιεπισκόπων καὶ μετὰ τὴν ἐκ τῶν γραμμάτων ἀξιοπιστίαν προσήγαγον καὶ δεήσεις ἐκλιπαροῦντες ἵνα καὶ δι' ἡμετέρου γράμματος ἀνανεωθῇ τὰ ἀρχαῖα ἐκεῖνα ἀνά χειρὸς αὐτῶν. τούτου χά-

ριν και ἡ μειριότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν ἅ τε δὴ δίκαιον, εὐλογον και θεάρεστον μετὰ τὸ κάλλιστα καιιδεῖν τὴν στανροπηγιακὴν ὑπόθεσιν ταύτην, και τῆς θεομῆς δεήσεως ἀκροάσασθαι συνεχῶς τῆς ἐκείνων, ἀποφαίνεται γνώμη κοινῇ ἐν ἀγίῳ πνεύματι, ἵνα καθάπερ ἔχει τὸ κύρος τὰ τῶν ἀρχαίων πατριαρχῶν και προ ἡμῶν Ἀρχιεπισκόπων τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς ἀχριδῶν ὑπάρχη και εἰς τὸ ἐξῆς αἰωνίως στανροπηγιακὸν τὸ τοιοῦτον Μοναστήριον και ἐλεύθερον ἐς τὸ παντελὲς ὑποτασσόμενον τῇ ἡμετέρᾳ Ἀρχιεπισκοπῇ τῆς Ἀχριδῶς, καθὼς και ἐν ἐτέραις Μητροπόλεσιν εὐρίσκονται ἀπαρασάλευτα στανροπήγια, ὡς προπόντως ἀνήκοντα τῇ ἡμετέρᾳ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀχριδῶν. Βεβαιούμεν τοιγαροῦν και ἐπικυροῦμεν ὑπάρχειν εἰς τὸ διηνεκὲς στανροπήγιον, τὸ αὐτὸ Σεβάσιμιον Μοναστήριον, ἐχόντων τὴν ὑποταγὴν τῶν ἐν αὐτῷ ἀσκουμένων πρὸς τὴν ἡμῶν μειριότητα, και τὴν ὀφειλομένην εὐπειθειαν πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτην Ἀρχιεπισκοπὴν ἐνδεικνυμένων ἀεὶ ἐν ἡ ἂν γένηται χρεία. ὁμοίως δὲ παρακελευόμεθα και κρατύνομεν, και τὸ μηδεμίαν ἄδειαν ἔχειν τὸν κατὰ καιροὺς μητροπολίτην Γρεβενῶν ἀπέχεσθαι και καταπατεῖν αὐτὸ ἢ ἐπηρεάζειν, ἢ ἐν κτήμασιν ἢ ἐν εἰσοδήμασιν, ἢ ὅλως ἀγκαρεῦειν τὰ κτήνη αὐτῶν, ἢ ἐνοχλεῖν τι ἢ σκάνδαλον προξενεῖν τρόπῳ ἐξωτερικῷ, ἀλλὰ μεμνημένοι τοῦ μὴ μεταίρει, ὅρια αἰώνια ἃ ἔθετο οἱ πατέρες σου, μακρὰν ἀπέχεσθαι τῆς στανροπηγιακῆς ταύτης μονῆς, εἰ μὴ τις ὑπόδικος γίνεσθαι μέλοι τοῖς τῶν ἐπιβαινόντων παρ' ἐνορίαν ἐκνόμου ἐπιτιμίας, και τὰς συνοδικὰς ἀποφάσεις γνώμη τολμηρὰ και ἀναιδεοτάτη ἐπιχειροῦντων ἀναιρεῖν; ὅπερ διὰ δικαιοτρόπως καθαίρει τῆς ἀξίας, και ὑπὸ ποινῆς ἄγει τὸν παρθάτην, και τολμητὴν ὡς ἀποσιτάτην οὐδεὶς ἀγνοεῖ. ἐν ᾧ γὰρ ἐκλήθης ἐκεῖ και μένε φησί, και πίνε ὕδατα ἀπὸ σῶν ἀγγείων και ἀπὸ σῶν φρεάτων πηγῆς. διὰ δὲ τὸν τῆς παροικίας ἐκείνης ἀρχιερατικῶς προϊστάμενον μηδ' ὅλως ἐπηρεάζειν τινὶ τῶν ἀσκουμένων ἐν τῷ στανροπηγιακῷ ἐκείνῳ Μοναστηρίῳ περὶ τινος ὑποθέσεως ἅτε δὴ ἀνηκούσης τῇ ἡμῶν μειριότητι, ἐκείνου πόρρωθεν ἵσταμένου, και ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ, οὕτω μέντοι γε ὥστε κατ' οὐδένα τρόπον ἐκδιώκεσθαι δι' ἂν παραγένοιτο προσηκόντων χάριν, ἵνα μὴ ἀταξία λύπην ἐμποιήσῃ τὴν τῇ χαρᾷ ἵσταμένην ἀπ' ἐναντίας ἥνπερ χαίρειν πάντοτε ἡμῖν ἐντεῖλατο ὁ ἀπόστολος ὡς τοῦ πνεύματος οὐσαν καρπὸν. ἔτι δὲ ἐχέτωσαν ἄδειαν οἱ ἀσκούμενοι ἐν τῷ ἡμετέρῳ στανροπηγιακῷ τούτῳ και ἀγίῳ Μοναστηρίῳ διε χρεία γένηται περὶ χειροτονίας προσκαλεῖν ὅν ἂν ἐθέλωσι τῶν ὑποκειμένων τῇ ἡμετέρᾳ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀχριδῶν τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀρχιερέων εἰς τὸ ἐπιτελεῖσαι ἅπαντα τὰ ἀρχιερατικὰ ἀκωλύτως τε και ἀνεμποδίστως ἄνευ τῆς τοῦ ἱεροῦ ἐπίθρονου ἐγκαθιδρύσεως, μὴ ἔχοντος ἐξουσίαν τινὰ τοῦ κατὰ καιροὺς Ἀρχιερέως γρεβενῶν ἀντιλέγειν ἢ ζητεῖν παρ' αὐτῶν τι δικαίωμα δῆθεν, ἀλλ' ἀφισταμένου μακρὰν ὡς εἴρηται και κατὰ πάντα οὕτως ἀπέχοντος ἐκείθεν, ὅστις δὲ ὑπ' ἀναισχυντίας τε και κακοφροσύνης λυτῆσας ἐπιχειρήσει καινοτομίας ἢ τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ και συνοδικοῦ γράμματος ἐναντία

φρονῶν και φθερνόμενος, και τὴν ἡμετέραν ταύτην ἀπόφασιν ἀναιρέσαι ἐπιχειρῶν και γλιχόμενος τῷ σκανδάλῳ ποτὲ προξενεῖν ἐξωτερικῶς και ἐνόχλησιν τῷ στανροπηγιακῷ τούτῳ Μοναστηρίῳ, ἢ ἄλλῳ τρόπῳ πανούργῳ τε και ἀδίκῳ ἐνοχλεῖν ἢ ἀντιλέγειν αὐτῷ, ὁ τοιοῦτος ἀφωρισμένος εἴη ἀπὸ τῆς ἀγίας και ὁμοουσίου και ζωοποιοῦ και ἀδαιρέτου τριάδος τοῦ ἐνὸς τῇ οὐσίᾳ Θεοῦ, και κατηραμένος και ἀσυγχώρητος, και ἄλυτος μετὰ θάνατον. αἱ πέτραι και ὁ σίδηρος λυθήσονται αὐτὸς δὲ οὐδαμῶς. στένων εἴη και τρέμων ὥσπερ ὁ κáιν, και ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου ἰούδα, και τῶν ἄλλων θεοσυγῶν τῶν στανροσάντων τῆς δόξης τὸν Κύριον. και εὖροι τὸν θεὸν μαχόμενον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως ὡς ἀναπολόγητος. οὕτως ἀποφαινόμεθα τοῖς πρὸ ἡμῶν Μακαριωτάτοις ἀρχιεπισκόποις ἱερωτάτοις Μητροπολίταις, και θεοφιλεσιτάτοις ἐπισκόποις, τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτου θρόνου τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν, ἐνθέσμως νομίμως τε και κανονικῶς συναποφαινόμενοι. και εἰς θεβαίωσιν διηνεκῇ, και ἀτίδιον τοῦ πράγματος μνήμην, ἐγένετο και τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μειριότητος συνοδικὸν στανροπηγιακὸν ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα, και ἐπεδόθη τῷ εἰρημένῳ στανροπηγιακῷ ἀγίῳ Μοναστηρίῳ τῆς τοῦ Κυρίου και θεοῦ και Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ Μεταμορφώσεως τῆς ζάμπουρδας ἐπιλεγομένης ἀναγεοῦται διὰ τοῦ παρόντος δὲ και τὸ ἀρχαῖον ἔθος τῆς ὑποταγῆς χάριν ἀπονέμειν τῷ καθ' ἡμᾶς θρόνῳ τῆς ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τούτῳ κατ' ἔτος κρόκκον διακῶσια δράμια.

ἐν ἔτει σωτηρίῳ ἀνθλβ': Ἰουλίῳ α': ἰνδικτιῶνος ζ'.

† Ἰωάσαφ ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος πρώτης Ἰουστινιανῆς, Ἀχριδῶν και πάσης Βουλγαρείας. † ὁ Καστορείας Χρῶσανθος, † ὁ Βοδενῶν Μητροφάνης † ὁ Πρεσπῶν Θεοδόσιος † ὁ Σισανίων Ἰωσήφ † ὁ Πελαγονείας Κοσμᾶς.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπευθύνει θερμὴν ἐκκλησίαν εἰς τὸν πνευματικὸν κόσμον, ὅπως ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Κέντρου διὰ τῆς ἀποστολῆς παντὸς εἶδους συγγράμματος ἀναφερομένου εἰς τὴν Θεολογίαν και γενικώτερον εἰς τὸ ἀντικείμενον μελέτης πασῶν τῶν θεωρητικῶν ἐπιστημῶν.

Διεύθυνσις: Διορθόδοξον Κέντρον Ἐκκλησίας Ἑλλάδος, Ἰακίου 1, 115 21 Ἀθήναι.

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΥ (*)

4. Ἡ σφράγις τῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 666.

Ἡ συμβολικὴ ἔννοια τοῦ ἀριθμοῦ 666 προσδιορίζεται σαφῶς εἰς τὸ χωρίον τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰωάννου (13,18). Πρόκειται περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ «θηρίου» τῆς Ἀποκαλύψεως, περὶ ἀνθρώπου δηλαδή, ὁ ὁποῖος χαρακτηρίζεται ὡς θηρίον. «Ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ὁ ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. Καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἑξακόσια ἑξήκοντα ἕξ» (χξστ). Ἀξία σημειώσεως εἶναι ἡ πρὸς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ἰσοψηφία τῶν γραμμάτων τῆς ἐλληνικῆς λέξεως «θηρίον», ἐὰν αὕτη γραφῇ δι' ἐβραϊκῶν στοιχείων.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης περιγράφει ἐνταῦθα τὸ ὄραμα τῆς γενομένης πρὸς αὐτὸν ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναφερομένης εἰς τὴν ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τοὺς ἐσχάτους καιροὺς ἐμφάνισιν τοῦ Ἀντιχρίστου, ὡς καὶ τὸν ἀμείλικτον πόλεμον αὐτοῦ κατὰ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἀκριβῶς ὅπως τὸ ὄραμα τοῦτο ἀπετυπώθη εἰς τὴν ὁθόνην τῆς ψυχῆς του, κατὰ τρόπον πιστὸν καὶ ἀπαράλλακτον. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ὁ Εὐαγγελιστὴς δὲν συγγράφει, ἀλλ' ἀπλῶς καταγράφει πιστῶς ὅσα εἶδε καὶ ὅπως τὰ εἶδε³⁸. Ἡ διατύπωσις: «Ὡς ἡ σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου...» παρέχει τὰ χαρακτηριστικὰ ἐνὸς αἰνίγματος, ἡ φρασεολογία καὶ τὸ γλωσσικὸν ὕφος τοῦ ὁποῖου ὁμοιάζει πλήρως πρὸς τὰ ἀντίστοιχα τῆς περὶ ἐσχάτων γραμμάτων τῶν Ἀποκρύφων τοῦ ὁπίμου Ἰουδαϊσμοῦ. Χρησιμοποιοῦνται δηλαδή ἐνταῦθα λέξεις καὶ ἐκφράσεις, αἱ ὁποῖαι ἀπετέλουν φιλολογικὰ γνωρίσματα τῆς τότε θρησκευτικῆς γραμματείας³⁹. Δι' αὐτῶν ὁ Ἰωάννης διατυπώνει πιστῶς τὰ δεδομένα τοῦ ὁράματός του.

Τὰ ὅσα ἐκτίθενται εἰς τὴν περικοπὴν τῆς Ἀποκαλύψεως 13,1-17 καθιστοῦν σαφές ὅτι τὸ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 666 χαρακτηριζόμενον θηρίον τῆς Ἀποκαλύψεως ταυτίζεται πρὸς τὸν Ἀντίχριστον, ὡς παρουσιάζουν τοῦτον κατὰ τὴν ὁμόφωνον ἐρμηνευτικὴν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας· α) ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὴν δευτέραν πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολὴν του (2,3-12)· καὶ β) αὐτὸς ὁ Ἰωάννης εἰς τὴν πρώτην (2,18-22 καὶ 4,3) καὶ εἰς τὴν δευτέραν καθολικὴν ἐπιστολὴν του (στίχ. 7).

Δι' ὧν ἐκτίθενται εἰς τὰ κείμενα ταῦτα, ὁ Ἀντίχριστος θὰ ἐμφανισθῇ ἐπὶ τῆς γῆς ὡς πραγμα-

τικὸν ἱστορικὸν πρόσωπον κατὰ τοὺς ἐσχάτους καιροὺς τῆς ὑποστάσεως τοῦ κόσμου, θὰ ἀναγνωρισθῇ δὲ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῆς ταυτότητός του 666 μόνον μετὰ τὴν ἔλευσίν του, καὶ μόνον ὑπὸ τῶν φωτισμένων ἐκείνων Χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ διακρίνονται διὰ τὴν «σοφίαν τοῦ Θεοῦ»⁴⁰ καὶ διὰ τὸν «νοῦν τοῦ Χριστοῦ», ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ τοὺς διακατέχη (Ἀποκ. 13,18 καὶ 9, Ρωμ. 11,34. 1 Κορ. 2,26). Τὸ εὐρύτερον πλαίσιον τοῦ ὁράματος τοῦ Ἰωάννου, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου προβάλλει ἡ μορφή τοῦ ἐν λόγῳ θηρίου διαγράφεται ἀπὸ τὴν περικοπὴν τῆς Ἀποκαλύψεως 11,15-13,17. Τὸ πλαίσιον τοῦτο συνιστᾷ τὴν ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν κατανόησεως τῆς θηριωδίας τοῦ Ἀντιχρίστου, καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου του, τοῦ δευτέρου θηρίου τῆς περικοπῆς ταύτης (13,11-17). Ἀμφότεροι παρουσιάζονται διαδραματίζοντες τὰ πλέον μισαρὰ καὶ ἀπάνθρωπα πρόσωπα τῆς παγκοσμίου ἱστορίας, ὡς ταῦτα ἐρμηνεύονται ἀπὸ τοὺς διαφόρους ἐκκλησιαστικοὺς συγγραφεῖς⁴¹.

Μερικοὶ ἐρμηνεύται βλέπουν εἰς τὸν ἀριθμὸν 666 κρυπτογραφημένον ὄχι μόνον τὸ ὄνομα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ πρόγραμμα τῆς δράσεως τοῦ Ἀντιχρίστου⁴². Ἡ ἀποψις αὕτη ἐνισχύεται καὶ διὰ τῶν περιγραφόμενων εἰς τὴν περικοπὴν τῆς Ἀποκαλύψεως 19,20-20,10. Ἀλλωστε κατὰ τὴν τακτικὴν τῆς «γεματρίας», τὸ νόημα τοῦ 666 προβάλλει τρισδιάστατον. Τοῦτο ἀκριβῶς ἐκφράζεται διὰ τῆς τριπλῆς ἐπαναλήψεως τοῦ ψηφίου 6, ἡ ὁποία συμβολίζει τὴν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀντιχρίστου ἀνακεφαλαίωσιν τῆς κακίας, τῆς πλάνης, τῆς ἀπάτης καὶ, δι' αὐτῶν, τῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποστασίας τῶν ἀνθρώπων, τοῦ παρελθόντος, τοῦ παρόντος, καὶ τοῦ μέλλοντος⁴³. Ταῦτα σημαίνουν ὅτι ἡ προσωπικὴ δρᾶσις τοῦ μέλλοντος νὰ ἔλθῃ εἰς τοὺς ἐσχάτους καιροὺς Ἀντιχρίστου θὰ ἔχῃ ἀναφορὰν διὰ τοῦ πατρωνός του, τοῦ Σατανᾶ, εἰς τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον. Μὲ ἄλλους λόγους ἡ δρᾶσις τοῦ Ἀντιχρίστου θὰ ἀναπτυχθῇ εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ προσχεδιασθέντος προγράμματος ἀνατροπῆς τῆς ὑπαρχούσης εἰς τὸν κόσμον θείας τάξεως, καὶ ἀχρηστεύσεως τῆς ἐκ τοῦ κακοῦ σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ

40. Πρβλ. Σοφ. Σολ. 7,15-8,6. 9,1-10,21. Ἰακ. 3,17. Ἀποκ. 12,16. 13,18. 17,9. — Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως, Στρωματεῖς στ' 17 BEPES 8, 239,38-40: «... ἥτε σοφία δύναμις οὐσα οὐκ ἄλλο τί ἐστίν ἢ ἐπιστήμη τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρωπείων ἀγαθῶν». — Ἰππολύτου, Ἐλεγχοι στ' 50 BEPES 5, 311,20-35. Πρβλ. Wilckens, Σοφία. G. Kittel's, μν. ἐργ. (1964) VII, 517-518.

41. Ὁρα Ἰππολύτου Ρώμης, Περὶ Χριστοῦ καὶ Ἀντιχρίστου V, BEPES 6, 199,16-19. Αὐτόθι, XLVIII-XLIX BEPES 6, 213,5-21. 40.

42. Ὁρα Peter Ketter, Apokalypse, Freiburg i. Br. 1941, 206.

43. Ὁρα Εἰρηναίου, Αἰρ. V, 29,2 καὶ V, 30,1. Migne E.II. 7, 1201 C' καὶ 1203 A-B'.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 τεύχους.

38. Ὁρα Ἰππολύτου, Περὶ Χριστοῦ καὶ Ἀντιχρίστου XXXVI. BEPES 6, 208,26 ἐξ. Πρβλ. Π. Μπρατσώτου, Ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἀποστόλου Ἰωάννου, Ἐν Ἀθήναις 1950, 218.

39. Πρβλ. Δανιὴλ 7,1-28. Αἰθιοπικὸν Ἐνὼχ 85,1-10 καὶ 90,1-42.

ἔργου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς δράσεως τῆς Ἐκκλησίας Του εἰς τὸν κόσμον.

Τὸ σατανικὸν τοῦτο πρόγραμμα δράσεως τοῦ Ἀντιχρίστου ἔχει ὡς βάσιν τὸν ἀριθμὸν 6. Οὗτος εὐρισκόμενος πρὸ τοῦ 7 καὶ συνιστᾷ τὸ ἥμισυ τοῦ 12, ἐκφράζει διὰ τῆς σχέσεώς του ταύτης τὴν ἀνακεφαλαίωσιν, ὡς προανεφέρθη, τῆς κακότητος ὅλων τῶν αἰώνων⁴⁴. Ὁ ἀριθμὸς 7 συμβολίζει τὰς, μετὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου τῆς δημιουργίας τοῦ σύμπαντος, εὐλογίας τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ τὴν χαρὰν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῆς κοινωνίας του μετὰ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς Κυριακῆς, καὶ κατὰ τὰς τῶν ἄλλων ἑορτῶν. Ὁ ἀριθμὸς πάλιν 12 συμβολίζει αὐτὸ τοῦτο τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, τὸν νέον δηλαδὴ περιούσιον λαὸν τοῦ Θεοῦ. Ἡ πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς ἀριθμοὺς τούτους σχέσις τοῦ ἀριθμοῦ 6 ἐκφράζει τὴν ἀπουσίαν ἀπὸ τοῦ κόσμου παντὸς ὅ,τι ἐκφράζουν, διὰ τοὺς πιστοὺς, οἱ ἀριθμοὶ 7 καὶ 12.

Ταῦτα πάντα σημαίνουν ὅτι ὁ Ἀντίχριστος, συμφώνως πρὸς τὸ προσχεδιασμένον πρόγραμμα τῆς δράσεώς του, θὰ κάμῃ τὸ πᾶν διὰ τὴν ἐπεπράσθη εἰς κακότητα καὶ φθορὰν πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ Ἀντιχρίστους, τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας. Τοῦτο ἄλλωστε βεβαιοῦν καὶ αἱ σαφεῖς σχετικαὶ προρρήσεις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (Μτθ. 10,22,24,10-14. Μρ. 13,13. Λκ. 21,17). Κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς συγγραφεῖς, ὁ Ἀντίχριστος θέλει τὸν κόσμον ἄνευ ἀρμονίας, γαλήνης, εἰρήνης καὶ τάξεως, καὶ εἰς διαρκὴ ἀναστάτωσιν, τὴν δὲ ζωὴν τῶν ἀνθρώπων ἄνευ ἀγάπης, ἀρετῆς, δικαιοσύνης καὶ προόδου, πλήρη πάσης κακίας, μίσους, θλίψεων καὶ φθορᾶς. Οὕτω πραγματοποιεῖ τὸ θέλημα τοῦ πάρχωνός του, τὸν Σατανᾶ. Ἡ προτίμησις του πρὸς τὸν ἀριθμὸν 666 ἐκφράζει τὸ ἀπόλυτον τῆς διαθέσεώς του νὰ καταστρέψῃ ὁλοσχερῶς πᾶν ὅ,τι ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καλὸν καὶ ὠραῖον ἐδημιούργησεν εἰς ἕξ ἡμέρας καὶ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ δημιουργία ἐκείνη δὲν ὑπῆρξε καλὴ λίαν, ὡς τὴν προβάλλει τὸ βιβλίον τῆς Γενέσεως. Εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας πολεμικὴν του, ὁ Ἀντίχριστος περιλαμβάνει πρωτίστως τὴν παραπλάνησιν τῶν μελῶν της καὶ τὴν ἀποστασίαν των ἀπ' αὐτῆς. Πρὸς τοῦτο θὰ μετέλθῃ τὸ ψεῦδος, τὸν δόλον, τὴν ἀπάτην, τὴν βίαν, τὴν τρομοκρατίαν, καὶ αὐτὸ τὸ ἐγκλημα. Οὐσιαστικὸν χαρακτηριστικὸν τῆς τακτικῆς του ταύτης θὰ εἶναι ἡ χρησιμοποίησις κατὰ τῆς Ἐκκλησίας διαφόρων πολιτειακῶν συστημάτων, ἀκόμη δὲ καὶ αὐτῆς τῆς κρατικῆς ἐξουσίας.

Ὁ πάρχων τοῦ Ἀντιχρίστου, ὁ Σατανᾶς, θὰ ὁργανώσῃ τὴν σφράγισιν τῶν ἀνθρώπων, διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 666, πολὺ πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἀντιχρίστου εἰς τὸν κόσμον. Κατὰ τὴν φρασεολογίαν τοῦ χωρίου τῆς Ἀποκαλύψεως 13,16-17, ἡ σφράγισις αὕτη θὰ γίνῃ συμφώνως πρὸς τὰς παραστάσεις τῆς τότε ἐποχῆς. Ἡ σφράγισις δηλαδὴ αὕτη παρουσιάζεται ὅτι θὰ γίνῃ διὰ «χαράγματος» ἐπὶ τοῦ

μετώπου ἢ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρός, ὡς δηλαδὴ ἐγένετο τότε ἐπὶ τῶν σκλάβων καὶ τῶν κτηνῶν, διὰ καυστικοῦ ὀργάνου (τατουάζ), πρὸς ἐνδειξιν τῆς ἐπ' αὐτῶν κυριότητος τοῦ κατόχου των⁴⁵. Κατὰ τὴν φρασεολογίαν τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, ὁ ἀριθμὸς 666 θὰ ᾔτο δυνατόν νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς τὸ ἰδιαίτερον «μῆκος κύματος» τῶν παραπλανητικῶν ἐκπομπῶν τοῦ Ἀντιχρίστου⁴⁶. Ἡ κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ χωρίου Ἀποκ. 13,16-18 ἀναγραφὴ, ὅπουδῆποτε, τοῦ ἀριθμοῦ τούτου σαφῶς προβάλλει τὸν Ἀντίχριστον ὡς τὸν μέλλοντα ἄρχοντα ὅλου τοῦ κόσμου.

Πρῶτος ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης Ἰππόλυτος (†235) προέβαλε πλήρως τὸν Ἀντίχριστον ὡς τὸν ἀντίτυπον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὰ κατὰ τὸν Ἀντίχριστον θὰ πραγματοποιηθοῦν μέχρι τῶν λεπτομερειῶν διὰ τῆς κατὰ πάντα μιμήσεως τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἀντίστροφον τούτων φορὰν. Θὰ συμβοῦν δὲ ταῦτα, μετὰξὺ τῶν ὁποίων καὶ πλεῖστα ὅσα θαύματα («τέρατα καὶ σημεία») διὰ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Σατανᾶ⁴⁷. Ὡς ἀναφέρει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (2 Κορ. 1,12. Ἐφ. 1,13. 4,30, πρβλ. Ἀποκ. 7,3-8) καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔχει σφραγίσαι τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτόν. Τὴν σφραγίδα ταύτην τῶν «χαρισμάτων» τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ Χρίσματος, θέλει ἀκριβῶς ὁ Σατανᾶς νὰ ἐξαλείψῃ, διὰ τῆς ἐπὶ τῶν Χριστιανῶν ἐπιθέσεως τῆς σφραγίδος 666 τοῦ Ἀντιχρίστου⁴⁸.

Εἶναι ἀληθές ὅτι, οἰαδήποτε ἀναγκαστικὴ σφράγισις ἤθελεν ἐπιβληθῇ εἰς τοὺς συνειδητοὺς καὶ ἀφωσιωμένους χριστιανούς, αὕτη δὲν συνεπάγεται καὶ τὴν αὐτόματον ἐκπτώσιν τούτων ἀπὸ τῆς πίστεώς των. Ἀλλωστε ὑπενθυμίζεται ὅτι τὸ ἐλληνικὸν ἀλφάβητον δὲν ἔχει γράμμα ἰσοψηφοῦν πρὸς τὸν ἀριθμὸν 6, καὶ ὅτι πρὸς τοῦτο χρησιμοποιοῦνται τὰ δύο γράμματα στ, τὰ ὁποῖα εἶναι συγχρόνως καὶ τὰ ἀρχικά τῆς λέξεως «σταυρός». Οὕτω κατὰ τὴν γνώμην ἐρμηνευτῶν τινων⁴⁹, ὁ Ἀντίχριστος διὰ τῆς ἐπιλογῆς τοῦ ἀριθμοῦ χξςτ' (666) ἐνεπλάκῃ εἰς τὴν παγίδα τοῦ Χριστοῦ, καθόσον διὰ τῶν γραμμάτων τούτων τοῦ ἐλληνικοῦ ἀλφαβήτου αὐτὸς μὲν παρίσταται διὰ τοῦ γράμματος ξ, τοῦ ἔχοντος τὴν μορφήν τοῦ ὄψεως, μὲ

45. Ὁρα Α. Deissmann, μν. ἔργ. 289 ἐξ. Π. Μπρατσιώτου, μν. ἔργ. 217.

46. Πρβλ. Michel Oberweis, ἐνθ' ἀν. 233, ὑποσ. 32.

47. Ὁρα Ἰππολύτου, Περὶ Χριστοῦ καὶ Ἀντιχρίστου VI. ΒΕΠΕΣ 6, 199,29. Πρβλ. Φ. — Ἰππολύτου, περὶ τῆς συντελείας τοῦ κόσμου... XX ΒΕΠΕΣ 6, 283,9-23. Πρόκειται περὶ διασκευῆς τοῦ προηγουμένου ἔργου, γενομένης κατὰ τὸν ζ' μ.Χ. αἰῶνα (Πρβλ. Π. Χρήστου, Ἑλληνικὴ Πατρολογία, Θεσ/νίκη, 1978, Β', 736-737).

48. Καὶ οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Μίθρα ἔφερον τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματός του εἰς τὸ μέτωπον ἢ τὴν δεξιὰν χεῖρα. Πρβλ. G. A. van den Bergh van Eysinga, ZNW. 13, 1912, 301.

49. Fr. Spitta, Offenbarung des Johannes 1899, εἰς τὸ Ἀποκ. 13,18. W. Hadorn μν. ἔργ. ZNW 9, 1919/20,18.

44. Ὁρα Εἰρηναίου, Αἰρ. V, 30, I. Migne E.P. 7, 1203A'-C'.

τὴν ὁποίαν ὁ Σατανᾶς ἔκαμε τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τοῦ εἰς τὸν κόσμον, ὁ δὲ Χριστὸς συνθλίβει αὐτὸν διὰ τῶν θεϊκῶν δυνάμεων τοῦ Θεανδρικοῦ προσώπου τοῦ καὶ τοῦ σταυρικοῦ τοῦ θανάτου, ὡς αὐταὶ ἐκφράζονται διὰ τῶν γραμμάτων Χ καὶ ΣΤ. Ὡς ἐτονίσθη εὐστόχως ὑπὸ τῶν συντακτῶν δύο σχετικῶν ἀξιολόγων δημοσιευμάτων, τοῦ Πρεσβυτέρου Βασιλείου Ε. Βολουδάκη καὶ τοῦ Μητροπολίτου Φλωρίνης Αὐγουστίνου, οἱ ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν πίστιν τῶν Χριστιανῶν δὲν ἔχουν τίποτε νὰ φοβηθῶν οὔτε ἀπὸ τὸν Διάβολον, οὔτε ἀπὸ τὸν Ἀντίχριστον, οὔτε ἀπὸ τὰς σφραγίδας καὶ τὰ χαράγματα αὐτοῦ. Πάντως ὑπάρχει εὐθύνη ἔναντι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων διὰ πάντας ἐκείνους, ἁρμολίους καὶ μὴ, οἱ ὅποιοι εἴτε ἐξ ἀδιαφορίας, εἴτε ἐξ ἀμελείας, εἴτε ἐκ δόλου, συνεργοῦν καθ' ὅσον δὴποτε τρόπον εἰς τὴν πραγματοποίησιν ἐνὸς προδιατεταγμένου σατανικοῦ σχεδίου. Τοιαῦται πράξεις, ὡς ἡ προβολὴ τῶν συμβόλων τοῦ Ἀντιχρίστου εὐρίσκονται εἰς ἄκραν ἀντίθεσιν πρὸς αὐτὸ τοῦτο τὸ βαθὺ θρησκευτικὸν αἶσθημα τῆς πλειονοψηφίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ προσβάλλουν τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν νοημοσύνην αὐτοῦ.

5. Π ὥς ἡ ρ μ η ν ε ὑ θ η μ έ χ ρ ι σ ή μ ε ρ ο ν ὁ ἀ ρ ι θ μ ὸς 666.

Αἱ σκληραὶ δοκιμασίαι τῶν πιστῶν καὶ οἱ διωγμοὶ αὐτῶν, σχεδὸν ὑπὸ ὅλων τῶν Ρωμαίων αυτοκρατόρων, ἀπὸ τοῦ Καλιγούλα (37-41 μ.Χ.) μέχρι τοῦ Διοκλητιανοῦ (284-305 μ.Χ.), ὡς καὶ τὸ ἀναπτύχθαι ἐνωρίτατα ἐκ τῶν δοκιμασιῶν τούτων ἔντονον ἐνθουσιαστικὸν στοιχεῖον, συνέβαλον ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν πρώϊμον ἀνάπτυξιν τῆς προσδοκίας τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς ἐπικειμένης καὶ ἐγγιζούσης. Ἦτο δὲ ἡ προσδοκία αὕτη συνυφασμένη, συμφώνως πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πρὸς τὴν πίστιν περὶ τοῦ τέλους τοῦ παρόντος κόσμου καὶ πρὸς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Ἀντιχρίστου ὀλίγον πρὸ τοῦ τέλους.

Τὰ γεγονότα ταῦτα συνετέλεσαν εἰς τὴν κατὰ καιροὺς καὶ κατ' ἐπανάληψιν ἀναζήτησιν τοῦ Ἀντιχρίστου διὰ τοῦ ἀναγραμματισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ 666 πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς ταυτότητός του. Τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν Ρωμαίων αυτοκρατόρων ἐξητάσθησαν πολυτρόπως ἐπὶ τῇ βάσει ὅχι μόνον τοῦ ἑλληνικοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐβραϊκοῦ καὶ τοῦ λατινικοῦ ἀλφαβήτου. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ μὲ τὰ ὀνόματα τῶν μεγάλων αἰρεσιάρχων. Ἐνίοτε μάλιστα δὲν ἀνεζητοῦντο ἄτομα, ἀλλὰ διάφορα ἀντιχριστιανικὰ πολιτειακὰ ἢ κοσμοθεωριακὰ καθεστῶτα. Αἱ ἐρμηνεῖαι οὗται, καὶ ὁσάκις διεψεύδοντο ἐκ τῶν πραγμάτων, παρουσιάζονται σύμφωνοι πρὸς τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου εἰς τὰς δύο καθολικὰς ἐπιστολάς του περὶ ἐμφανίσεως πολλῶν Ἀντιχρίστων· «... καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν» (I Ἰω. 2,18. Πρβλ. 2 Ἰω. 7).

Ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος (140-202), ὁ πρῶτος συστηματικὸς ἀντιαιρετικὸς συγγραφεὺς τῆς Ἐκκλη-

σίας, βλέπει εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ναβουχοδονόσορος Β', τοῦ βασιλέως τῶν Βαβυλωνίων (665-562 π.Χ.) ἓνα πραγματικὸν ἀντίχριστον, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποῦ ἀνεκεφαλαιώθη ἅπανα ἡ μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Νῶε κακία καὶ ἀποστασία τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, ἀπὸ τῆς εἰς τὸν ἓνα Θεὸν πίστεώς του. Ὁ Ναβουχοδονόσορ οὗτος, εἶχεν ἐπιβάλλει διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου εἰς ὅλους τοὺς Ἑβραίους τὴν προσκύνησιν τῆς μεγάλης εἰκόνης τοῦ προσώπου του (ῥα Δανιήλ 3,1-97)⁵⁰.

Ὁ αὐτὸς Εἰρηναῖος ἀντιλαμβάνεται τὸ χωρίον τῆς Ἀποκαλύψεως 13,18 ὡς μίαν ἀκριβῆ προφητείαν περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου, ἡ ὁποία δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ πραγματοποιηθῇ εἰς τοὺς ἐσχάτους καιροὺς. Οὗτος δὲ θεωρεῖ ὡς φυσικὴν συνέπειαν τῶν χαλεπῶν καιρῶν τῆς ἱστορίας, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν θλίψεων τῶν ἀνθρώπων, τὴν ὑπ' αὐτῶν ἀναζήτησιν τοῦ Ἀντιχρίστου διὰ τοῦ ἀναγραμματισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ 666. Κατὰ τὸν Εἰρηναῖον, καὶ αἱ πλέον πιθαναὶ ἀναζητήσεις ἀφήνουν τὸ πρόβλημα ἀνοιχτόν, καὶ τὸ αἰνίγμα τοῦ 666 ἔλυταν. Τοῦτο δὲ θὰ συμβαίνει πάντοτε μέχρι τῆς κατὰ τὸ τέλος τοῦ κόσμου παρουσίας τοῦ πραγματικοῦ Ἀντιχρίστου, ἀκριβῶς διότι εἶναι δυνατόν πολλὰ ὀνόματα ἡγετῶν καὶ θρησκευτικῶν ψευδοδιδασκάλων νὰ παρέχουν τὴν ὑπὸ τοῦ 666 ἀπαιτούμενην ἰσοψηφίαν. Οὕτω κατακρίνει ὁ Εἰρηναῖος καὶ τὰς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του, ἰδίᾳ ὑπὸ τῶν Γνωστικῶν, γενομένας δῆθεν ἀναγνωρίσεις τοῦ Ἀντιχρίστου, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὀνόματος «Εὐανθᾶς» (ρωμαῖος ἑπαρχὸς τῆς Παλαιστίνης), ἡ συλλογικῶς εἰς τὸ ρωμαϊκὸν καθεστῶς, διὰ τοῦ ὀνόματος «Λατεῖνος», ὡς καὶ εἰς τὸ καθόλου εἰδωλολατρικὸν καθεστῶς, διὰ τοῦ ὀνόματος «Τειτάν». Παρατηρεῖται ὅτι προκειμένου περὶ τῶν δύο τελευταίων περιπτώσεων, οἱ Γνωστικοὶ μετὰ πολλῆς εὐκολίας παρεβίαζον καὶ αὐτὴν τὴν ὀρθογραφίαν τῶν ὀνομάτων «Λατῖνος» καὶ «Τιτάν», ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἰσοψηφίαν τοῦ ἀριθμοῦ 666. Διὰ πάντα ταῦτα ὁ Εἰρηναῖος συνιστᾷ εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ τὴν ἀποφυγὴν τοιούτων ἀναζητήσεων, ἀκριβῶς διότι πρὸ τῆς παρουσίας τοῦ πραγματικοῦ Ἀντιχρίστου τῶν ἐσχάτων καιρῶν οὐδεμία ὑπάρχει βάσις ἀναγνωρίσεώς του. Ὡς ὁ ἴδιος λέγει· «Ἡμεῖς οὖν οὐκ ἀποκινδυνεύομεν περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀντιχρίστου ἀποφαινόμενοι βεβαιωτικῶς. Εἰ γὰρ ἔδει ἀναφανδὸν ἐν τῷ νῦν καιρῷ κηρύττεσθε τοῦνομα αὐτοῦ, δι' ἐκείνου ἂν ἐρρέθη τοῦ καὶ τὴν ἀποκάλυψιν ἐωρακότος· οὐδὲ γὰρ πρὸ πολλοῦ χρόνου ἐωράθη, ἀλλὰ σχεδὸν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς, πρὸς τῷ τέλει τῆς Δομιτιανοῦ ἀρχῆς»⁵¹.

Καὶ ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης Ἰππόλυτος (†235 ἢ 236), δεινὸς ἐπίσης ἀντιαιρετικὸς συγγραφεὺς, γνωρίζει καὶ καταδικάζει τὰς πρὸ αὐτοῦ ἐξηγήσεις τοῦ

50. Ὁρα Εἰρηναίου, Αἰρ. 1, 25,3-9. Migne E.Π. 7, 1189 Α'. Αὐτόθι I' 26,1. Migne E.Π. 7, 684Α'-Β'. — Αὐτόθι V, 29,2. Migne E.Π. 7, 1202C'.

51. Ὁρα Εἰρηναίου, Αἰρ. V, 30,2-3. Migne E.Π. 7, 1205Β'. Πρβλ. Εὐσεβίου Ἐκκλ. Ἱστορ. V, 8.6.

666 διὰ τῶν ὀνομάτων «Εὐανθάς», «Λατεῖνος» καὶ «Τεϊτάν»⁵².

Πολλοὶ ἐκ τῶν νεωτέρων ἐρμηνευτῶν, λησμονήσαντες ὅτι ὁ Ἀντίχριστος θὰ εἶναι πρόσωπον τῶν ἐσχάτων καιρῶν, ἀνεζήτησαν τὴν ἰσοψηφίαν τοῦ ἀριθμοῦ 666 εἰς τὰ γράμματα τοῦ ὀνόματος διαφόρων προσώπων, πολιτικῶν δηλαδὴ ἢ καὶ θρησκευτικῶν ἡγετῶν, τὰ ὅποια ἐδίωξαν καὶ ἐβλάψαν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Ἐξ αὐτῶν μερικοὶ ἐβασίσθησαν κυρίως εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ: «Ὅταν οὖν ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ρηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ Προφήτου»⁵³. Ἐπειδὴ δὲ ἡ βεβήλωσις αὕτη ἐταυτίσθη πρὸς τὴν τοποθέτησιν εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἀγίων, τοῦ ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων, τοῦ ἀγάλματος διαφόρων ἡγεμόνων, ὡς Ἀντίχου τοῦ Ἐπιφανοῦς καὶ τοῦ Καλιγούλα (40 μ.Χ.), ἀνεγνώριζον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ αὐτοκράτορος Καλιγούλα, ὑπὸ τὸ πραγματικὸν ὄνομα αὐτοῦ «Γάιος Καῖσαρ», αὐτὸν ταῦτον τὸν Ἀντίχριστον⁵⁴. Ἄλλοι ἐρμηνεύται ἀνεγνώριζαν τὸν Νέρωνα, λόγῳ τῶν θηριωδιῶν αὐτοῦ⁵⁵. Καὶ αὐτοῦ τὸ ὄνομα «Νέρων Καῖσαρ» δι' ἐβραϊκῶν γραμμάτων γραφόμενον παρέχει τὴν ἰσοψηφίαν τοῦ 666. Ἄλλοι πάλιν ἀνεγνώριζαν τὸν Ἀντίχριστον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Τραϊανοῦ⁵⁶. Συλλογικῶς ἐρμηνεύοντες ἀπέδιδον τὸ 666, ὡς τὸν ἀριθμὸν τῆς ταυτότητος τοῦ Ἀντιχρίστου, εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ «χάους»⁵⁷, εἰς τὸ ρωμαϊκὸν κράτος⁵⁸, καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ προβολὴν τῆς λατρείας τῶν Ρωμαίων αὐτοκρατόρων ὡς θεῶν, εἰς πάντας τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς διώκτας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ⁵⁹, ὡς καὶ εἰς ἀπάσας τὰς ὑπερπροσωπικὰς ἀντιθέους δυνάμεις, εἰς ὅλα δηλαδὴ τὰ κοινωνικὰ καὶ κοσμοθεωρικὰ ἀντιχριστιανικὰ συστήματα⁶⁰. Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονηθῇ ὅτι ὁ Ἀντίχριστος ἀνεζητήθη ὑπὸ πολλῶν εἰς τὰ πρόσωπα διαφόρων Παπῶν, τοῦ Λουθήρου, τοῦ Ναπολέοντος, τοῦ Χίτλερ, κ.ἄ.

52. Ὁρα Ἰππολύτου, Περὶ Χριστοῦ καὶ Ἀντιχρίστου, L. BEPES 6, 214,35-215,15. Τοῦ αὐτοῦ, Εἰς τὸν Δανιὴλ, Λόγος Δ', 4: BEPES 6, 76,31 ἐξ.

53. Δανιήλ 9,27. 12,11. Μτθ. 24,15. Μαρ. 13,14. Λκ. 16,15.

54. Πρβλ. Wilhelm Bousset, Die Offenbarung Johannis. Göttingen 1986, 433.

55. G. A. van den Bergh van Eysinga μν. ἔργ. ZNW 13, 1912, 293 ἐξ.

56. Ὁρα Hugo Grotius, Annotationes ad Novum Testamentum, 1641 εἰς τὸ Ἀποκ. 13,18.

57. H. Gunkel, Schöpfung und Chaos in Urzeit und Endzeit, 1895, 376.

58. Πρβλ. A. d. Deissmann μν. ἔργ. 238. G. Kittel's μν. ἔργ. IX, 406,21.

59. Πρβλ. Joseph Bonsirven, Apokalypse, Paris 1951, 277. Ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ παρατήρησις τῆς σελ. 236: «666 signifie Jésus Nazaréen (écrit en lettres hebraïques Ysw Ncry)».

60. Ὁρα Michel Oberweis μν. ἔργ. ZNW 77, 1986, 233.

5. Αἱ περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου παραστάσεις τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

Κατὰ τὴν ἐρμηνευτικὴν παράδοσιν τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας, τὸ βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰωάννου παρέχει ἀποκαλυπτικὰς ὁράσεις τοῦ συγγραφέως ἐπὶ τῆς πορείας τῆς μετὰ Χριστὸν παγκοσμίου ἱστορίας. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐρμηνευτικὴν παράδοσιν, καὶ τὸ χωρίον τοῦ βιβλίου τούτου 13,18 ἀποτελεῖ μίαν καθαρὰν ἀποκαλυπτικὴν προφητείαν περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου. Νοεῖται δηλαδὴ οὗτος ὡς ἐν συγκεκριμένον ἱστορικὸν πρόσωπον, τὸ ὅποιον θὰ ἐμφανισθῇ κατὰ τοὺς ἐσχάτους καιροὺς τῆς ὑποστάσεως τοῦ παρόντος κόσμου.

Ἡ Ἅγια Γραφή δὲν παρέχει περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου συστηματικῶς σαφεῖς καὶ ἐπαρκεῖς, παρὰ μόνον περιστατικὰς τινὰς πληροφορίες. Πλὴν ὅμως ἐξ αὐτῶν συνάγεται ὅτι ἡ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία εἶχε σταθερὰν ἀντίληψιν περὶ τῆς μελλούσης παρουσίας του καὶ περὶ τῆς φθοροποιῦ δρασσεώς του εἰς τὸν κόσμον. Ὡς γνωστὸν ἡ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία εἶχε σταθερὰν ἀντίληψιν καὶ περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ Κυρίου, τῆς ὁποίας ἐν τῶν προγνωστικῶν θὰ εἶναι καὶ ἡ ἔλευσις τοῦ Ἀντιχρίστου. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐτήρησε ὅμως καὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας ἀπόρρητον «τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν» (Ματθ. 24,36. Μρ. 13,32), πρὸς τὸ συμφέρον τῶν Χριστιανῶν.

Τὰς περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου παραστάσεις τῶν μελῶν τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας προσδιώριζον αἱ περὶ αὐτοῦ σχετικαὶ προφητεῖαι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης⁶¹, αἱ σχετικαὶ ἐκφράσεις περὶ τῶν ἐσχάτων καιρῶν τῶν εἰδικῶν Ἀποκρύφων βιβλίων τοῦ ὄψιμου Ἰουδαϊσμοῦ⁶², καὶ κυρίως τὰ ὅσα εἶχον οὗτοι διδαχθῇ ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων (Πρβλ. 2 Θεσ. 2,3-12 καὶ 1 Ἰω. 2,12,22,4,3. καὶ 2 Ἰω. 7). Εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν ἔχομεν σαφῆ ἀντίληψιν τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου. Ἀσφαλῶς ἔχομεν ἀναφορὰν καὶ εἰς αὐτὸν εἰς τὴν μακρὰν ὁμιλίαν τοῦ Κυρίου περὶ τῶν ἐσχάτων καιρῶν⁶³, καὶ μάλιστα διὰ τῶν λόγων Του: «...ἐγερθήσονται δὲ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσωσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς». Ἀναφορὰν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀντιχρίστου ἔχομεν καὶ εἰς τὸ χωρίον Ἰω. 5,43. Εἶναι ἀληθὲς ἐπίσης ὅτι οἱ Εὐαγγελισταὶ Ματθαῖος, Μάρκος καὶ Λουκᾶς, οἱ ὅποιοι ἀναφέρουν τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ τῶν προγνωστικῶν τῆς δευτέρας παρουσίας, συνέδεσαν στενῶς ταῦτα μὲ ὅσα εἶπεν ὁ Κύριος καὶ περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἱερουσαλὴμ (70 μ.Χ.),

61. Ἰεζεκιήλ 38,8-23. Ἡσαΐου 14,12-20. Δανιήλ 7, 7-26. 819-26. 12,1-13.

62. Πρβλ. Αἰθιοπικὸν Ἐνὼχ 90,1-24. Σιβύλλα ΙΙΙ, 63-75. Δ' Ἑσδραν 5,1-13. 13,14-25. Μαρτύριον Ἡσαΐου 4,11. Qumran 1Qp Hab. 2,1-2. 8,8. CD 1,10 καὶ 14 ἐξ. 9,39. 20,5. 4Q Test. — Ἀποκάλ. Πέτρου 2.

63. Ὁρα Μτθ. 24,24. Μρ. 13,6. Λκ. 21,8.

ἀκριβῶς διότι οἱ ἴδιοι ἔζησαν τὸ δρᾶμα τῆς καταστροφῆς ταύτης, καὶ μάλιστα ὡς μίαν ἀληθῆ προεικόνισιν τῶν θλίψεων τῶν ἐσχάτων καιρῶν καὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ κόσμου. Οὕτω δὲν ἀνεφέρθησαν περισσότερο εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου, διότι δὲν ἐθεώρησαν τοῦτον ἀκόμη τότε παρόντα.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος θέλων νὰ κατασιγάσῃ τὰ ἔκτροπα τῶν Χριστιανῶν τῆς Θεσσαλονίκης, τὰ ὅποια ὑπηγόρευεν τὸ ἔντονον ἐνθουσιαστικὸν στοιχεῖον τῆς πίστεώς των, ἐνδεχομένως δὲ καὶ αἱ παρεξηγήσεις τοῦ κηρύγματος του, περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ Κυρίου (1 Θεσ. 4,13-5, 11. 2 Θεσ. 2, 1-2), προβάλλει κατηγορηματικῶς ὡς οὐσιαστικὸν χαρακτηριστικὸν τῶν ἐσχάτων καιρῶν καὶ τῆς δευτέρας παρουσίας τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἐμφάνισιν καὶ δρᾶσιν τοῦ Ἀντιχρίστου (2 Θεσ. 2,3-12). Κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ Ἀντιχρίστου θὰ εἶναι ἡ προβολὴ αὐτοῦ ὡς Θεοῦ. «...ὥς τε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἐαυτὸν ὅτι ἐστὶν Θεός» (2 Θεσ. 2,4). Ὁ Παῦλος δὲν χρησιμοποιεῖ τὸ ὄνομα «Ἀντίχριστος», ἀλλὰ τὸ ἰσοδύναμον μεταχικὸν ἐπίθετον «ὁ ἀντικείμενος».

Τὴν ἐγκατάστασιν ταύτην τοῦ Ἀντιχρίστου ἐνοεῖ ὁ ἱερός Χρυσόστομος⁶⁴ ὡς βεβήλωσιν τῶν χριστιανικῶν ναῶν καὶ χρησιμοποίησιν αὐτῶν ὡς ἀποθηκῶν⁶⁵, θεάτρων καὶ κέντρων διασκεδάσεως, ὡς συμβαίνει σήμερον εἰς τὴν Ἀλβανίαν καὶ εἰς ἄλλας τινὰς χώρας.

Ὁ Παῦλος τονίζει μετὰ πολλῆς ἐμφάσεως, ὅτι ἡ ὅλη δρᾶσις τοῦ Ἀντιχρίστου, θὰ γίνῃ «κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους, καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς...» (2 Θεσ. 4,6-10). Ἡ τελευταία αὕτη ἔκφρασις σημαίνει ὅτι πᾶσαι αἱ ἐπιτυχίαι τοῦ Ἀντιχρίστου θὰ γίνουν κατ' ἀνοχὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς δοκιμασίαν τῶν ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων. Ὡς ἀναγράφεται εἰς τὸν Ψαλμὸν τοῦ Σολομῶντος 15,8-9: «Καὶ οὐκ ἐκφεύξονται οἱ ποιοῦντες ἀνομίαν τὸ κρῖμα Κυρίου. Ὡς ὑπὸ πολεμίων ἐμπεύρων καταληφθήσονται. Τὸ γὰρ σημεῖον τῆς ἀνο-

μίας ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῶν». Τὴν δοκιμασίαν ταύτην τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκφράζει καὶ τὸ χωρίον τῆς Ἀποκαλύψεως 3,19. «Ἐγὼ οὕς ἀνφιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω».

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ ἐξοντώσῃ τὸν Ἀντίχριστον κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἐπάνω εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς δράσεώς του. «Ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἀνελθεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσει τὴν ἐπιφανείαν τῆς παρουσίας αὐτοῦ» (2 Θεσ. 2,8). Ὁ Παῦλος δὲν παρέχει πληροφορίαν τινὰ περὶ τῆς διαρκείας τῆς δράσεως τοῦ Ἀντιχρίστου, ὡς πράττουν ὁ συγγραφεὺς τῆς Ἀποκαλύψεως (13,5) καὶ ὁ Ἀπολογητὴς Ἰουστίνος.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης συμπληρῶναι τρόπον τινὰ τὴν περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου εἰκόνα τῶν μελῶν τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, δι' ὧν ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ εἰς τὰς δύο καθολικὰς ἐπιστολάς του (1 Ἰω. 2,22. 4,3. 2 Ἰω. 7) καὶ εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν (13,1-18). Οὗτος εἶναι καὶ ὁ μόνος, ὁ ὁποῖος χρησιμοποιεῖ πεντάκις τὴν ὀνομασίαν «Ἀντίχριστος», δηλοῦν δὲ δι' αὐτῆς α) πάντα ἀντιτιθέμενον πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ ἔργον καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ β) τὸν ἕνα καὶ μεγαλύτερον πολέμιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι συγκεκριμένον πρόσωπον τῆς παγκοσμίου ἱστορίας καὶ μάλιστα τῶν ἐσχάτων αὐτῆς καιρῶν. Ἡ ἔκφρασις «Ἡκοῦσατε ὅτι ὁ Ἀντίχριστος ἔρχεται» φανερώναι ὅτι ὁ Ἰωάννης ἀναφέρεται εἰς εὐρύτατα γνωστὴν παράδοσιν τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου. Κατὰ τὸν Ἰωάννην (1 Ἰω. 2,22 καὶ 4,3), ἡ διάθεσις, τὸ πνεῦμα δηλαδὴ, καὶ τὸ πρόγραμμα αὐτοῦ τοῦτου τοῦ ἐνὸς Ἀντιχρίστου προβάλλονται συνεχῶς διὰ μέσου τῆς ἱστορίας, πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεώς του εἰς τὸν κόσμον, ὑπὸ πολλῶν, οἱ ὁποῖοι δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ὀνομάζονται καὶ αὐτοὶ «Ἀντίχριστοι»⁶⁶.

Τέλος ὁ Ἰωάννης συμπληρῶναι τὴν περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου εἰκόνα τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας δι' ὧν ἐκθέτει εἰς τὴν περικοπὴν τῆς Ἀποκαλύψεως 13,1-18. Ἐνταῦθα ὁ Ἀντίχριστος, χωρὶς καὶ νὰ ὀνομάζεται οὕτω, χαρακτηρίζεται ὡς «θηρίον ἀναβαλόνον ἐκ τῆς θαλάσσης» (13,1), τὸ ὁποῖον θὰ ἔχη τὴν πλήρη συμπαραστάσιν τοῦ Σατανᾶ («δράκοντος»), ὥστε νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν προσκυνήσιν του εἰς τοὺς περισσοτέρους ἐκ τῶν κατοίκων τῆς γῆς. Ἐτερον οὐσιαστικὸν χαρακτηριστικὸν τοῦ Ἀντιχρίστου εἶναι ἡ προσπάθειά του νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν σφραγίδά του ἐπάνω εἰς τοὺς ἀνθρώπους (13,16-18). Ἡ σφράγις αὕτη παρουσιάζεται σύμφωνος πρὸς τὰ δεδομένα τῆς τότε ἐποχῆς, διὰ χαράγματος τῆς σφρα-

64. Ὁρα Χρυσόστομος, Ὁμιλία 3,2 εἰς τὴν δευτέραν πρὸς Θεσσαλονικεῖς II, 525. C'. Migne E.P. 62, 482. — Πρβλ. Θεοδώρου Μοψουεστίας, Ἑρμηνεία εἰς τὴν δευτέραν πρὸς Θεσσαλονικεῖς 2,4, Migne E.P. 66, 933B'-C'. Θεοδώρητου, Ἑρμηνεία εἰς τὸ χωρίον 2 Θεσ. 2,4. Migne, E.P. 82, 644A'-C. Ψ. — Ἰππολύτου, Περὶ συντελείας τοῦ κόσμου... XXVIII. ΒΕΠΕΣ 6, 287,1-4: «Οἱ ναοὶ τοῦ Θεοῦ ὡς οἴκοι ἔσονται καὶ καταστροφῇ τῶν Ἐκκλησιῶν πανταχοῦ γενήσονται... καὶ οἱ ἱερεῖς τὸ ψεῦδος ἀσπάζονται». Αὐτόθι, XXXIV. ΒΕΠΕΣ 6, 289,11-17.

65. Πρβλ. Ἡσαΐου 1,8. Ψ. — Ἰππολύτου ἐνθ' ἀν. XXXIV.

66. Κατὰ τὸν J. Michl (ὄρα τὸ ἄρθρον αὐτοῦ «Antichrist». Bibel. theologisches Wörterbuch Hrsg. von B. Bauer, Granz-Wien-Köln, 2. Aufl. 1962,1,54-55) πρέπει νὰ γίνεταί διάκρισις μεταξύ τῶν πολιτικῶν διωκτῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν θρησκευτικῶν Ἀντιχρίτων, τουτέστι τῶν ψευδοδιδασκάλων τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

γῖδος του, τοῦ ἀριθμοῦ δηλαδή 666, ἐπὶ τοῦ μετώπου ἢ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τῶν ἀνθρώπων⁶⁷.

Εἰς τοὺς ἐσχάτους καιροὺς ἀναφέρονται καὶ οἱ Ἀπόστολοι Πέτρος (2 Πέτρ. 3,3-7) καὶ Ἰούδας (Ἰούδα 8-10), κατὰ τρόπον ὑποδηλοῦντα τὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποστασίαν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀντιπαραβάλλεται ἡ σταθερὰ πίστις τῶν Χριστιανῶν⁶⁸.

Σύνοψιν τῆς διδασκαλίας ταύτης τῶν βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης παρέχει τὸ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ β' μ.Χ. αἰῶνος συγγραφέν βιβλίον τῆς «Διδαχῆς τῶν Ἀποστόλων» (XVI, 4-5). Εἰς αὐτὸ ἀναγράφονται τὰ ἐξῆς: «Αὐξανοῦσης γὰρ τῆς ἀνομίας μισήσουσιν ἀλλήλους καὶ διώξουσιν καὶ παραδώσωσιν καὶ τότε φανήσεται ὁ κοσμοπλανῆς ὡς υἱὸς Θεοῦ καὶ ποιήσει σημεῖα καὶ τέρατα καὶ ἡ γῆ παραδοθήσεται εἰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ποιήσει ἀθέμιτα, ἃ οὐδέποτε γέγονεν ἐξ αἰῶνος. Τότε ἔξει ἡ κτίσις τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν πύρωσιν τῆς δοκιμασίας, καὶ σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀπολοῦνται, οἱ δὲ ὑπομείναντες ἐν τῇ πίστει αὐτῶν σωθήσονται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ καταθέματος (νοεῖται ὁ Χριστός, ὁ ὑπὸ τῶν ἀπίστων μισούμενος). Καὶ τότε φανήσεται τὰ σημεῖα τῆς ἀληθείας». Εἰς τὸ κείμενον τοῦτο παρουσιάζεται τὸ πρῶτον ἡ ἀντίληψις, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀντίχριστος θὰ μιμηθῇ κατὰ πάντα τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν («ὡς υἱὸς Θεοῦ καὶ ποιήσει σημεῖα καὶ τέρατα»).

Καὶ ὁ Ἀπολογητὴς Ἰουστίνος, εἰς τὸν διάλογόν του μετὰ τοῦ Ἰουδαίου Τρύφωνος, τὸν συγγραφέντα κατὰ τὸ ἔτος 135 μ.Χ., ἐκθέτει περίπου τὰ αὐτὰ περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου. Οὗτος μάλιστα προσδιορίζει εἰς 350 ἔτη τὴν διάρκειαν τῆς δράσεως τοῦ Ἀντιχρίστου ἐπὶ τῆς γῆς. Οὕτως ἐρμηνεύει εἰς 100 ἔτη τὴν ἐκφρασιν τοῦ Προφήτου Δανιὴλ (7,25) αἰῶς καὶ ἡμερῶν. Τὰ ἔτη ταῦτα εἶναι τὸ δεκαπλάσιον τῶν 42 μηνῶν ἥτοι τῶν 3,5 ἐτῶν τοῦ βιβλίου τῆς Ἀποκαλύψεως 13,5.

Τὸν Ἀντίχριστον ὀνομάζουσιν αὐτὸν τοῦ Σα-

τὰν ἄν», διάφοροι ἄλλοι ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς⁶⁹.

* * *

Ταῦτα πάντα ἀποτελοῦν τὸν πυρῆνα τῆς καθαρᾶς καὶ ἀθηντικῆς ἱστορικῆς παραδόσεως τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου. Συνιστοῦν δὲ μέρος τοῦ ἐνιαίου περιεχομένου τοῦ ὄχρου τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πυρῆνος τούτου ἐγράφησαν τὰ περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου ἐμπνευσμένα κεφάλαια ὅλων τῶν Ἐγχειριδίων τῆς Δογματικῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, πολλὰ καλὰ ἄρθρα εἰς Ἐγκυκλοπαιδείας, ὡς καὶ ἀξιόλογοι εἰδικαὶ μελέται⁷⁰.

* * *

Διὰ τῶν δημοσιευμάτων τούτων ὅλα τὰ πιστὰ καὶ ἀφωσιωμένα μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀποκοτῶν καθαρὰν γνῶσιν τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεώς των καὶ ἐνισχύουν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν των πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ὅσων ἐπιφυλάσσουσιν καὶ εἰς αὐτὰ αἱ διαπεποτισμένοι ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ Ἀντιχρίστου ἡμέραι τῆς ζωῆς των. Δι' αὐτούς, τοὺς πράγματι συνειδητοὺς Χριστιανούς, προσλαμβάνουν ἰδιαιτέραν ἀξίαν οἱ λόγοι τοῦ Ἁγίου Εἰρηναίου⁷¹. Ἀσφαλές τερον καὶ ἀκινδυνότερον τὸ περιμένειν τὴν ἐκβασιν τῆς προφητείας ἢ τὸ καταστοχάζεσθαι ὀνόματα τὰ τυχόντα, πολλῶν ὀνομάτων εὐρεθῆναι δυναμένων, ἐχόντων τὸν προειρημένον ἀριθμόν». Διότι, ὡς συμπληρώνει καὶ ὁ Ρώμης Ἰππόλυτος⁷² «Ἀναφανέντος γὰρ αὐτοῦ (τοῦ Ἀντιχρίστου) δεῖξει ὁ καιρὸς τὸ ζητούμενον».

Μόνον οἱ ἀφελεῖς καὶ ἐπιπόλαιοι ἐχθροὶ τῆς Ἐκκλησίας, οἱ τὰ πάντα δηλαδὴ κρίνοντας καὶ ἐλέγχοντες, σκανδαλίζονται ἐκ τῶν ἀληθειῶν τούτων τῆς καθαρᾶς χριστιανικῆς πίστεως, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ των δὲ νὰ χλευάσουν καὶ νὰ ἀνατρέψουν αὐτὰς γίνονται πραγματικοὶ συνεργάται τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ τοῦ πάτρωνός του, τοῦ Σατανᾶ. Περὶ αὐτῶν ὁμῶς εὐστόχως παρατηρεῖ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: «Οὗτοι πάντες τῇ μέθῃ τῆς κακίας κατεχόμενοι οὐδὲ αἰσθίζονται τοῦ φόβου τῶν ἐσομένων»⁷³.

(Τέλος)

ΜΑΡΚΟΣ Α. ΣΙΩΤΗΣ

Ὁμότ. Καθηγητὴς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

67. Διὰ τῆς πράξεως ταύτης ὁ Ἀντίχριστος, μιμούμενος τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν θὰ ζητήσῃ νὰ ἐξαλείψῃ τὴν σφραγίδα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πιστῶν. Ὡς γνωστὸν, πρῶτος ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐσφράγισεν τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτὸν καὶ βαπτισθέντας εἰς τὸ ὄνομά του, διὰ τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (2 Κορ. 1,22. Ἐφ. 1,13. 4,30. 2 Τιμ. 2,19. 1 Ἰω. 2,27. Ἀποκ. 7,2-3 καὶ 9,4). Τὴν ἀνοχὴν τῆς σφραγίδος ταύτης ἀναγνωρίζουν ἐρμηνευταὶ τινες (ὄρα Michel Oberweis μν. ἐργ. ZNW 37, 1986, 234) ὡς ἐνδειξὴν ὑποταγῆς καὶ ὁμολογίας πίστεως, εἰς τὸν Ἀντίχριστον, καὶ ἄρνησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πρβλ. Ψ.—Ἰππολύτου, Περὶ συντελείας τοῦ κόσμου XXVIII-XXIX. ΒΕΠΕΣ 6, 287, 18-27. Αὐτόθι XLVIII, ΒΕΠΕΣ 6, 294, 37-295, 6. Ἐνταῦθα (κεφ. XXVIII, ΒΕΠΕΣ 6, 287, 1-4) λέγεται χαρακτηριστικῶς: «...δώσει (ὁ Ἀντίχριστος) αὐτοῖς χάραγμα ἐν τῇ χειρὶ τῇ δεξιᾷ καὶ ἐν τῷ μετώπῳ, ἵνα μὴ τις τὸν τίμιον σταυρὸν ποιήσῃ ἐν τῷ μετώπῳ τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ (ἀλλὰ δέδεται αὐτοῦ ἡ χεὶρ) καὶ ἀπὸ τότε οὐκ ἔχει ἐξουσίαν σφραγίσαι τι τῶν μελῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ τῷ πλάνῳ προστεθήσεται καὶ αὐτῷ δουλεύσει καὶ μετάνοια ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν».

68. Πρβλ. Μ. Βασιλείου, Περὶ Ἁγίου Πνεύματος 18,44. Ἐκδ. Β. P. Uech, Paris 1945, 191-193: «... ὥστε τὸ μὲν σῶζον ἡμᾶς ἡ πίστις ἐστίν. Ὁ δὲ ἀριθμὸς σημεῖον γνωριστικὸν τοῦ ποσοῦ τῶν ὑποκειμένων ἐπενενόηται...».

69. Ὁρα Ὁριγένους, Κατὰ Κέλσου 6,45-46. Migne E.P. II, 1368D'. — Μ. Ἀθανασίου, Ἐπιστολὴ πρὸς Μοναχοὺς τὰς δυσσεβεῖς τῶν Ἀρειανῶν καθιστοροῦσα 78. Migne E.P. 26, 788D'. Ἀνδρέου Κασσαρείας, Ἐρμηνεία εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν 36 καὶ 51. Migne E.P. 106, 33C', 386B', καὶ αὐτόθι 61, Migne E.P. 106, 412B'.

70. Ὁρα Ἀνδρέου Θεοδώρου, Ἡ περὶ Ἀντιχρίστου ἰδέα, Ἐν Ἀθήναις 1970.

71. Ὁρα Εἰρηναίου, Αἰρ. V, 30,4. Migne E.P. 7, 1207A'.

72. Ὁρα Ἰππολύτου Ρώμης, Περὶ Χριστοῦ καὶ Ἀντιχρίστου 50. ΒΕΠΕΣ 6, 214, 34-35.

73. Ὁρα Ἰω. Χρυσόστομου, Ὁμιλία 37,2 εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον. Migne E.P. 58, 704.

ΟΙ ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ, ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ, ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΙΣΧΥΡΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ ΟΤΙ, ΔΗΘΕΝ, ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Στο Έφετείο Κρήτης εκδικάσθηκε, στη συνεδρία της 27.1.1987, ή από 2.7.1986 έφεση των μαρτύρων του Ίεχωβά, οι όποιοι προσπαθούν να αναγνωρισθεί δικαστικά σωματείο με την επωνυμία «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ ΚΡΗΤΗΣ».

Με την έφεση επιδιώκεται ή ακύρωση της υπ' αριθμ. 87)1986 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηρακλείου, που έκανε δεκτή την ιριταναιοπή της Ιεράς Έπαρχιακής Συνόδου της Έκκλησίας της Κρήτης και της πρόσθετης παρέμβασης, υπέρ της ιριταναιοπής, της Έκκλησίας της Ελλάδος.

Στην «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», τόμος ΕΓ' (1986), σελ. 149 - 156, έχουν δημοσιευθεί: Οι Κανονικές, Συνταγματικές και Νομικές θέσεις της Έκκλησίας της Ελλάδος, κατά της δικαστικής αναγνώρισης των σωματείων των μαρτύρων του Ίεχωβά, οι όποιες είχαν τεθεί υπ' όφιν του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηρακλείου, με γραπτές προτάσεις και με μακρά προφορική ανάπτυξη, κατά την συνεδρία της 5.2.1986.

Στη δίκη του Έφετείου Κρήτης, με προτάσεις και πρόσθετες παρεμβάσεις «κατέστησαν» διάδικοι και οι μαρτυρές του Ίεχωβά της Γαλλίας, της Ισπανίας, της Ιταλίας, της Ιαπωνίας, της Γερμανίας, των Ηνωμένων Πολιτειών, του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλίας).

Η προαναφερομένη απόφαση του Πρωτοδικείου Ηρακλείου σχολιάσθηκε από Καθηγητές Πανεπιστημίου και στόν ήμερησιο Τύπο δημοσιεύθηκαν θέσεις και επιστολές, με συνέπεια να δημιουργηθούν αμφιβολίες για την συνταγματική κυρίως ορθότητα της απόφασης.

Οι ίδιοι οι μαρτυρές του Ίεχωβά αποδύθηκαν σέ προγραμματισμένη και συστηματική έκστρατεία, σέ παγκόσμια μάλιστα κλίμακα με δημοσιεύματα στόν ξένο Τύπο και αποστολή χιλιάδων επιστολών στήν Κυβέρνηση κ.λπ., με σκοπό να θεμελιώσουν τόν, σέ βάρος της Ελλάδος, σφοδρικό ισχυρισμό ότι, δήθεν, στή χώρα μας παραβιάζεται τό ανθρώπινο δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας.

Για τόδσ ανωτέρω, περιληπτικά αναφερομένους, λόγους ή δίκη στό Έφετείο Κρήτης, και ή πολυεθνική σέ αυτή συμμετοχή πρδς ενίσχυση των μαρτύρων του Ίεχωβά, προσδίδουν ιδιαίτερη σημασία στό θέμα και δικαιολογούν τη δημοσίευση των βασικών ισχυρισμών της Έκκλησίας της Ελλάδος πρδς απόκρουση των δημοσιευμάτων και των προσπαθειών των μαρτύ-

ρων του Ίεχωβά να ακυρώσουν την υπ' αριθμ. 87) 1986 ένατίον των απόφαση του Πρωτοδικείου Ηρακλείου.

Πρδς απόκρουση της υπό κρίση έφέσεως ή Έκκλησία της Ελλάδος κατά πρτόν αναφέρεται σέ όλα όσα έχουν αναφερθεί και έκτεθεί στή δίκη του πρτότου βαθμού ένώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηρακλείου με τίς από 5 Φεβρουαρίου 1986 προτάσεις και παρέμβαση, αντίγραφο κεκυρωμένο των όποιων προάγεται και στήν παρούσα, μετ' έφεση, δίκη. Τδ περιεχόμενο των προσαγομένων από 5.2.86 προτάσεων και παρέμβασης επικαλούμεθα, κατά πάντα και έξ ολοκλήρου, και ένώπιον του Δικαστηρίου τούτου, ά ν α φ ε ρ ό μ ε ν ο ι σ έ α υ τ έ ς γ ε ν ι κ ά και ειδικά ώ σ τ ε ν ά θεωρηθούν ένσωματωμένες στίς παρούσες κατά της έφέσης υπό κρίση προτάσεις.

Πρδς απόδειξη όλων των ισχυρισμών μας έπαναπροάγονται από τόν δικαστικό φάκελο όλα τά αναφερόμενα στίς ανωτέρω από 5.2.1986 προτάσεις έγγραφα και γενικά αποδεικτικά στοιχεία των, διά των προτάσεων, ισχυρισμών, τά όποια και επικαλούμεθα και κατά την παρούσα δίκη (έδετε προσαγόμενα έγγραφα).

Επικαλούμεθα επίσης τά, σέ κεκυρωμένο αντίγραφο, προαγόμενα υπ' αριθμ. 87) 5.2.1986 πρακτικά της πρωτόδικης δίκης και ειδικότερα τίς ένώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Κρήτης ένορκες μαρτυρίες των Στέργιου Σάκκου, Καθηγητή Πανεπιστημίου και Ιερέως διδάκτορος θεολογίας Άντωνίου Άλεβιζοπούλου (έδετε προσαγόμενα).

Ειδικότερα επί των λόγων έφεσης και πρδς απόκρουση των δικονομικών και ουσιαστικών λόγων, οι όποιοι προβάλλονται κατά της έφεσθαλλομένης υπ' αριθμ. 87) 1986 όριστικής απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηρακλείου, έκτίθενται τά κατωτέρω, τά όποια και τίθενται υπό την κρίση του Δικαστηρίου τούτου.

Α'. ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ:

Οι έφεσείοντες προβάλλουν ένταση απαράδέκτου δήθεν της από 1.11.1985 τριταναιοπής κατά της υπ' αριθμ. 230) 1983 όριστικής απόφασης του Πολυμε-

λοϋς Πρωτοδικείου Ἡρακλείου καὶ μάλιστα κατὰ σειρά:

1) Λόγω δεδικασμένου, 2) Λόγω γνώσεως τῆς δίκης καὶ διαφορᾶς καὶ 3) Λόγω ἐλλείψεως ἐννόμου συμφέροντος.

Δὲν ὑπάρχει ἀπαράδεκτο λόγῳ δεδικασμένου καὶ μὴ ἐπικλήσεως δόλου ἢ συμπαιγνίας κατὰ δι' ἄρθρου 586 παρ. 2 τοῦ Κ. Πολ. Δικ. ὀριζόμενα.

Ἀρχικὰ ἡ νομολογία κατωτέρων δικαστηρίων (δλ. Πρ. Πρωτ. Θεσ. 192/71, Δ, 2, 456) ἐδέχθη ὅτι ἡ ἀπόφαση ποὺ διατάσσει τὴν ἐγγραφή σωματείου δημιουργεῖ δεδικασμένο ἔναντι πάντων ὅταν καταστῇ τελεσίδικη καὶ δὲν ὑπόκειται σὲ τριτανακοπὴ παρὰ μόνον ὑπὸ τὶς προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρου 586 παρ. 2 Κ. Πολ. Δικονομίας.

Ἡ ἀποψη ὅμως αὐτὴ τῆς Νομολογίας ἐγκαταλείφθηκε καὶ, τόσο στὴν ἐπιστήμην ὅσο καὶ στὴν νομολογία, κρατεῖ ἡ γνώμη ὅτι δὲν δημιουργεῖται δεδικασμένο ἐπειδὴ ἔχουν καταργηθῇ τὰ ἄρθρα 79 καὶ 83 κατὰ τὶς δικονομικὰς διατάξεις τοῦ δὲν ἀπαιτεῖται τελεσιδικία γιὰ τὴν ἐγγραφή σωματείου στὸ βιβλίο τοῦ Πρωτοδικείου, ἀρκούσης ὀριστικῆς ἀναγνωριστικῆς τοῦ Καταστατικοῦ ἀπόφασης καὶ προσαγωγῇ στὸν ἀρμόδιο Γραμματεῖα ἀποδεικτικῶν ἐπιδόσης τῆς ἀπόφασης ὅπως ὁ νόμος προβλέπει (ἴδετε ἀρ. 81 παρ. 2 Α.Κ.).

Τοῦτο διότι ἡ διατάσσουσα τὴν ἐγγραφή ἀπόφαση λειτουργεῖ «διαπλαστικῶς» ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἡ γενομένη μὲ τὴν ἀπόφαση «διάπλαση» δημιουργεῖ «δεσμεύση» καὶ μάλιστα erga omnes, ὅπως συμβαίνει μὲ τὴν διαπλαστικὴ ἐνέργεια τῶν δικαιοπραξιῶν πρᾶξεων ἢ τῶν δικαιοπραξιῶν.

Ἀλλὰ τὸ ὅτι κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσει ὅτι ἔγινε μὲ τὴν ἀπόφαση ἡ «διάπλαση» δὲν σημαίνει ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητηθεῖ ὅτι ἡ παραχθεῖσα διάπλαση δὲν εἶναι νόμιμη.

Ἀπὸ αὐτὸ ἀκριβῶς προκύπτει ὅτι ἡ λεγόμενη «δεσμευτικότητα» τῆς διαπλαστικῆς δικαστικῆς ἀπόφασης δὲν ταυτίζεται μὲ τὸ «δεδικασμένο» τὸ ὁποῖο δημιουργεῖται μόνον μέσα στὰ στενὰ πλαίσια τοῦ ἄρθρου 341 Κ. Πολ. Δικ., καὶ συνεπῶς εἶναι παραδεκτὴ ἡ τριτανακοπὴ, ἔστω καὶ ἂν ὁ τρίτος δὲν ἔχει ἐπικαλεσθεῖ δόλο ἢ συμπαιγνία κατ' ἄρθρο 485 παρ. 2 (δλ. ΜΠΕΗ σχόλιο στὴ Δ. 2, 459 καὶ σχόλιο Α. Γεωργιάδη στὴν Π. Πρωτ. Λαμίας 109/72 εἰς Ἀρμενόπουλο, 25, 540 ἐπὶ τριτανακοπῆς ἀπόφασης υἱοθεσίας).

Κατὰ τὰ προεκτιθέμενα δὲν ὑπάρχει δεδικασμένο καὶ ἂν ἀκόμη στὴν ὑπὸ κρίση ὑπόθεση ἔχει πραγματικὰ ἐπέλθει τελεσιδικία μὲ τὴν παραίτηση τοῦ Εἰσαγγελέα Πρωτοδικῶν Ἡρακλείου ἀπὸ τὴν ἔφεσίν του (ἴδετε δικόγραφο συζητουμένης ἔφεσης).

Ὑπὸ τὸ ἴσχυον δίκαιο κατὰ τὰ ἄρθρα 763, 787 καὶ 911 Κ. Πολ. Δικ., ἰσχύει ἡ γενικὴ ἀρχὴ τῆς ἀμεσης ἐκτελεστότητος καὶ ἡ ὀριστικὴ ἀπόφαση τοῦ Πρωτοδικείου, μὲ τὴν ὁποία ἀναγνωρίζεται τὸ σωματεῖο, ἐγγράφεται στὸ οἰκεῖο βιβλίο τοῦ Πρωτοδικείου, μὲ μόνον τὴν προσαγωγὴ τῆς ἀπόφασης καὶ τῶν ἀποδεικτικῶν

ἐπιδόσῃς τῆς πρὸς τὴν ἐκάστοτε ἐποπτεύουσα Ἀρχὴ καὶ τῶν σχετικῶν δημοσιεύσεων, διότι ἔχει ἀμεση διαπλαστικὴ ἐνέργεια καὶ δεσμευτικότητα ἔναντι πάντων. Μὴ ὑπάρχοντος ὅμως δεδικασμένου εἶναι ἐπιτρεπτὴ καὶ παραδεκτὴ ἡ τριτανακοπὴ ἐκ μέρους τρίτου μὲ τὴν συνδρομὴ τῶν λοιπῶν ὅρων τοῦ νόμου (δλ. Πρ. Ἀθγ. 1240/61, ΝΟΒ 9, 663, Μ.Π.Θ.1003/73, ΝΟΒ. 22, 264 καὶ ΜΠΑΡΤΣΑΚΟΥΛΙΑ, ἐκουσία δικαιοδοσία, σελ. 117 ἐπ. καὶ ἰδίῳ γιὰ τὴν «δεσμευτικότητα» στή σελ. 76 ἐπ.).

Σημειώνεται ὅτι στὶς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Κ. Πολ. Δικ. περὶ ἐκουσίας δικαιοδοσίας (ἄρθρα 763, 770, 771, 774, 776, 777, 779, 780) πάντοτε γίνεται λόγος γιὰ ἰσχύ τῶν ἀποφάσεων καὶ ὄχι γιὰ δεδικασμένο, μὲ τὴν ἔννοια ἀμφισβητουμένης δικαιοδοσίας (ἄρθρο 323).

Οἱ ἀποφάσεις τῆς ἐκουσίας δικαιοδοσίας εἶναι ἀμέσως ἐκτελεστὲς «ἅμα τῇ ἐκδόσει των» καὶ εἶναι πάντοτε δεκτικὰς ἀνάκλησης ἢ μεταρρύθμισης καὶ ἡ ἔφεση δὲν ἔχει κατὰ κανόνα, ἀνασταλτικὸ ἀποτέλεσμα, ἐκπαινεθὲν ὅτι ἡ ἰδιόρρυθμη «δεσμευτικότητα» ποὺ παράγεται ἀπὸ τὶς ἀποφάσεις ἐκουσίας δικαιοδοσίας δὲν ταυτίζεται πρὸς τὸ «δεδικασμένο».

Ἀλλὰ καὶ σὲ περίπτωσιν ἀμφισβολίας γιὰ τὸ παραδεκτὸ τῆς τριτανακοπῆς πρέπει νὰ προτιμᾶται ἡ θετικὴ παραδοχὴ ἐπειδὴ ἡ τριτανακοπὴ δὲν ἀποτελεῖ ἔκτακτο ἐνδικο μέσο, ἀλλὰ εἰδικὸ δοθένημα, ποὺ ἀνταποκρίνεται στὸ βασικὸ σκοπὸ τῶν ἐνδίκων μέσων, δηλ. στὴν ἐπιδίωξιν καὶ ἐπίτευξιν οὐσιαστικοῦ ἐλέγχου τῶν ἀποφάσεων (δλ. ΜΠΑΡΤΣΑΚΟΥΛΙΑ, ἐκουσία δικαιοδοσία, σελ. 76 ἐπ.). Ἐξ ἄλλου ἐλέγχεται ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸ τὸ ὑποστηριζόμενον μὲ τὴν ἔφεση ὅτι «οἱ τριτανακόπτοντες ἔγιναν διάδικοι ἀφ' ὅτου ἔλαβαν πλήρη γνώσιν...» κ.λπ. καθὼς καὶ ὅτι δῆθεν ἡ ὑπ' ἀριθμ. 509) 1986 ἀπόφαση τοῦ Ἐφετερίου Κρήτης «δημιούργησε δεδικασμένο γι' αὐτοὺς ὡς δυνάμει διαδίκους» κ.λπ. (ἴδετε ἔφεση) δοθέντος ὅτι:

Κατὰ τὴν ἀπολύτως κρατοῦσαν ἀποψὴν στὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν νομολογία «τρίτος» εἶναι ἕκ εἰνός ποὺ δὲν ὑπῆρξε, οὔτε κατέστη ποτὲ «διάδικος» καὶ δὲν ἀποκρούεται μὲ τὴν ἔνστασιν τοῦ δεδικασμένου.

Τρίτος ἐπίσης εἶναι ἐκεῖνος ποὺ δὲν κλητεύθηκε μὲ διαταγὴ τοῦ δικαστηρίου (ἄρθρο 748 παρ. 3) ἢ δὲν προσεπικλήθηκε νὰ πάρει μέρος στὴ δίκην (ἄρθρο 753 παρ. 1) ἢ δὲν ἀνακοινώθηκε σὲ αὐτὸν ἡ δίκη μὲ ἐπίδοσιν δικογράφου, ἀφοῦ μὲ τὴν προσεπικλήσιν ἐξομολώνεται ἡ ἐπίδοσιν ἀντιγράφου τῆς αἰτήσεως μὲ κλήσιν γιὰ συμμετοχὴ στὴ συζήτηση τῆς ὑπόθεσης.

Ἀκόμη δὲν εἶναι «διάδικος» μὲ τὴν ἔννοια αὐτὴ ἀλλὰ θεωρεῖται «τρίτος» καὶ ἐκεῖνος ποὺ διετέλεσε μὲν διάδικος ὡς παρεμβαίνων ἀλλὰ δὲν ἐξετάστηκε ἡ παρέμβασὴ του διότι ἀπορρίφθηκε ὡς ἀπαράδεκτη (Α.Π. 251/61 καὶ Ε.Θ. 191/72). Καὶ αὐτὸς ποὺ παραστάθηκε στὴ δίκην αὐτόκλητα εἶναι τρίτος (δλ. ΜΠΑΡΤΣΑΚΟΥΛΙΑ, ἐκουσία δικαιοδοσία, σελ. 74 μὲ νομολογία καὶ ἐπιστήμην).

Μόνον ἡ ἄλλοθεν γνώση τῆς δίκης (χωρὶς τὰ προ-

εκτεθέντα) δέν ἀρκεῖ γιά νά μεταβάλλει τόν τρίτο σέ διάδικο στερούμενο τοῦ βοηθήματος τῆς τριτανάκοπῆς στήν περίπτωση βλάβης τοῦ ἀπό τήν τριτανάκοπτομένη ἀπόφαση.

Συνεπῶς εἶναι ἀδόσιμα τὰ ἀντίθετα ὑποστηριζόμενα μέ τήν ὑπό κρίση ἔφεση.

Σχετικά ὑπάρχει ἡ γενική παραδοχή (βλ. περί-αματ 4ου διεθνούς συνεδρίου δικονομολόγων στήν Ἀθήνα, 1967, εἰς ΜΠΕΗ Πολ. Δικ. σελ. 2451) ὅτι «ὅταν, γιά ὁποιοδήποτε σημαντικώτερος λόγους τὸ δεδικασμένο πρέπει νά ἰσχύει καί κατέναντι τρίτων ἢ ὡς πρὸς ὅλους, πρέπει νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ συμμετοχή στή δίκη τῶν θιγόμενων ἀπὸ τὴ μέλλουσα νά ἐκδοθεῖ ἀπόφαση ἢ νά τοὺς δοθοῦν εἰδικὰ βοηθήματα γιά νά ἀμυνθοῦν ἐναντίον τῶν βλαβερῶν (δὲ αὐτοὺς) ἀποφάσεων».

Τὰ προαναφερόμενα ὑποστηρίζονται ἐκτενέστερα σ τ ἡ ν μ ο ν ο γ ρ α φ ί α Δ. Κ Ο Ν Δ Υ Λ Η περὶ τοῦ δεδικασμένου, σελ. 48, ὅπου γίνεται δεκτὸ ὅτι ἡ δέσμευση τρίτου εἶναι συνέπεια τῆς διαπλαστικῆς ἐνέργειας καί ὅχι τοῦ δεδικασμένου. Ὑπομείνω δὲν ἀπαιτεῖται ἐπὶ κλήση δόλου ἢ ἐμπαιγνίας.

Κατὰ μείζονα λόγο τὰ ἀνωτέρω ἰσχύουν ὅταν ἀποδεικνύεται καί τὸ ἀδόσιμο τοῦ σχετικοῦ ἰσχυρισμοῦ τῆς Ἐφέσεως, ἀφοῦ τὰ πρόσωπα τῆς ἀπορριφθείσης μέ τήν 509) 85 ἐφετειακὴ ἀπόφαση τριτανάκοπῆς εἶναι διάφορα τῶν νομικῶν καί φυσικῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα μετὰ τήν προειρημένην ἐφετειακὴ ἀπόφαση, ἔχουν ἀσκήσει τήν ὑπὸ κρίση τριτανάκοπή καί παρίσταται ὡς μὴ εὐσταθοῦσα ἡ θέση τῆς ἔφεσης ὅτι οἱ τριτανάκοπτοντες ἔλαβαν γνώση ἢ τεκμαίρεται ἡ γνώση τους ἀπὸ τήν (μὴ γενομένη ὡς πρὸς αὐτοὺς) συμμετοχὴ τους στή δίκη τῆς πρώτης κατὰ σειρά τριτανάκοπῆς (βλ. ΡΑΜΜΟ συμβολή 1, παρ. 24, καί ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟ, 604, παρ. 4γ, σελ. 846).

Ἐξ ἐτέρου τὸ δικαίωμα τριτανάκοπῆς κατὰ ἀποφάσεων τῆς ἐκουσίας δικαιοδοσίας εἶναι ἀπεριόριστο καί ἀσκεῖται ἀπὸ κἀθε τρίτο πού θὰ ἰσχυρισθεῖ καί θὰ ἀποδείξει ὅτι ὑφίσταται βλάβη ἀπὸ τήν ἀπόφαση (ἄρθρα 773, 586 παρ. 1 σὲ συνδυασμὸ μέ ἄρθρο 583 Κ. Πολ. Δικ., ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ διαπλαστικὴ ἀπόφαση, ΝΟΒ 26 σελ. 5 ΚΡΗΤΙΚΟΣ, Δίκαιο Σωματείων καί συνδικαλιστικῶν ὁργανώσεων τόμ. Α' 1984).

Ἀπὸ τὸν συνδυασμὸ τῶν ἁρθρῶν 773 καί 586 Κ. Πολ. Δικ. προκύπτει ὅτι τὸ δικαίωμα τριτανάκοπῆς τοῦ βλαπτομένου τρίτου εὐρίσκει καί συνταγματικὴ κατωχύρωση μέ τὸ ἄρθρο 20 Συντάγματος διότι συνταγματικὰ σκοπεῖται νά ὑπάρχει ἐγγόμου προστασία παντός βλαπτομένου (ἴδετε ΔΗΜΑΡΑ, προβλήματα δικαστικῆς ἀκρόασης στήν πολιτικὴ δίκη, Δίκη 1984, σελ. 194, ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ, Ἡ συνταγματικὴ προστασία τοῦ δικαίωματος παροχῆς ἐγγόμου προστασίας, σὺλ. Νομολογίας 1970, σελ. 55). Τὸ δικαίωμα ἐγγόμου προστασίας κατὰ τήν ἐπιστήμη καί τήν νομολογία, ἡμεδαπή καί ἀλλοδαπή, ὑπάρχει καί πρέπει νά διασφαλιστεῖ καί ἐπὶ τῆς ἐκουσίας δικαιοδοσίας.

Ἄς ὑπομνησθεῖ τὸ γνωστὸ στὸ δικαστήριο ὅτι ἡ διάταξη τοῦ ἁρθροῦ 20 τοῦ Συντάγματος ἔχει ληφθεῖ ἀπὸ τήν ἀντίστοιχη διάταξη τοῦ ἁρθροῦ 19 παρ. 4 τοῦ Γερμανικοῦ Συντάγματος (πρβλ. καί 24 Ἰταλικοῦ Συντάγματος) καί εἰσάγει «τὸ πρῶτον παρ' ἡμῶν τὸ δικαίωμα παροχῆς ἐγγόμου προστασίας» (Ἀθ. Δεσέ-ναγ, τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, ἐρμηνεία κατ' ἄρθρον, Ἀθήνα 1976, ὑπὸ τὸ ἄρθρο 20) πρβλ. καί Σ.τ.Ε. 3319/79 τὸ Σύνταγμα, ἔτος ΣΤ', 658 ἐπ.). Τὸ δικαίωμα εἰς παροχὴν ἐγγόμου προστασίας περιλαμβάνει τὸ δικαίωμα προσφυγῆς στὸ Δικαστήριο καί τὸ δικαίωμα ἀκρόασης τῶν διαδίκων καί προστατεύεται διεθνῶς (ἄρθρο 10 Δικ. διακρ. δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, 6 παρ. 1 Εὐρωπ. συμβάσεως, περὶ προστασίας τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, 14 περ. 1 διεθνούς συμφώνου περὶ ἀτομικῶν καί πολιτικῶν δικαιωμάτων).

Σύμφωνα μέ τὰ ἀνωτέρω εὐλόγα δημιουργεῖται ἡ ἀπορία, πῶς μποροῦν νά αἰτιολογήσουν οἱ ἐφεσεῖοντες τήν ἐπιχειρηματολογία τῆς ἔφεσης μέ τήν ἐπὶ κλήση συνταγματικῶν δικαιωμάτων καί ταυτόχρονα νά προσπαθοῦν νά ἀποκλείσουν ἀσκήση συνταγματικοῦ δικαιώματος, ὅπως αὐτὸ τοῦ ἁρθροῦ 20 ἀπὸ τοὺς τριτανάκοπτοντας καί τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὅταν μάλιστα βλάπτονται, ὅπως δέχεται ἡ προσβαλλομένη πρωτόδικη ἀπόφαση, καί διὰ μακρῶν ἐκτεθέντας στήν τριτανάκοπή καί τήν παρέμβαση;

Ἡ ὑπὸ κρίση τριτανάκοπή ἔχει ἀσκήθει ἐμπρόθεσμα, ἀφοῦ στήν ἐκουσία δικαιοδοσία ἡ τριτανάκοπή ἀσκεῖται ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς οὐσίας χωρὶς, κατὰ σχεδὸν ἀνεξαίρετο Κανόνα, νά τίθεται προθεσμία. Ὑπάρχει μόνο ἡ ἐξαίρεση γιά τίς πτωχευτικῆς ἀποφάσεις.

Ἡ τριτανάκοπή ἀσκεῖται ἀπρόθεσμα ὑπὸ τὸν ὅρο τῆς μὴ ἀποδοχῆς τῆς ἀποφάσεως καί τῆς υπάρξεως ἐγγόμου συμφέροντος γιά τήν ἀκύρωσή της (βλ. γενικώτερα Ν. ΚΛΑΜΑΡΗ, ὁ Κανὼν τῆς ἀπαξ μόνον ἀσκήσεως ἐνδίκων μέσων, 1981, σελ. 46, 94 καί PARSIM εἰδικώτερα γιά τήν ἀσκήση μετὰ ἀπόρριψή ὡς ἀπαραδέκτου προηγουμένου ἐνδίκου μέσου, ὑπὸ τὸν ὅρο ὅτι θὰ λείπει τὸ ἐλάττωμα πού προκάλεσε τήν ἀπόρριψη [βλ. σελ. 104 καί 111] καί Γ. ΡΑΜΜΟ, ἐγχειρίδιο ἀστικοῦ δικονομικοῦ δικαίου, 2ος, σελ. 1096 ἐπ., 1100).

Ἐναντίον ἀποφάσεως τῆς ἐκουσίας δικαιοδοσίας μέ τίς ὁποῖες γίνεται ἀναγνώριση σωματείων ἢ τριτανάκοπή εἶναι ἀπεριόριστα ἐπιτρεπτὴ ἀπὸ ὁποιοδήποτε τρίτο τοῦ ὁποίου βλάπτονται ἢ κινδυνεύουν τὰ συμφέροντα, χωρὶς νά ὑποχρεώνεται (ὁ τριτανάκοπτον) νά ἀποδείξει δόλο ἢ συμπαιγνία τῶν διαδίκων (ἴδετε ἀνωτέρω καί ἄρθρο 586 παρ. 1 σὲ συνδυασμὸ μέ ἄρθρο 583 Κ. Πολ. Δικ. καί ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ, ἐρμηνεία Α.Κ., τόμ. Γ', ΜΠΕΗ, δίκη 2 σελ. 458).

Ἡ ἐκκαλουμένη, μέ πλήρη, πείθουσα καί μακρὰ αἰτιολογία, δέχεται τήν ὑπαρξὴ ἐννόμου συμφέροντος, τόσο γιά τοὺς τριτανάκοπτοντας ὅσο καί γιά τήν παρεμβαίνουσα Ἐκκλη-

σία της Ἑλλάδος (ἴδετε ἐκκαλουμένην εἰδικώτερα εἰς σελ. 5-9 καὶ ἀπὸ 5.2.86 προτάσεις μας ἐνώπιον τοῦ Πολ. Πρωτοδικείου Κρήτης, ὑπὸ στοιχ. Β σελ. 2 ἐπ. καὶ ὅλα ὅσα ἀντιθέτως, καὶ μὲ τὴν ἔφεση, προβάλλονται, ἐλέγχονται μὴ νόμιμα καὶ ἀδόσιμα.

Οἱ ἔφεσεῖοντες στὴ σελ. 12 τῆς ἔφεσης ἰσχυρίζονται: «Δὲν ὑπάρχει, ἐπομένως ὁποιοδήποτε ἔννομο συμφέρον, ποὺ νὰ νομιμοποιεῖ τὴν ἐνδικὴν τριτανακοπὴ ἀλλὰ μόνον «διωτικὸν συμφέρον» γιὰ ἀνυπαρξία σωματείων μὲ ἀντίθετα θρησκευτικὰ «πιστεύω».

«Τυχὸν θεσμοθέτηση τέτοιων ἐπιδιώξεων θὰ ἀποτελοῦσε αὐτόχρημα νομικὸ παραλογισμὸ ἐν ὄψῃ τοῦ γεγονότος «τὸ ἔννομο» αὐτὸ συμφέρον συνταγματικὰ θὰ ἰσχύει γιὰ κάθε θρησκεία καὶ γιὰ κάθε ἐτερόθρησκο ἢ ἀλλόθρησκο θρησκευτικὸν σωματεῖο. Τοῦτέστιν καὶ ἐν ἄλλοις λόγοις πόλεμος θρησκευτικὸς ἀνηλεὲς καὶ ἀτελεῦτητος πάντων κατὰ πάντων καὶ πλήρης ἀνατροπὴ κάθε ιδέας ἀσφαλείας τοῦ δικαίου» (ἀνεγράφησαν ἐπὶ λέξει ἀπὸ τὴν σελ. 12 τῆς ἔφεσης).

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δικαιούται νὰ παρατηρήσει ὅτι, τὰ περὶ «διωτικὸν συμφέροντος» δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ διαλαμβάνονται στὸ δικόγραφο τῆς ἔφεσης.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, μὲ τίς ἀπὸ 5.2.86 προτάσεις - παρεμβάση ἐνώπιον τοῦ Πολυμελοῦς Πρωτοδικείου Ἡρακλείου, ἐξέθεσε τοὺς λόγους οἱ ὅποιοι τὴν ὑποχρέωναν νὰ παρέμβῃ εἰς τὴν δίκην.

Μὲ τὸ δικόγραφο ἐκτὸς ἄλλων ἐξετέθησαν καὶ οἱ κίνδυνοι, οἱ ὅποιοι ἐδημιουργήθησαν μὲ τὴν τριτανακοπεῖσα ἀπόφαση διὰ τὸ πληρῶμα τῆς Ὁρθόδοξης καὶ Ἀνατολῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξήγησε, ὡς θλαπτομένη, τὴν δικαστικὴν προστασία. Εἰς τοῦτο ὑποχρεοῦτο ἀπὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖο εἶχε καὶ ἔχει ἀπὸ τοὺς Ἱερούς καὶ Ἀποστολικούς Κανόνας, τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους, μετὰξὺ τῶν ὁποίων κυρίως ὁ Ν. 590) 77 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (ἴδετε ἄρθρα 4, 7, 9).

Εἰδικώτερα ἡ ἐκκαλουμένη ὀρθότατα διέγινωσε καὶ αἰτιολόγησε διὰ μακρῶν τὸ ἄμεσο καὶ ἔμμεσο ἔννομο συμφέρον, ἡθικῆς καὶ πνευματικῆς φύσεως.

Πρὸς ἀπόκρουση τῶν διὰ τῆς ἐφέσεως ἀντιθέτως ὑποστηριζομένων, ἀναφερόμεθα καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν ὑπ' ἀριθ. 509) 1985 ἀπόφαση τοῦ Ἐφετείου Κρήτης, ἡ ὁποία μὲ μακρὰ καὶ πείθουσα αἰτιολογία δέχτηκε τὸ ἔννομο συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης γιὰ τὴν τριτανακοπή.

Ἡ ἐφετειακὴ ἀπόφαση ἀναφέρεται σὲ συγκεκριμένες διατάξεις τοῦ Ν. 4149) 1961 «Περὶ Καταστατικοῦ Νόμου τῆς ἐν Κρήτῃ Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας καὶ ἄλλων τινῶν διατάξεων» (ΦΕΚ Α' 41) καὶ ἐδέχθη τὴν ὑπαρξὴ ἐννόμου συμφέροντος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης καὶ ὅτι, στήν ἀσκηση τριτανακοπῆς δὲν ἐνομιμοποιεῖτο ἀπὸ τὸν Καταστατικὸν περὶ αὐτῆς νόμον ἢ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Κρήτης ἀλλὰ ἡ Ἱερὰ Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς - Μητροπολίτες Κρήτης.

Ἀντιγράφεται ἀπὸ τὸ φύλλο 4ο τῆς ὑπ' ἀριθμ. 509) 1985 ἀπόφασης τοῦ Ἐφετείου Κρήτης:

«Ἐν τῶν προπαρατεθεισῶν διατάξεων τοῦ Κατα-

στατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης σαφῶς συνάγεται ὅτι ἡ μέριμνα καὶ ἐπαγρύπνησις διὰ τὴν σύμφωνον πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν διαβίωσιν τοῦ Πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης καὶ ἡ λήψις τῶν καταλλήλων διὰ τὴν προφύλαξιν τοῦτου ἀπὸ πάσης διαταράξεως ἐκ διδασκαλιῶν ἢ διδασκῶν ἀντιθέτων πρὸς τὸ Ὁρθόδοξον δόγμα, ἔχουν ἀνατεθεῖ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν Ἱερὰν Ἐπαρχιακὴν Σύνοδον καὶ τοὺς Ἀρχιερεῖς, ἥτοι τὸν Ἀρχιεπίσκοπον καὶ τοὺς Μητροπολίτας τῆς Κρήτης, ἕκαστος τῶν ὁποίων (προσωπικῶς) ἀποτελεῖ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀρχὴν τῆς εἰς ἣν ἐκκληρώθη Ἀρχιεπισκοπῆς ἢ Μητροπόλεως...».

Διὰ τῶν ἀπὸ 5.2.1986 ἐνώπιον τοῦ Πολ. Πρωτοδικείου Ἡρακλείου Κρήτης προτάσεων - παρέμβαση, ἀντίγραφον κεκυρωμένον τῶν ὁποίων προσάγομεν καὶ κατὰ πάντα ἐπικαλούμεθα, ἀναφερόμεθα εἰς τὸν νόμον 590) 77 καὶ αἰτιολογοῦμεν τὸ ἔννομο συμφέρον καὶ τὴν νομιμοποίησιν πρὸς ἀσκησιν παρεμβάσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τῶν τριτανακοπτόντων (ἴδετε προσαγόμενον δικόγραφο).

Ἀπὸ ποῦ κατὰ ταῦτα, τὰ ὁποῖα δέχεται καὶ τὸ Δικαστήριον τοῦτο, μποροῦν νὰ δικαιολογηθοῦν τὰ εἰς τὴν ἔφεση περὶ δῆθεν «διωτικῶν» συμφέροντος, πολέμου πάντων κατὰ πάντων κ.λπ., διὰ τὰ ὁποῖα ἐπαφίεμεθα στήν κρίσιν τοῦ Ἐφετείου, τὸ ὁποῖο (ἴδετε ἄρθρο 206 Κ. Πολ. Δικ.) μπορεῖ «καὶ αὐτεπαγγέλτως» νὰ διατάξῃ νὰ διαγραφοῦν ἀπὸ τὸ δικόγραφο τῆς ἔφεσης ἡ (ἢ ἐπαναληφθοῦν) καὶ τίς προτάσεις τῶν ἐφεσιόντων οἱ ἀνωτέρω ἀνάρμοστες καὶ ὕβριστικὲς φράσεις.

Σημειώνεται ὅτι στὴ σελ. 20 ἡ ἔφεση ἰσχυρίζεται πῶς ἡ προσβαλλομένη πρωτόδικη ἀπόφασις «ἀποτελεῖ κομβολόγιον ὕδρεων καὶ συκοφαντιῶν, τὰ ὁποῖα κορφολογεῖ ἡ προσβαλλομένη ἀπὸ τοὺς κατὰ καιροὺς λιθέλους τῶν πλέον θερμοκεφάλων καὶ ἀδιαλλάκτων ἐχθρῶν τῆς πίστεώς μας καὶ κατὰ ἀπαράδεκτον δικονομικὸν τρόπον... μολονότι ταῦτα οὐδόλως συνάπτονται μὲ τὸ νόμιμο ἢ μὴ τοῦ ὑπὸ κρίσιν Καταστατικοῦ» (ἴδετε ἔφεση σελ. 20).

Ἡ προσβαλλομένη ἔχει μακρὰ καὶ πείθουσα αἰτιολογία καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εὐδαιμονήσῃ ἡ κατ' αὐτῆς ἔφεση μὲ ἰσχυρισμούς ὡς οἱ ἀνωτέρω καὶ διὰ τοὺς ὁποίους ἐπαφίεμεθα στήν κρίσιν τοῦ Ἐφετείου.

Κατὰ τὰ προαναφερόμενα καὶ τὰ εἰς τὴν αἰτιολογία τῆς προσβαλλομένης ὑπ' ἀριθμ. 87) 1986 πρωτόδικης ὀριστικῆς ἀπόφασης, ἡ ἐπικαλούμενη καὶ ἀποδειχθεῖσα κατὰ τὴν δικασίαν βλάβη ἰδιαιτέρα ἀπὸ τὴν παραπλάνησιν τῶν Μελῶν τοῦ Ὁρθόδοξου Χριστιανικοῦ Πληρώματος λόγῳ, ἐκτὸς ἄλλων, καὶ τῆς φενάκης περὶ δῆθεν Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ περαιτέρω ἀπὸ τὴν ἐκδηλοῦσα προσηλυτιστικὴ δραστηριότητα, ἡ ὁποία θὰ ἐνταθεῖ ἐφ' ὅσον θὰ καλύπτεται ὑπὸ τὸν μανδύα δικαστικῆς ἀποφάσεως, μὲ τὴν ὁποίαν θὰ ἀναγνωρίζεται ὅτι εἶναι δῆθεν Χριστιανικὴ Ἐκκλησία μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά, αὐτοὶ οἱ ὅποιοι ἀρνοῦνται τὸν Χριστὸν καὶ καθυβρίζουν τὴν Ἐκκλησίαν Του καὶ τοὺς λειτουργοὺς Τῆς (ἴδετε ἐκκαλουμένην ἀπόφαση, πρακτικὰ καὶ ἔγγραφα) συνιστᾷ, κατὰ τὴν ὁρθὴ καὶ ἀπόλυτα

αιτιολογημένη παραδοχή της προσβαλλομένης απόφασης, δλοφάνερο και ἄξιο δικαστικῆς προστασίας τὸ ἄμεσο και ἔμμεσο, ἔννομο συμφέρον τῶν τριτανικοπτόντων και τῆς παρεμβάσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ἴδετε νόμο 590/77, ἄρθρα 1, 4 και τὰ εἰδικότερα ἐκτιθέμενα στὶς σελίδες 3 και ἐπ. τῶν προσβαλλομένων σὲ κεκυρωμένο ἀντίγραφο ἀπὸ 5.2.1986 προτάσεων - παρεμβάσεως, τίς ὁποῖες και ἐπικαλοῦμαι και κατὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου δίκην).

Σημειώνεται ὅτι, τὸ ἔννομο συμφέρον τῆς παρεμβάσεως κατὰ τὴν συζήτηση τῆς τριτανικοπῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, θεμελιώνεται, ἐκτὸς τῶν προαναφερομένων, και ἐπὶ τῆς συνταγματικῶς κατοχυρωμένης θέσεώς της ὡς «ἐπικρατοῦσης» θρησκείας (δλ. Σύνταγμα 1975, ἄρθρα 3, 13 παρ. 3, 14, παρ. 3, 33 παρ. 2 και Σ.π.Ε. 223/70 και νεώτερες ἀποφάσεις ἐπὶ ὑποθέσεων Εὐκτηρίων οἰκῶν ἐτεροδόξων).

Ἀπὸ τὰ ὅσα και οἱ ἐφεσεῖοντες, τόσο στὴν πρωτόδικο ὅσο και μετὰ τὴν ἔφεση δίκη προσβάλλουν και ἰσχυρίζονται ἀνακύπτει ἐκ τῶν πραγμάτων τὸ ἐρώτημα:

Ἐνῶ ὅπως οἱ ἴδιοι ἰσχυρίζονται, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀποτελοῦν κίνηση στὴν Ἑλλάδα, ποῖος «ὁ σκοπὸς» τῶν τελευταίων ἐτῶν νὰ ἀναγνωρισθῶν δικαστικῶς τὰ καταστατικά τῶν σωματείων των και μάλιστα ὡς δῆθεν Χριστιανική Ἐκκλησία; Ἐνῶ ὅπως δέχεται και ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφαση μετὰ ἀναλυτικὴ ἐπάλληλη ἀιτιολογία και παράθεση κειμένων τῶν ἰδίων τῶν ἐφεσεῖοντων, δὲν εἶναι οὔτε Χριστιανοὶ οὔτε Χριστιανική Ἐκκλησία.

Πῶς δικαιολογοῦν οἱ ἐφεσεῖοντες τὴν ἐπίμονη προσπάθεια νὰ ἐπιτύχουν, και μάλιστα μετὰ δίκαστικὴ ἀπόφαση, ἀναγνώριση ὅτι δῆθεν ἀποτελοῦν Χριστιανική Ἐκκλησία ὅταν, ὅπως δέχεται και ἡ ἐκκαλουμένη, ἀρνοῦνται ὅτι εἶναι θρησκεία, διακηρύσσουν ὅτι ὁ ὅρος θρησκεία εἶναι ἐφεύρεση τοῦ Σατανᾶ και εἶναι τὸ κυριώτερο μέσο ποῦ μεταχειρίστηκε ὁ Σατανᾶς γιὰ νὰ ἀπομακρύνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν Θεό, (Σφάλεια σελ. 13, 14 Σκοπιὰ τεύχος 2/1969, σελ. 2 ἐπ.) και ὅτι «διὰ νὰ ὑπάρξῃ και νὰ διατηρηθῇ ἕνας κόσμος πρέπει πᾶσα θρησκεία νὰ ἐκρίζωθῇ ἀπὸ τὴ γῆ» (ἕνας κόσμος μιὰ Κυδέρνησις, σελ. 29). Ὅμοιον περὶ Πρεσβυτέρων και «Ἐπισκόπων» των ὅταν ἀποκαλοῦν τὸν ἱερό κληρομέρος τῆς ὁργανώσεως τοῦ Σατανᾶ (δημιουργία, σελ. 338), τοὺς Κληρικοὺς «ἀλάλους Κύνες ψευδομάρτυρας και πράκτορας τοῦ σατανᾶ» (Καταλλαγή, σελ. 250, Μισαλλοδοξία, σελ. 17 κ.λπ.).

Κατὰ ταῦτα εἶναι δικαιολογημένες οἱ παρατηρήσεις διὰ τὴν ὀρθότητα τῶν ἀποφάσεων τοῦ Σ.π.Ε. τίς ὁποῖες και μετὰ τὴν ἔφεση ἐπικαλοῦνται, διὰ τῶν ὁποίων κρίθηκε ὅτι ἀποτελοῦν «θρησκεία» (ὄχι δέδαια Χριστιανική) και «γνωστὴ» (ἴδετε πρωτόδικες προτάσεις μας, πρακτικὰ πρωτόδικης δίκης και ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα προσάγονται και ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου).

Χριστιανική Ἐκκλησία εἶναι μόνο ἡ Κοινωνία, τὴν ὁποία ἱδρυσεν ὁ Χριστὸς και τὴν ἀποτελοῦν μόνον ὅσοι πιστεύουν εἰς Αὐτόν, ὁ Ὅποιος και κατὰ τὸ Σύνταγμα εἶναι ΚΕΦΑΛΗ της.

Ἡ Χριστιανική Ἐκκλησία εἶναι διάφορος ἀπὸ τὴν ἔννοια «συνάθροισις ἀνθρώπων πρὸς τινα σκοπὸν» (Θουκ. Α' 32, Πολυδ. Ε' 74 κ.λπ.). Ὁ ἄνθρωπος γίνεται μέλος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ διὰ τῆς πίστεως εἰς Αὐτόν «ὁ πιστεύσας και βαπτισθεὶς σωθήσεται» (Μάρκ. 16,16) και διὰ τῶν μυστηρίων, μετὰ τὰ ὁποῖα ἐσωτερικῶς τίθεται σὲ ἄμεση σχέση μετὰ τὸν Θεό, ἐξωτερικῶς δὲ διακρίνεται ὡς ἀποτελὼν Μέλος τῆς ὁρατῆς Ἐκκλησίας και τὸν σύνδεσμον πρὸς τὸ ὅλο Σῶμα Αὐτῆς (ἴδετε ἐκκαλουμένη και πρὸς ἀποφυγὴ ἐπαναλήψεων, προσαγόμενα ἔγγραφα και «παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 87/1986 ἀποφάσεως τοῦ Πολυμελοῦς Πρωτοδικείου Ἡρακλείου» τοῦ Κω ν. Β α θ ο ὕ σ κ ο υ Καθηγητῆ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ΕΚΚΛΗΣΙΑ, Νοέμβρ. 1986, σελ. 633 ἐπ.).

Β'. ΤΟ ΟΥΣΙΑΙ ΒΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΤΡΙΤΑΝΑΚΟΠΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ.

Γιὰ τὸ οὐσίαι δάσιμο τῆς τριτανικοπῆς και τῆς παρεμβάσεως ἀναφερόμεθα στὶς ὁρθές σκέψεις και ἀιτιολογία τῆς ἐφεσιβαλλομένης ὑπ' ἀριθμ. 87) 1986 ἀπόφασης τοῦ Πολυμελοῦς Πρωτοδικείου Ἡρακλείου.

Μετὰ τὴν ὑπὸ κρίση ἀπὸ 24.7.1986 ἔφεση κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 87) 1986 προσηρημένης ἀπόφασης ἐπαναλαμβάνονται ὅλα ὅσα, διὰ τῶν μακρῶν ἀπὸ 5.2.1986 προτάσεων των ἐνώπιον τοῦ Πολυμελοῦς Πρωτοδικείου Ἡρακλείου, οἱ ἐφεσεῖοντες ἀντέταξαν διὰ νὰ ἀποκρούσουν τὴν ἀπὸ 1.11.1985 τριτανικοπή, ὑπὲρ τῆς ὁποίας π ρ ο σ θ έ τ ω ς π α ρ ε ν έ θ η ἡ Ἐ κ κ λ η σ ί α τ ῆ ς Ἑ λ λ ά δ ο ς και ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐξεδόθη ἡ ἐφεσιβαλλομένη ὁριστικὴ ἀπόφαση.

Ὅπως πρωτοδίκως, και ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου ἐπιχειρεῖται μετὰ τὴν ὑπὸ κρίση ἔφεση προσπάθεια νὰ γίνῃ δεκτὸ ὅτι, ὑπάρχοντος τοῦ ἁρθρου 13 τοῦ Συντάγματος και τῶν ἄλλων ἁρθρῶν τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὴν ἔφεση, ἔσφαλε δῆθεν ἡ ἐφεσιβαλλομένη πρωτόδικη ἀπόφαση.

Ἐπεσημειώσαμε πρωτοδίκως διὰ τῶν προτάσεων - παρεμβάσεως και διὰ προφορικῆς ἀναπτύξεως ἐνώπιον τοῦ δικάσαντος τὴν τριτανικοπήν και παρεμβάση Πρωτοδικείου ὅτι, και ἐὰν γίνῃ δεκτὸ ὅτι οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωῦᾶ εἶναι «γνωστὴ» θρησκεία δ ἐ ν ἐ π ι λ ύ ε τ α ι ἡ δ ι α φ ο ρ ά, ἀφοῦ στὴ συγκεκριμένη περίπτωση ἔργο τοῦ Δικαστηρίου εἶναι νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν διὰ τοῦ Καταστατικοῦ, τὸ ὁποῖον τέθηκε ὑπ' ὄψη του, και μετὰ τὴν ἔφεση, τίθεται ὑπὸ τὴν κρίση τοῦ Ἐφετείου, σ υ ν τ ρ έ χ ο υ ν οἱ νόμιμοις π ρ ο σ θ έ σ ε ι ς ποὺ ὀρίζονται ἀπὸ τὸν νόμο γιὰ τὴν ἀναγνώριση τοῦ σωματείου μετὰ τὴν ψευδεπίγραφο ἐπωνυμία «Χριστιανική Ἐκκλησία τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωῦᾶ» (ἴδετε προτάσεις - παρεμβάση, σελ. 11 ἐπ. και 25 ἐπ.).

Γιὰ νὰ ἀποφευχθεῖ ἐπαναλήψη τῶν ἰδίων, ἀναφερόμεθα στὰ ἐκτιθέμενα ὅτι στὶς ἀπὸ 5.2.1986 προτάσεις - παρεμβάση ἐνώπιον τοῦ Πολυμελοῦς Πρωτοδικείου Ἡρακλείου, κεκυρωμένο ἀντίγραφο τῶν ὁποίων προσάγομεν και κατὰ π ά ν τ α ἐ π ι κ α λ ο ὦ μ ε

θα και κατά την παρούσαν συζήτηση.

Σημειώνεται ότι η πρόσφατη και αντίθετη προς παλαιότερη (ΐδετε προτάσεις μας ενώπιον Πολ. Πρωτοδικείου Ήρακλείου και 1169/1961 απόφαση Όλομελείας Σ.τ.Ε.) νομολογία του Συμβουλίου της Έπικρατείας, που δέχεται ότι οι μάρτυρες του Ίεχωδά αποτελούν «γνωστή θρησκεία», ανεξαρτήτως της ορθότητάς της ή όχι, δεν καλύπτει όλες τις προϋποθέσεις που θέτει το ΐδιο το Σύνταγμα (ΐδετε και άριθ. 12) για την άσκηση του ατομικού δικαιώματος, πίσω από το οποίο επιχειρούν να καλύψουν οι έφεσείοντες τους άληθινά αντίθετους προς το Σύνταγμα, το νόμο, τη δημόσια τάξη και τα χρηστά ήθη, βλαπτικούς για την Έκκλησία της Ελλάδος και την Έκκλησία της Κρήτης σκαπούς.

Έχει αναφερθεί στις πρωτόδικες προτάσεις - παρέμβαση και επαναλαμβάνεται ότι, στην άσκηση των ατομικών δικαιωμάτων το ΐδιο το Σύνταγμα θέτει όρια, τα οποία καθιστούν συνταγματικά άνεκτους τους εκ lege περιορισμούς, όχι μόνο της θρησκευτικής ελευθερίας αλλά και όλων των ατομικών δικαιωμάτων, σύμφωνα άλλωστε και με τη ρητή διάταξη άρθρου 9 παρ. 2 της σύμβασης της Ρώμης, κατά την οποία γίνονται δεκτοί περιορισμοί της θρησκευτικής ελευθερίας «που άποτελούν τ ά ά ν α γ κ α ι α μέτρα στη δημοκρατική κοινωνία και τη δημόσια ασφάλεια, την προστασία της δημόσιας τάξης, της υγείας, της ήθικης, ή την π ρ ο ά σ π ι σ η δ ι κ α ι ω μ ά τ ω ν ή έ λ ε υ θ ε ρ ι ώ ν ή λ λ ω ν» (δλ. προτάσεις μας, πρωτόδικης δίκης, ιδιαίτερα σελ. 20 έπ., και Μαρίνου, θρησκευτική ελευθερία σελ. 186).

Οι δύο νεώτερες και ά ν τ ί θ ε τ ε ς προς προηγούμενες αποφάσεις του Σ.τ.Ε., τις όποιες επικαλείται ή έφεση δεν έπέλυσαν το στασιαζόμενο ζήτημα, και είναι άδίκαστο εάν οι Χιλιαστές άποτελούν πράγματι θρησκεία γνωστή και μάλιστα ζήτημα για το οποίο, στην επιστήμη και νομολογία υπάρχει διάσταση (ΐδετε πρωτόδικες προτάσεις - παρέμβαση, στοιχ. Στ', σελ. 13 έπ., Βαδούσκου, ό νομικός χαρακτήρ της κινήσεως των μαρτύρων του Ίεχωδά, Άρμενοπ. 1980, σελ. 1003).

Το Σ.τ.Ε. κατά την άποψη των σχολιαστών άκολούθησε πολύ παλαιά γνώμη του Σαρίπολου, χωρίς να προβεί σε ειδικότερη αίτιολογία και νομική έπεξεργασία περί του Χιλιασμού ως γνωστής ή όχι θρησκείας και άπεφάνθη περί «γνωστής θρησκείας», χωρίς να τεθούν ύπ' όψη του τα στοιχεία, τα όποια τέθηκαν, άνεπτυχθησαν και άπεδείχθησαν ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ήρακλείου, το όποιο μετά νομική έπεξεργασία και εκτίμηση τούτων εξέδωσε την προσβαλλόμενη άπόφαση και ήτιολογημένα και με συγκεκριμένη λεπτομερή αναφορά δέχτηκε ότι οι μάρτυρες του Ίεχωδά δεν είναι ούτε θρησκεία ούτε Χριστιανική Έκκλησία (ΐδετε 87/1986 άπόφαση Πρωτ. Ήρακλείου και παρατηρήσεις Κ. Βαδούσκου και Γ. Πουλή επί της ύπ' άριθμ. 272/84 άπόφ. Πρωτ. Ήρα-

κλείου Κρήτης, εις νομοκανονική και θεολογική επεώρηση «Χριστιανός» Ίανουάριος - Μάρτιος 1985 σελ. 36, 37).

Πείθουσα ύπέρ των άνωτέρω ύποστηριζόμενων είναι ή ύπ' άριθμ. 4260) 85 άπόφαση του Σ.τ.Ε. (NOB 34, 604) ή όποια σαφέστατα δέχεται ότι δεν μπορεί να άποφανθεί ότι ό Χιλιασμός δεν άποτελεί γνωστή θρησκεία, διότι ή διοίκηση δεν παρέσχε περί τούτου στοιχεία. Αναπέμπει μάλιστα την ύπόθεση στη διοίκηση να έρευνήσει λεπτομερέστερα και να προσκομίσει πλείοντα στοιχεία.

Το Πολυμελές Πρωτοδικείο Ήρακλείου, με' εκτίμηση και νομική έπεξεργασία των στοιχείων τα όποια έτέθησαν ύπό την κρίση του και άπεδείχθησαν κατά την διαδικασία, με πείθουσα μακρά και επάλληλο αίτιολογία, δέχτηκε ότι οι μάρτυρες του Ίεχωδά δεν άποτελούν θρησκεία γνωστή κατά την έννοια του Συντάγματος. Έκφράζεται ή βεβαιότης μας ότι, άν τα τεθέντα ύπ' όψη του Πρωτοδικείου Ήρακλείου στοιχεία έτίθεντο ύπ' όψη του Σ.τ.Ε., οι δύο νεώτερες αποφάσεις τούτου, τις όποιες επικαλούνται οι έφεσείοντες, θα ήσαν σύμφωνοι με την παλαιότερη κρατήσασα επί μακρόν αντίθετη νομολογία του (ΐδετε προτάσεις - παρέμβαση, σελ. 13 έπ. στοιχ. ΣΤ και Σ.τ.Ε. Όλομ. 1169/61).

Πέραν των άνωτέρω επαναλαμβανόμεν και ενώπιον του Έφετείου ότι, και οι δύο αποφάσεις του Σ.τ.Ε. που επικαλέστηκαν πρωτοδικώς και επικαλούνται και κατ' έφεση οι έφεσείοντες, δεν καλύπτουν όλες τις προϋποθέσεις τις όποιες θέτει το άρθρο 12 του Συντάγματος για την άσκηση του δικαιώματος του συνεταυρίζεσθαι (και ειδικά για την σύσταση σωματείου). Και γι' αυτό έργο του Δικαστηρίου άποτελεί ή διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση συστάσεως και άναγνωρίσεως σωματείου. Προς άποφυγή επαναλήψεων αναφερόμεθα σε όλα όσα ειδικά εκτίθενται στις από 5.2.86 προτάσεις - παρέμβαση, στοιχ. Η' σελ. 20 έπ., επαναλαμβανόμενου ότι, με την δικαστική κρίση του Καταστατικού του σωματείου, το Δικαστήριο θα διαπιστώσει μετ' έλεγχο νομιμότητος (δλ. Έφ. Άθηνών 3531/77, NOB 26, 69, Έφ. Πειρ. 291/83 και Α. Κρητικό, σελ. 69 έπ.) άν ό σκοπός ή οι σκοποί του σωματείου δεν βρ ί σ κ ο ν τ α ι σε ά ν τ ί θ ε σ η με το Σύνταγμα, τους νόμους, τα χρηστά ήθη και τη δημόσια τάξη (δλ. προτάσεις - παρέμβαση σελ. 26 έπ.).

Οι σχολιαζόμενες αποφάσεις του Σ.τ.Ε., που επικαλούνται οι έφεσείοντες, δεν ασχολήθηκαν με το φανερό ή κρυφό των όσων ισχυρίζονται ότι πιστεύουν οι Χιλιαστές και της επικαλουμένης λατρείας των και δεν άπεφάνισαν, ούτε εξέητασαν την αντίθεση των φανερών ή κρυφών εκδηλώσεών των, ύπό την κάλυψη της θρησκευτικής ελευθερίας, προς την δημόσια τάξη, τους άπαγορευτικούς νόμους και τα χρηστά ήθη, άρνητικές προϋποθέσεις που συνταγματικά π ρ ο α π α ι τ ε ί τ α ι να μ ή συντρέχουν ύπέρ

τοῦ δικαιώματος τὸ ὁποῖο ἐπι-
καλοῦνται οἱ ἐφ'εσείοντες.

Ἀντίθετα ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφαση, μετ' ἐλεγχοῦ καὶ νομικῆς αἰτιολόγησιν τῶν προσταχθέντων ἐν γένει στοιχείων, τῶν ὧν ἀνεπύχθησαν κατὰ τὴν ἐπιτρα-
πέυσαν ἐκατέρωθεν προφορικὴ ἀνάπτυξη καὶ τῶν ὧν ὑπὲρ τῆς τριτανικοῦ κατετέθησαν ἐνόρκως ὑπὸ τῶν μαρτύρων (βλ. πρακτικὰ πρωτόδικης δίκης), δι-
επίστωσε ὅτι δὲν συντρέχουν οἱ προϋποθέσεις τοῦ νόμου, οἱ ὁποῖες θὰ τὸ ὑποχρέωναν νὰ ἀναγνώρισεν τὸ καταστατικὸ τοῦ σωματείου (ἴδετε πρωτόδικες προτάσεις - παρέμβαση εἰδικώτερα σελ. 23-25) καὶ, μὲ μακρὰ καὶ ἐπάλ-
ληλο αἰτιολογία, ἀπεφάσισε τὰ εἰς τὸ διατακτικόν, καὶ ὅλα ὅσα ἀντίθετα προβάλλονται μετὰ τὴν ἐφεση ἐλέγχον-
ται ἀδόσιμα καὶ μὴ νόμιμα.

Ὁρθώτατα ἐπομένως δέχθηκε καὶ ἡ ὑπ' ἀριθμ. 272) 84 προειρημένη ἀπόφασις τοῦ Πολυμελοῦς Πρω-
τοδικείου Ἡρακλείου, μετ' ἐκτίμησιν τῶν «καταστατι-
κῶν σκοπῶν» καὶ τῶν προδιαγραφόμενων δραστηριοτή-
των τοῦ σωματείου, τὴν ἀντίθεσίν του πρὸς τὴν δημόσια
τάξιν, τοὺς ἀπαγορευτικούς νόμους καὶ τὰ χρηστὰ ἦθη
καὶ, παρὰ τὰ ἀντίθετα μετὰ τὴν ἐφεση προβαλλόμενα, ἡ
προσβαλλομένη ἀπόφασις εἶναι ὀρθή καὶ τὸ διατακτι-
κὸ τῆς στηρίζεται σὲ εἰδικώτερη, ἐπάλληλη καὶ θεμε-
λιωμένη μακρὰ αἰτιολογία, εἰδικώτερα στὸ πλέγμα τῶν
διατάξεων ἀπαγορευτικῶν νόμων περὶ προσηλυτισμοῦ
καὶ γενικῶν καθηκόντων πολιτῶν.

Γ'. ΠΡΟΣ ΕΙΔΙΚΩΤΕΡΗ ΑΠΟΚΡΟΥΣΗ ΤΗΣ Ε- ΦΕΣΗΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΝΤΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΑΚΟ- ΛΟΥΘΑ:

α) Ὁ δικαστικὸς ἐλεγχος νομικοῦ τῆς
πρὸς ἀναγνώρισιν τοῦ σωματείου μετὰ δόσιν τὸ καταστα-
τικὸ του δὲν μποροῦσε νὰ μὴ ἐκτιμήσῃ δικαστικὰ τὸν
ψευδεπίγραφον τίτλον τοῦ σωματείου, ὁ ὁποῖος δὲν ἐτέθη
δέδοχα χωρὶς δόλο ἢ κατὰ τρόπο συμπτωματικόν.

Οἱ ἀποδείξεις ἀπέδειξαν ὅτι ἔχει τεθεῖ ὡς «φ-
νὰ κη» μετὰ τὴν ὀπισθοδουλία τῆς δεδομένης καὶ
ἀπὸ τὸ ἴδιον τὸ καταστατικὸν προση-
λυτιστικῆς δραστηριότητος σὲ δόσιν τῆς «ἐπικρατού-
σης» Ὁρθόδοξης Ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας,
κατὰ τῆς ὁποίας μοναδικῶς καὶ κυρίως στρέφονται οἱ
μάρτυρες τοῦ Ἰεχωῶ.

Ἀπὸ τὴν μεθοδευμένην προσπάθειαν τοῦ Κέντρου τῶν
στὴν ἀλλοδαπή, ἐν τὸ ὅτι τὸ ὁποῖον
πρὸ δὲ ἡλὰ ἐκτελοῦν οἱ ἐφ'εσείον-
τες, γίνεται φανερόν ὅτι ἐπιδιώκεται, μετὰ δικαστικὴν
μάστιαν ἀναγνώρισιν, ἢ ἀπόκτησιν τίτλου κατὰ παράνο-
μον, καὶ ἀξιοποιεῖν τρόπον καί, μετὰ ἀντιποίησην τοῦ ὀνόμα-
τος τῆς «Χριστιανικῆς» θρησκείας καὶ «Ἐκκλησίας»,
τὴν ὁποία πολεμοῦν ἀπὸ κίνησιν φερομένου θρησκευ-
ματος, ποῦ δὲν ἀποτελεῖ θρησκείαν ἢ Ἐκκλησίαν κατὰ
τὰ ἐξωτερικὰ καὶ ἐσωτερικὰ βασικά γνωρίσματα καί,

ποῦ δὲν ἀποτελεῖ οὔτε «αἵρεση» ἐναντι τῆς Ἀνατολι-
κῆς Ὁρθόδοξης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ γιὰ
«αἵρεση» γίνεται λόγος μόνο σὲ περίπτωσιν ἄρνησιν
μέρους μόνο καὶ ὅχι τοῦ συνόλου τῆς δογματικῆς διδα-
σκαλίας.

Ἀπεδείχθη στὴν πρωτόδικη δίκην καὶ ὀρθὰ τὸ Πρω-
τοδικεῖο αἰτιολογημένα δέχθηκε ὅτι, ἡ μεθόδευση δικα-
στικῆς ἀναγνώρισιν τοῦ συγκεκριμένου σωματείου, ἀ-
ποτελεῖ ἠθελήμενη καὶ ἀνεπίτρεπτη συγκάλυψιν τῆς
ἀντίθεσιν μετὰ τοῦ «τίτλου» καὶ τοῦ περιεχομένου,
δογματικοῦ ἢ λατρευτικοῦ, ἐναντι τῆς ἐπικρατούσης
θρησκείας ἀπὸ τὴν συστηματικὴν καὶ ἐντονην προσηλυ-
τιστικὴν καὶ ὑπονομευτικὴν προσπάθειαν σὲ δόσιν τῆς
τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωῶ.

ὑποστηρίχθηκε πρωτόδικα καὶ ἐγένετο δεκτὸ μετὰ τὴν
ἀπόφασιν ὅτι ὁ προσηλυτισμὸς εἶναι
ἐγκλημα καὶ σκοπὸς καὶ δὲν ἀπαιτεῖται γιὰ
τὴν ἀντικειμενικὴν θεμελίωσιν του ἢ ἐπίτευξιν τοῦ σκο-
ποῦ. Πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεων ἀναφερόμαστε σὲ
ὅλα ὅσα εἰδικὰ ἔχουμε ἀναφέρει μετὰ τὴν ἀπὸ 5.2.86 προ-
τάσεις - παρέμβαση, πῶς ἡ ἐπιστήμη καὶ νομολογία
δέχονται ὅτι ὁ προσηλυτισμὸς εἶναι ἐγκλημα «σκοποῦ»,
ἐγκλημα «τυπικόν» καὶ ὅχι «συγκεκριμένης διακινδύ-
νευσεως», τὰ ὅποια καὶ ἐπικαλούμεθα (ἴδετε προτάσεις -
παρέμβαση σελ. 7 ἐπ., ὅπου ἀναφερόμεθα καὶ σὲ συγκε-
κριμένην νομολογία, τὴν ὁποία καὶ ἐπικαλούμεθα).

Ἀποδείχθηκε ἐπίσης καὶ ὀρθὰ τὸ πρωτόδικον δικα-
στήριον δέχθηκε ὅτι ἡ ἐπιδίωξιν δικαστικῆς ἀναγνώρι-
σιν σωματείου Χριστιανῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωῶ, ἀπο-
τελεῖ «ὑπόβουλον» μεθοδευμένην προσπάθειαν εἰς δόσιν τῆς
συντριπτικῆς πολυάριθμης Ὁρθόδοξης Ἀνατολικῆς Ἐκ-
κλησίας καὶ τῶν λειτουργῶν τῆς, καὶ γίνεται γιὰ νὰ
διευκολυνθῇ ὁ παράνομος, ἀξιοποιεῖν καὶ ἀντίθετος
πρὸς τὰ χρηστὰ ἦθη «σκοπὸς» καὶ νὰ διευκολυνθῇ ἡ
«ἀλλοτρίωσις» συσσώρευσιν Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν στὰ
δίκτυα τοῦ ἀξιοποιεῖν σκοποῦ, ὁ ὁποῖος καὶ καθίσταται
περισσότερο βλαπτικὸς γιὰ τὴν ἀληθινὴν Χριστιανικὴν
Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Πλήρωμά της, ἀφοῦ ἐπιδιώκεται μετὰ
τὸν ψευδεπίγραφον τίτλον τοῦ σωματείου καὶ ἐπιτυγχά-
νεται μετὰ δόλιν τεχνάσματα καὶ ἀθέμιτα μέσα (βλ. πρω-
τόδικες προτάσεις - παρέμβαση καὶ ΚΡΗΤΙΚΟ, σωμα-
τεῖα σελ. 73).

Εἶχε ἀναγνωρισθῇ ἀπὸ τὴν νομολογία ἢ συνταγμα-
τικὴ προστασία τῆς «ἐπικρατούσης» θρησκείας καὶ τὸ
ἄρθρον 3 τοῦ Συντάγματος θεωρεῖται ὡς ἀντίστοιχος
«περιορισμὸς» τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας κατὰ τὸ
ἄρθρον 13 Συντάγματος καὶ εἶναι ἀδόσιμη ἢ προσπά-
θεια, ποῦ ἐπιχειρεῖται καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἐφετερίου, ὅτι
δῆθεν ἀτονεῖ ἡ προστασία τῆς ἐπικρατούσης θρησκείας
πρὸ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας τῶν ἄλλων.

Κανεὶς δὲν ἀρνεῖται τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν ὡς
ἀτομικὸν συνταγματικὸν δικαίωμα ἀλλὰ καὶ κανεὶς δὲν
μπορεῖ νὰ ὑποστηρίξῃ, μετὰ ἀξιώσεις νὰ γίνῃ παραδεκτὸ
ὅπως ἐπιδιώκεται μετὰ τὴν ὑπὸ κρίσιν ἐφεση, ὅτι μετὰ τὸ
ἄρθρον 13 τὸ Σύνταγμα, καθιέρωσε δῆθεν ἀσυνδοσίαν

στην άσκηση του δικαιώματος και ότι δεν δικαιολογούνται περιορισμοί του συνταγματικού δικαιώματος, τούς οποίους όχι μόνο άνέχεται τὸ Σύνταγμα ἀλλὰ καὶ τούς προβλέπει με τὶς παραγράφους 2, 3, 4 τὸ ἴδιο τὸ ἄρθρο 13 τούτου.

Κατὰ ταῦτα ὑπάρχει συνταγματικὴ θέμα ὁρίων καὶ ὅλα τὰ ἀντίθετα, τὰ ὁποῖα πρωτοδίκως καὶ μετὴν ἔφεση ὑποστηρίζονται ἐλέγχονται ἀβάσιμα καὶ, γιὰ τὸν λόγο αὐτόν, ὀρθὰ δὲν υἱοθετοῦνται μετὴν προσβαλλομένη ἀπόφαση καὶ αἱ, κατ' αὐτῇ, αἰτιάσεις καὶ μάλιστα ἐν πολλοῖς ἀόριστοι, τῆς ἔφεσης ἐλέγχονται ἀβάσιμοι καὶ μὴ νόμιμοι.

δ) Μετὰ τὴ διευκρίνιση ἀπὸ τὸ πρωτόδικο δικαστήριον τῶν καταστατικῶν σκοπῶν, τούς ὁποίους δὲν θεωροῦμε ὡς πλήρεις καὶ ὠρισμένους, ἀφοῦ μετὸ ὑπὸ κρίσιν καταστατικὸ γίνεται ἀναφορά καὶ ἐπὶ κλήσιν σὲ ἀγνώστου περιεχομένου καταστατικοῦ τῆς «μητρικῆς» ἀλλοδαπῆς ἐταιρείας, ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφαση κατ' οὐδὲν ἔσφαλε καὶ ἀπορριπτέος καὶ ἀβάσιμος εἶναι ὁ εἰδικώτερος ἰσχυρισμὸς τῆς ἔφεσης περὶ δῆθεν σφάλματος τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως, ἡ ὁποία ἐκ τῶν ἁρθρῶν τοῦ (ἀτελοῦς) Καταστατικοῦ τὸ ὁποῖον ἐτέθη ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου μετὰ προδικαστικῆς ἀπόφασης (ἴδετε καὶ 272/84 ἀπόφαση Πολυμελοῦς Πρωτοδικείου Ἑρακλείου, σὲ συνδυασμὸ μετὰ 509/85 ἀπόφαση Ἐφετείου) ἀντιδικονομικῶς (δῆθεν) δὲν ἐδέχθη ὡς ἀποδεδειγμένη «ἐντονωτάτην ἐξάρτησιν» ἀπὸ τὴν κολοσσιαίας οἰκονομικῆς ἰσχύος ἀλλοδαπὴν ἐταιρείαν καὶ τῆς παντοδυνάμου (ἐκτὸς Ἑλλάδος) διοικήσεώς της, καθ' ὅσον ὁ Πρόεδρος τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου δέον ὑποχρεωτικῶς νὰ προτείνεται ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις Τμήματος (ἢ Γραφείου) τῆς ἐν λόγω ἐταιρείας, ἡ δὲ τυχούσα ἐκπτώσις αὐτοῦ (Προέδρου) συνεπάγεται αὐτομάτως καὶ τὴν ἐκπτώσιν ὁλοκλήρου τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ Σωματείου» (ἴδετε ἔφεση, σελ. 19 σὲ συνδυασμὸ μετὰ ἀπόφαση 87/1986 καὶ προτάσεις - παρέμβαση, πρακτικὰ καὶ προσαχθέντα πρωτοδίκως καὶ προσαγόμενα ἔγγραφα ἐν γένει).

Ἀδικαιολόγητα ἐπίσης εἶναι τὰ εἰς σελίδα 20 τῆς ἔφεσης ἐκτιθέμενα ὅτι: «Τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς ὑπὸ κρίσιν ἀποφάσεως... ἀποτελεῖ κομβολόγιον ὕδρων καὶ συκοφαντιῶν, τὰ ὁποῖα κορφολογεῖ ἡ προσβαλλομένη ἀπὸ τούς κατὰ καιροὺς λιθέλλους τῶν πλέον θερμοκεφάλων καὶ ἀδικιλλάκτων ἐχθρῶν τῆς πίστεώς μας (τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωῶ) καὶ κατὰ ἀπαράδεκτον δικονομικὸν τρόπον...» (ἴδετε ἔφεση σελ. 20).

Παρατηρεῖται ὅτι ἡ προσβαλλομένη ἀπόφαση ἀναφέρεται σὲ συγκεκριμένα ἄρθρα τοῦ ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου τεθέντος, ἀ τ ε λ ο ῦ ς ἐ π α ν α λ α μ β ᾶ ν ο μ ε, Καταστατικοῦ, τὰ ὁποῖα καὶ δικαστικῶς ἐκτίμησε καὶ ἀπεφάσισε. Ἐὰν κάτι εἶναι ἀπαράδεκτο εἶναι ἡ «λεκτικὴ» διατύπωση τοῦ ἀνωτέρω ἰσχυρισμοῦ, ἡ ὁποία δὲν δικαιολογεῖται ἀπὸ τὴν μακράν, πείθουσιν καὶ ἐπ' ἀλλήλων αἰτιολογίαν τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως καὶ ἡ ὁποία π ρ ο δ ῖ δ ε ι ἔ λ λ ε ι ψ η δ α σ ῖ μ ω ν λ ὁ γ ω ν ἐ φ ε σ ε ω ς.

Οὔτε λίβελλοι, οὔτε συκοφαντίες εἶναι τὰ δεκτὰ γενόμενα, γιὰ νὰ αἰτιολογήσουν τὴν προσβαλλομένη ἀπόφαση, ὅπως δεδηλωμένη ἄρνηση γιὰ τὴν εκπλήρωση γενικῶν καθηκόντων τοῦ πολίτη καὶ ἡ παράβαση νόμων, οἱ ὁποῖοι ἀφοροῦν σὲ προστασία ἀγαθῶν τὰ ὁποῖα ἰδιαίτερα ἐνδιαφέρουν τὸ κοινωνικὸ σύνολο:

α) δεδηλωμένη ἄρνηση στρατεύσεως, β) ἄρνηση ἐμβολιασμῶν, γ) ἄρνηση μεταγγίσεων αἵματος, δ) ἄρνηση ἀργίας κατὰ τὶς Κυριακὰς καὶ τὶς ἐξαιρετικὰς ἡμέρας (βλ. Σ.τ.Ε. 4079/76, 2706/77 Ὀλομέλεια καὶ Α. Μαρίνο, θρησκευτικὴ ἐλευθερία σελ. 186).

Στὶς παραπάνω παραβάσεις ἐντάσσεται καὶ ἡ δεδηλωμένη καταφρόνηση τῶν Ἑθνικῶν Συμβόλων καὶ ἀξιών, ὅπως συμβαίνει γιὰ τὴν ἐθνικὴ σημαία, γιὰ τὸ πολίτευμα καὶ τὴ νόμιμη Κυβέρνηση καὶ Ἀρχή (βλ. γενικώτερα Κρητικόν, δίκαιο σωματείων σελ. 100).

Ὅρθη κατὰ ταῦτα εἶναι ἡ προσβαλλομένη ἀπόφαση καὶ ὅλα ὅσα προβάλλονται εἶναι ἀβάσιμα.

Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀτομικὸ δικαίωμα. Ἡ ἀπόλαυσή της ὁμως τελεῖ, ὅπως προαναφέρεται, ὑπὸ περιορισμοὺς οἱ ὁποῖοι καὶ ἀναφέρονται στὸ ἄρθρο 13 τοῦ Συντάγματος καὶ εἶναι: Ἡ δημοσία τάξις καὶ τὰ χρηστὰ ἦθη, οἱ νόμοι καὶ τὰ καθήκοντα ἀπέναντι στὸ Κράτος. Αὐτὰ δέχεται καὶ ἡ προσβαλλομένη καὶ ὁρθοτάτη καὶ αἰτιολογημένη εἶναι ἡ κρίσις μετὴν ὁποία δέχθηκε τὴν τριτανικοπὴ καὶ ἀκύρωσε τὴν ὑπ' ἀριθμ. 230) 83 ἀπόφαση τοῦ ἰδίου Δικαστηρίου, ἡ ὁποία ἐ κ δ ὀ θ η κ ε μ ε μ ὶ ν η τ ῆ ν π α ρ ο υ σ ῖ α τ ὶ ν ἐ φ ε σ ε ι ὶ ὶ ν τ ὶ ν κ α ῖ χ ω ρ ῖ ς ν ᾶ ὑ π ᾶ ρ ξ ε ι ἀ ν α φ ο ρ ᾶ καὶ ἀ π ὸ δ ε ῖ ξ η ὅ τ ι, μετὰ τὰ εἰς τὸ Καταστατικὸ παραδιδάσκονται τὸ Σύνταγμα, οἱ νόμοι, ἡ δημοσία τάξις, τὰ χρηστὰ ἦθη. Ἀναφέρεται στὶς προτάσεις - παρέμβαση ὅτι ἡ ἐννοία τῆς δημοσίας τάξεως τοῦ ἁρθροῦ 13 Σ. δὲν ἀνταποκρίνεται στὸν ὅρο τοῦ ἁρθροῦ 3 Α.Κ. ἀλλὰ στὸν ἴδιον ὅρο τοῦ ἁρθροῦ 33 Α.Κ. (βλ. Κ. Σημαντήρα, Γενικαὶ Ἀρχαὶ Ἀστικοῦ Δικαίου, τ. 1, ἐκδόση 3η, 1980, σελ. 76 ἐπ. ὅπου καὶ παραπομπὲς στὴ σχετικὴ νομολογία καὶ περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἁρθροῦ 33 Α.Κ. Γ. Μαριδάκη, τὸ Δ. Δίκαιο 1967 παρ. 24).

Αὐτοὺς τούς «τεθειμένους» περιορισμοὺς ἐπαναλαμβάνεται ὅτι διεπίστωσε ὅτι παραδιδάσκονται μετὰ τὸ (ἀτελές) Καταστατικὸ πὺρ τέθηκε ὑπ' ὀψιν τοῦ Πρωτοδι-

Ε Π Α Ν Ο Ρ Θ Ω Σ Ι Σ

Εἰς τὸ προηγούμενον ὑπ' ἀρ. 2/1 Φεβρουαρίου 1987 τεύχος καὶ ὑπὸ τὸ ἄρθρον «Ἐπὶ τῇ θρονηκῇ ἐορτῇ τοῦ σεπτοῦ Κέντρου» (σελ. 83 - 85) ἐτέθη ὑπογραφή «Διάκονος Μελῖτων Κ α λ α ῖ τ ζ ῆ ς» ἀντὶ τοῦ ὁρθοῦ «Διάκονος Μελῖτων Κ α ρ ᾶ ς». Ζητοῦμεν συγγνώμην ἀπὸ τὸν συντάκτην καὶ τούς ἀναγνώστας μας.

κείου Ἡρακλείου καὶ ἔγινε δεκτὴ ἡ τριτανικοπὴ καὶ παρέμβασή μετ' αὐτὴν ὑπ' ἀριθμ. 87) 1986 ἀπόφαση, ἡ ἑποία παρὰ τὰ ἀντίθετα καὶ ἀόριστα ποὺ ὑποστηρίζονται μετ' αὐτὴν ὑπὸ κρίσιν ἔφεση, ἔχει πείθουσα καὶ εἰδικὴ μακρὰ αἰτιολογία.

Δ'. Θεωροῦμε ὅτι θὰ ἀποτελοῦσε παράλειψή ἂν δὲν ἀναφερόμεθα δι' ὀλίγων στὰς περὶ «παρεμβολῆς ἐνὸς ἄρθρου» στὶς σελίδες 3, 4, 5 καὶ 6 τῆς ἔφεσης, καὶ τὰ ὅποια (κατὰ τὴν ἔφεση) ἐντασσόμενα «στὴν πρώτη φάση τῆς ὑπόθεσης» (ἴδετε καὶ ἔφεση) ἔχουν ἀναφερθεῖ καὶ ἐνώπιον τοῦ Πολ. Πρωτοδικείου Ἡρακλείου κατὰ τὴν πρωτόδικον δίκην μετ' αὐτὴν ἀπὸ 5 Φεβρουαρίου 1986 προτάσεις τῶν ἡδὴ ἐφεσεϊόντων (βλ. δικογραφία).

Παραδελθὲν ἄρθρο, ὅπως προκύπτει καὶ ἀπὸ τὴν ἔφεση, εἶναι ἡ μονογραφία - μελέτη κατονομαζομένη στὴν ἔφεση Δικαστοῦ γιὰ «τὸ ἔγκλημα καθυπόθεσης θρησκευμάτων» τὸ ὁποῖο δημοσιεύθηκε στὸ τεύχος Αὐγούστου - Σεπτεμβρίου 1984 Ποινικὰ Χρονικὰ (ἴδετε ἔφεση σελ. 3 καὶ προτάσεις πρωτόδικης δίκης).

Τὴν νομικὴ αὐτὴ μελέτη, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ δημοσιευμένη (φανερὴ) ἐπιστημονικὴ πηγὴ, ποὺ δικαιολογῶνται νὰ ἐπικαλεσθοῦν δικασταὶ καὶ νομικοὶ γιὰ τὴν θεμελίωσιν ἀπόψεων γιὰ τὸ ἔγκλημα καθυπόθεσης θρησκευμάτων, οἱ ἐφεσεϊόντες τὴν θεωροῦν, ὡς δῆθεν ἐντεταγμένη «στὴν πρώτη φάση τῆς ὑπόθεσης», ἰσχυρίζομενοι ἀνεπιτρέπτως ὅτι: «Τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὅπερ κατὰ ἀνεξήγητον καὶ περίεργον —αὐτόχρημα προφητικὸν τρόπον— ἐπιλύει καὶ τὸ διαδικαστικὸν καὶ τὸ οὐσιαστικὸν μέρος τῆς ὑπὸ δίκην ὑπόθεσης, ὡσεὶ νὰ ἦτο γνωστὴ εἰς τὸν συγγραφέα, ἐφ' ᾧ καὶ μετουσιώνεται εἰς τὴν προσδαλλομένην ἀπόφασιν, χωρὶς καὶ νὰ ἀφαιρεῖται —τὸ νομικῶς μὴ ἀναγκαῖον ἄλλωστε— ἄσθενστον θρησκευτικὸν μῖσος τοῦ συγγραφέως κατὰ τῆς θρησκευτικῆς μας πίστεως» (ἴδετε ἔφεση, σελ. 3). Ἡ λεκτικὴ διατύπωση τῶν ἀνωτέρω στὴν ἔφεση καθιστᾷ πρόδηλη τὴν νοσηματικὴν σκέψιν τῶν ἐφεσεϊόντων, οἱ ὅποιοι παντοῦ βλέπουσι διώκτας καὶ δὲν διστάζουσι νὰ ὑπερβαίνουν τὰ ἐπιτρεπτά ὅρια, πράγμα τὸ ὁποῖον κατὰ χρέος σημειώνουμε ὡς πρόσθετη καὶ σοβαρὴ ἀπόδειξις ὅτι, γιὰ τοὺς ἐφεσεϊόντας, πρέπει νὰ εἶναι ἀπαγορευμένη καὶ ἡ φανερὴ νομικὴ μελέτη, μετ' αὐτὴν ὁποία προάγεται καὶ πλουτίζεται ἡ νομικὴ ἐπιστήμη.

Ε'. Ἀντιθέτως πρὸς ὅσα μετ' αὐτὴν ἔφεση ἀδασίμως κατὰ τῆς προσδαλλομένης πρωτοδικῆς ἀποφάσεως προσάλλονται, ἀπὸ τὴν μελέτη (ὅχι ἀπὸ τὴν ἀνάγκην αὐτῆς) αὐτῆς προκύπτει ὅτι μετ' ἐπιμέλεια ἐπαινετὴ ἡ ἀπόφασις αἰτιολογημένα καὶ πλήρως:

α) ὁρίζει τὴν ἔννοια τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, β) ἐπισημαίνει τὴν ἀντίφασιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ ὅτι δῆθεν δέχονται τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ ἐν ὧν στὸ ἔντυπο «Ἐύπνα» τῆς 22.12.84 διακηρύσσουσιν ὅτι «Ὁ Χριστὸς ἦτο ἄνθρωπος θάρρους, ἀνδροπρέπειας καὶ ἰσχύος», γ) διαπιστώνει ὅτι οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά ἀρνοῦνται τὸ τρισπόστον τῆς θεότητος, ὁ Χριστὸς εἶναι ἄνθρωπος, κτίσμα Θεοῦ, δὲν δέχονται τὸν σταυρικὸν θάνατον, οὔτε τὴν

σωματικὴν ἀνάστασίν Του, οὔτε τὴν πίστην περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, οὔτε τὴν ἱερότητα τῶν εἰκόνων.

δ) Περαιτέρω ἡ προσδαλλομένη ἀπόφασις παραθέτει εἰδικὰς σκέψεις γιὰ τὸ τέλος τοῦ κόσμου, κατὰ τοὺς ἐφεσεϊόντας μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά, ὑποστηρίζοντας ὅτι τὸ 1914 ἄρχισε «ὁ καιρὸς τοῦ τέλους», ε) Στὴν ἀπαγόρευση μετάγγισης αἵματος μετὰ τὰς συνεπείας θανάτου καὶ γιὰ τὴν ὁποία μετὰ τὸ ἄρθρο 1534 Α.Κ. ὁ νομοθέτης προέβλεψε ἄδεια τοῦ Εἰσαγγελέως ἰδιαίτερα γιὰ τὶς περιπτώσεις χιλιαστῶν γονέων, ποὺ ἀρνοῦνται μετάγγισιν αἵματος στὰ ἀνήλικα παιδιὰ τους, στ) ἀρνήσας τὴν στράτευσιν.

Περαιτέρω ἡ προσδαλλομένη ἀπόφασις εἰδικὰ αἰτιολογεῖ τὴν ἀντίθεσιν τοῦ Καταστατικοῦ πρὸς τὸ Σύνταγμα, τοὺς νόμους, τὰ χρηστὰ ἦθρη καὶ τὴν δημόσιαν τάξιν καὶ ἐπισημαίνει ὅτι ἡ λατρεία τῶν δὲν εἶναι ὡς ἐν αὐτῇ καὶ ὅτι οἱ συγκεντρώσεις τῶν σὲ ἀνοικτοὺς χώρους εἶναι μεμονωμένες καὶ δὲν συγκεντρώνονται ἐν τῇ ἑννοίᾳ τῆς γυνωσιᾶς θρησκείας ἀφοῦ, ἐκτὸς ἄλλων, κρᾶσσονται καὶ δὲν ἔχει ἀποκαλυφθεῖ τὸ τυπικὸν τῆς κατ' αὐτοὺς λατρείας τῶν.

Δέχεται ἀκόμη ἡ ἀπόφασις ὅτι οἱ Χιλιαστὲς δὲν ἔχουν ἐγκαταστήσει ἐπίσημες ἀρχὲς καὶ ἐπισημαίνει ὅτι ὁ πληρεξούσιος καὶ ἐκπρόσωπος τῆς ἀλλοδαπῆς ἐταιρείας, προϊστάμενος τοῦ Τμήματος στὴν Ἑλλάδα, Πρόεδρος τοῦ σωματείου, διορίζεται καὶ παύεται ἀπὸ τὸ παντοδύναμον συμβούλιον τῶν διευθυντῶν τῆς, γεγονός τὸ ὁποῖον εἶναι ἀντίθετον μετὰ τὴν ἡμεδαπὴν δημόσιαν τάξιν, ἀφοῦ τὸ ἀποφασιστικὸν ὄργανον τοῦ σωματείου βρίσκεται στὴν ἀλλοδαπὴν (ἴδετε καὶ προτάσεις μας ἐνώπιον τοῦ Πολυμελοῦς Πρωτοδικείου Ἡρακλείου Κρήτης).

Τὰ ἀνωτέρω ἀναφέρονται περιληπτικὰ ἐκτίθενται δὲ καὶ αἰτιολογοῦνται στὴν προσδαλλομένη ἀπόφασις κατὰ τῆς ὁποίας οἱ αἰτιάσεις τῆς ἔφεσης εἶναι ἀδάσιμοι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΛΙΑΛΙΟΣ

Εἰδικὸς Νομικὸς Σύμβουλος
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Ι Ω Β

✦ Ἡ ζωὴ καὶ τὰ πάθη του ✦

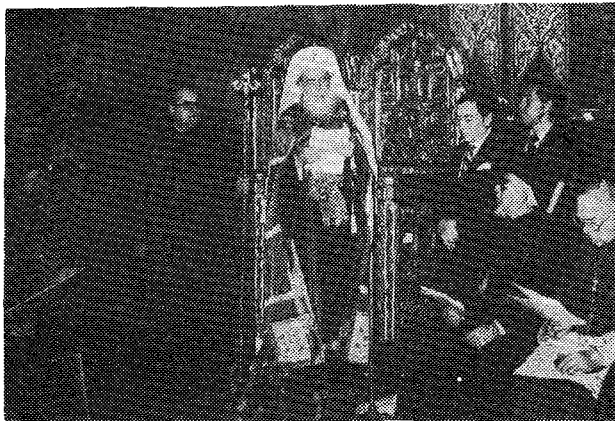
(Τόμοι Α' καὶ Β')

Κυκλοφορεῖ ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις
τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

Σελίδες 366 καὶ 302, Δραχ. 550 ἕκαστος.

Η ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ Η ΕΝΘΡΟΝΙΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ κ. ΘΕΟΚΤΙΣΤΟΥ

Κατόπιν αναφέρθηκε στην ατμόσφαιρα πλήρους θρησκευτικής ελευθερίας στη Ρουμανία και είπε: «Πρέπει να αυξάνουμε συνεχώς τις προσπάθειές μας για την ευημερία του ρουμανικού λαού, τόσο περισσότερο όσο οι συνθήκες της νέας κοινωνίας μας και η θρησκευτική ελευθερία επιτρέπουν στην Ἐκκλησία της Ρουμανίας να εκπληρώνει όπως πρέπει την θεανθρώπινη αποστολή της καθοδηγώντας τους πιστούς της στο δρόμο της ιερᾶς παραδόσεως, της διατηρήσεως της ενότητας της πίστεως και της αγάπης για την πατρίδα. Είναι αυτόνομο τόσο θάρρος και πόση εμπιστοσύνη δίνει αυτή η ἀλήθεια στην ψυχή εκείνου που μαζί με την Ἱερὰ Σύνοδο θα φροντίζει για τὸ καλὸ τῶν λειτουργῶν και τῶν πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας...».

Ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Θεοκτίστος, ἐκφωνῶν τὸν ἐνθρονιστὴριον λόγον του.

Ἐπειτα ὁ Σεβ. Μολδαβίας ἀναφέρθηκε στὸ βασικὸ καὶ μεγάλο πρόβλημα τῶν καιρῶν μας στὴν υπεράσπιση τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ζωῆς στὸν κόσμο, λέγοντας: «Ὁχι μόνο στὴν Ἐκκλησία μας, ἀλλὰ παντοῦ στὸν κόσμο, γιὰ τὴν εκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς μας, ἀπαιτοῦνται καιροὶ εἰρηνικοί, γαλήνη καὶ εμπιστοσύνη ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους καὶ στοὺς λαούς. Ἴδού γιατί στὴν πρώτη σειρά τῶν προσπαθειῶν μας ὁ κληρὸς καὶ οἱ πιστοὶ τῆς Ἐκκλησίας μας θὰ τοποθετήσουν ὄχι μόνο τὶς καθημερινὲς προσευχὲς γιὰ τὴν εἰρήνη τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ συγκεκριμένες ἐνέργειες μετὰ τὴν προσωπικὴ δημιουργία ἐνὸς κλίματος παγκοσμίας εἰρήνης καὶ συνεννόησεως. Ὡς παράδειγμα ἔχουμε τὸν ἴδιο τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ. NICOLAE CEAUSE-

SCU, τὸν ἀκούραστο αὐτὸν ἀγωνιστὴ γιὰ τὴν εἰρήνη τοῦ κόσμου...».

Στὸ τέλος ὁ νέος Πατριάρχης εὐχαρίστησε ὅλα τὰ μέλη τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἐκλογικοῦ Σώματος, τοὺς ἐκπροσώπους τῶν κρατικῶν ἀρχῶν γιὰ τὴν ψῆφόν τους, γιὰ τὴν εμπιστοσύνη ποὺ ἔδειξαν ὅλοι πρὸς τὸ πρόσωπό του μετὰ τὴν ἐκλογή του ὡς Πατριάρχου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας.

Ὅλοι οἱ παρόντες ἔχουν ἐκφράσει τὰ συγχαρητήρια καὶ τὶς καλὲς εὐχὲς τοὺς στὸν νέο Πατριάρχη. Στὸ ἀδελφικὸ τραπέζι, ποὺ ἀκολούθησε, οἱ ὁμιλητὲς ἐξέφρασαν τὴν χαρὰ καὶ τὴν ἱκανοποίησή τους γιὰ τὴν ἀνύψωση στὸν πατριαρχικὸ θρόνο τοῦ Σεβ. Μολδαβίας ἀξιότου Ἱεράρχου μετὰ πολλὰ προσωπικὰ προσόντα.

Τὴν ἐπόμενη μέρα, 10.11.86, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας σὲ εἰδική συνεδρίασή της ἐξέτασε ἀπὸ κανονικὴ ἀποψη καὶ ἐπικύρωσε τὴν ἐκλογή τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μολδαβίας καὶ Ἀρχιεπισκόπου Ἰακίου κ. Θεοκτίστου ὡς Ἀρχιεπισκόπου Βουκουρεστίου, Μητροπολίτου Βλαχίας καὶ Πατριάρχου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας. Μετὰ τὴν εὐκαιρία αὕτη ὁ νέος Πατριάρχης ἔκανε τὴν πρόταση νὰ σταλεῖ ἓνα τηλεγράφημα στὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ. NICOLAE CEAUSESCU. Στὸ τηλεγράφημα ἀναφέρονται καὶ τὰ ἑξῆς: «Μετὰ τὴν ἐκλογή τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μολδαβίας κ. Θεοκτίστου ὡς Πατριάρχου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, τὸ Ἐκλογικὸ Σῶμα ἔχει τὴ συνείδηση ὅτι εκπλήρωσε μιὰ υπεύθυνη πράξη καὶ ἐκφράζει ταυτόχρονα τὴν πεποίθησή ποὺ καὶ στὴ συνέχεια ὁ κληρὸς καὶ οἱ πιστοὶ ὅλης τῆς χώρας θὰ καθοδηγοῦνται μετὰ πνεύμα ἀγάπης καὶ ἀδελφότητος στὴν ἐργασία, μετὰ πνεῦμα σεβασμοῦ πρὸς τὴ μνήμη τῶν προγόνων μας, μετὰ πνευματικὴ ἀφοσιώσεως στὴν πατρίδα μας. Μετὰ τέτοια αἰσθήματα, ποὺ τρέφουν ὅλοι οἱ πιστοὶ τῆς Ἐκκλησίας μας, σὰς εὐχαριστοῦμε ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς μας, πολυσέβαστε κ. Πρόεδρε γιὰ τὸ κλίμα εὐρείας θρησκευτικῆς εἰλευθερίας στὴν ὁποία ζοῦμε καὶ δροῦμε, δεδαιωνοῦντάς σας ὅτι εἴμαστε ἀποφασισμένοι νὰ εἴμαστε καὶ ἐμεῖς στὸ ὕψος τῆς σύγχρονης ἐποχῆς μας, ποὺ χαρὰ κτηρίζεται ὡς δημιουργικὴ καὶ προσοδοτικὴ καὶ στὴν ὁποία ὁ λαὸς ἔδωσε μετὰ εὐγνωμοσύνη καὶ υπερηφάνεια τὸ ὄνομά σας».

Τὴν Πέμπτη, 13.11, ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Κρατικοῦ Συμβουλίου τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Ρουμανίας κ. MANEA MANESCU, παρουσία ὅλων τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐκπροσώπων τῆς κρατικῆς ἡγεσίας ἐπέδωσε στὸν νέο Πατριάρχη τὸ Προεδρικὸ Διάταγμα ὑπογεγραμμένο ἀπὸ τὸν Πρόε-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 79 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 τεύχους.

δρο της Δημοκρατίας κ. N. CEAUSESCU, με το οποίο αναγνωρίζεται από το κράτος η έκλογή του Σεβ. Μολδαβίας ως Πατριάρχου Ρουμανίας.

Τὴν Παρασκευή, 24.11, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης της Ρουμανικής Ἐκκλησίας κ. Θεόκτιστος ἔγινε δεκτός ἀπὸ τὸν Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. NICOLAE CEAUSESCU. Μετὰ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ὁ Πατριάρχης κ. Θεόκτιστος ἀπηύθυνε στὸν Πρόεδρο της Δημοκρατίας θαθεῖς καὶ θερμὲς εὐχαριστίες γιὰ τὴν ἀναγνώριση της ἐκλογῆς του ὡς Πατριάρχου της Ρουμανικής Ἐκκλησίας, υπογραμμίζοντας ταυτόχρονα ὅτι «ἡ Ἱεραρχία, ὁ κληρὸς καὶ οἱ πιστοί, παρόμοια μὲ ὅλους τοὺς υἱοὺς της πατρίδος, ἐκτιμῶν ἰδιαίτερα τὴν δημιουργικὴ ἱκανότητα, τὴν δραστηριότητα πραγματικοῦ κτίτορα της καινούργιας ζωῆς στὴ χώρα μας, τὴν δημιουργικὴ σκέψη τοῦ προέδρου κ. NICOLAE CEAUSESCU, ποὺ ἔθεσε τὶς δυνάμεις του στὴν ὑπηρεσία της ἀδιάκοπης προόδου της Ρουμανίας καὶ της εὐτυχίας ὁλοκληρωτοῦ λαοῦ». Ὁ Μακαριώτατος διατύπωσε ταυτόχρονα λόγια ἐξαίρετης εὐχαριστίας καὶ θαθείας εὐγνωμοσύνης γιὰ τὶς συνθήκες πλήρους θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, στὶς ὁποῖες ζεῖ καὶ δρᾷ ἡ Ὁρθόδοξος Ρουμανικὴ Ἐκκλησία μαζί μὲ ὅλα τὰ θρησκευόμενα. Ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε ἐπίσης τὴν ἀπόφαση της Ρουμανικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὅπως στηρίζει μὲ ὅλες τὶς προσπάθειές της τὶς ἐνέργειες τοῦ λαοῦ γιὰ τὴν πρόοδο καὶ εὐημερία, γιὰ τὴν οἰκοδομὴ της καινούργιας ἀνεξάρτητης Ρουμανίας, ὅπως ὑποστηρίζει καὶ προωθῇ πάντοτε τὴν εἰρηνικὴ πολιτικὴ τοῦ κράτους μας.

Ὁ Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. NICOLAE CEAUSESCU ἀπηύθυνε στὸν Μακαριώτατο Πατριάρχη κ. Θεόκτιστο θερμὰ συγχαρητήρια γιὰ τὴν ἐκλογὴ του ὡς Πατριάρχου της Ὁρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀναγνώρισή σας σ' αὐτὴ τὴ θέση — εἶπε ὁ κ. N. CEAUSESCU — σύμφωνα μὲ παλαιὰ παραδόσεις της χώρας μας ἔρχεται νὰ υπογραμμίσῃ τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία της Ρουμανίας, μὲ ὁλοκληρὴ τὴν δραστηριότητά της, πρέπει νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ λαό, τὶς προσπάθειές του γιὰ τὴν οἰκοδομὴ νέας σοσιαλιστικῆς κοινωνίας, γιὰ τὴν αὔξησιν της ὕλης καὶ πνευματικῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ, γιὰ τὴν συνεχῆ αὔξησιν τοῦ κύρους της Ρουμανίας στὸν Κόσμο. Ταυτόχρονα ὁ κ. Πρόεδρος ὑπεγράμμισε πὼς ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία της Ρουμανίας, ὅπως καὶ ὅλα τὰ θρησκευόμενα της Χώρας, ἔχουν ἱερὰ ἀποστολὴ νὰ συμμετέχουν στὴν υπεράσπιση της εἰρήνης, στὴν ἀνάπτυξη της συνεργασίας καὶ της συνεννόησής ἀνάμεσα σ' ὅλους τοὺς λαοὺς τοῦ κόσμου.

Στὴν συνάντησιν αὐτὴ ἦταν παρόντες ὁ κ. MANEA MANESCU, ἀντιπρόεδρος τοῦ Κρατικοῦ Συμβουλίου καὶ ὁ κ. ION CUMPANASU, ὑπουργὸς θρησκευμάτων. Τὸν Πατριάρχη συνόδευαν οἱ τρεῖς Μητροπολίτες καὶ Ἀρχιεπίσκοποι: ὁ Τρανσυλβανίας κ. Ἀντώνιος, ὁ Ὀλτεσίας κ. Νέστωρ καὶ ὁ Βανάτου κ. Νικόλαος.

Τὴν Κυριακὴ, 16.11, ἔλαβαν χώρα οἱ ἐπίσημες

τελετὲς της ἐνθρονίσεως τοῦ νέου Πατριάρχου της Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας κ. Θεόκτιστου, σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση της Ρουμανικῆς ἀλλὰ καὶ της καθόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Στὶς τελετὲς αὐτὲς ἔλαβαν μέρος, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μέλη της Ἱερᾶς Συνόδου, πλῆθος κληρικῶν καὶ πιστῶν ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι καὶ ἀπὸ ὁλόκληρῃ τὴ χώρα, οἱ ἱερεῖς τῶν ρουμανικῶν κοινοτήτων τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐκπρόσωποι τοῦ πνευματικοῦ κόσμου κ.ἄ.

Ἐκ μέρους της κρατικῆς ἡγεσίας παραβρέθησαν σ' αὐτὸ τὸ σημαντικὸ γεγονός, ὁ ἀντιπρόεδρος της Βουλῆς κ. MARIN IVASCU καὶ ὁ ὑπουργὸς Θρησκευμάτων κ. ION CUMPANASU, ὁ ὁποῖος ἐκπροσώπησε καὶ τὴν Κυβέρνησιν.

Μετὰ τὴν εὐκαιρία αὐτῆς της ἱστορικῆς στιγμῆς της ζωῆς της Ἐκκλησίας της Ρουμανίας, κοντὰ σ' ὅλους τοὺς υἱοὺς αὐτοῦς, παραβρέθησαν ἐπίσης ἐκπρόσωποι ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν καὶ μὴ Ὁργανισμῶν καθὼς καὶ ἐκπρόσωποι ὅλων τῶν θρησκευμάτων ποὺ δροῦν στὴν Ρουμανία.

Ἀπὸ τοὺς σημαντικότερους ἐκπροσώπους ποὺ παρέστησαν ἦσαν:

Μέλη τῶν ἀντιπροσωπειῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

- ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης κ. Διόδωρος,
- ὁ Πατριάρχης της Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας της Βουλγαρίας κ. Μάξιμος,
- ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μύρων κ. Χρυσόστομος, Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου,
- ὁ Σεβ. Μίνσκ κ. Φιλάρτος, Πατριαρχείου Μόσχας,
- ὁ Σεβ. VLADISLAV, Πατριαρχείου Σερβίας,
- ὁ Σεβ. Μηθύμνης κ. Χρυσόστομος, ἐπικεφαλῆς ἀντιπροσωπείας της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος,
- ὁ Σεβ. Πάφου κ. Χρυσόστομος, Ἐκκλησίας Κύπρου,

- ὁ Σεβ. Πράγας κ. Δωρόθεος, Ἐκκλησίας Τσεχοσλοβακίας,
- ὁ Ἐπίσκοπος ZOSIMA, Ἐκκλησίας Γεωργίας,
- ὁ Ἀρχιμ. κ. Νήφων SAIKALF, Πατριαρχείου Ἀντισχείας,
- ὁ Σεβ. Ἀρχιεπ. κ. JOHN, Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Φινλανδίας,
- ὁ Σεβ. Μητροπολίτης PAULOS MAR GREGORIOS, Π.Σ.Ε.,
- ὁ κ. GLEN GARFIELD WILLIAMS, Κ.Ε.Κ.,
- ὁ πᾶστωρ LUBOMIR MIREJOVSKY, Χριστιανικῆς Διάσκεψης Εὐρήνης,
- ὁ Σεβ. Ἀρχιεπ. κ. OLOF SUNDBY, Λουθηρανικῆς Ἐκκλησίας Σουηδίας,
- ὁ Ἐπίσκοπος κ. JOHN OF GIBRALTAR, Ἐκκλησίας Ἀγγλίας,
- ὁ κ. H. - J. HELD, Λουθηρανικῆς Ἐκκλησίας Γερμανίας,
- ὁ κ. ALBERT RAUCH, Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας Γερμανίας.

Τὴν Κυριακὴ τὸ πρωτὶ ἐτελέσθη ἡ θεία Λειτουργία στὸν Καθεδρικό Πατριαρχικό ναό, τῶν ἁγίων ἱσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ὑπὸ τῶν τριῶν Μητροπολιτῶν Τρανσυλβανίας κ. Ἀντωνίου, Ὁλτεσίας κ. Νέστορος καὶ Βανάτου κ. Νικολάου, περιστοιχισμένων ὑπὸ ἡγουμένων τῶν μεγάλων μοναστηρίων τῆς Μολδαβίας καὶ Βλαχίας.

Κατὰ τὴν 10.00' ὥραν, ἔφτασε στὸν καθεδρικό ναό, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Θεόκτιστος, συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς Μακαριωτάτους Πατριάρχες Ἱεροσολύμων κ. Διόδωρον καὶ Βουλγαρίας κ. Μάξιμον, ἀφ' οὗ προηγουμένως εἶχαν πάρει τὰς θέσεις τοὺς στὴν ἔκκλησία ὅλοι οἱ ἐπίσημοι ἐκπρόσωποι.

Ἀμέσως μετὰ τὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας ἀκολούθησε ἡ τελετὴ τῆς Ἐνθρονίσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μολδαβίας κ. Θεοκτίστου, ὡς πέμπτου Πατριάρχου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας. Ὁ Θεοφιλέστατος Πατριαρχικός Βικάριος καὶ Ἀρχιεγγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Νήφων Πλοεστίου, διάβασε μεγαλοφώνως τὴ συνοδική πράξιν ἐνθρονίσεως. Ἐπειτα οἱ τρεῖς Μητροπολίτες καὶ Ἀρχιεπίσκοποι, ὁ Τρανσυλβανίας κ. Ἀντώνιος, ὁ Ὁλτεσίας κ. Νέστωρ καὶ ὁ Βανάτου κ. Νικόλαος, ἐν ὀνόματι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ σύμφωνα μὲ τὴν καθιερωμένη τάξιν, ἐπέδωσαν στὸ νέο Πατριάρχη τὰ πατριαρχικά ἐπίσημα, τὰ δύο ἐγκόλπια καὶ τὸ σταυρὸ καθὼς καὶ τὴ ράβδον. Μαζὶ μ' αὐτὰ ὁ Πατριάρχης λαμβάνει τὴν τὴν λευκὴ ἐπανωκάλυμνον. Ὅλοι οἱ παρόντες ψάλλουν «Ἀξιος», μαζὶ μὲ τὴ μικτὴ Χορωδία, ποὺ εἶχε ψάλλει καὶ τὴ Θεία Λειτουργία.

Τὸν Μακαριώτατο νέο Πατριάρχη Ρουμανίας κ. Θεόκτιστο, προσφώνησε ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Ρουμανίας ὁ Σεβ. Βανάτου κ. Νικόλαος, ὅστις ὑπογράμμισε τὴ σημασία τοῦ ἱστορικοῦ γεγονότος τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ πέμπτου Πατριάρχου τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, ὡς διαδόχου τῶν μέχρι τώρα τεσσάρων μεγάλων Πατριαρχῶν. «Σ' ὅλη του τὴν δραστηριότητα —εἶπε ὁ Σεβ. κ. Νικόλαος— ἀκόμη καὶ ὡς τοποτηρητῆς τοῦ Πατριάρχου, ὁ Μακαριώτατος τώρα Πατριάρχης κ. Θεόκτιστος, ἀπέδειξε ὅτι εἶναι ἱκανὸς διαχειριστὴς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀγαθῶν καὶ ταυτόχρονα ἕνας εὐαίσθητος πατέρας». Ὁ Σεβ. Βανάτου κ. Νικόλαος δεδάλωσε τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχη ὅτι ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἱεραρχίας, ὁλόκληρος ὁ κλήρος, οἱ μοναχοὶ καὶ οἱ πιστοὶ θὰ τὸν ἀκολουθήσουν καὶ θὰ στηρίξουν τὸ δύσκολο ἔργο ποὺ τοῦ ἐνεπιστεύθη ὁ ἴδιος ὁ Θεός.

Μίλησε ἔπειτα ὁ κ. ION CUMPANASU, ὑπουργὸς Ὀρησκευμάτων, ὁ ὁποῖος ἐπικαλούμενος τὸ παραδοσιακὸ κλίμα ὁρησκευτικῆς ἐλευθερίας τῆς Χώρας μας καὶ ἀναφερόμενος στὸ καθήκον ὅλων τῶν Ὀρησκευμάτων νὰ ὑπηρετήσουν μὲ ζήλο καὶ ἀφοσίωση τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ, τὴν πολὺπλευρὴ ἀνάπτυξιν τῆς σοσιαλιστικῆς χώρας καὶ τὴν εἰρήνιν στὸν κόσμον, ἐξέφρασε συγχαρητήρια στὸν Προκαθήμενον τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐχήθηκε ἐν ὀνόματι τοῦ Ὑπουργείου Ὀρησκευμάτων, ὑγείαν, εἰρήνιν καὶ μακρὰ διαποίμωσιν.

Τρίτος ὁμιλητὴς στὸν καθεδρικό ναὸ ὑπῆρξε ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Διόδωρος, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε ἀρχικὰ τὴ μεγάλη χαρὰ καὶ ἱκανοποίησιν νὰ συμμετάσχει προσωπικὰ σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο ἱστορικὸ γεγονός τῆς ζωῆς τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε στὴ συνέχεια στοὺς στενοὺς δεσμοὺς ποὺ ὑπῆρχαν ἀνάμεσα στὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρουμανίας, λέγοντας: «Ἦλθομεν ἐκ τῆς Ἀγίας Πόλεως περιχαρεῖς μετὰ τῶν συνοδῶν ἡμῶν, μεταφέροντες τὴν εὐαγγελικὴν ἀγάπην καὶ τὰ ἐνθέρμα συγχαρητήρια τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία εὐγνωμόνως ἀναμνησκει τῶν παλαιῶν καὶ ἱερῶν δεσμῶν, οἱ ὁποῖοι τὴν συνέδεον μετὰ τῶν εὐλαδῶν πιστῶν τῆς περιοχῆς ταύτης καὶ οἱ ὁποῖοι στηρίζουσι τὰς ἀγαθὰς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μέχρι τῆς σήμερον. Τοῦτο ἀναφέρουμε —συνοψίζε ὁ Μακαριώτατος— διότι, τὸ παλαιφάτον τῶν Ἱεροσολύμων Πατριαρχεῖον, διὰ μέσου τῶν αἰώνων, εἴληψε πείραν τῆς θαυμάτης εὐλαβείας καὶ ἀφοσιώσεως τῶν ἐνδόξων ἡγεμόνων καὶ τῶν πιστῶν τῆς χώρας ταύτης πρὸς τὰ Πανάγια προσκυνήματα. Κλήρος καὶ λαὸς ποικιλοτρόπως ἐπεδείκνυε καὶ ἐξέφραζε τὸν σεβασμὸν αὐτοῦ πρὸς τοὺς σεπτοὺς καὶ ἀειμνήστους Προκατόχους ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι κατὰ τοὺς δυσχεμεροὺς καιροὺς ἀνελάμβανον κοπιώδεις ὁδοιπορίας παρὰ τὰς χώρας τοῦ Δουνάβεως, προκειμένου ἵνα τύχῃσι τῆς ἀρωγῆς καὶ συμπαραστάσεως τῶν ἡγεμόνων καὶ διασφαλίσωσι οὕτω τὰ ἀναφαίρετα προνόμια καὶ δικαιώματα τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν Ἀγίων Τόπων...». Ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων προσέφερε στὸ Μακαριώτατο Πατριάρχη Ρουμανίας μιὰ

Ο νεοεκλεγείς Μκκ. Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Θ ε ό κ τ ι σ τ ο ς εν μέσω κλήρου και λαού.

Πατριαρχική ράβδο, ένα δικηροτρίκηρο, απανόμενάς του ταυτόχρονα τὸ Μεγάλο Σταυρὸ τοῦ Παναγίου Τάφου. Τέλος τοῦ εὐχήθηκε «Πολλὰ τὰ ἔτη καὶ καρποφόρο διαποίμηση πρὸς τὴ δόξα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας καὶ πρὸς τὸ καλὸ τῆς Χώρας, τὴν ὁποία κυβερνᾷ με τόση σοφία ὁ ἐξοχώτατος πρόεδρος κ. NICOLAE CEAUSESCU».

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Μάξιμος προσεφώνησε τὸν Μακαριώτατο Πατριάρχη Ρουμανίας κ. Θεόκτιστο με λόγους πλήρη ἀγάπης, ἀπὸ τὸν ὁποῖο παραθέτουμε δύο χαρακτηριστικὰ ἀποσπάσματα: «Τὴν ἱερὰ χαρὰ ποὺ ζεῖ σήμερα ἡ ἀδελφὴ Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας, τὴν ζεῖ ἐπίσης ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας, ἡ Ἱεραρχία τῆς, τὸ ἱερατικὸ καὶ τὸ μοναχικὸ τάγμα, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ πνευματικοὶ τῆς υἱοί, με τὸ νὰ βλέπουν ἀνυψωμένο στὸ πατριαρχικὸ ἀξίωμα τὸν διακεκριμένο ἱεράρχη, τὸ γνωστὸ Θεολόγο, τὸν ἐνεργὸ οἰκουμενιστὴ, τὸν ἀφοσιωμένο πατριώτη καὶ τὸν ἀποφασισμένο μαχητὴ γιὰ τὴν εἰρήνην». Ἀναφερόμενος στὶς σχέσεις καλῆς γειτονίας καὶ φιλίας ποὺ ὑπάρχουν ἀνάμεσα στὶς Ἐκκλησίες καὶ στοὺς λαοὺς τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ρουμανίας, ὁ Μακαριώτατος Βουλγαρίας εἶπε: «Εἶναι γνωστὸ πὼς στὸν κοινὸ ἱστορικὸ δρόμο τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν λαῶν μας ἔχουν γραφεῖ σελίδες ἀμοιβαίας βοήθειας καὶ στοὺς δύσκο-

λους ἀλλὰ καὶ στοὺς καλοὺς καιροὺς. Οἱ σχέσεις αὐτὲς ὑποστηρίζουν τὶς σημερινὲς προσπάθειες γιὰ καινουργίες καὶ οἰκοδομητικὲς συνεργασίες».

Ἡ σειρά τῶν ὁμιλητῶν συνέχισε με τὸν Σεβ. Μύρων κ. Χρυσόστομον, ἐκπρόσωπο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὁ ὁποῖος μετέφερε στὸ νέο Πατριάρχη τὰ ἐνθέρμα συγχαρητήρια καὶ τὶς καλύτερες εὐχὲς ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Δημητρίου, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ κλήρου καὶ τῶν πιστῶν τῆς.

Ἐκ μέρους τῆς Ὁρθόδοξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας μίλησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μίνσκ κ. Φιλάρτος, ὁ ὁποῖος ἐξ ἄλλου, διάβασε γράμμα τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κ. Ποιμένα, ἀπευθυνόμενο πρὸς τὸ νέο Πατριάρχη τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας. «Ὁ Κύριος σὰς ἔκλεσε νὰ ποιεῖτε τὴν Ἐκκλησία Του —λέγεται στὸ γράμμα— σὲ καιροὺς ποὺ αὐτὴ ἀντιμετωπίζει δύσκολα προβλήματα. Βασικοὶ στόχοι, στοὺς ὁποίους πρέπει νὰ δώσουμε σήμερα προτεραιότητα εἶναι: ἡ ἐνίσχυση τῆς πανορθόδοξης ἐνότητας, ἡ πρόοδος καὶ ἡ ἐνίσχυση τοῦ Οἰκουμενικοῦ κινήματος, ἡ υπεράσπιση τῆς εἰρήνης, ἡ ἀπαγόρευση τῶν πυρηνικῶν ὅπλων στὴ γῆ καὶ στὸ διάστημα. Μὲ ἰδιαίτερη χαρὰ ὁμολογοῦμε πὼς ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ

Χώρα σας εργάζονται με άφοσίωση γι' αυτά τα χριστιανικά και ανθρώπινα ιδεώδη».

Στό τέλος πήρε το λόγο ο Μακαριώτατος Πατριάρχης της Όρθοδόξου Ρουμανικής Έκκλησίας κ. Θεόκτιστος. Αναφερόμενος στη μεγάλη στιγμή και στο μεγάλο γεγονός της ανύψωσής του στον πατριαρχικό θρόνο, ο Μακαριώτατος είπε: «Έκτελώ την πράξη αυτή... με την σκέψη και την καρδιά μου θαθεία πλημμυρισμένες από το ισχυρό αίσθημα των μεγάλων ευθυνών που επωμίζομαι, αλλά ταυτόχρονα παίρνω θάρρος από την πεποίθηση ότι αυτή ήταν η θέληση του Θεού, στον Όποιο και αυτή τη φορά Του άπαντώ: "Ίδού έρχομαι να κάνω τη θέλησή Σου, Θεέ μου". Άγυφούμενος στο Θρόνο των μεγάλων προκαθημένων της Όρθοδόξου Ρουμανικής Έκκλησίας έχω το ιερό καθήκον, μαζί με τους άδελφούς Ιεράρχες, να διαφυλάττουμε με ιερότητα ολόκληρο το σωτήριο Θησαυρό της Όρθοδοξίας σ' αυτή τη ρουμανική γη. Έδώ και στις σημερινές συνθήκες, η Έκκλησία μας ως τοπική Έκκλησία, ως Αυτοκέφαλος Έκκλησία και ως Πατριαρχείο, διαφύλαξε την ενότητα πίστεως με όλες τις Όρθόδοξες Έκκλησίες, στις όποιες και πρόσφερε πολλά από τη δική της πνευματικότητα...

»Η Όρθόδοξος Ρουμανική Έκκλησία —συνέχισε ο Μακαριώτατος— είναι μέλος της μεγάλης οικογένειας των Όρθοδόξων Έκκλησιών, που άποτελούν —μαζί και ξεχωριστά— την μίαν, άγίαν, καθολικήν και αποστολικήν Έκκλησίαν, μια έθνική Έκκλησία, με ξεχωριστή ταυτότητα, με χαρακτηριστική εικόνα, που άρμόζει στο λαό, τον όποιο υπηρετεί. Η Έκκλησία μας υπήρχε συνδεδεμένη με το ίδιο το είναι του ρουμανικού λαού από την γέννησή του ως λαού, διαπλάττοντάς του την ψυχική δομή του, χαρίζοντάς του από τη χάρη της, δοθώντας ουσιαστικά στη διαμόρφωση της γλώσσας και της γραφής του, θερμαίνοντάς του τον πόθο για ενότητα, έλευθερία, καλλιεργώντας τα δημιουργικά του προσόντα... Με την ένιαία όργάνωσή της σ' όλες τις ρουμανικές χώρες, με την ενότητα της διδασκαλίας των παραδόσεων και της λατρείας της, η Έκκλησία μας υποστήριξε τον μακραίωνα άγώνα του ρουμανικού λαού για τη διαφύλαξη της έθνικής του ταυτότητας, για την έλευθερία και έδαφική άκεραιότητα. Σ' όλα τα ιστορικά σταυροδρόμια, σ' όλες τις μεγάλες στιγμές της Ιστορίας αυτού του λαού, ήταν παρόντες οι ιεράρχες, ο κληρός και οι πιστοί της Έκκλησίας μας... Θεωρώ ως ύψηλό καθήκόν μου τώρα, στην αρχή της καινούργιας μου διακονίας, μαζί με τους ιεράρχες, τους λειτουργούς και τους πιστούς της Έκκλησίας μας, να διαδίσουμε τον ίδιο δρόμο των προκατόχων μου και να συνεχίσουμε με νέους καρπούς, το παραδειγματικό τους έργο, πλέκοντας άρμονικά το νήμα της εκκλησιαστικής μας ζωής με το νήμα της ζωής του έθνους μας, με την πεποίθηση πως και τα δύο αυτά προέρχονται από τη χριστιανική και ρουμανική μας ύπαρξη...».

Όσον άφορά στις σχέσεις της Ρουμανικής Έκκλησίας με τις άλλες Όρθόδοξες Χώρες, ο νέος Πατριάρχης είπε: «Άνά τους αιώνες και παρά τις ιστορικές δυσκολίες, η Όρθόδοξος Ρουμανική Έκκλησία

διαφύλαξε με ιερότητα την ενότητα πίστεως, λατρείας και πνευματικότητας με όλη την Όρθοδοξία. Αυτή την ενότητα, που διαφύλαξαν με συνέπεια οι πρόγονοί μας στο παρελθόν, με πολλές θυσίες, πρέπει να διατρανώσουμε με άποφασιστικότητα σήμερα, όταν οι διορθόδοξες σχέσεις, όπως και οι διαχριστιανικές, εξελίσσονται σε όλο και πιο ευρεία κλίμακα. Για μας η παγορθόδοξη ενότητα ταυτίζεται με την ίδια την ζωή της Έκκλησίας, έχοντας ως βασική πηγή και κέντρο το Σωτήρα Χριστό και τους Άγίους Πατέρες. Θα φροντίζουμε μόνοιμα να διαφυλάξουμε και να στερεώσουμε όλο και περισσότερο την παγορθόδοξη ενότητα. Κατά συνέπεια θα δώσουμε ολόκληρή μας την προσοχή στις προσπάθειες της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Όρθοδόξου Έκκλησίας καθώς και κάθε ενέργεια που αποβλέπει στην προβολή της διδακτικής, λατρευτικής και κοινωνικής ενότητας της Όρθοδοξίας».

Ο Μακαριώτατος νέος Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Θεόκτιστος, άναφέρθηκε στη συνέχεια στις προσπάθειες που θα καταβάλλονται για την επίτευξη της χριστιανικής ενότητας και τελικά εκείνες που αποβλέπουν στην προσέγγιση των μεγάλων θρησκειών του Κόσμου. Αυτή η ενότητα και η προσέγγιση θα δοθήσουν τους πιστούς όλου του κόσμου να συμβάλλουν στην επίλυση των μεγάλων προβλημάτων που αντιμετώπιζει ο σύγχρονος κόσμος. «Έν ύψει έπιδύσεως αυτών των προβλημάτων —είπε ο Μακαριώτατος— έχουμε την ύποχρέωση να ενώσουμε τις προσπάθειές μας για να κάνουμε να επικρατήσει η ειρήνη και η ζωή πάνω στη γη». Ο Μακαριώτατος υπογράμμισε και αυτή τη φορά την άπόφαση όλων των πιστών της Ρουμανικής Έκκλησίας να υποστηρίξει τον άγώνα του ρουμανικού λαού για την επικράτηση της ειρήνης στον κόσμο, για την ευημερία και πρόοδο. «Μαζί με τους ιεράρχες, τον κληρο και τους πιστούς της Έκκλησίας μας, άνανεώνουμε την άπόφασή μας να συμβάλλουμε σταθερά στο ιστορικό έργο που έπιτελεί ο λαός μας, τιμώντας όπως πρέπει τις καθημερινές προσπάθειες του προέδρου της Ρουμανίας κ. NICOLAE CEAUSESCU, για το καλό της πατρίδας μας και για την επικράτηση της ειρήνης στον κόσμο». Μετά τις θερμές ευχαριστίες που εξέφρασε σ' όλους τους παρόντες στην ενθρόνισή του, ο Μακαριώτατος Ρουμανίας κ. Θεόκτιστος έκλεισε το λόγο του με τα έξης: «Μ' αυτά τα αίσθήματα, κατευθύνω το νού μου προς τον Πατέρα, Γιό και Άγιο Πνεύμα, προς την άγίαν, όμοούσιον, ζωοποιόν και άδιαιρέτον Τριάδα, ζητώντας την θεία εύλογία για όλους τους παρόντες, για την Έκκλησία, την χώρα και το λαό μας, για ολόκληρη τη γη και για όλους τους λαούς του κόσμου».

Την ίδια μέρα το άπόγευμα έλαβε χώρα στο ξενοδοχείο «BUKURESTI» η έπίσημη δεξίωση που όργάνωσε η Ίερά Σύνοδος της Όρθοδόξου Ρουμανικής Έκκλησίας με την ευκαιρία της έκλογής και της ενθρόνισής του νέου Πατριάρχου κ. Θεοκτίστου. Στην δεξίωση παραδρέθηκαν εκτός από τους εκπροσώπους ξένων Έκκλησιών και εκπρόσωποι της κρατικής ήγεσίας: ο αντιπρόεδρος του Κρατικού Συμβουλίου της Δημοκρατίας κ. MANEA MANESCU, ο αντιπρόεδρος της Με-

γάλης Ἐθνικῆς Συνελεύσεως κ. MARIN IVASCU καὶ ὁ ὑπουργὸς Θρησκευμάτων κ. ION CUMPANASU.

Τὴν σειρά τῶν ὁμιλητῶν στὴ δεξίωση ἄνοιξε ὁ Σεβ. Ὀλτενίας κ. Νέστορ. «Εἴμαστε δέδαισι, εἶπε ἀνάμεσα σὲ ἄλλα ὁ Σεβασμιώτατος, ὅτι ἡ Μακαριότητά σας, κηρύττοντας τὴ διδασκαλία τῆς Ἀγίας Γραφῆς, καλοῦν γιάζοντας καὶ τακτοποιώντας τὰ πάντα ὅπως πρέπει, θὰ ἐμφυσήσετε σ' ὅλους τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, πνεῦμα δουλῆς καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεθείας» (Ἡσαΐας, 11,2).

Στὴ συνέχεια μίλησαν πολλοὶ ἐκπρόσωποι τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν καθὼς καὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἄλλων Θρησκευμάτων ποὺ δροῦν στὴ Ρουμανία, ἀποσπώντας φόρον τιμῆς στὴν προσωπικότητα τοῦ νέου Πατριάρχου καὶ μεταφέροντες τὶς πρέπουσες εὐχές.

Ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς ὁμιλητὲς ἀναφέρθηκαν στὶς καλὲς σχέσεις ποὺ ὑπάρχουν ἀνάμεσα στὴν Ὀρθόδοξο Ρουμανικὴ Ἐκκλησία καὶ τὸ Ρουμανικὸ Κράτος, σχέσεις ποὺ ὑλοποιοῦνται στὴν πλήρη θρησκευτικὴ ἐλευθερία καὶ σὲ μιὰ στενὴ συνεργασία ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας κυρίως στὴν ἐπίλυση κοινωνικῶν προβλημάτων, ἀποδίδοντας στὴν πρόοδο καὶ τὴν εὐημερία τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ καὶ στὴν πραγματοποιήσιμη τῆς εἰρήνης καὶ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης στὸν κόσμον.

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Διόδωρος, μιλώντας καὶ ἐδῶ, ἀναφέρθηκε στὴν θέση καὶ στὴν ἀποστολὴ τῆς Ὀρθοδοξίας μέσα στὸ σημερινὸ κόσμον. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία πρέπει νὰ προβάλλει τὰ χριστιανικὰ ἰδεώδη εἰρήνης, ἐλευθερίας καὶ ἀδελφότητος. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ Ὀρθόδοξία πρέπει νὰ κάνει συνεχεῖς ἐπικλήσεις στοὺς ἰσχυροὺς τοῦ κόσμου νὰ σταματήσουν τοὺς ἐξοπλισμούς, νὰ σταματήσουν τὴ στρατιωτικοποίηση τοῦ διαστήματος, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴ συνέχιση τῆς ζωῆς πάνω στὴ γῆ. «Μὲ ἰδιαιτέρην, λοιπόν, ἱκανοποιήσιν —εἶπε ὁ Μακαριώτατος— τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων παρακολουθεῖ τὰς προσπάθειάς ὅλων τῶν μεγάλων ἡγετῶν ὑπὲρ τῆς εἰρηνεύσεως τῶν λαῶν καὶ τῆς ἀσφαλοῦς ζωῆς αὐτῶν, ἰδιαιτέρως δὲ τὰς δικαίας καὶ ἀνιδιοτελεῖς ἐνεργείας τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Προέδρου τῆς Ρουμανικῆς Δημοκρατίας κ. NICOLAE CEAUSESCU, τὰς ὁποίας κατέβαλε καὶ ἐξακολουθεῖ οὗτος νὰ καταβάλῃ διὰ τὴν ἐπίτευξιν μιᾶς εἰρηνικῆς καὶ δικαίας λύσεως τοῦ σοβαροῦ μεσανατολικοῦ προβλήματος, ἵνα πάντες οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς ζῶσι ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ καὶ εἰρήνῃ».

Ὁ Σεβ. Μύρων κ. Χρυσόστομος εἶπε στὸν λόγο του καὶ τὰ ἐξῆς: «Στὴ χαρὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως συμμετέχει μὲ ὅλη τὴν ψυχὴ της. Αἰσθάνεται καὶ κατανοεῖ πλήρως καὶ τὴν χαρὰ τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ. Τὸ ἴδιο καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη ποὺ σας δείχνει ὁ Πρόεδρος τῆς χώρας σας κ. NICOLAE CEAUSESCU...».

Ἐκ μέρους τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Φινλανδίας μίλησε ὁ Σεβ. κ. JOHN, ὁ ὁποῖος εἶπε ἐκτὸς τῶν ἄλλων: «Εἴμαστε πεπεισμένοι ὅτι Ἐσεῖς Μακαριώ-

τατε θὰ στερεώσετε καὶ θὰ ἀναπτύξετε καὶ στὸ μέλλον τὶς καλὲς σχέσεις ποὺ ὑπάρχουν ἀνάμεσα στὶς Ἐκκλησίες μας. Μὲ τὴ βοήθειά σας, Μακαριώτατε, θὰ μπορέσουμε ἐπίσης νὰ βροῦμε καινούργιες μορφές συνεργασίας ἀνάμεσα στὴ Ρουμανία καὶ τὴ Φινλανδία καὶ θὰ μπορέσουμε νὰ ἐνεργήσουμε γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ ὁμόνοια στὸν κόσμο».

Ὁ Σεβ. κ. PAULOS MAR GREGORIOS, μιλώντας στὸ ὄνομα τῶν πάνω ἀπὸ 300 Ἐκκλησιῶν - μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε. ὑπεγράμμισε: «Ἡ συμβολὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας στὴν πρόοδο τῶν Οἰκουμενικῶν σχέσεων ὑπῆρξε ἐξαιρετική. Περιμένουμε τὴν ἴδια συμβολὴ καὶ στὰ χρόνια ποὺ ἀκολουθοῦν. Εἴμαστε δέδαισι ὅτι Ἐσεῖς Μακαριώτατε θὰ κάνετε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα». «Ἡ πείρα τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ κάτω ἀπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ Προέδρου N. CEAUSESCU —πρόσθεσε ὁ Μητροπολίτης— μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει γιὰ μᾶς χρήσιμο μάθημα, ἰδιαιτέρως ὅσον ἀφορᾷ τὸ τί πρέπει καὶ πῶς πρέπει νὰ πράττουμε γιὰ νὰ φτάσουμε σὲ μιὰ εἰρηνική καὶ δίκαιη κοινωνία παντοῦ στὸν Κόσμον. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ σοσιαλιστικὴ ἐμπειρία τῆς Ρουμανίας... Περιμένουμε κάποια συνεργασία μὲ τὸ ρουμανικὸ λαὸ καὶ εἴμαστε δέδαισι ὅτι ἡ Ρουμανικὴ Ἐκκλησία θὰ βοηθήσει νὰ ἀκουστῇ ἡ φωνὴ τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ στὰ μελλοντικά μας προγράμματα».

Αὐτὲς οἱ σκέψεις καὶ αὐτὰ τὰ αἰσθήματα ἐνισχύθηκαν μὲ τὴν μαρτυρία τῶν ἐκπροσώπων τῶν Θρησκευμάτων τῆς Ρουμανίας, οἱ ὁποῖοι μαζί μὲ τὴν ἔκφραση ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἐκτιμῆσεως πρὸς τὸ πρόσωπο τοῦ νέου Πατριάρχου τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας κ. Θεοκτίστου, μίλησαν γιὰ τὴν ἀτμόσφαιρα καλῆς συνεννόησεως καὶ συνεργασίας, ποὺ χαρακτηρίζει τὴν δραστηριότητα ὅλων τῶν θρησκευμάτων τῆς Ρουμανίας χάρι καὶ στὴ θρησκευτικὴ ἐλευθερία ποὺ ἐξασφαλίζει τὸ Ρουμανικὸ κράτος.

Κλείνοντας τὴν σειρά τῶν ὁμιλητῶν ὁ Μακαριώτατος κ. Θεοκτίστης εὐχαρίστησε θερμὰ ὅλους γιὰ τὶς εὐχές τους, γιὰ τὶς καλὲς σκέψεις καὶ τὰ καλὰ λόγια ποὺ ἀπηύθυναν πρὸς αὐτὸν τὸν ἴδιο, πρὸς τὴν Ρουμανικὴ Ἐκκλησία, τὴν χώρα καὶ τὸν ρουμανικὸ λαό. Ὁ Μακαριώτατος ἤγειρε πρόταση γιὰ τὴν υἰεσία τοῦ ἡγέτη τῆς χώρας κ. NIKOLAE CEAUSESCU, ἐκφράζοντας ἀκόμη μιὰ φορὰ τὴν ἀπόφαση νὰ ὑπηρετῇ τὸν ρουμανικὸ λαό.

Τὸ βράδυ, ὅλοι οἱ ἐκπρόσωποι ξένων Ἐκκλησιῶν παρακολούθησαν μιὰ θαυμάσια Χορωδιακὴ ἐκδήλωση, στὴν αἴθουσα τελετῶν τοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου, μὲ συμμετοχὴ τῆς μικτῆς Χορωδίας τοῦ Πατριαρχικοῦ καθεδρικοῦ Ναοῦ καὶ τῆς Χορωδίας τῶν Φοιτητῶν τοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου.

Οἱ τελετὲς μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐκλογῆς καὶ τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ νέου Πατριάρχου τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας ὁλοκληρώθηκαν τὴ Δευτέρα, 17 Νοεμβρίου, μὲ κοινὸ προσκύνημα στὸ ἱστορικὸ μοναστήρι τοῦ CURTEA DE ARGES, ποὺ ἀπέχει τοῦ Βουκουρεστίου πάνω ἀπὸ

100 χλμ. Στο προσκύνημα αυτό πήραν μέρος όλοι περίπου οι ξένοι εκπρόσωποι καθώς και οι Ρουμάνοι ιερείς του έξωτερικού. Στην έδρα του Βοηθού επίσκοπου κ. CALINIC ARCESANUL, στο CURTEA DE ARGES, προσφέρθηκε αδελφικό τραπέζι προς τιμήν όλων των παρόντων. Με την εύκαιρία μίλησαν και πάλι πολλοί από τους παρόντες σε μια ζεστή ατμόσφαιρα χριστιανικής αδελφικής αγάπης.

Πρέπει να προσθέσουμε ότι ο Μακαριώτατος Πατριάρχης κ. Θεόκτιστος δέχτηκε ξεχωριστά σε επίσημη άκρόαση όλες τις αντιπροσωπείες των ξένων Έκκλησιών, που παρέστησαν στην ένθρονισή.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ο Μακαριώτατος Πατριάρχης της Όρθοδόξου Έκκλησίας της Ρουμανίας κ. Θεόκτιστος γεννήθηκε την 7.2.1915 στο χωριό TOCILENI της Άνω Μολδαβίας, ως ένατο τέκνο από τα δέκα που είχαν οι γονείς του. Από μικρό παιδί αγάπησε την Έκκλησία του Χριστού χάρι στην χριστιανική ανατροφή που πήρε ιδιαιτέρως από τη μητέρα του. Μόλις τελειώνει το δημοτικό σχολείο πηγαίνει στο μοναστήρι με θερμή επιθυμία να ακολουθήσει τη μοναχική ζωή. Τα πρώτα μοναστήρια τα όποια επισκέπτεται και στα όποια έρχεται σε επαφή με φωτισμένους πνευματικούς πατέρες είναι το μοναστήρι VORONA και έπειτα το γνωστό ιστορικό μοναστήρι του NEAMT, λαύρα του ρουμανικού μοναχισμού.

Ο ήγούμενος τότε του μοναστηριού διαπιστώνει τα ειδικά προσόντα με τα όποια ήταν προικισμένος ο νέος δόκιμος ΘΕΟΔΩΡΟΣ και τον στέλνει για σπουδές στο Θεολογικό Μοναχικό Σεμινάριο του CERNICA, όπου παρακολουθεί τα μαθήματα στην περίοδο 1932 - 1940, άποφοιτώντας ως άριστούχος.

Έν τώ μεταξύ, την 6ην Αύγουςτου 1935, ο νέος ΘΕΟΔΩΡΟΣ εκάρη μοναχός στο μοναστήρι BISTRITA της Μολδαβίας και το 1937 χειροτονήθηκε ιεροδιάκονος.

Στην περίοδο 1940 - 1945 παρακολουθεί τα μαθήματα της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Βουκουρεστίου, τελειώνοντας τις πανεπιστημιακές του σπουδές με άριστα. Την 25 Μαρτίου 1945 χειροτονείται ιερομόναχος και διορίζεται ως έφημέριος στον καθεδρικό ναό του Ιαίου της Μολδαβίας, όπου παραλλήλως παρακολουθεί τα μαθήματα της Φιλολογικής Σχολής. Χάρη στα διοικητικά του προσόντα σε σύντομο χρονικό διάστημα αναλαμβάνει καθήκοντα Μεγάλου Έκκλησιάρχου του Καθεδρικού Ναού, έπειτα εκείνα του Έξάρχου των μοναστηρίων της Μολδαβίας και τέλος του Βικαρίου, της Μητροπόλεως Μολδαβίας, αφού έν τώ μεταξύ έγινε και άρχιμανδρίτης.

Την 5 Μαρτίου 1950, κατόπιν έκλογής του από την Ίεράν Σύνοδον, χειροτονείται άρχιερέως από τον

τότε Πατριάρχη Ρουμανίας Ίουστινιανό, τον Μητροπολίτη Όλτεστίας Φιρμιλιανό και τον επίσκοπο Καισάρια του Κάτω Δουνάβειος.

Από τη στιγμή αυτή γίνεται στενός συνεργάτης του μεγάλου Πατριάρχου Ίουστινιανού και επί δώδεκα χρόνια (1950 - 1962) εκτελεί χρέη Πατριαρχικού Βικαρίου και άρχιγραμματέως της Ίερās Σύνοδου. Όλη την περίοδο αυτή χαίρει ιδιαιτέρως εκτιμήσεως εκ μέρους του Πατριάρχου Ίουστινιανού και της Ρουμανικής Ίεραρχίας.

Από το 1950 και μέχρι 1954 υπήρξε και πρύτανης του Θεολογικού Ίνστιτούτου Βουκουρεστίου. Το 1962 εκλέγεται τιτουλάριος επίσκοπος της έπαρχίας ARAD της Μητροπόλεως BANATOF, την όποια ποιμαίνει με ιδιαίτερο ζήλο μέχρι το 1973 όταν εκλέγεται Μητροπολίτης Όλτεστίας και Άρχιεπίσκοπος Κραϊόδας.

Το 1977 εκλέγεται Μητροπολίτης Μολδαβίας και Άρχιεπίσκοπος Ιαίου, στη θέση που άφησε ο Πατριάρχης Ίουστίνος. Ός επίσκοπος και ως μητροπολίτης διακρίνεται για την ένεργητικότητά του, για τον ποιμαντικό του ζήλο και για την αγάπη του προς την Έκκλησία του Χριστού, προς το λαό του Θεού.

Ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Θεόκτιστος είναι γνωστός και ως εκπρόσωπος της Ρουμανικής Έκκλησίας στους παγκοσμίους Χριστιανικούς Όργανισμούς.

Η δράση του ως άρχιποιμένος, επί δεκαετίες, με αγάπη και άφοσίωση, για την Έκκλησία, για την πατρίδα και για το ρουμανικό πολιτισμό, τον τοποθετεί στη σειρά των μεγάλων λογίων Ιεραρχών, που βρίσκονται κατά καιρούς στον πρώτο θρόνο της Ρουμανικής Έκκλησίας.

Στο κέντρο των άπασχολήσεών του και της μακράς του δραστηριότητας, ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Θεόκτιστος, έχει τοποθετήσει την υπεράσπιση και την προβολή της ρουμανικής Όρθοδοξίας.

Ταυτόχρονα, όμως, ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Θεόκτιστος υπήρξε και συνεχίζει να είναι μαχητής για την ένότητα της Όρθοδοξίας. Έχει επισκεφτεί όλα τα όρθόδοξα Πατριαρχεία και πολλές από τις άλλες όρθόδοξες και μη Έκκλησίες και έχει συμμετάσχει σε πολλές πανορθόδοξες διασκέψεις και συνέδρια ως εκπρόσωπος της Όρθοδόξου Έκκλησίας της Ρουμανίας.

Πρέπει ακόμη να λεχθεί ότι ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Θεόκτιστος είναι και ένας πολυγραφώτατος συγγραφέας. Ο κατάλογος όλων των δημοσιευμάτων του άπαριθμεί πάνω από 600 τίτλους. Πολλά από αυτά δημοσιεύθηκαν σε όγκώδεις τόμους, από τους όποιους αναφέρουμε τους τρεις τελευταίους που κυκλοφόρησε υπό τον τίτλο «Στά θέματα της διακονίας».

(Τέλος)

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΕΙΜΝΗΣΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΣΑΡΔΕΩΝ ΚΥΡΟΝ ΜΑΞΙΜΟΝ(*)

Ἀδελφοί, «ἀνὴρ μέγας κεκοίμηται».

Ναί, ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς Τρίτης, 30ῆς Δεκεμβρίου, ἀνὴρ μέγας καὶ ἀνεπανάληπτος τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας κεκοίμηται τὸν ὕπνον τοῦ δικαίου. Καὶ πένθος καλύπτει τοὺς χώρους τούτους τοὺς ἡγιασμένους καὶ τὰς καρδίας ὄλων ἡμῶν.

Ναί, ὁ Μητροπολίτης Σάρδεων Μάξιμος ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν τοῦ βίου χρέος, πρόωρα δι' ἡμᾶς τοὺς ζῶντας τοὺς περιλειπομένους, καὶ κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας ἄπνους. Ὡς ὄναρ παρῆλθε καὶ ὡς ἄνθος ἐμαράνθη. Δίχως νὰ ἀναμείνῃ τὴν κατάλληλον διὰ τὴν ξηρασίαν τῆς ἐπιγείου ζωῆς του ἐποχὴν. Ἐνῷ περὶ τὴν πρώτην μεταμεσημβρινὴν τῆς παρελθούσης Τρίτης ἔζη καὶ ἐκινεῖτο, ὡς πάντοτε, δραστηρίως, εἰς τοὺς χώρους τῶν Συνοδικῶν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Γραφείων, περὶ τὴν δευτέραν μεταμεσημβρινὴν, ὀλίγον μετὰ τὴν ἐκ Φαναρίου ἀναχώρησίν του, ἐγνωρίσθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἡ αἰφνιδία κοίμησίς του.

Ναί, ἔπεσεν ὁ δυνατὸς καὶ ὁ μέγας. Τὸν ἔρριψεν ἡ πιστότης του εἰς τὸ χρέος καὶ εἰς τὴν εὐθύνην. Ἔπεσεν ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἐπάλξεων τοῦ Φαναρίου. Μία μεγάλη μορφή τοῦ Γένους μας ἔσθησε. Ὁ θάνατός του μᾶς συγκλονίζει. Μᾶς σπαράσσει τὴν καρδίαν ὁ χαμός του. Μᾶς θυμίζει ἡ ὥρα αὐτὴ Γολγοθᾶ, ὥρα Μεγάλης Παρασκευῆς. Συγκλονίζει τὸν Πάνσεπτο Θρόνο, διότι ἔφυγε τὴν ὥρα πού ἡ Κιβωτὸς τοῦ Γένους μας Ἀγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τὸν εἶχεν ἀνάγκην ὁσον ποτέ, τὴν ὥραν πού οἱ ἄλλοι ἐδῶ, ἀλλὰ καὶ ὄλοι, τὸν εἶχαμε ἀπαραίτητο στυλὸ καὶ στήριγμα καὶ καταφύγιο καὶ διέξοδο καὶ μέντορα καὶ ἐγγύησι. Διότι μέχρι προχθὲς ἦτο ὁ φύλαξ καὶ ἀγαθὸς Ἀγγελὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡγρύνει διὰ τὰ προβλήματα τῆς.

Ὁ θάνατός του θλίβει καὶ τὴν Ὁρθοδοξίαν ὁλόκληρον καὶ τὸν Χριστιανικὸν κόσμον.

Ὁ Σάρδεων Μάξιμος δὲν ὑπάρχει πλέον ἀνάμεσα μας· ὁ σύγχρονος κορυφαῖος Ἱεράρχης τοῦ Φαναρίου, ὅστις μὲ σπάνια προσόντα, μὲ πραότητα, μὲ σύνεσιν, μὲ σοφίαν, μὲ εὐαισθησίαν, μὲ εὐσυνειδησίαν, μὲ ἀριστοκρατικότητα, μὲ εὐγένειαν, μὲ ἐργατικότητα «ἡγίασεν, ἐδόξασεν, ἐδίδαξε βοᾶν» τὴν ἀλήθειαν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, ἀλλὰ καὶ τὰ μεγαλεῖα τοῦ πρώτου τούτου καὶ μαρτυρικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὁ

* Λόγος ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριρχικῷ Ναῷ τοῦ Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου ψαλμοῖς ἐξέδιδον ἀκολουθίαν, προσερχομένης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου, συμπαραστατομένου ὑπὸ τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

ὁποῖος Θρόνος ἦτο πάντοτε ἡ πεμπτουσία τῆς ψυχῆς του, τὸ ἀγαλλιάμα του· τοῦ Θρόνου τούτου, εἰς τὰ κράσπεδα τοῦ ὁποίου ἐγαλουχήθη, εἰς τὰ ὕψη τοῦ ὁποίου ἔζησε καὶ εἰς τὴν ἀγωνίαν τοῦ ὁποίου ἐκοιμήθη· τοῦ Θρόνου τούτου, ὁ ὁποῖος τοῦ ἐσφυρηλάτησε τὸν χαρακτήρα καὶ τοῦ ἐνέπνευσε τὸν θεῖον ἔρωτα διὰ τὸ ἰδεῶδες τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ὁποίας παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Ὁ Σάρδεων Μάξιμος δὲν ὑπάρχει πλέον ἐν τῇ ζωῇ διὰ νὰ ἀσχολῆται μὲ τὰ ζητήματα τοῦ Θρόνου, ὅπως μὲχρι προχθὲς, συμβουλευῶν, καθοδηγῶν, δίδων λύσεις. Μετέστη εἰς τὸν οὐρανόν, ἀφοῦ ἐπὶ ἡμῖς περὶ πᾶν αἰῶνα προσέφερε μοναδικὴν διακονίαν εἰς τὴν Ἀγίαν ἡμῶν Ὁρθοδοξίαν. Καὶ ἀπώλεσαμεν, ὡς Ἐκκλησία καὶ ὡς Γένος, τὸν δεξιὸν οἰακοστρόφον καὶ χειριστὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων· ἡ Ὑμετέρα Σεπτὴ Κορυφή, Παναγιώτατε, ἀπώλεσεν ἕνα τὸν μεγάλων καὶ ἀξίων συνεργατῶν Της εἰς τὰ μέγала Αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ Θρόνου, τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου ἔργα· ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία τὸν σεβάσιμον καθοδηγητὴν· ἡ ἐκκλησιαστικὴ τάξις τὸν ἐμπειρον ρυθμιστὴν· ἡ παράδοσις τὸν πιστὸν φύλακα, τὸν ἱκανὸν ἐκπρόσωπον καὶ πρόμαχον καὶ συνεχιστὴν· τὰ ἱερὰ Γράμματα καὶ ἡ ἐπιστήμη ἕνα τετιμημένον μύστην· ἡμεῖς δὲ οἱ νεώτεροι κληρικοὶ τὸν πραγματικὸν καὶ φιλόστοργον πατέρα· καὶ οἱ πάντες τὸν πλέον προσγειωμένον ἴσως κληρικόν τῆς ἐποχῆς.

* * *

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Τεθλωμένοι συναδελφοὶ τοῦ ἀποχωμένου,

Λαὲ τῆς Βασιλευούσης πενθηφόρε,

Ὁ Σάρδεων Μάξιμος, γόνος τῆς ἀκριτικῆς περιοχῆς τῶν Ἀηδονιῶν τῆς ἐπαρχίας Γρεβενῶν, ὑπῆρξε δημιουργὸς τῆς ἐλληνικῆς παιδείας καὶ τῆς ἱερᾶς ἐπιστήμης, ὡς ἐκφαντορίας τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Τῆς ἐλληνικῆς παιδείας, τὴν ὁποίαν μὲ πάθος ἡγάπησε, τὴν ἐσπούδασε καὶ τὴν ἔμαθεν ἀρτίως ὅσον ὀλίγοι ἄνθρωποι. Τοῦ Ἀγίου δὲ Πνεύματος, τὸ ὁποῖον τὸν ἐξέλεξε καὶ τὸν ἀνέδειξεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Εἰς τὸ οἰκογενειακόν του περιβάλλον καὶ ἐδῶ, εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Φαναρίου, καὶ εἰς τὸν λόφον τῆς Ἐλπίδος τῆς Χάλκης, ἐγνώρισεν ἐμπειρικά τὰ στερεὰ καὶ ἀκλόνητα θεμέλια τῆς ἀρετῆς. Ἔλαβε τὰ νάματα τῆς κατὰ Χριστὸν σοφίας καὶ ἐμυήθη εἰς τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, ἡ ὁποία παράδοσις καὶ τοῦ ἐγένεν ἐκτοτε δίωμα καὶ κανὼν.

Ὁ προκείμενος Σεπτὸς Νεκρὸς ἀπὸ νεαρὸς ἀρχι-

διάκονος και ιεροκλήρυξ τῆς γειτονικῆς Γεροντικῆς ἐπαρχίας Χαλκηδόνος και ἐν συνεχείᾳ ὡς ὑπογραμματεὺς και ὡς ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἀγίας και Ἱερᾶς Συνόδου ἐπέδειξεν ἐπαινετὴν πνευματικὴν και παιδευτικὴν δραστηριότητα, τόσον ἀπὸ τὸ ἱερὸν Θυσιαστήριον και τὸν Ἀμβωνα ὅσον και ἀπὸ τὰς ἐπάλξεις τῶν Συνοδικῶν Γραφείων, ὡς ἱεροπρεπὴς λειτουργός, ὡς γλαφυρὸς ρήτωρ και ὡς δόκιμος, ζηλωτὴς και ἀφοσιωμένος κληρικὸς, ἀπολαύων τῆς ἀγάπης και τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Γέροντός του Πατριάρχου Μαξίμου τοῦ Ε', τῆς Ἱεραρχίας, τῶν τότε συναδέλφων του κληρικῶν και ὄλων ἀνεξαίρετως τῶν χριστιανῶν.

Μετὰ δὲ τὴν κατόπιν «παραδειγματικὸν ζήλον και ἰδιαζούσης ἀκριβείας, τάξεως, φιλοτιμίας και φιλοπονίας δόκιμον και ἄμεμπτον», κατὰ τὴν ρῆσιν ἐπὶ Συνόδου τοῦ Γέροντός του Πατριάρχου Μαξίμου, ἐπιτέλεσιν τῆς διακονίας του ταύτης και ἀνάδειξιν του εἰς Μητροπολιτὴν ἀρχίζει δι' αὐτὸν μία μακρὰ και τρισέξοντος πορεία: πορεία ἀγώνων και θυσιῶν, πορεία μόχθου και κόπου, πορεία δι' ἀτραπῶν και θυελλῶν και δυσχερειῶν πάσης φύσεως, πρὸς συνέχισιν τῆς παραδόσεως και τῆς ἱστορίας αἰώνων, πρὸς στήριξιν τῶν ἀπαραγράπτων δικαίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Ἡ μακρὰ αὕτη πορεία και διακονία τοῦ μακαριστοῦ Ἱεράρχου ὑπῆρξε μία μυσταγωγία: μυσταγωγία πίστεως και δυνάμεως και ἀγάπης, διακονία πλήρης παλμοῦ και ἐνθουσιασμῶν. Ἐδῶ, εἰς τὸ Ἱερὸν τῆς Ὁρθοδοξίας Κέντρον ὡς συνδιοικητής, εἰς τὰς διαφόρους καιρίας και σπουδαίας ἐκκλησιαστικὰς ἀποστολάς, πάντοτε μὲ ὑψηλὸν αἶσθημα εὐθύνης, μὲ ἀγωνίαν, μὲ προσωπικὰς θυσίας, μὲ μόχθους, ἀνεδείκνυνεν ὅχι τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ τὴν τροφὸν Ἐκκλησίαν, μένων ὁ ἱδιος πάντοτε σχεδὸν εἰς τὸ περιθώριον και ὑπὸ τὴν σκιά τῶν γεγονότων, τῶν ὁποίων ἡ αἰσία ἐξέλιξιν και ἔκθασιν ἦτο ἰδική του και μόνον ἐπιτυχία. Ἐπιλείπει με ὁ χρόνος ἀφηγούμενον τὰ ἐνώπιον τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν μεγάλα ἐπιτεύγματά του, τὰ ἄγνωστα εἰς τοὺς πολλούς.

Ὁ Σάρδεων Μάξιμος, ὁ λαμπρὸς οὗτος Ἱεράρχης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου και τῆς Ὁρθοδοξίας, κυρίως κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, ἐσῆκωνεν εἰς τοὺς σιβαροὺς ὤμους του τὴν ἱστορίαν και τὴν παράδοσιν μας... Καὶ ἦτο πάντοτε λεπτὸς τοὺς τρόπους, εὐπροσέγορος, εὐγενὴς και μελιχρὸς πρὸς ὅλους. Ἐὰν ἠθέλαμεν νὰ σκιαγραφήσωμεν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ταύτης τὴν σπανίαν προσωπικότητά του θὰ ἐλέγομεν ὅτι εἰς αὐτὴν συννητήθησαν μεγαλοπρεπὴς ἐξωτερικὴ παράστασις και εὐγένεια ψυχῆς, ἀκεραιότης χαρακτῆρος και ἀνεξαρτησία γνώμης, βαθεῖα μόρφωσις και ἀφοσίωσις εἰς τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας και εἰς τὸ καθῆκον, ψυχὴ ἀθώου παιδιοῦ και ἀσύγκριτος εἰς δύναμιν σκέψιν και διαύγεια πνεύματος, δυνατὴ μνήμη, ἐνθουσιασμός, εὐαισθησία και δυναμικότης. Βαθὺς μελετητὴς τῆς ἱστορίας και τῶν δικαίων τοῦ πανσέπτου τούτου Θρόνου ἐνεσάρκωνεν εἰς τὴν ζωὴν του τοὺς παλμούς

και τὰ δράματα, τοὺς ἀγῶνες και τὰς ἀγωνίας τῆς ἱστορικῆς πορείας του. Εὐστροφὸς θεολόγος ἐδίδε καθημερινῶς ἐμπειρικὴν μαρτυρίαν τῆς παραδόσεώς μας. Διὰ ταῦτα δὲ πάντα κατέστη διορθοδόξως και διαχριστιανικῶς γνωστὸς και δικαίως και ἐπαξίως, ἄνευ τινὸς ἐπιδιώξεως, ἐτιμήθη διὰ βραβείων και ἀριστείων και ἐπιτίμων διδακτοριῶν. Μὲ σπανίαν ἀνταπόκρισιν, διορθόδοξον και διαχριστιανικὴν, ὁ ἐπιστημονικὸς θεολογικὸς κόσμος ἡτοιμάζετο, εἰς ἀναγνώρισιν τῆς μεγάλης προσφορᾶς του, νὰ τοῦ προσφέρῃ μνημεῖωδὴ Τιμητικὸν Τόμον.

Κυρίως ὅμως ἡμεῖς οἱ νεώτεροι, μεγάλοι και μικροί, ἡσθανόμεθα τὴν εὐεργετικὴν του ἐπίδρασιν. Ἐκάλυπτε μὲ τὴν λογικὴν και τὴν καλωσύνην του ὅλους ἡμᾶς και μᾶς εἰσήγαγεν εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ἱερᾶς διακονίας. Εἴχαμε μεταξύ μας μίαν Νόησιν, ἡ ὁποία ἀγκάλιαζε ὅ,τι πραγματικὰ ὑπάρχει, ὅ,τι φαίνεται και ὅ,τι δὲν φαίνεται. Ὁρθὸς πάντοτε, λύων διὰ τῆς εὐθυκρισίας του, τῆς ἀντιλήψεως, τῆς θελήσεως, τῆς συμβιβαστικότητος, τῆς εὐπροσηγορίας, τῆς δημιουργικότητος, διὰ τῆς κανονομαθείας και τῆς γνώσεως τῆς ἱστορίας και τῶν ζητημάτων τῆς Ἐκκλησίας, ὅλα τὰ δύσκολα και περίπλοκα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν παρουσιάζοντο εἰς τὴν πορείαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Ἦτο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ὄλων και ἐν παντὶ και ἐξετέλεσε τὸ ἐπίμοχθον ἔργον του ἥρεμα και χωρὶς ἐπιδείξεις, μέχρις αὐτοθυσίας «ὑπὲρ ὧμων και ἐστιῶν».

Μὲ τὴν χαρισματικὴν του μορφήν, μὲ τὴν ἡρωϊκὴν και μεγάλην ψυχὴν του, μὲ τὴν καλὴν ἀξιοποίησιν τῶν μηνυμάτων τῶν καιρῶν, τὴν παραδειγματικὴν ἐνσάρκωσιν τοῦ χρέους και τῆς εὐθύνης και τὴν μεγαλουργὸν ἐν γένει δράσιν του, ἐνέπνεεν, ἐδίδασκεν, ἐδίδεν πίστιν και θάρρος, ἐπλήρωνε τοὺς πάντας ἐλπίδων.

Ἡ γλυκεῖα φυσιογνωμία του μᾶς ἠλέκτριζε και μᾶς συνήραπεν ὅλους. Ὅσοι ἐρχόμεσταν εἰς ἐπικοινωνίαν μαζί του μέναμε κατάπληκτοι ἀπὸ τὴν σπανίαν εὐφυΐαν του, τὴν πλήρη κατάρτισιν του εἰς ὅλα, τὴν πληρότητα τῶν γνώσεών του εἰς οἰοδήποτε θέμα, τὴν ἀκριβὴ και εὐστοχὸν κρίσιν του εἰς ὅλα τὰ ζητήματα, τὴν λευκότητα τῆς ψυχῆς του, τὴν ἀπροσμέτρητον καλωσύνην του. Μὲ τὸν Σάρδεων Μάξιμον συνέβαινε κατὰ τὸ σπάνιο: ὅσο τὸν ἐπλησίαζε κανεῖς, τόσο και ἀνεκάλυπτεν εἰς αὐτὸν προτερήματα και ἀρετάς...

«Βρισκόμαστε ἐν τόπῳ και χώρῳ ἁγίῳ» ἔλεγεν ὀλίγας ὥρας πρὶν κλείσει γιὰ πάντα τὰ θνητὰ μάτια του. «Δὲν μπορούμε και δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἴμεθα ἐπιπόλαιοι. Δὲν ἀνήκουμε εἰς τοὺς ἑαυτοὺς μας. Δὲν μπορούμε νὰ ἀπαλλαγούμε και νὰ ξεχάσουμε τὴν Ἐκκλησία και τὸ Γένος, τὸ χρέος και τὴν εὐθύνην μας... Ἡ σκέψιν μας, αἱ προσπάθειαι μας, οἱ κόποι μας, αἱ ἀγωνίαι μας, τὰ πάντα πρέπει νὰ ἔχουν ἓνα και μοναδικὸν σκοπόν: τὸν πανῆρον Οἰκουμενικὸν Θρόνον και τὴν ἀποστολήν του, ἀπὸ ἐδῶ, ἀπὸ τὴν αἰωνόβιον ἔδραν του, πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν, πρὸς τὸν Χριστιανισμόν, πρὸς τὸν κόσμον ὅλον...». Ἡ παρακαταθήκη του αὐτὴ και ἡ ἀγωνία του δι' ὅλα τὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας

ὑπῆρξε τὸ κύκνειον ᾄσμα τοῦ μεγάλου Ἱεράρχου καὶ θεολόγου.

* * *

Μὲ αὐτὴν τὴν πολύμορφον ζωὴν καὶ δοῶσιν ὁ Σάρδεων Μάξιμος ἐπάλαμψεν εἰς τὴν ζωὴν καὶ διήλθεν ἀπὸ πολλὰς δοκιμασίας. Δὲν παρητήθη ὅμως τοῦ ἀγῶνος. Πολλὰς φορὰς ἠσθάνετο ἀποκαμωμένος, ἀπογοητευμένος, συντετριμμένος ἀπὸ τὰς θλίψεις καὶ τὰς εὐκόλους καὶ ἐπιπολαίας κρίσεις καὶ κατακρίσεις πράξεων καὶ προσπαθειῶν, αἱ ὁποῖαι ἐπετύγγανον ἢ ἀπετύγγανον. Καὶ δὲν ἔλειψαν δυστυχῶς οὔτε μεμψιμοιρίαι, οὔτε κρίσεις καὶ ἐπικρίσεις, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο αἰτία μεγάλης πικρίας καὶ ψυχικῆς οὐδύνης διὰ τὸν αἰοδιμον Ἱεράρχην, ὁ ὁποῖος ὅμως δὲν κατεφέρθη ἐναντίον οὐδενός, ἀλλὰ εὐαίσθητος ὅπως ἦτο τὰ ἐκλείε μέσα του καὶ ἐστενοχωρεῖτο εἰς τὸ κελλὶον τῆς μοναξιάς του, φέρων μόνος, ὁλομόναχος, τὸν Σταυρόν του... Ἡ ζωὴ ὅμως συνεχίζεται καὶ ἡ ἱστορία γράφεται. Καὶ ἡ ἱστορία μένει καὶ διδάσκει...

Ὁ Σάρδεων Μάξιμος ἀνεδείχθη μέγας, διότι ὑπερέβη τοὺς θεσμούς καὶ τὴν ἐξουσίαν. Διότι ἀκριβῶς ἐπίστευεν ὅτι οἱ θεομοὶ καὶ ἡ ἐξουσία δὲν εἶναι τίποτα ἂν δὲν στηρίζονται εἰς ἓνα ἰδανικό. Ὁ αἰοδιμος ἀνῆκει εἰς τοὺς ἥρωας, οἱ ὁποῖοι ὠμίλουν μὲ τὴν καρδιά, ὅπως μὲ τὴν καρδιά ὁμιλοῦν καὶ ἐνεργοῦν ὅσοι εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ πέσουν «ποτὲ ἀπ' τὸ χρέος μὴ κινούντες».

Ὁ ἀείμνηστος ἐπίστευεν ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνη πρωτοβουλίας, ὅτι πρέπει νὰ πρωτοστατῇ καὶ ὄχι νὰ σιωπᾷ, νὰ ἡγῆται καὶ ὄχι νὰ ἀκολουθῇ, ἔστω καὶ ἂν κάποτε ὑπεχώρει καὶ ἐδειλίαζε. Καὶ τοῦτο ὅμως πρὸς τὸ συμφέρον τῶν θεσμῶν.

Ὁλίγοι ἄνθρωποι ὥσάν τὸν προκείμενο Σεπτὸ Νεκρὸ ἠγάπησαν μὲ τόσο πάθος τὸ λειτούργημα καὶ τὴν διακονίαν των καὶ προσέφεραν τὸν ἑαυτὸν των δι' αὐτήν. Ὁ ἀείμνηστος προσέφερε κάτι παραπάνω. Ἐθυσίασε τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸν βωμὸν τοῦ πιστεύω του.

* * *

Ὁ Σάρδεων Μάξιμος «οὐ κλέψας τὴν ἐξουσίαν, οὐδ' ἀρπάσας, οὐδὲ διώξας τὴν τιμὴν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς τιμῆς διωχθεὶς...» ὑπερέβη τὰ ὅρια τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ κατέστη παγκοσμίως γνωστός. Οὐδέποτε ὁ ἴδιος ἐπεδίωξεν ἀξιώματα, μᾶλλον τὰ ἀπέφυγε. Αἰσθήματα φιλοδοξίας τοῦ ἦσαν παντελῶς ἀγνωστα. Ὁμίλει πάντοτε πρὸς ὅλους τὴν γλῶσσαν τῆς ἀληθείας, τῆς λογικῆς, τῆς ἀγάπης, τῆς πειθοῦς, τῆς συναδελφώσεως, τοῦ ἀληθινοῦ συμφέροντος ὅλων, χωρὶς ἐπιφυλάξεις καὶ διακρίσεις καὶ χαριστικὰ διαθέσεις. Ἀλλὰ καὶ τὴν γλῶσσαν τῆς αὐστηρότητας καὶ τοῦ ἐλέγχου ὅταν ἦταν ἀνάγκη καὶ τὸ ἐκάλει τὸ ἱερὸν τῆς Ἐκκλησίας συμφέρον.

Εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ ἀποδώσῃ κανεὶς τὸ μέγεθος τῆς προσωπικότητός του. Διότι τοῦτο σημαίνει εἰσόδον εἰς χῶρον ζῶντα καὶ δυναμικὸν καὶ πολυσύνθετον, εἰς περιοχὴν μαρτυρίου καὶ μαρτυρίας τῆς Προκαθη-

μένης Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως.

Ἦτο ὁ Γέροντας Μάξιμος μία θαυμαστὴ δύναμις, μία γιγαντιαία προσπάθεια, ἓνας νυχθήμερος κόπος καὶ μόχθος χωρὶς διακοπὴν καὶ χωρὶς ἀνάπαυαν. Ἦτο μία μαρτυρικὴ μορφή. Ἡ ζωὴ του ἦταν ζυμωμένη μὲ τὸν πόνον τῶν ἄλλων. Καὶ εἰς τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν τῆς ἀγωνίας ὡς Γενναῖος ἔπεσε...

* * *

Καὶ σήμερα, τώρα ποῦ ἦλθεν ἡ ὥρα, ποῦ μᾶς ἔφυγε διὰ τὴν αἰωνιότητα, διὰ τὸν Θρόνον τοῦ Ἀρνίου, ἡ κατ' ἄνθρωπον θλίψις τῆς Μητρὸς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπέραντος. Τὸ κενόν, τὸ ὁποῖον ἀφίνει εἰς τὸν πάνσεπτον Θρόνον καὶ εἰς τὸ πλήρωμα δυσαναπλήρωτον. Διότι πέραν τῶν ἱκανοτήτων καὶ λοιπῶν προσόντων του, ὁ Σάρδεων Μάξιμος ἦτο Ἄνθρωπος μὲ ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Εἶχεν ἀνθρωπιὰ ἐπάνω του, πιστότητα, σεμνότητα, ἥθος. Ποτὲ δὲν ἐκαυχᾶτο διὰ τὰ προσόντα του. Ἀπεναντίας τὸ μεγαλεῖο του ἔφθανε μέχρι τοῦ σημείου νὰ συγκαταβαίνει πρὸς ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους καὶ νὰ μᾶς ἐνθαρρύνῃ πατρικά.

Καὶ τώρα ἓνας ἀπέραντος κόσμος, ἓνα λαμπρὸ ὀδηγητικὸ φῶς, εἰς ἓνα μικρὸ ἀτέρριτο φέρετρο. Λάμπει ὅμως ἀπ' ἐκεῖ μέσα ἡ μορφή του ὡς ὁ ἥλιος. Ἐκπέμπει θάρρος καὶ πίστιν καὶ ἐλπίδα εἰς ὅλους μας. Ἡ προσωπικότης τοῦ Σάρδεων Μαξίμου μᾶς δίδει τὸ μέτρον καὶ τὸν κανόνα τῆς διακονίας πρὸς τὴν Μητέρα Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ πρὸς τὸ εὐσεβὲς Γένος μας.

* * *

Σεβάσμιε Γέροντα,

Ὁ σεπτὸς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας καὶ συνταξιῶτός σου, οἱ ἀδελφοὶ συνοδοιπόροι σου εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ εἰς τὴν ἀγωνίαν σου ἐδῶ εἰς τὴν Πόλιν καὶ ἡμεῖς τὰ παιδιά σου, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ «ἐκ περάτων συναθροισθέντες» φίλοι καὶ τὰ ἀναστήματά σου, ὅλο τὸ πλήρωμα τῆς Βασιλευούσης, σοῦ ἀπευθύνομεν σήμερον τὸ ὕστατο «Χαίρε» καὶ ζητοῦμεν τὴν εὐλογίαν σου.

Ἐκοπίσας ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. Κατηνάλωσας ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς δόξης, τοῦ μεγαλείου καὶ τοῦ κύρους τοῦ πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Τὸν δρόμον τετέλεκας. Τὴν πίστιν τετήρηκας. Τὴν ἀποστολήν σου ἐν τῷ κόσμῳ ἀξίως ἐπλήρωσας. Πορεύου, ἂν καὶ ἀκαίρως μᾶς ἀποφανίζεις, ἐνῷ ἠδύνασο ἐπὶ πολλὰ ἀκόμη ἔτη νὰ φωτίζῃς τὸ στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας. Πορεύου τὴν ἀγαθὴν καὶ μακαρίαν ὁδόν.

Ἀκράδαντα δὲ πιστεύομεν, ὅτι εἰς τὴν χορείαν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν παρρησίαν εἰς τὸν Θεὸν προστίθεται σήμερον καὶ εἰς ἀκόμη, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μάξιμος. Ἐσὺ, Γέροντα, ποῦ ἦσουν καὶ εἶσαι γνωστός μας, ἀδελφός καὶ φίλος πιστός καὶ πνευματικὸς πατέρας καὶ καθοδηγητὴς καὶ μεσίτης εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς διασώσεως καὶ ἐπιβιώσεως εἰς τὰς αἰλὰς ταύτας τοῦ Κυρίου. Ποῦ ἦσουν καὶ θὰ εἶσαι εἰς τὸ διηνεκὲς τρόπαιον,

Ο ΒΙΟΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΑΝΘΡΩΠΟ*

Οἱ λόγοι ἐκεῖνοι τοῦ Μεγάλου Θεολόγου ἀποκοτῶν σήμερα ἰδιαίτερη σημασία καὶ δυστυχῶς ἐπικαιρότητα στὸν τόπο μας, ὅπου κυριαρχεῖ ἡ τάση τῆς ἀποδυναμώσεως τῆς κλασικῆς παιδείας ἀπὸ τὰ σχολεῖα τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, κατὰ τὴν στιγμή, ὅπου στὴν Ἑσπερία, χωρὶς νὰ συνδέονται οὐδὲ μὲ ἐλάχιστον βαθμὸν συγγενείας πρὸς αὐτήν, ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ σκέψη καὶ κρίση κατέληξαν στὴν ἀπόφαση νὰ τονώσουν τὴν κλασικὴ παιδεία στὴν ἐκπαίδευσή τους. Καὶ βέβαια ἡ ἀποδυναμώση τῆς κλασικῆς παιδείας στὸν τόπο μας δὲν συμβαίνει, διότι τὸ ζήτησαν τὴν φορὰν αὐτὴν παράγοντες τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀποδυναμώση αὐτὴ κυριαρχεῖ, γιατί μὲ τὴν πάροδο τῶν χρόνων ἐφυλίστηκαν οἱ ἀξίες, ποὺ ἀντιπροσώπευαν οἱ κλασικὲς σπουδές. Ἐχάθη ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸν ἄνθρωπο, ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν ἔρευνα καὶ ἐπιστήμη, ἡ ἱκανοποίηση ἀπὸ τὸ ἥθος τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Καὶ ἀντ' αὐτῶν τὰ φῶτα τῶν προβολέων φωτίζουν τὴν ἀμετροπέπεια, τὴν συκοφαντία καὶ τὴν ἀποκοπή ἀπὸ τὶς ρίζες καὶ παραδόσεις τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖο εἶναι ἀνὰ τὸν κόσμο γνωστὸ γιὰ τὸ βάθος τῆς ρίζης του καὶ τὸ γνήσιο τῆς παραδόσεώς του. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἑλληνολάτρης, δὲν ἐδίστασε νὰ ἐπικρίνει τὸν Αὐτοκράτορα Ἰουλιανὸ μὲ τὸν περίφημο λόγο του κατὰ Ἰουλιανὸ Βασιλέως «Στηλιτευτικὸς πρῶτος», ἐνῶ ἀντιθέτως ἐπήνεσε τὸν Ἡρώα τὸν φιλόσοφο ἐξ Ἀλεξανδρείας, ὁ ὁποῖος μὲ παρρησία ἠγωνίσθη τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸ ἀπαρνηθεὶς τὴν θύραθεν φιλοσοφίαν καὶ ἀσπασθεὶς τὴν χριστιανικὴν, ὅχι βέβαια αὐτὴν τοῦ ἀναχωρητισμοῦ ἀλλὰ τὴν ἄλλην, ἡ ὁποία τὸν βοηθεῖ νὰ περιορίσει τὶς παράλογες ἀξιώσεις τῶν μαζῶν, συγχρόνως ὅμως νὰ περιορίσει τὶς αὐθαιρέσιες τῶν κρα-

τούντων, τὴν ἐπαρση τῶν πλουσίων, τὴν παραφορὰ τῶν ὀργιζομένων, ὅπως καὶ τὶς ὑπερβολικὲς ἀπολαύσεις¹¹.

Μοῦ εἶναι ἐξαιρετικὰ δύσκολο νὰ συνεχίσω τὴν ἐνώπιόν Σας ὁμιλίαν μου χωρὶς νὰ Σᾶς δώσω δεῖγμα μικρὸ τῶν ποιημάτων τοῦ Γρηγορίου καὶ ἰδιαίτερα τοῦ ἔπους «Παραβολαὶ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν». Τὸ ἔπος ἀρχίζει:

Φοβοῦμαι μήπως βάζοντας τῆς ζωῆς μου τὸ θεμέλιο στὴν ἄμμο ἐπάνω ἀπ' τὰ ποτάμια καὶ τὸν ἄνεμο γκρεμίσω

Ἡ μήπως σπόρος σὲ ξερὴ καὶ ἄγονη γῇ ποὺ πέφτει...
μὲ καταβροχθίσουν τὰ πουλιὰ καὶ οἱ ἀγκυθιὲς μὲ
[πνίξουν...]

Ἔπος, τὸ ὁποῖο δίδει τὸ δράμα τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν ἀβεβαιότητα, ἀναφορικὰ μὲ τὴν ζωὴ του ἐφ' ὅσον δὲν τοῦ πλημμυρίζει τὴν ψυχὴ ἡ πίστη.

Παράλληλα μὲ τὸ ποιητικὸ τοῦ ἔργου ὁ Γρηγόριος κατέλιπε συγγραφικὸ ἔργο στὸ ὁποῖο συνδυάζεται τὸ λογοτεχνικὸ τοῦ ὕφους μὲ τὴν βαθεῖα ἐπιστημονικὴ του σκέψη. Τὸ ἔργο του αὐτὸ περιέχεται κυρίως στοὺς 45 λόγους του, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐγράφησαν ἐπ' εὐκαιρίᾳ προσωπικῶν του γεγονότων. Μνημονεύουμε «Τὸν εἰς τὸ Ἅγιον Πάσχα» Λόγον του, «Τὸν Ἀπολογητικὸν τῆς εἰς Πόντον φυγῆς», «Τὸν εἰς Ἡρώνα Φιλόσοφον», «Τὸν πρὸς Ἀρειανούς» κλπ.

Ἀπὸ τὸν Γρηγόριο διεσώθησαν περίπου 245 ἐπιστολές.

Κορυφαῖο ὅμως ἔργο του ὑπῆρξε ἡ προφορικὴ του διδασκαλία. Δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ, ὅτι καὶ ὁ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 77 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 τεύχους.

11. Βλ. Γρηγορίου Θεολόγου, Ἔργα 3, Πατερικαὶ Ἐκδόσεις Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, Θεσσαλονίκη 1976 σελ. 15 ἐπ.

σημεῖον τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐκφραστὴς καὶ κήρυξ τῆς ἀληθείας Χριστοῦ.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ὁ προσφιλὴς καὶ πολυσέβαστος Ἱεράρχης Σάρον Μάξιμος ἐντὸς ὀλίγου παραδίδεται εἰς τὴν Μητέρα γῆν τοῦ Βυζαντίου, πορευόμενος πρὸς τὴν μόνιμον Πατρίδα. Καὶ ἡμεῖς, ὅλοι, ἄφωνοι, καθορῶμεν τὴν ὑψωσιν καὶ τὸν ἀποχαιρετίζομεν γονατιστοὶ μὲ μίαν φωνήν, τὴν ὁποίαν κανεῖς μας μὲν δὲν ἀκούει, ὅλοι ὅμως αἰσθανόμεθα καὶ βιώνει. Τὴν φωνὴν καὶ τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι θὰ φυλάξωμεν τὸ Πνεῦμα του, θὰ τηρήσωμεν τὴν παρακαταθήκην του, θὰ πορευθῶμεν εἰς τὰ ἴχνη του. Ναί, Γέροντα, κομήσου ἡσυχος, καὶ ἡ-

μεῖς οἱ νεώτεροι θὰ εἴμεθα φρουροὶ ἄγρυπνοι, κατὰ τὸ θέλημά σου, τῆς Οἰκουμενικῆς ταύτης Καθέδρας, τὴν ὁποίαν σὺν Θεῷ θὰ διατηρήσωμεν ἐδῶ εἰς τὸν αἰῶνα, διὰ νὰ φωτίζη τὴν Ὁρθοδοξίαν, τὸ Γένος, τὸν Χριστιανισμόν, τὸν κόσμον ὅλον.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη, αἰοίδιμε Μητροπολίτα Σάρον Μάξιμε!

Αἰωνία σου ἡ μνήμη, συνετὲ καὶ σοφὲ Ἱεράρχα!
Αἰωνία σου ἡ μνήμη, σεπτὲ καὶ πολυσέβαστε Γέροντα!

Διάκονος ΜΕΛΙΤΩΝ ΚΑΡΑΣ, Δρ. Θ.

Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου

Γρηγόριος έμόνασε κατά μεγάλα διαστήματα του βίου του είτε στο Μοναστήριό της Άγίας Θέκλας στην Σελεύκεια της Ίσαυρίας, είτε στην γενέτειρά του Άριανζόν. Βίωμα του Γρηγορίου ήτο ή προσπάθεια έναρμονίσεως Χριστού και κόσμου, της χριστιανικής παιδείας και της έξωθεν. Θεωρούσε την ιερωσύνη ούρανιο άξίωμα, επιστήμη έπιστημών, στην οποία δέν είναι δυνατόν νά εισέρχονται οι άνθρωποι άνίπτοις χερσί και άμύηταις ψυχαίς», ρητό, τό όποιο έπρεπε νά αναγράφεται σήμερα έποχήν χειμαζομένης Έκκλησίας σέ όλους τους χριστιανικούς ναούς. Τέλος δέν πρέπει νά περατώσουμε την σύντομη σκιαγράφηση της προσωπικότητας του Γρηγορίου χωρίς νά τονίσουμε, ότι κατ' αυτόν ύψηλότερα όλων των άρετών του ανθρώπου είναι ή άγάπη, ή άγάπη πού σήμερα στις ήμέρες μας τόσο πολύ άπουσιάζει μεταξύ των ανθρώπων και κατ' επέκταση μεταξύ των λαών. Την δέ θέση της έχει καταλάβει ή κακώς έννοουμένη κοινωνικότητα, σύμφωνα με την οποία κατά τη σημερινή κρατούσα αντίληψη ό άνθρωπος εύρίσκει τρόπους νά επικρίνει και νά κατακρίνει τόν συνάνθρωπό του με τόν όποιον συνδέεται τάχα με δεσμό φιλίας και τόν όποιον σέ άλλη στιγμή, υπό άλλας συνθήκας κολακεύει....

Ό Γρηγόριος με τό ιδιαίτερο ήθος πού τόν διακρίνει δέν διστάζει νά στηλιτεύσει τις άπατηλές άπομιμήσεις της έποχής του. "Έλεγε λοιπόν πρós τους ψευδοδιανοούμενους. «Τρέφουν γενειάδα, λαμβάνουν κατηφές ύφος, κλίνουν τόν αυχένα πρós τά κάτω, όμως σιγά, βαδίζουν νωθρά και είναι σοφοί κατά πάντα, έκτός από τας φρένας»¹². Λόγοι δηλαδή πού θά μπορούσαν νά είπωθούν όχι μόνον την έποχή του Γρηγορίου. Έπικαιρότητα όμως σημαντική εμφανίζει και ό ΙΖ' Λόγος του «Πρós τους πολιτευομένους Ναζιανζού αγωνιώντας και τόν άρχοντα όργιζόμενον». Στόν λόγον του αυτόν έπισημαίνει, ότι τίποτε δέν είναι άκίνητον, ούτε αυτοδύναμον, ούτε μέχρι τέλους όμοιον με ό,τι ήτο άρχικά, ούτε ή έπιθυμία, ούτε ή στενωχώρια, ούτε ό πλούτος, ούτε ή πτωχεία, ούτε ή δύναμις, ούτε ή έξουσία..., ούτε ότιδήποτε θά ήμπορούσε νά είπει τις. Τουτό είναι τό μόνο σταθερό χαρακτηριστικό της ανισότητας, τό ότι δηλαδή αλλάζουν τά πάντα με άποτέλεσμα ή εύτυχία των ανθρώπων νά είναι πιό άσταθής και από τά γράμματα πού γράφονται στην άμμο θάλασσας! 'Ως αύραις είναι μάλλον πιστεύειν και γράμμασι τοίς καθ' ύδατος ή ανθρώπων εύημερίαι».

Τό ύψηλό του ήθος ό Γρηγόριος τό άποδεικνύει στην πράξη. Έγκαθίσταται από τόν Αυτοκράτορα Θεοδόσιο Άρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως. Στο πλήρωμα όμως της Έκκλησίας έδημιουργήθη διχόνοια. Τότε ό Γρηγόριος δέν έδίστασε νά παραιτηθί του θρόνου του χάριν της ειρήνης και άγάπης της Έκκλησίας, άποχαιρετήσας τό πλήρωμα της Έκκλησίας του με τόν περίφημο «Συντακτήριο Λόγον» του. "Έδειξε λοιπόν στους ήγέτες, τό πώς πρέπει νά

πολιτεύονται ύπηρετούντες τό κοινό καλό παρά την προσωπική τους εφήμερη δόξα.

Άλησμόνητοι παραμένουν οι πρós τους Έπισκόπους σχετικοί λόγοι του επί τη άποχωρήσει του.

«Βάλτε με εις την θάλασσαν και παύσεται άφ' ύμών ό κλύδων των ταραχών· αίρουμαι παθεΐν ό,τι άν βούλεσθε, καιπερ άθώς ών, της ύμιν ένεκεν όμονοίας θρόνου έξώσατε, πόλως απέλάσατε, μόνην την αλήθειαν και την ειρήνην άγαπήσατε». Είναι πραγματικά έξαιρετικά δύσκολο νά συναντήσει σήμερα ό άνθρωπος άνάλογη νοοτροπία μεταξύ των ήγετών της γής.

Η έμφανιζόμενη όμως ένώπιόν σας εικόνα θά παραμείνη ήμιτελής, εάν δέν σάς άπασχολήσω και με τόν τελευταίο χρονικά από τους τρεις Ίεράρχες, τόν μεγαλύτερο από όλους τους μέχρι σήμερα έκκλησιαστικούς ρήτορες, τόν Ίωάννην τόν έπιλεγόμενο Χρυσόστομον.

Στην άρχή της όμιλίας έγένητο λόγος για τις σπουδές του και για τόν διδάσκαλό του Λιβάνιο. Προοριζόμενος για νομικές σπουδές, έφοίτησε στην Σχολή της Θεολογίας της Άντιοχείας και γρήγορα έγκατέλειψε την έπιθυμία του για έπάγγελμα τού νομικού, στα κείμενά του όμως είναι και αυτού κατάδηλη ή έπίδραση των καλών κλασικών του σπουδών. Και αυτός ήσθάνθη την άνάγκη νά άσκητεύσει, όπως οι άλλοι δύο Ίεράρχες, στην άρχή κοντά σέ ένα γέροντα, αργότερα δέ μέσα σέ σπήλαιον. Τό έργο, τό όποιο κατέλιπε είναι μνημειώδες, διεσώθη δέ τύχη άγαθή κατά τό πλείστον. Τά έλληνικά χειρόγραφα του υπερβαίνουν τις 2.000. Τό όλο έργο του διακρίνεται στις Όμιλίες-Πραγματείες και Έπιστολές. Σπουδαιότερες πάντως είναι οι Όμιλίες του. Παράλληλα πρós τό περιεχόμενό τους πρέπει νά μή λησμονούμε, ότι έξεφωνούντο από τόν έκπληκτικότερο ρήτορα όλων των αίωνων, στόν όποιο άκριβώς λόγω τού χαρίσματός του αυτού έδόθη ή προσωνομία Χρυσόστομος. Κυρία πηγή της Διδασκαλίας του υπήρξε ή Άγία Γραφή. Θεωρείται μάλιστα σάν ό κατ' έξοχήν λαϊκός έκτοχος της κλασικής παιδείας δέν φαίνεται νά ένθουσιάζεται από την κλασική μόρφωση, χωρίς όμως τουτό νά σημαίνει, ότι δέν φροντίζει νά μνημονεύει τους άρχαίους έλληνες συγγραφείς. Παράλληλα πρós τό ρητορικό του τάλαντο θαυμάζεται και για τόν άριστο χειρισμό της έλληνικής γλώσσας.

Τό έργο του είχε χαρακτηριστεί ως τό κλασικόν των Βυζαντινών άνάγνωσμα, έκτοτε δέ κυκλοφορουν πολυάριθμοι άνθολογίαί με τά κείμενά του. Σημαντικής άξίας είναι ή έκδοση «Μαργαρίται του Χρυσοστόμου». Μάλιστα ή φήμη του δέν περιορίζεται μόνον στην Άνατολή, όπου έζησε, αλλά έπεκτείνεται από παλαιότητας χρόνων και στην Δύση. Χαρακτηριστικός είναι ό έορτασμός του 1908, όταν ό ρωμαιοκαθολικός κόσμος έώρτασε τά 1500 χρόνια από τού θανάτου του. Στην έορτή εκείνη κυριάρχησε τό σύνθημα, «ό Ίωάννης ζεί» με τά συγγράμματά του, σύνθημα τό όποιο και σήμερα ακόμη ισχύει.

Παράλληλα όμως με τό έργο του ό Ίωάννης ό

12. Βλ. Στασινοπούλου, όπου άν. σελ. 11.

Χρυσόστομος ἐλάμπρυνε τὴν κοινωνία στὴν ὁποία ζοῦσε μὲ τὸ ἦθος του. Ἀνέπτυξε ἱεραποστολή, ἀσκή-
σε κοινωνικὴ πρόνοια. Ἐξαφάνισε τὴν ἐπισκοπικὴ
πολυτέλεια. Ἀπὸ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴ τῆς Κωνσταν-
τινουπόλεως διέταξε νὰ καταργηθεῖ ἡ πολυτέλεια.
Εἶπε χαρακτηριστικὰ «Μεταχθῆναι τὴν πολυτέλεια
εἰς τὸ νοσοκομεῖο». Ἀκόμη διεξήγαγε ἔντονο ἀγώνα
γὰρ τὴν ἠθικὴ κάθαρση τοῦ κλήρου, καὶ ἐν γένει τῆς
κοινωνίας, ὅπως ἐπίσης καὶ γὰρ τὴν ἀναμόρφωση τῆς
λατρευτικῆς ζωῆς. Στὸν ἀγώνα του αὐτὸν δὲν ἐδί-
στασε νὰ ἐπιτιμῇ καὶ αὐτὴν τὴν ἰσχυροτάτην Αὐ-
τοκράτειρα τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους τὴν Εὐδοξία.
Χαρακτηριστικὰ εἶχε εἰπεὶ δημόσια: Ἡρωιδᾶς μαί-
νεται, πάλιν ταράττεται... Στὴν αὐστηράν αὐτὴν κρι-
τικὴν προσέβαινε, διότι προηγουμένως εἶχε ὁμολογή-
σει, ὅτι δὲν ἐφοβεῖτο τὸν θάνατον, οὔτε τὴν ἐξορίαν,
οὔτε τὴν δήμευση τῆς περιουσίας του, τὴν ὁποία ἀπὸ
μακροῦ εἶχε φροντίσει νὰ διανεμίει. Ὅτι ὁ κόσμος,
ἐθεώρει φοβερὰ ἐπίστευε ἐκεῖνος ὡς εὐκαταφρόνητα
καὶ καταγέλαστα. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ εἰπώθησαν καὶ οἱ
μνημειώδεις λόγοι του: Σιληρόν γὰρ πρὸς κέντρα
λακτίζειν. Οὐκ ἀμβλώνεις τὰ κέντρα ἀλλὰ τοὺς
πόδας αἱμάσεις. Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος κατε-
δίκασε τὸν ἄδικο πλοῦτο καὶ ζητοῦσε κοινωνικὴ δι-
καιοσύνη, εἰρωνεύετο τὴν ὑπερβολὴ καὶ ἡσπάζετο
τὴν μεσότητα, ὅπως τὴν ἐδίδασκαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες.
Δὲν ἐδίστασε μάλιστα νὰ εἰρωνευθεῖ καὶ τὸν ἀρχαῖο
φιλόσοφο, ὁ ὁποῖος ἐφοροῦσε ράκη καὶ κατοικοῦσε
σὲ πιθάρι. Ἔλεγε χαρακτηριστικὰ: «Ἐξέπληξε πολ-
λούς, ὠφέλησε δὲ οὐδένα».

Στηλίτευσε ἀκόμη τὴν φιλαργυρία. Εἶπε: «Ρίζα
γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἡ φιλαργυρία. Ἐντεῦθεν μάχαι
καὶ ἔχθραι καὶ πόλεμοι, διὰ ταύτην οὐ πόλεως καὶ
ῥῶραι μόνον ἀλλὰ καὶ ὄρη καὶ πάντα ἀπλῶς αἱμάτων
γέμει καὶ φόνων». Τὸ ἴδιο ἔκανε γὰρ τὴν πολυτέλεια
καὶ τὸν ἄκρατο ἐγωϊσμό. «Οὐκ ἔστιν πένης ὁ μὴδὲν
ἔχων ἀλλὰ ὁ πολλῶν ἐπιθυμῶν, οὐκ ἔστιν πλούσιος ὁ
πολλὰ κτώμενος ἀλλὰ ὁ μὴδενὸς δεόμενος». Θεωρεῖ
θεμέλιο τοῦ κοινωνικοῦ βίου τὴν φιλανθρωπία, σὲ
ἐποχὴ πού ἦτο ἐντελῶς ἄγνωστος ὁ ρόλος τοῦ κράτους
προνοίας, καὶ τὴν ἀπανθρωπία ρίζα κακίας. Στὸ ἔργο
του «Πολιτεία» δέχεται τόσο τὴν ἐκκλησιαστικὴν,
ὅσο καὶ τὴν κοσμικὴν ἐξουσία, πού διαφέρουν μεταξὺ
τους. Πιστεύει ὅμως, ὅτι τὶς σχέσεις τους διέπουν δύο
βασικὲς ἀρχές, μία ἀρνητικὴ τῆς μὴ ἐπεμβάσεως τῆς
μῆς στὴν ἄλλη καὶ μία θετικὴ τῆς μεταξὺ τους συν-
εργασίας.

Ἰδιαίτερας σημασίας ἦταν ἡ προσφορά του νὰ
ἐμψυχώνει μὲ τὸν ρόλο τοῦ λαϊκοῦ ἱεροκλήρυκα τὴν
δύσκολη ἐποχὴ πού ἔζησε τὸν λαὸ μὲ πίστη καὶ ἐλπίδα
γὰρ τὸ καλὺτερο. Ἀλησμόνητοι παραμένουν οἱ λόγοι
του πρὸς Θεόδωρον Μοναχόν, πού ἔχουν διαχρονικὴ
ἐπικαιρότητα σὲ ὅλους τοὺς λαούς τῆς γῆς. «Δὲν
εἶναι φοβερὸ φίλε Θεόδωρε νὰ πέσει ὁ παλαιστής,
ἀλλὰ τὸ νὰ παραμείνει κανεὶς πεσμένος κάτω. Οὔτε
εἶναι βαρὺ νὰ πληγωθεῖ ὁ πολεμιστὴς ἀλλὰ τὸ νὰ ἀπελ-
πισθεῖ. Τραῦματα δὲν δέχονται μόνον, ὅσοι δὲν μά-
χονται».

Ἡ ἀξία καὶ ἡ σημασία τοῦ ἔργου τῶν τριῶν
Ἱεραρχῶν, ὅπως ἐπίσης καὶ τὸ ἦθος τοῦ πρακτικοῦ
τους βίου, ἦταν κυρία αἰτία γὰρ τὴν ζωντανὴ διατή-
ρηση τῆς μνήμης τους μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Ἐχρη-
μάτισαν — δυστυχῶς ὄχι στὴν ἐποχὴ μας — διδά-
σκαλοι πολλῶν γενεῶν Ἑλλήνων καὶ ὡς ἐκ τούτου
ὀρθὰ ἐχαρακτηρίσθησαν διδάσκαλοι τοῦ γένους τῶν
Ἑλλήνων, ἐν πλήρει συνειδήσει, ὅτι ὑπηρετοῦσαν τὴν
διάδοση τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τὴν καταξίωση τοῦ ἐλ-
ληνικοῦ ἔθνους. Μολονότι παρήλθον αἰῶνες πολλοὶ
ἀπὸ τοῦ θανάτου τους ὁ πανδαμάτωρ χρόνος δὲν τοὺς
ἀπεμάκρυνε ἀπὸ τὴν ζωὴ μας, ἀπὸ τὴν σκέψιν μας καὶ
τὸ ἐλληνικὸ κράτος πιστὸ στὴν παράδοση τοῦ ἐλλη-
νικοῦ ἔθνους, πού εἶναι ἀντίστοιχη πρὸς τὴν μακραιώ-
να ἱστορία του τιμᾷ τὴν μνήμην τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν,
ἀπόδειξη, ὅτι σέβεται τὸ ἱστορικὸ παρελθόν του, στὸ
ὁποῖο θὰ στηρίξει τὴν πρόοδό του στὸ μέλλον.

Σεβασμιώτατοι,
Κύριε Πρύτανη,
Κύριοι Καθηγηταί,
Κυρίες καὶ Κύριοι,
Ἀγαπητοί μου Φοιτητές,

Σύμφωνα μὲ παλαιὰ πανεπιστημιακὴ παράδοση
συνήθίζεται, τόσο σ' ἐμᾶς, ὅσο καὶ στὴν ξένη οἱ
ἐπίσημοι πανεπιστημιακοὶ λόγοι νὰ κλείνουν μὲ παραι-
νέσεις πρὸς τὴν σπουδάζουσα νεολαία. Ὁ ὁμιλῶν ὅμως
πιστεύει, ὅτι δὲν εἶναι ὁ πλέον κατάλληλος γιὰ τὶς
παραινέσεις αὐτὲς πρὸς τὴν κοινότητα τῶν σπουδα-
στῶν. Πιστεύει ὅμως, ὅτι ὁ βίος τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν
εἶναι πρέπον νὰ καταστεῖ παράδειγμα σὲ πολλὰς πτυ-
χὲς τῆς ζωῆς γὰρ τὸν σημερινὸ πολίτη τῆς Οἰκουμένης.
Παράδειγμα μάλιστα φωτεινὸ γὰρ πίστην στὸ Θεό,
γὰρ ἀγάπην στὴν μόρφωση, γὰρ ἀπόκτηση παιδείας
κλασικῆς, γὰρ ἦθος, γὰρ εἰλικρίνεια καὶ συνέπεια στὸ
πιστεῖν, γὰρ πρόταξιν τοῦ κοινοῦ ὀφέλους ἐναντι τοῦ
ἀτομικοῦ, γὰρ μεσότητα, ἐπιείκεια, σεβασμὸ στὴν
ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια καὶ κοινωνικὴ δικαιοσύνη.
Ὅλες αὐτὲς τὶς πολυτίμες ἀρετὲς δὲν διδασκόμεθα
μόνον θεωρητικὰ ἀπὸ τὸ συγγραφικὸ καὶ προφορικὸ
τους ἔργο, ἀλλὰ παραλλήλως καὶ τὸ σπουδαιότερον
ἀπὸ τὸν καθ' ὅλου πρακτικὸν τοὺς βίον, ὁ ὁποῖος μολο-
νότι τοὺς ὠδήγησε σὲ ταπεινώσεις, κακουχίας καὶ
στερήσεις, τοὺς ἔδωσε τὴν δύναμιν νὰ καταστοῦν φω-
τεινὰ παραδείγματα τρόπου διαβιώσεως στίς μετέ-
πειτα ἀνθρώπινες γενεὲς ἀνεξάρτητα ἀπὸ τοὺς αἰῶνες
πού παρήλθον ἔκτοτε. Περαινόντας ὑπενθυμίζω, ὅτι
τὸ ἔτος 328 ἔχει νὰ ἐπιδειξῇ τὴν γέννησιν τοῦ χρονικά
πρώτου ἀπὸ τοὺς τρεῖς Ἱεράρχες, τοῦ Γρηγορίου
τοῦ Θεολόγου. Τὸ ἔτος 407 μ.Χ. χρωματίζεται μὲ
τὸ θάνατον τοῦ μεγίστου ρήτορα Ἰωάννου τοῦ Χρυσό-
στόμου. Τὸ τρέχον ἔτος, ζητεῖ μιμητὲς τοῦ βίου τῶν
τριῶν Ἱεραρχῶν ἀπὸ τὸν σημερινὸ πολίτη τῆς Οἰ-
κουμένης. (Τέλος)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΙΩ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Δικηγόρος — Ἀναπλ. Καθηγ. Ἀνωτ. Βιομηχανικῆς
Σχολῆς Πειραιῶς

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ο ΣΤΟΥΔΙΤΗΣ*

ὡς ἀνακαινιστὴς τοῦ μοναχικοῦ βίου

Ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ μέλλοντος ἵνα ἐκλεγῇ ἡγούμενος ὁ Θεόδωρος ρητῶς οὐδὲν ἀναφέρει, πάντως ἐξ ὧσιν γράφει περὶ ἡγουμένου δῆλον γίνεται ὅτι ἀπαιτεῖ ἵνα οὗτος ᾖ κατηρτισμένος πνευματικῶς, ἂν καὶ ἐνίοτε ὀλιγώτερον μὲν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Στουδίτου καὶ πρὸ αὐτῆς συνηθέστερον δὲ μεταγενεστέρως ἢ περὶ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν ἀγνοιά τινος δὲν ἀπατέλει ἐμπόδιον διὰ τὸ ἡγουμενικὸν ἀξίωμα.

Κατὰ τὴν Σύνοδον τοῦ 536 ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Κώνστα ἢ Κωνσταντίου Στέφανος ὑπογράφει διὰ χειρὸς τοῦ διακόνου αὐτοῦ Ἰακώβου ἀρκοῦμενος μόνον οὗτος ἵνα θέσῃ κάτωθεν τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰακώβου ἕνα σταυρόν¹⁰⁷. Ὁμοίως ὁ Ζωτικὸς ἱερεὺς καὶ ἡγούμενος τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου ὑπογράφει μόνον δι' ἄπλου σταυροῦ¹⁰⁸. Ἐπίσης ὁ Σαββάτιος ἱερεὺς καὶ ἡγούμενος μονῆς τινος τῆς Χαλκηδόνος ὑπογράφει διὰ χειρὸς τοῦ διακόνου Ἰωάννου «διὰ τὸ ἐμὲ (αὐτὸν) γράμματα μὴ εἰδέναι»¹⁰⁹.

Τὸ αὐτὸ ὡς εἴπομεν συμβαίνει καὶ ἀργότερον δεδομένου ὅτι κανὼν τοῦ Πατριάρχου Νικολάου τοῦ Γραμματικοῦ (1084-1111) διατάσσει ἵνα μὴ ἐκλεγῇται ἡγούμενος χωρὶς νὰ γνωρίζῃ γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν, ὅποτε ὁ τοιοῦτος δὲν θὰ γνωρίζῃ καλῶς τοὺς ἱεροὺς κανόνες, ὥστε νὰ διοικῇ σύμφωνα πρὸς τοὺς τοὺς τὸ μοναστήριον αὐτοῦ.

Ἀφοῦ λοιπὸν τοιοῦτοτρόπως γίνῃ ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἡγουμένου, πρέπει αὕτη νὰ ἐπιδοκιμασθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ μετὰ τὴν ἐπιδοκιμασίαν ταύτην ὁ νεοεκλεγείς παρουσιάζεται εἰς τὸν αὐτοκράτορα παρὰ τοῦ ὁποίου λαμβάνει τὴν ποιμαντικὴν ράβδον. Εἴτα λαμβάνει χώραν ἡ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως καθ' ἣν παρίσταται καὶ ὁ πατριάρχης καὶ προεδρεύει αὐτῆς μεταβαίνων οὗτος εἰς τὸ μοναστήριον ἢ ἐνίοτε καλῶν τὸν ἐκλεγέντα καὶ τοὺς ἐκλογεῖς αὐτοῦ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα¹¹⁰.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἡγουμένου καὶ τῆς ἐνθρονίσεως τούτου¹¹¹.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 82 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 τεύχους.

107. Mansi VIII, 907 «προτάξας τῇ ἰδίᾳ μου χειρὶ τὸν τίμιον σταυρόν».

108. Αὐτ. 909.

109. αὐτ. 1013.

110. Les moines de Con/ple L. Abbé Marin. Paris 1897 σελ. 90 καὶ ἐξ.

111. Καὶ σήμερον εἰς τὰς κοινοβίους μονὰς τοῦ Ἁγ. Ὁρους ἐπικρατεῖ ἡ ἰδίᾳ περίπου τάξις εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἡγουμένου. Κενωθείσης δηλ. τῆς θέσεως τοῦ ἡγουμένου καταρτίζεται ὑπὸ

Μετὰ δὲ τὴν ἐνθρόνισιν ὁ νέος ἡγούμενος δὲν ἀνήκει πλέον εἰς ἑαυτὸν ἀλλ' εἰς τὸ μοναστήριον καὶ ἀφιεροῦται ὅλως ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς αὐτό, ἀποβαίνων οὕτω ὁ ζῶν καὶ προσωποποιημένος νόμος καὶ κανὼν τῶν μοναχῶν τοῦ μοναστηρίου διὰ τῆς πιστῆς καὶ ἀνελλιποῦς ἐκπληρώσεως τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ καθηκόντων περὶ τῶν ὁποίων ἤδη θὰ ὁμιλήσωμεν.

3. Κ α θ ἡ κ ο ν τ α. Ὁ μελετῶν τὴν ἱστορίαν τοῦ μοναχισμοῦ τῶν διαφόρων ἐποχῶν θὰ ἴδῃ ὅτι εἰς πολλὰ σημεῖα αὐτῆς ὑπάρχει ὁμοιότης. Οὕτω λ.χ. μελετῶν τις τὸ περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ ἡγουμένου μέρος τῆς ἱστορίας κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Θεοδώρου θὰ ἴδῃ ὅτι τὰ καθήκοντα τοῦ ἡγουμένου τῆς ἐν λόγῳ ἐποχῆς εἶναι τοιαῦτα ὅποια ἦσαν καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ μ. Βασιλείου καὶ ὅποια ἦσαν καὶ μετὰ τὸν Θεόδωρον καὶ εἶναι μέχρι σήμερον εἰς τὰς μονὰς ἰδίᾳ τοῦ Ἀθῶ.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐν τῇ παρουσίᾳ πραγματεία ἐξετάζομεν τὸν μοναχικὸν βίον καθόλου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νόμων καὶ διατάξεων τοῦ Στουδίτου, διὰ τοῦτο θὰ ἀναφέρωμεν καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τί ὀφείλει νὰ πράττῃ ὁ ἡγούμενος σύμφωνα πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις καὶ συστάσεις τοῦ Θεοδώρου.

Τὰς συστάσεις δὲ ταύτας περιλαμβάνει σχεδὸν μία ἐπιστολὴ ἣν ἐπεμψεν ὁ Θεόδωρος πρὸς ἕνα τῶν μαθητῶν αὐτοῦ νεωστὶ προχειρισθέντα εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ ἡγουμένου¹¹².

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΣΥΝΕΣΙΟΣ ΚΤΕΝΑΣ

τῆς Γεροντίας ἐπιτροπὴ ἐκ τεσσάρων ἢ καὶ περισσοτέρων μελῶν, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μοναχῶν τῆς μονῆς. Αὕτη καλεῖ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν τὴν ὁλομέλειαν τῆς ἀδελφότητος — πλὴν τῶν δοκίμων —, ἡ ὁποία ψηφίζει πρὸ τῶν ἱερῶν εἰκόνων ὅλως ἐλευθέρως τὸν πλέον ἐνδεδειγμένον ὡς ἡγούμενον. Ἡ ἐκλογὴ γίνεται διὰ φανεράς ψηφοφορίας ἢ καὶ διὰ μυστικῶν ψηφοδελτίων πρὸς πρόβλησιν ἀταξίας.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς ἀνακοινοῦται εἰς τὴν ἱ. Κοινότητα καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὸ Πατριαρχεῖον πρὸς κύρωσιν, καὶ τὸ ὅποσον ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς ἐφ' ὅσον αὕτη ἐνηργήθη παρὰ τὰ κρατοῦντα. Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου ἡγουμένου γίνεται ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Κοινοτήτος. (Πρβλ. Δ. Πετρακάου, Μον. πολίτ. ἀγ. Ὁρους, σελ. 67).

112. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη περιλαμβάνει πολλὰς συστάσεις, αἵτινες ἰσχύουν δι' ὅλους τοὺς μοναχοὺς διὰ τοῦτο ἀνεφύρομεν τὰς πλείστας τούτων εἰς τὸ περὶ ἀρχῶν τοῦ μοναχικοῦ βίου τοῦ Θεοδώρου κεφάλαιον ἡμῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὡς οἴκοθεν ἐννοεῖται αὗται ἰσχύουν καὶ διὰ τὸν ἡγούμενον, διὰ τοῦτο δὲν θὰ ἀναφέρωμεν ταύτας ἐνταῦθα, ἀλλὰ θὰ ἀρκεσθῶμεν μόνον νὰ ἀναμνησκόμεν λόγον εἰς ὃ,τι εἰδικῶς ἀναφέρεται εἰς τὸν ἡγούμενον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ὁ ἑορτασμός τῆς μνήμης τοῦ ἱεροῦ Φωτίου.

Τὴν 6ην Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. ὁ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Πεντέλης καθιερωμένος ἑορτασμός τῆς μνήμης τοῦ ἱεροῦ Φωτίου συνεδυσάθη μετὰ ἐξάρσεως τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 1200ετηρίδος τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Τόσον τὸ γενόμενον κήρυγμα κατὰ τὴν πανηγυρικὴν Θ. Λειτουργίαν, ὅσον καὶ ἡ ἐκτενὴς εἰσήγησις καὶ συζήτησις κατὰ τὴν καθιερωμένην συνδιάσκεψιν τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἄλλων Ἱεραρχῶν μετὰ τῶν διαφόρων φορέων τοῦ ἔργου τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ ἄλλων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν μελῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ πληρώματος ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ γίνουν ἀξιόλογοι ἐπιστημάνσεις, διαπιστώσεις καὶ δεοντολογικαὶ σκέψεις.

Οὕτως, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἀφ' ἐνὸς ἐτινίσθη ἡ συμβολὴ τοῦ ἱ. Φωτίου εἰς τὴν ἀναγνώρισιν καὶ προβολὴν τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐξητάσθη φαινομενολογικῶς ἡ πλημυρὶς τῶν σημειωτῶν εἰκονοκλαστικῶν καὶ παραθρησκευτικῶν τάσεων, αἱ ὁποῖαι, ὡς καὶ αἱ ἀρχαῖαι αἰρέσεις, ὡς θὰ ἔλεγεν ὁ ἱερὸς Φῶτιος, πολλοὺς ὡς «δάκχαι καὶ ἄρπυιαι συναρπάσασαι καὶ πολλῆς κορυβαντίας ἐμπλήσασαι εἰς ὄρη καὶ κρημνοὺς ἀπωλείας διέσπειραν ἀνοιστρήσασαν».

Τὸ πρακτικὸν συμπέρασμα, τὸ ὁποῖον ἐξήχθη ἐκ τῶν πνευματικῶν αὐτῶν ἐκδηλώσεων, εἶναι ὅτι ἡ Ἐκκλησία, μένουσα πιστὴ εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, πρέπει, ὡς ἐτινίσθη ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ, νὰ προβάλλῃ λόγῳ τε καὶ ἔργῳ τὴν ἀνόθεντον καὶ γνησίαν Ὁρθοδοξίαν, ἡ ὁποία μόνη εἶναι δυνατὸν νὰ ἱκανοποιηθῇ τὰς βαθυτέρας ὑπαρξιακὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐκκλησία καὶ Ἀκαδημαϊκὴ Θεολογία.

Ἐν συνεχείᾳ δεόν νὰ σημειωθῇ, ὅτι κατὰ τὸ καθιερωμένον γεῦμα, ὅπερ ἐπισημαίνει κατ' ἑτος τὰς πρὸς τιμὴν Φωτίου τοῦ Μεγάλου ἐκδηλώσεις, ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βασίλειος Τσάκωνας, προσφωνῶν τὸν Μακαριωτάτον, ἐτίμησεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων τὰ ἐξῆς: «Ὁσοῦ καὶ ἂν ἡ συνάντησις αὕτη Διοικούσης καὶ Ἀγιαζούσης Ἐκκλησίας καὶ Ἀκαδημαϊκῆς Θεολογίας τελεῖται ἐνίοτε νὰ καταστῇ ἐν τυπικῶν γεγονόσιν, σταθερῶς ἐπαναλαμβανόμενον κατ' ἑτος, αὐτὸ διώκει τὸ γεγονός, καθορώμενον εἰς τὴν οὐσίαν του, ἀνταποκρίνεται εἰς μίαν βαθυτέραν ἀνάγκην κοινωνίας καὶ συνεργασίας Ἐκκλησίας καὶ Θεολογίας. Καὶ τοῦτο συμβαίνει, διότι ἡ μὲν Ἐκκλησία ἔχει ἀνάγκην τῆς θεολογικῆς τῆς ὑποδομῆς, ἡ ὁποία ἐκπηγάζει ἐκ τῶν σπλάγχνων τῆς καὶ συνπάρχει ἐξ ὑπαρχῆς μετ' αὐτῆς, ἡ δὲ Θεολογία ὡς διεργασία ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ ὡς πορεία πρὸς τὴν βαθυτέραν κατανόησιν καὶ ἐπίγνωσιν τῆς Χριστιᾶν Ἀποκαλύψεως, παραμένει μετέωρος ἀκα-

δημαϊκῇ ἐνασχόλησις, ἄνευ τῆς μετουσιώσεως εἰς λειτουργικὴν πρᾶξιν καὶ διωματικὴν ἐμπειρίαν, γεγονότα, τὰ ὁποῖα τελεσιουργοῦνται ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς Θείας Λατρείας καὶ τῶν Μυστηρίων».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, εἶναι φανερὰ ὡς ἀνάγκη τῆς πρὸς τὰ ἔξω, πρὸς τὸν κόσμον, κοινῆς δράσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς ἀπορροεύσεως Θεολογίας, προκειμένου αὐταὶ νὰ φέρουν τὸ σωτήριον μήνυμα πρὸς τὸν ἀγωνιῶντα ἄνθρωπον».

«Ἐπιζητεῖ τὴν ἰδίαν εὐκαρπλίαν».

Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἀνέλαβε τὴν Προεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ὁ Θεολόγος - Ἀκαδημαϊκός, Ομότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ πρ. Διευθυντὴς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Περιδικῶν κ. Κωνσταντῖνος Μπόνης. Ἐν τῷ λόγῳ, τὸν ὁποῖον ὁ νέος Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐξεφώνησεν κατὰ τὴν ἐπίσημον τελετὴν τῆς ὕπ' αὐτοῦ ἀναλήψεως τῶν νέων τοῦ καθηκόντων, ἐτινίσθησαν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς: Ἡ Ἀκαδημία δύναται νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους: Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ Θεοῖδρον τὸ Ἰδρυμα. Ἡ Ἀκαδημία εἶναι τὸ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος Τέμενος. Ἡ Ἐκκλησία κατέχει τὴν ἐξ Ἀποκαλύψεως Ἀλήθειαν. Ἡ Ἀκαδημία ἀνερευνᾷ ἀναζητοῦσα τὴν Ἀλήθειαν. Ἱατρεῖον πνευματικῶν εἶναι ἡ Ἐκκλησία πρὸς σωτηρίαν τῶν ψυχῶν. Ἡ Ἀκαδημία εἶναι Ἰδρυμα ἐρευνητικῶν καὶ διαγνωστικῶν τῆς Ἀληθείας τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων, ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τὴν Ἐκκλησίαν «καρπὸς τοῦ πνεύματος» εἶναι ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη (Γαλ. 5,22). Καὶ ἡ Ἀκαδημία τὴν ἰδίαν εὐκαρπλίαν ἐπιζητεῖ νὰ δρέψῃ χάριν τοῦ ἀνθρώπου... Ἡ Ἀκαδημία, μακρὰν πάσης φυλετικῆς, θρησκευτικῆς, κοινωνικῆς, πολιτιστικῆς, πολιτειακῆς καὶ οἰαδήποτε ἄλλης ταξικῆς διακρίσεως, ἀποβλέπει εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀνύψωσιν — τὴν ἡθικὴν, πνευματικὴν, κοινωνικὴν, πολιτιστικὴν κ.λπ., ἐν τῷ πνεύματι τῆς φιλαλληλίας, τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς Ἀγάπης, «ἥς μείζον οὐκ ἔστιν, κατὰ τὴν χριστιανικὴν εὐαγγελικὴν διδασχὴν» (Μάρκ. 12, 31).

Τούτων οὕτως ἐχόντων, καθίσταται ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν «ἐνισχύσεως τῆς Γ' Τάξεως τῶν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν», ἵνα δυνηθῇ τὸ Ἀνώτατον αὐτὸ Πνευματικὸν Ἰδρυμα νὰ μετέσχη συστηματικώτερον τοῦ ἀγῶνος πρὸς καταπολέμησιν τῆς «διαφθορᾶς καὶ ἐκφραλισμοῦ τῶν ἡθῶν», τῆς «ἐλαττώσεως τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς τάσεως πρὸς ἀνατροπὴν παραδοσιακῶν Ἀρχῶν καὶ Ἀξιῶν, ἰδίᾳ μεταξὺ τῶν Νέων ἀμφοτέρων τῶν φύλων».

Ἀξιόπαινα Παιδαγωγικὰ Συνέδρια.

Ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν ἐσημείωσαν τόσον ἐν Ἀθήναις, ὅσον καὶ ἐν Θεσσαλονικῇ ἀφ' ἐνὸς τὸ ΚΖ'

Ἐκπαιδευτικὸν Συνέδριον τοῦ Συλλόγου Ὁρθοδόξου Ἱεροποστολικῆς Δράσεως «Ὁ Μέγας Βασίλειος» καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ Παιδαγωγικὸν Συνέδριον τῆς Χριστιανικῆς Ἑνώσεως Ἐκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν (Χ.Ε.Ε.Α.). Ἀμφότερα τὰ Συνέδρια, τῶν ὁποίων μετέσχον πολλὰ ἑκατοντάδες ἐκπαιδευτικῶν πασῶν τῶν βαθμίδων τῆς ἐκπαιδεύσεως, προσέβαλον τὴν σημασίαν τῆς Ἑλληνορθοδόξου παιδαγωγικῆς παραδόσεως.

Εἰς τὸ πρῶτον ἐκ τῶν Συνεδρίων τούτων διεκηρύχθη, ὅτι στοιχεῖα τῆς οὐχὶ «οἰατικῆς καὶ παθητικῆς, ἀλλὰ ἐνεργητικῆς καὶ δημιουργικῆς» Ὁρθοδόξου Παραδόσεως εἶναι «ὁ σεβασμὸς τοῦ προσώπου καὶ ἡ ἀνεπανάληπτη ἀξία τοῦ ἀνθρώπου· ἡ μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ τῆς Πατερικῆς Γραμματείας· ὁ πρωταρχικὸς ρόλος τῆς Ὁρθοδόξου Λατρείας στὴ διαμόρφωση τῆς θρησκευτικότητος καὶ τοῦ ἡθους τῶν πιστῶν· ἡ ἐντονη συμπαράστασίς τους σὺς ἀνάγκες τοῦ λαοῦ — κοινωνικὴ διακονία καὶ φιланθρωπία». Ἡ Παράδοσις αὕτη «ἐξυπηρετεῖ τὸ καλῶς ἐννοούμενον ἔθνος καὶ συμφέρον, ἐνισχύει τὰ ἰδανικά τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δημοκρατίας καὶ ἀποτελεῖ συνεκτικὴ δύναμις τοῦ Γένους μας ἐξαιρετικὰ ἀπαραίτητη σήμερον».

Ἐξ ἄλλου τὸ δεύτερον ἐκ τῶν μνημονευθέντων Συνεδρίων εἰόντις, μετὰ ἄλλων, τὰ ἐξῆς: «Ἡ Παιδεία στὴ χώρα μας ὑπῆρξε πάντοτε ἀνθρωπιστικὴ, στηριζομένη σὺς διαχρονικὰς ἀξίες τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος καὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Τὸ ἀνθρωπιστικὸ καὶ τὸ χριστιανικὸ πνεῦμα ἔχει δημιουργήσει γιὰ τὸ ἔθνος μας μακρὰ καὶ ἱερὰ παράδοσι. Ἡ παράδοσις αὕτη πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἀπαρασάλευτο θάλαρον τῆς Παιδείας μας. Στὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀνθρωπιστικοῦ ιδεώδους συντελεῖ κατὰ κύριο λόγο καὶ ἡ σπουδὴ τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς γραμματείας, γεγονός πὺν συνηγορεῖ γιὰ τὴν ἄμεση ἐπαναφορά τῆς διδασκαλίας τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἀπὸ τὸ πρωτότυπο στὸ Γυμνάσιο. Ἡ σπουδὴ τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν καὶ τῶν ἔργων τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ πρωτότυπο κρίνεται ἀναγκαία καὶ γιὰ τὸν διαρκὴ πλουτισμὸ τῆς νεοελληνικῆς γλώσσας...».

Εἶναι ἀληθῶς εὐχάριστον καὶ ἐλπιδοφόρον, ὅτι τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος δύο Συνέδρια συμβάλλονται κατ' ἔτος εἰς τὸν διαποτισμὸν τῆς ἐλληνικῆς παιδείας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πνεύματος καὶ εἰς τὴν ἀναζωπύρωσιν τοῦ ἱεροῦ ζήλου χιλιάδων ἐκπαιδευτικῶν. Οἱ ἀξιοὶ ἐπαίνων ὀργανωταὶ αὐτῶν ἄς μᾶς ἐπιτρέψουν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν εὐχὴν, ὅπως αἱ εἰς δύο αὐτοτελεῖς ἐνότητις χωριζόμεναι προσπάθειαι τῶν συνενομένων ἐν τῷ μέλλοντι εἰς μίαν ἐνιαίαν, δυναμικωτέραν καὶ τελεοφωρότεραν συνεδριακὴν ἐκδήλωσιν ὑπὸ τὰς ἐυλογίας τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ἡ Βυζαντινὴ Ἱατρική.

Ἀξία ἰδιαίτερας ἐξάρσεως καὶ πολλῶν ἐπαίνων εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Ἱατρικοῦ Τμήματος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἐγκριθεῖσα Διατριβὴ ἐπὶ Ὑψηλοῖς τοῦ Δρος Ἀριστοτέλους Χρ. Εὐτυχιάδου, ἥτις ἐξέπονηθη ὑπ' αὐτοῦ διὰ τῆς συμπαραστάσεως τοῦ Καθηγητοῦ κ. Σπ. Μαρκετόν.

Ἡ Διατριβὴ αὕτη, φέρουσα τὸν τίτλον «Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Βυζαντινὴν Θεραπευτικὴν» καὶ ἀποτελουμένη ἐκ 314 σελίδων καὶ παρουσιάζουσα καὶ ἐγκυρόμους φωτογραφίας, συντελεῖ εἰς τὸ νὰ ἔλθῃ εἰς φῶς σημαντικὸν τμήμα τῆς ἐθνικῆς πολιτιστικῆς μας κληρονομίας, τῆς βυζαντινῆς, καὶ νὰ προβληθῇ ἡ ἀξία τῆς ἐν πολλοῖς πρωτοπορητικῆς βυζαντινῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης, ἥτις ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἱατρικὰς ἐπιτεύξεις, αἵτινες ἐσφαλμένως μέχρι τοῦδε ἐθεωροῦντο ὡς ἀνακαλύψεις τῆς Ἱατρικῆς τῶν νεωτέρων χρόνων.

Διὰ τῆς ἐργασίας τοῦ κ. Εὐτυχιάδου ἔρχονται διὰ πρῶτην φορὰν εἰς φῶς ἄγνωστοι βυζαντινοὶ ἱατροὶ συγγραφεῖς καὶ τὸ χειρόγραφον ἔργον τῶν, ὡς καὶ ἄγνωστα χειρόγραφα ἱατρικὰ ἔργα γνωστῶν ἤδη βυζαντινῶν ἱατρῶν. Ἐπὶ πλέον προσάλλεται καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἐν Βυζαντίῳ προσώθησιν τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης, δοθέντος ὅτι μετὰ τῶν παρουσιαζομένων ἐν τῇ Διατριβῇ ἱατρῶν τῆς περιόδου περιλαμβανονται καὶ πολλοὶ διαπρεπεῖς ἱεράρχαι, ἱερεῖς, μοναχοὶ καὶ θεολόγοι, οἵτινες παρουσίασαν πρωτοτύπους ἱατρικὰς ἀπώψεις καὶ θεραπευτικὰς ἀγωγὰς, προητοίμασαν τὴν ὁδὸν τῆς Ψυχосωματικῆς Ἱατρικῆς καὶ συνεδύσαν τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην μετὰ τῆς προσφορᾶς τῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἐκ τούτων γίνεται φανερόν, ὅτι ἡ ἐξαιρετικὸς ἐργασία αὕτη τοῦ κ. Εὐτυχιάδου, προστιθεμένη εἰς ἄλλας παρομοίας λαμπρὰς ἐρευνητικὰς μονογραφίας αὐτοῦ, συντελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὴν προβολὴν τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανικοῦ Βυζαντίου καὶ εἰς τὴν ἄρσιν τῶν κατ' αὐτοῦ ἀσχηρῶν παλαιωτέρων αἰτιάσεων.

Νέοι καὶ σέξ.

Ἀθηναϊκὴ ἐφημερὶς ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς ἀρμοδίους τὸ ἐξῆς ἐρώτημα: «Ποῖος εἶχε τὴ φαινήν ἰδέαν νὰ γράλῃ σὺς ἐπὶ παρὰ τέταρτον ἀπὸ τὴν ΕΡΤ 1 ἐκεῖνο τὸ «ἡμιπορνό» ντοκυμαντέρ πὺν ἐσεήκωσε ὀλη τὴν Ἑλλάδα; Ποῖος ἀνέλαβε τὴν εὐθύνη νὰ δοῦν παιδιὰ ὀκτὼ καὶ δέκα χρόνων, πὺν συνήθως αὐτὴ τὴν ὥρα βλέπουν τηλεόραση, τὺς σεξουαλικὰς ἐμπειρίες νέων πὺν δῆλωναν ὅτι τοὺς ἀρέσει νὰ πηγαίνουν μὲ ἀγόρια καὶ κορίτσια πὺν ὑποστηρίζαν ὅτι εἶναι καλὸ νὰ εἶσαι καὶ λεσβία...».

Τὰ ἐρωτήματα ταῦτα δίδουν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ προσθέσωμεν, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ντοκυμαντέρ παρουσίασε μὲν τὰς πρῶτας σεξουαλικὰς ἐμπειρίας πολλῶν νέων, ἀκόμη καὶ παιδιῶν, ἀλλὰ ἔπραξε τοῦτο μονομερῶς, περιορισθὲν εἰς τὴν παρουσίαν — ἔστω διαδεδομένων — παθολογικῶν περιπτώσεων καὶ νεανικῶν ἠθικῶν ἐκτροχιασμῶν καὶ ἀποφυγὸν τόσον τὴν ἐπιβαλλομένην κριτικὴν ἐπισήμανσιν τοῦ ἐκφυλιστικοῦ τῶν χαρακτηρισ, ὅσον καὶ τὴν προβολὴν τῆς ὀγιτοῦς πραγματικότητος ἀντιστάσεως πολλῶν νέων εἰς τὸν φθοροποιὸν πανσεξουαλισμὸν. Ἡ διατυμπανιζομένη «σεξουαλικὴ διαφώτισις» πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς στόχον τῆς ὀχι τὸν συμβιβασμὸν μὲ τὸν ἠθικὸν ἐκτροχιασμὸν, ἀλλὰ τὴν καταπολέμησιν αὐτοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Γιὰ τὴν προστασία τῶν παιδιῶν τοῦ Σουδάν, ποὺ μαστιάζεται ἀπὸ πείνα, ἡ Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν θὰ στείλει ὡς τὸ τέλος Μαρτίου 20.000 λίτρα ἐλαιολάδου, ποὺ ἡ ἀξία τους ἀνέρχεται στὰ 7.000.000 δρχ.

Μὲ ἀπόφαση τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεὶμ ἔχουν ἤδη κινητοποιηθεῖ τὰ Φιλόπρωτα Ταμεῖα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν γιὰ τὴν κάλυψη τῆς ποσότητος αὐτῆς, ποὺ θὰ μεταφερθεῖ στὴν ἀφρικανικὴ χώρα μέσω τῆς «Σουδανικῆς Ἐπικλήσης» (SUDAN CALL), ἡ ὁποία ὑπέβαλε καὶ τὴ σχετικὴ παράκληση στὸν Μακαριώτατο.

Τὸ Σουδάν εἶναι μιὰ μεγάλη σὲ ἔκταση χώρα (τὸ μισό σχεδὸν τῆς ΕΟΚ) μὲ 20.000.000 περίπου κατοίκους καὶ μέσο ὄρο ζωῆς τὸ 49ο ἔτος. Κάθε οἰκογένεια γεννᾷ κατὰ μέσο ὄρο περὶ τὰ 10-14 παιδιά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μόνο τὰ 3 μὲ 4 φθάνουν στὴν ἡλικία τῆς ἡθῆς. Ἐπὶ πλέον ἔχουν ἐγκατασταθεῖ σήμερα στὸ Σουδάν 1.600.000 πρόσφυγες ἀπὸ γειτονικὲς χώρες. Ἀπὸ αὐτοὺς τὸ 1.000.000 εἶναι παιδιά, ποὺ ὑποφέρουν ἀπὸ πείνα καὶ ἀρρώστιες.

Σημειώνεται ὅτι θὰ σταλεῖ λάδι ἀρίστης ποιότητος ἀγορασμένο σὲ δοχεῖα τῶν 5 λίτρων κι ὄχι ἀπὸ τὶς προσφορὲς τῶν πιστῶν γιὰ τὰ καντήλια τῶν Ἱ. Ναῶν.

(Δελτίο τοῦ Γραφείου Τύπου, 29.1.87).

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἱ. Ἀρχιεπισκοπή Θυατείρων καὶ Μ. Βρεταννίας

Τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συνέδριον τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μ. Βρεταννίας τὴν 24ῃ Ἰανουαρίου 1987 ἐξέδωκε τὸ κάτωθι ψήφισμα:

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ
ΚΑΙ Μ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΛΙΟΝ
ΨΗΦΙΣΜΑ

Τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συνέδριον τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς ὁμογενείας τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μ. Βρεταννίας συνελθὼν τὴν 24ην Ἰανουαρίου 1987 καὶ λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὸ ἀνύστακτον ἐνδιαφέρον καὶ τῆς ἀπαιτούμενης προσπάθειας ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ τῆς γενικῆς τῶν ἑλλήνων καθόλου ἐν Μ. Βρεταννίᾳ τῇ

Μακαριωτάτῃ Ἀρχιεπισκόπῃ
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
Κυρίᾳ Ἐ. Ε. Ρ. Α. Φ. Ε. Ι. Μ.

παμψηφεί ἐκφράζει αὐτῇ τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν μελῶν αὐτῆς.

Ἐν Λονδίνῳ τῇ 24ῃ Ἰανουαρίου 1987

Ὁ Προεὐφύλιος

Ἱ. Θυατείρων Δεσποτὸς

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων
καὶ Μ. Βρεταννίας Μεθόδιος

Παρόμοια ψηφίσματα ἔγιναν γιὰ τὸν Βουλευτὴ καὶ πρ. Ὑφυπουργὸ Παιδείας καὶ Ὁρθόδοξων καὶ νῦν Ὑπουργὸ Β. Ἑλλάδος κ. Στ. Παπαθεμελῆ καὶ γιὰ τὸν Καθηγητὴ Εὐάγγελον Θεοδώρου «διὰ τὰς πρὸς τὸν ἐν Μ. Βρεταννίᾳ Ἑλληνισμὸν... πολυτίμους ὑπηρεσίας των».

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐδμημοσιεύθη ἐν Ρώμῃ τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα τοῦ προσεχοῦς ταξιδίου τοῦ Πάπα Ἰωάννου Παύλου Β' εἰς Λατινικὴν Ἀμερικὴν. Τὸ ταξίδιον τοῦτο, ὅπερ εἶναι 33ον τοῦ Πάπα ἐκτὸς Ἰταλίας καὶ 8ον εἰς Λατινικὴν Ἀμερικὴν, θὰ γίνῃ ἀπὸ 31ης Μαρτίου μέχρι 13ης Ἀπριλίου.

—«Ὁδογόν» εἰς κινεζικὴν καὶ ἀγγλικὴν γλῶσσαν μὲ φωτογραφίας, πληροφορίας καὶ ἄλλα στοιχεῖα διὰ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς τῆς Κίνας ἐξέδωκεν ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία τῆς Λαϊκῆς Κίνας. Τὸ βιβλίον πωλεῖται καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, λ.χ. εἰς τὰ μεγαλύτερα βιβλιοπωλεῖα τῶν Παρισίων.

—Εἰς Αἴλλην τῆς Β. Γαλλίας συννητήθησαν οἱ Πρόεδροι τῶν Συνόδων τῆς ΡΚαθολικῆς Ἱεραρχίας Γερμανίας καὶ Γαλλίας καρδινάλιος Χέφνερ καὶ ἐπίσκοπος Βιλνὲ πρὸς συντονισμόν τῶν ἀπόψεων καὶ τῶν δραστηριοτήτων των ἐπὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἀπὸ 15 - 20 Νοεμβρίου 1986 ἐφιλοξενήθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τετραμελὴς ἀντιπροσωπεῖα ἀγγλικανῶν κληρικῶν, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Ἐπισκόπων STEPHEN VERNEY καὶ MICHAEL MANKTELOW καὶ τῶν πρεσβυτέρων JOHN FENWICK καὶ LEONARD CHILDS, ἀπεσταλμένων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας δι' ἐπίσκεψιν γνωριμίας. Ἡ φιλοξενία αὕτη ἐντάσσεται εἰς τὰ πλαίσια ἀναπτύξεως ἀλληλογνωριμίας μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καὶ ἀνταλλαγῆς ἐπισκέψεων ἀντιπροσωπειῶν πρὸς ἀναθέρμανσιν τῶν παλαιῶν δεσμῶν, οἱ ὁποῖοι ἤδη ἐκ τῶν Βυζαντινῶν χρόνων συνδέουν τοὺς Ὁρθοδόξους Ἕλληνας μετὰ τῶν Χριστιανῶν τῆς Μ. Βρεταννίας. Ἐλπίζεται, ὅτι ἡ ἀναθέρμανσις αὕτη θὰ ὁλοκληρωθῇ διὰ τῆς ἐπικειμένης ἐπισκέψεως εἰς Ἑλλάδα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Καντέρμπαρου. Οἱ ἀγγλικοὶ φιλοξενούμενοι ἐπεσκέφθησαν τὸ Αἶγιον καὶ τὰ Καλάβρυτα, τὰ Μέγαρα, τὴν Σαλαμίνα καὶ τὸν Βόλον, ἐνθα εἶχον γονίμους ἐπαφὰς καὶ συζητήσεις μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου, Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος κ. Βαρθολομαίου καὶ Δημητρίου καὶ Χριστοδούλου. Παρόμοιοι ἐποικοδομητικαὶ ἐπαφαὶ των ἐγένοντο καὶ μετὰ τοῦ Γραμματέως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων πατρός Στεφάνου Ἀθραμίδου.

—Ἀπὸ 19ης μέχρι 26ης Νοεμβρίου 1986 ἐπραγματοποιήθη εἰς Λάρνακα τῆς Κύπρου τὸ Διεθνὲς Θεολογικὸν Συνέδριον τοῦ Τμήματος τῆς «Διεκκλησιαστικῆς βοηθείας προσφύγων καὶ παγκοσμίου διακονίας» τοῦ Π.Σ.Ε. μὲ θέμα «ἐκκλησίοι νὰ εἴμεθα πλησίον». Ὡς ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετέσχον ὁ Καθηγητὴς κ. Κων)νος Σκουτέρης καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου «Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας» τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Ἀντώνιος Παπαντωνίου.

ΒΙΒΛΙΟ ΚΡΙΣΙΑΙ

Ἐπισκόπου Ἀντωνίου Γ. Κόμπου, Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίστης, Σύνομος ἱστορικῆ ἀνασκόπησης τοῦ θεσμοῦ τῆς κοινοκτημοσύνης καὶ χριστιανικῆ θεώρησης τοῦ πλοῦτος. Ἀθήναι 1986, σελ. 166.

Ὁ καὶ ἐξ ἄλλων ἔργων γνωστὸς Σεβασμιώτατος συγγραφεὺς καὶ λόγιος Ἱεράρχης ἐξέδωκε πρὸ ὀλίγου καιροῦ τὸ ὡς ἄνω ἔργον, ἐν τῷ ὁποίῳ προσέθη εἰς σύντομον ἱστορικὴν ἀνασκόπησην τοῦ θεσμοῦ τῆς κοινοκτημοσύνης καὶ χριστιανικὴν θεώρησιν τοῦ πλοῦτος, πλουτίσας οὕτω διὰ τοῦ ἀξιολόγου αὐτοῦ ἔργου τὴν παρ' ἡμῖν ἐλληνικὴν καὶ χριστιανικὴν Βιβλιογραφίαν καὶ παρασχὼν ἱκανὴν διαφώτισιν ἐπὶ τοῦ τόσο πολυσυζητηθέντος καὶ παρεξηγηθέντος θεσμοῦ τῆς κοινοκτημοσύνης καὶ τῆς κτήσεως τοῦ πλοῦτος.

Τὴν ὅλην ὅλην τοῦ βιβλίου διαχωρίζει εἰς τέσσαρα Κεφάλαια. Τοῦτων δὲ προτάσσεται Εἰσαγωγή καὶ ἀκολουθεῖ παράθεσις ἱκανῆς βιβλιογραφίας, ὡς καὶ ἐδαφίων τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Εἰς τὸ πρῶτον Κεφάλαιον διαπραγματεύεται τὴν Κοινοκτημοσύνην ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι. Ἀρχίζει μὲ τὴν ἀναφορὰν εἰς τὸ πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν σύστημα τῆς ἀρχαίας Κρήτης καὶ τῆς Σπάρτης, ὅπως τοῦτο διεισφύθη ἀπὸ τὴν Λυκούργειον νομοθεσίαν, κατόπιν ἀναφέρεται εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων καὶ ἐκθέτει δι' ὀλίγων τὰς κοινωνικὰς μεταρρυθμίσεις τοῦ Σόλωνα, τὰς ὁποίας ἐπέφερεν οὗτος διὰ τῆς περιφήμου νομοθεσίας του.

Μετὰ ταῦτα ἀναφέρει τὸν μεγάλον φιλόσοφον Πλάτωνα, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ περισπούδαστου ἔργου του «Πολιτεία» διέγραψε τὸ σχέδιον ἰδεώδους Κοινοκτημοσύνης, ἀπὸ τὸ ἔργον τοῦ ὁποίου ὁ συγγραφεὺς Σεβασμιώτατος παραθέτει ἀρκετὰ χωρία. Ἐν συνεχείᾳ ὑπάρχουν ἀφθονα παραθέματα ἀπὸ τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου γνωμοκτοῦ ποιητοῦ Θεόγνιδος τοῦ Μεγαρέως, διὰ τῶν ὁποίων παρέχονται σημαντικαὶ πληροφορίαι σχετικῶς μὲ τὸ ὑπὸ διαπραγματεύσιν θέμα τῆς Κοινοκτημοσύνης καὶ τῆς κακῆς χρήσεως τοῦ πλοῦτος. Μετὰ τὸν Θεόγνιν ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρεται εἰς τὸν πρῶταν τῶν κωμικῶν ποιητῶν Ἀριστοφάνη, ἐκ τῶν κωμῶνδων τοῦ ὁποίου παρατίθενται ἱκανὰ παραθέματα, διὰ τῶν ὁποίων γίνεται ἡ τεκμηρίωσις τῶν ὅσων σχετικῶς ἀναφέρονται. Ἐν συνεχείᾳ ἀναφέρονται αἱ γνώμαι τοῦ τραγικοῦ ποιητοῦ Εὐριπίδου καὶ τοῦ τελειωτοῦ τῆς κλασσικῆς φιλοσοφίας Ἀριστοτέλους.

Εἰς τὸ δεύτερον Κεφάλαιον διαπραγματεύεται τὴν Κοινοκτημοσύνην ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ. Καὶ ἐδῶ τὰ ὅσα ἀναγράφονται διανθίζονται καὶ τεκμηριώνονται διὰ τῶν παραθεμάτων ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ παραπομπῶν εἰς συγγράμματα εἰδικῶν μελετητῶν καὶ

ἐπιστημόνων. Ἀναφέρονται οἱ προφῆται ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ὡς «στόμα θεοῦ» ἐστηρίχτησαν καὶ ἐκαυτήριασαν τὴν τότε ἐπικρατοῦσαν κοινωνικὴν ἀθλιότητα, ὑπερασπιζόμενοι τοὺς πτωχοὺς καὶ καταπιεζομένους ἀνθρώπους καὶ τὰς ἀσθενεστέρας τάξεις.

Εἰς τὸ τρίτον Κεφάλαιον διαπραγματεύεται τὴν Κοινοκτημοσύνην ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ. Μὲ ἐπιστημονικὴν εὐσυνειδησίαν, ἡ ὁποία ἄλλωστε χαρακτηρίζει τὸν συγγραφέα εἰς ὅλον τὸ ἔργον, γίνεται ἡ ἱστορικὴ ἀνασκόπησης τοῦ θεσμοῦ τῆς Κοινοκτημοσύνης, ὁ ὁποῖος θεσμὸς ἔγινεν πράξις καὶ δίκαια ἐν τῇ πρώτῃ Χριστιανικῇ Κοινοτῇ τῶν Ἱεροσολύμων. Περιττὸν γὰρ ἀναφέρωμεν ὅτι καὶ ἐδῶ δὲν λείπουν αἱ παραπομπαὶ εἰς συγγράμματα διακεκριμένων Καινοδιαθηκικῶν, οὔτε καὶ ἡ παράθεσις σχετικῶν χωρίων τῶν καμένων τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Εἰς τὸ τέταρτον καὶ τελευταῖον Κεφάλαιον τοῦ βιβλίου διαπραγματεύεται τὴν Κοινοκτημοσύνην κατὰ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας καὶ Ἐκκλησιαστικούς συγγραφείς. Αἱ σχετικαὶ ἱστορικαὶ πληροφορίες παρέχονται ἀπὸ τὰ καίμενα τῶν Διαταγῶν τῶν Ἀποστόλων, τῆς Διδαχῆς τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων, Ἀπολογητῶν, τοῦ Πατρὸς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας Εὐσεβίου Καισαρείας. Μετὰ ταῦτα ἀναφέρονται αἱ ἀπόψεις τῶν Μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, Ποιμένων καὶ Διδασκάλων, οἱ ὁποῖοι, ὡς γνωστόν, ἡσχολήθησαν διεξοδικώτερον καὶ θαρραλεώτερον μὲ τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα τῆς ἐποχῆς των καὶ μὲ τὸν θεσμόν τῆς ἰδιοκτησίας καὶ κτήσεως πλοῦτος. Οὕτω περιέχονται αἱ περὶ αὐτῶν ἀπόψεις τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου. Πλουσία καὶ ἐδῶ ἡ παραπομπὴ εἰς σχετικὰς μελέτας καὶ συγγράμματα.

Εἰς τὸ τέλος, ὅπως προαναφέρθη, παρατίθεται πλουσία καὶ ἐμπεριστατωμένη βιβλιογραφία σχετικὴ μὲ τὸ ὑπὸ διαπραγματεύσιν θέμα τοῦ βιβλίου, ἐκ τῆς ὁποίας δύναται σημαντικῶς νὰ βοηθηθῇ ὁ ἐρευνητικὸς ἀναγνώστης.

Πάντως ὁ Σεβασμιώτατος συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου τοῦτου μετὰ πολλῆς σαφηνείας, γλαφυρότητος, ἐπιστημονικῆς εὐσυνειδησίας καὶ ἀνέσεως, ἡ ὁποία, ὡς φαίνεται, ἀποτελεῖ προῖον τῆς ἐμβριθοῦς καὶ συστηματικῆς μελέτης τοῦ συγγραφέως τόσο τῆς θύραθεν Ἑλληνικῆς Κλασσικῆς Γραμματείας, ὅσον καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Πατερικῆς τοιαύτης, πραγματεύεται τὸ ὡς ἄνω ἐκτεθὲν θέμα.

Νομίζομεν ὅτι κατὰ τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους, κατὰ τοὺς ὁποίους πολὺς γίνεται λόγος —καὶ ὄχι ἀδίκως— διὰ τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα, τὴν κοινωνικὴν ἀθλιότητα, πείναν τοῦ τρίτου κόσμου, ἀνεργίαν, παραγωγικὸ-

τητα, οἰκονομικὴν κρίσιν κ.λπ., ἡ μελέτη τοῦ βιβλίου αὐτοῦ κάτι ἔχει νὰ προσφέρει εἰς τὸν ἀναγνώστην καὶ καλόπιστον μελετητήν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΟΣ

Ἰ. Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, Ἰερά Μονὴ Μεγάλου Σπηλαίου (Συνοπτικὸν Κιττορικόν), ἔκδ. 1986, σσ. 48.

Ἡ ἀξιολογὴ προσπάθεια πού ξεκίνησε τὸ 1983 ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, γιὰ τὴν προβολὴ τῶν ἱστορικῶν μνημείων τῆς μητροπολιτικῆς περιφέρειας του, συνεχίζεται μὲ ἱκανοποιητικὸ ρυθμὸ καὶ στὸ ἴδιο ὕψος. Προηγήθηκε ἡ ἔκδοσις δύο ἄλμπουμ μετὰ τίτλο «Τὰ Καλαβρύτα καὶ τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα των» καὶ «Ἡ Αἰγιαλεία καὶ τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα της», στίς 32 σελίδες τοῦ καθενὸς (μεγάλου σχήματος, 21X28) προβλήθηκαν τὰ ἀξιολογώτερα μνημεῖα τῶν περιοχῶν αὐτῶν.

Τώρα ὁ Σεβ. κ. Ἀμβρόσιος καθιέρωσε μιὰ νέα σειρά, σὲ μικρότερο μέγεθος (16X16), πού σκοπεύει νὰ ἀναδείξει τὸ κάθε μνημεῖο χωριστὰ. Ἀρχισε μὲ τὴν ἱερά Μονὴ Μεγάλου Σπηλαίου, ἥδη στοιχειοθετήθηκε καὶ ἐτοιμάζεται ἡ ἔκδοσις γιὰ τὴν Παναγία Τρυπητὴ Αἰγίου καὶ θὰ ἀκολουθήσουν γιὰ τὰ λοιπὰ περίσσεινα μνημεῖα τῆς περιοχῆς.

Χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς νέας σειράς εἶναι: Τὸ εὐχρηστο σχῆμα, ἡ ἀρίστη σελιδοποίηση, εἰκονογράφηση καὶ ἐκτύπωση σὲ τετραχρωμία καὶ τὰ συνοπτικὰ —παρὰ ταῦτα ὅμως πολὺ κατατοπιστικὰ— κείμενα.

Ἐπιθυμώντας νὰ καλύψει τὴν ἀνάγκη τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος «ἄφ' ἑνὸς μὲν κατακλύζεται καθημερινῶς ἀπὸ σωρεῖαν ἐντύπων, ἄφ' ἑτέρου δὲ δὲν διαθέτει πλέον ἐπαρκῆ ἐλεύθερον χρόνον πρὸς μελέτην», ὅπως σημειώνει στὸν πρόλογον ὁ Σεβ. Καλαβρύτων, ἐξέδωσε «μεταγλωττισμένον εἰς τὴν καθομιλουμένην τὸ γνωστὸν ἤδη «Συνοπτικὸν Κιττορικόν τῆς ἱεράς καὶ Βασιλικῆς Μονῆς τοῦ Μεγ. Σπηλαίου», πού ἀπὸ τὸ 1957 μέχρι τὸ 1977 γνώρισε 11 ἐκδόσεις. Τὸ ὕφος τοῦ «Κιττορικοῦ» εἶναι «ἐκκλησιαστικόν, ἀνεπιτήδευτον καὶ ἀπλοῦν». Τὰ περιεχόμενά του δίδουν ἐν συντομίᾳ, ὀλόκληρη τὴν ἱστορίαν τῆς Μονῆς: Ἡ θέσις τῆς — Συμεῶν καὶ Θεόδωρος — Ἡ ἀνεύρεσις τῆς ἱ. εἰκόνης καὶ ἡ ἱδρυσις τῆς Μονῆς — Σύντομος περιγραφὴ τῆς ἱ. εἰκόνης — Μερικὰ ἀπὸ τὰ θαύματα — Ἡ ἐπιθεσις τοῦ Ἰμβραῆμ — Πυρκαῖαι καὶ καταστροφαὶ τῆς Μονῆς — Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον! — Τὸ Μέγα Σπήλαιον σήμερα. Οἱ ἐγχρωμ. φωτογραφίαι κτισμάτων, εἰκόνων, κεμηλίων, χειρογράφων κ.λπ. προσδίδουν στὸ πρῶτον αὐτὸ τῆς σύγχρονης τυπογραφικῆς τέχνης τὸ χαρακτηρισμὸ τοῦ τελείου.

Σημειωτέον ὅτι τὰ ἔσοδα ἀπὸ τὴν διάθεσιν τοῦ βιβλίου διατίθενται γιὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἱεραποστολικοῦ καὶ φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

Ἱερωνύμου καὶ Σωφρονίου, Βίος τοῦ Ἀγίου Ἰλαρίωνα τοῦ Μεγάλου, (Εἰσαγωγικά - Μετάφρασις Κίμωνος Γ. Παπαχριστοπούλου), Ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, σειρά Ἄνθη τῆς ἐρήμου, ἀρ. 20, Ἀθήνα 1986, σσ. 126.

Ἀποφασισμένος «γιὰ μιὰ ξενάγησιν πολὺ πρωτότυπη» πρέπει νὰ εἶναι ὅποιος θελήσει νὰ διαβάσει τὴν καινούργια αὐτὴ ἔκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Αἰτία εἶναι ὅτι ὁ «ξεναγός», ὁ Ἅγιος Ἰλαρίωνας, δὲν προσφέρεται εὐκόλα, «γιατὶ συνεχῶς κρύβεται» σὲ ἐρημιὰς ξέμακρες καὶ μυστικές, ἀναζητώντας τὴν κατὰ Θεὸν γαλήνην, ἀποφεύγοντας τὰ ἐγκόσμια, τίς συμβατικότητες καὶ τίς πονηριὰς τῆς καθημερινῆς κοινωνικῆς πραγματικότητος. «Μόλις ἡ θαυμαστὴ του πολιτεία γινώταν γνωστὴ, μόλις τὰ πλήθη συνέρρεαν κοντὰ του γιὰ νὰ δοῦν θαύματα καὶ νὰ τὸν ἐπαινέσουν, αὐτὸς ἐγκατέλειπε καὶ μοναστήρια καὶ ἀδελφούς καὶ ἔφευγε... πὺρ πέρα, πὺρ πέρα... Ὁ ἀσκητὴς ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἔρημον, ἀπὸ ἡσυχίαν».

Αὐτὴ τὴ δήλωσις - ἐξήγησις μᾶς παρέχει ὁ Κ. Γ. Παπαχριστόπουλος στὰ ἐκτεταμένα Εἰσαγωγικά (σσ. 9-34), ὅπου ἐξετάζονται καὶ ἐκτίθενται τὰ σχετικὰ μὲ τὸ πῶς ὁ Ὅσιος Ἰλαρίων ἔγινε μοναχός, τὸ ὁδοιπορικὸ καὶ τὴν ἱεραποστολήν του, τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ μοναχισμοῦ στὴν Παλαιστίνη καὶ τὸ ἱστορικὸ πλαίσιο βιογραφίης τοῦ Ὁσίου ἀπὸ τὸν ἅγιον Ἱερώνυμον, τὴν μετάφρασιν τῆς ἀπὸ τὸν ἅγιον Σωφρόνιον, τὴν ἀξιολογίαν τοῦ Βίου κ.λ. Στὸ Β' μέρος (σσ. 35-126) παρατίθεται ὁ βίος τοῦ Ἀγίου Ἰλαρίωνα. Καλύπτει, μὲ συντομία, τὰ τῆς καταγωγῆς, γεννήσεως καὶ ἀνατροφῆς· τὴν παραμονὴν του κοντὰ στὸν Μέγα Ἀντώνιον· τὸ ξεκίνημα καὶ τίς δυσκολίες στὴν ἀσκησὴν του· τοὺς πειρασμούς καὶ τὰ τῆς διαμονῆς του (καλύβα, ντύσιμον, διαίτα)· τὰ θαύματά του· τὴν ἐκδίωξιν τῶν δαιμόνων, τίς περιουσίες του· ἀποσπάσματα τῶν διδασκαλιῶν του· τοὺς διωγμούς, τίς τελευταῖες στιγμὲς του κ.λπ..

Σήμερα, «πού οἱ ἄνθρωποι ζοῦν τὸν εὐδαιμονισμὸν καὶ τὸν ἡδονισμὸν στὴν πράξιν, σὺν κανόνα ζωῆς, ἔχει νὰ πεῖ κάτι» τὸ βιβλίον αὐτό, γιατί «μιλάει γιὰ ἕνα φιλόσοφον βίον, πού κινεῖ τοὺς θηματισμούς του πάνω σὲ ὀριακὰς κορυφογραμμὰς τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξέως» (Πρόλογος, σ. 5). Ὅντως, ἔχει νὰ δώσει σημαντικὸν μῆνυμα στοὺς σημερινούς ἀνθρώπους ὁ Βίος τοῦ Ὁσίου, ἔτσι ἀριστοτεχνικὰ δοσμένος ὅχι μόνον ἀπὸ τοὺς Ἱερώνυμον καὶ Σωφρόνιον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν μεταφραστὴν Κ. Γ. Παπαχριστόπουλον, πού πέτυχε νὰ προσδώσῃ στὴν μετάφρασιν μιὰ ἀξιοζήλευτη ζωντάνια καὶ ἐνέργεια, ἐνῶ μὲ τὰ ὅσα ἐκθέτει στὰ Εἰσαγωγικά μᾶς προσφέρει τὴν δυνατότητα νὰ γνωρίσουμε τὸ πλαίσιον μέσα στὸ ὁποῖον κινήθηκε ὁ Ὅσιος καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς.

Μακάρι ἡ σειρά αὐτὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας νὰ ἐμπλουτισθεῖ καὶ μὲ ἄλλα μυρίονα «ἄνθη τῆς ἐρήμου»...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

Ἀρχμ. Διονυσίου Δ. Μπέκου, Κάνε ξυπνο τὸ παιδί σου (σσ. 126)· Γλύτωσε τὸ παιδί σου ἀπὸ τὸ

φόδο (σσ. 156). Σύγχρονοι μέθοδοι ανατροφής των παιδιών (σσ. 284). 'Αδέλφια και αδελφές (σσ. 168), 'Εκδοσις 'Ι. Μητροπόλεως Μονεμβασίας και Σπάρτης.

«Οποιοι, ειδικός ή μή, διαδάσει έστω και ένα από τα τέσσερα αυτά βιβλία του πανος. άρχιμ. Διονυσίου Δ. Μπέκου (σύνολο σελίδων 834), διαπιστώνει χωρίς δυσκολία ότι πρόκειται για μία ιδιαίτερα προσεγμένη και εξαιρετικά ώφέλιμη, για τους γονείς και όσους άσχουν με όποιοδήποτε τρόπο το έργο της άγωγής, έργασία.

Κύριο γνώρισμα και συνάμα άρετή των τεσσάρων βιβλίων είναι το ότι γράφτηκαν όχι για το ράφι της βιβλιοθήκης, αλλά για να διαδίδονται για να τα συμβουλευόμαστε κατ' έξοχήν οι γονείς, που όσο περνούν τα χρόνια, τόσο πιο περίπλοκη γίνεται ή ανατροφή και ή άγωγή των παιδιών τους· μά και οι δάσκαλοι και οι καθηγητές που με δέος διαπιστώνουν πόσο άμφισθετείται το κύρος και ή αυθεντία τους από τα παιδιά και τους νέους, που γαλουχούνται έξ άπαλων δυνάμεων, όπως όλοι πια το γνωρίζουμε.

Ειδικότερα στο «Κάνε έξυπνο το παιδί σου από το φόβο» (α' έκδοση το 1982, β' το 1984) εξετάζεται ή σημασία που έχει ή ψυχολογική κατάσταση του παιδιού στην επίδοσή του στο σχολείο και έρευνάται ο ρόλος και ή αξία της καλής ψυχικής του διάθεσης για τη διανοητική του ανάπτυξη, ώστε να εξελιχθεί με επιτυχία στη ζωή του. Συγκεκριμένα αναπτύσσονται, μετά τις Γενικές Άρχές (σσ. 13-24), οι Άρνητικοί ψυχολογικοί παράγοντες (σσ. 26-48), οι Θετικοί ψυχολογικοί παράγοντες (σσ. 49-95), 'Ο Χριστός και ή εύφυα (σσ. 96-116).

Στο «Γλύτωσε το παιδί σου από το φόβο», ξεκινώντας από τις διαπιστώσεις ότι «οι περισσότερες από τις ανθρώπινες σχέσεις στηρίζονται πάνω στο φόβο» (Ρ. Daco) και ότι «το να τιμωρεί κανείς ένα παιδί, γιατί φοβάται, ισοδυναμεί με το να τιμωρεί έναν τυφλό, έπειδή δεν βλέπει» (Β. Wolman), επιδιώκεται, με τρόπο έπαγωγικό να βοηθήσει τους γονείς και παιδαγωγούς να συμπαρασταθούν σωστά στα παιδιά, ώστε να ξεπεράσουν τις φοβίες τους. Στο κεφ. Α', 'Εννοια και σημασία του φόβου (σσ. 13-31) αναπτύσσονται ή έννοια, τα είδη και οι συνέπειες του φόβου· στο κεφ. Β', τα Προληπτικά και Θεραπευτικά μέσα (σσ. 33-65), στο κεφ. Γ', Τί πρέπει ν' αποφεύγουν οι γονείς (σσ. 67-81), στο κεφ. Δ', Οι συνηθέστεροι παιδικοί φόβοι (σσ. 83-121) και στο κεφ. Ε', 'Ο Χριστός και ο φόβος (σσ. 123-146). Το έργο κλείνει, αντί επιλόγου, το Γράμμα σ' ένα παιδί (σσ. 147-149).

Το τρίτο βιβλίο έχει τίτλο «Σύγχρονοι μέθοδοι ανατροφής των παιδιών» και χαρακτηριστικό υπότιτλο: Μία σχολή γονέων στο σπίτι σου. Πρόκειται για ένα πολύ χρήσιμο έγκόλπιο για όλους τους γονείς, που τους άπασχολεί το κοινό έρώτημα: Τί πρέπει να κάνω για ν' αναθρέψω σωστά το παιδί μου. Με τρόπο συγκεκριμένο και πρακτικώς έφαρμόσιμο βοηθεί αποτελεσματικά στο έργο της άγωγής

των παιδιών. Για τη συγγραφή και αυτού του έργου του ό π. Διονύσιος Μπέκος πήρε ως άφετηρία τις διαπιστώσεις των ειδικών έπιστημόνων ότι οι γονείς, γενικά, «παρά τις άριστες προθέσεις τους είναι τόσο λίγο κατατοπισμένοι σε θέματα ψυχικής υγείας του παιδιού. 'Ιδιαίτερα σήμερα, που γνωρίζουν ότι οι ρίζες των νευρώσεων και του άγχους, άκόμη και πιο σοβαρών ψυχικών παθήσεων που μαστιίζουν τη σύγχρονη κοινωνία, βρίσκονται στην παιδική ήλικία...» (σ. 9).

Στο έργο παρουσιάζονται μερικές από τις πιο θεμελιώδεις σύγχρονες μεθόδους ανατροφής των παιδιών, δίδονται παραδείγματα στάσεως του 'Ιησού άπέναντι σε συγκεκριμένα περιστατικά, που ένισχύουν τις άψεις του συγγραφέα, όπως αυτές έχουν έκταθεί στα προηγούμενα κεφάλαια.

Το «'Αδέλφια και αδελφές», είναι ένα «μοναδικό στο είδος του στην έλληνική βιβλιογραφία και καλύπτει ένα σημαντικό κενό», όπως σημειώνει στον Πρόλογο (σ. 7) ο Δρ Κων. Τσιμπούκης, ψυχολόγος - παιδαγωγός, καθηγητής στο Μαράσλειο 'Αδασκαλείο Δ.Ε. 'Ο λόγος είναι ότι ή σειρά γέννησης του κάθε παιδιού, σε άναφορά με τα άδέλφια και τις αδελφές του, άσκει σημαντική επίδραση στις σχέσεις όχι μόνο μεταξύ τους αλλά και μέσα στην οικογένεια. Αυτή, άκριβώς, τη σημασία που έχει για ένα παιδί ή θέση του στο οικογενειακό δένδρο και τα ιδιαίτερα ψυχολογικά προβλήματα που αντιμετώπιζει, αποτελούν το κέντρο περί το οποίο στρέφεται το περιεχόμενο του βιβλίου. Στα όκτώ κεφάλαιά του εξετάζονται έξονυχιστικά τα συναφή θέματα, με τρόπο που άναμφιστότητα παρέχει ούσιαστική βοήθεια στους γονείς, για την όρθή διαπαιδαγώγηση των παιδιών.

«Αν θά ήθελε κανείς να κάνει μερικές γενικές παρατηρήσεις για τα άνωτέρω τέσσερα έργα του π. Διονυσίου, άδίαστα θά σημείωνε ότι πρόκειται για πολύ αξιόλογα βοηθήματα στα χέρια των γονέων και των παιδαγωγών. Χωρίς να τους λείπει ή βιβλιογραφική έννημέρωση —άντίθετα είναι πλούσια— και οι συχνές παραπομπές στα σημαντικότερα συναφή έργα των ειδικών, ό συγγραφέας απέφυγε τον πειρασμό να γράψει έργα - έπιστημονικές διατριβές και μάς πρόσφερε «έργαλεια» εύχρηστα και χρήσιμα στο έργο της άγωγής. Σ' αυτό συντελούν τόσο τα άφθονα παραδείγματα που άναφέρει όσο και ή άπλή και κατανοητή γλώσσα. 'Ας σημειωθεί, τέλος, ότι τα έσοδα από την πώληση των βιβλίων διατίθενται για το φιλανθρωπικό έργο της 'Ι. Μητροπόλεως, στο πρόσωπο του Ποιμενάρχου της όποίας, Σεβ. κ. Εύσταθίου, άνήκει ο δίκαιος έπαινος για την πρωτοποριακή και αξιομίμητη προσπάθεια για την εκπαίδευση που προσφέρει τόσο με τη Σχολή Γονέων που από τους πρώτους ίδρυσε στην έπαρχία, όσο και για την έκδοση της σειράς των τεσσάρων βιβλίων του σεβαστού και άγαπητού φίλου π. Διονυσίου Μπέκου.

Το να συστήσει κανείς την προμήθειά τους έκ μέρους των γονέων, παιδαγωγών, καθηγητών και πνευματικών μόλις είναι άνάγκη να σημειωθεί.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον, συνελθὸν εἰς συνεδρίαν τὴν 4ην Φεβρουαρίου 1987, ἵνα κρίνῃ καὶ δικάσῃ: α) τὸν ἱερέα Δημήτριον Λαζάρου, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως, β) τὸν ἱερέα Νέστορα Παππά, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ γ) τὸν ἱερέα Χρήστον Δέλκον, κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, κατηγορουμένους ἐπὶ ἀντικανονικῆς παραπτώμασι, ἐπέβαλεν αὐτοῖς τὴν ποινὴν τῆς κ α θ α ι ρ έ σ ε ω ς ἐκ τοῦ ὕψους τῆς ἱερωσύνης ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

Ὁ Πρόεδρος
τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος

Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν Νόμων: α) 1398)73 «Περὶ συστάσεως ὁργανικῶν θέσεων Διακόνων» κ.λπ., β) τοῦ Νόμου 817)78, γ) τοῦ Ν. 673)77, προκηρύσσομεν ἐκλογὴν Διακόνου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως εἰς τὸν ἐνοριακὸν Ἱερόν Ναόν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου - Αἰγίου, καὶ καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 36 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 28ῇ Ἰανουαρίου 1987

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 3)1987 ἀποφάσεως ἡμῶν ἥτις ἐγένετο συμφώνως πρὸς τὴν κειμένην Ἐκκλησιαστικὴν Νομοθεσίαν προκηρύσσομεν τὰς Ἐνορίας: 1) Ἀγίας Παρασκευῆς Καλυβῶν Ἀποκορώνου, 2) Ἀγίου Νικολάου Ἀρμένων Ἀποκορώνου, 3) Προφήτου Ἡλιοῦ Καθιανῶν Κυδωνίας, 4) Ἀγίου Παντελεήμονος Μ. Τοίχου Κάτω Δαρτάσου Κυδωνίας, 5) Ἀγίου Στεφάνου (β' θέσις) Κουμπέ Χανίων, 6) Ἀγίας Τριάδος Κορακιῶν Κυδωνίας, 7) Ἀποστόλου Θωμᾶ Νέου Χωρίου Ἀποκορώνου, 8) Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Ν. Χωρίου Κυδωνίας, 9) Ἀγίου Χριστοφόρου Καλυκᾶ Κυδωνίας καὶ προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσιν αὐτὰς ὅπως ἐνεργήσουν κατὰ Νόμον διὰ τὰ περαιτέρω.

Χανιά, 21 Ἰανουαρίου 1987

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Πειραιῶς ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

† Ὁ Καστορίας ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἑσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἐτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 20 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρὸς τοὺς νέους.

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Ὁ Διάλογος περὶ Παιδείας (Μνημόνιο).

Κων. Γ. Μπόνη, «Ἡ ἄμαχος ἰσχὺς τῆς Ἀκαδημίας».

Μητροπ. Γρεβενῶν Σεργίου, Ἡ Ἱ. Μονὴ τοῦ Ὁσίου Νικάνορος καὶ τὸ κειμηλιοφυλάκειον αὐτῆς.

Μάρκον Α. Σιώτου, Ὁ ἀριθμὸς τῆς ταυτότητος τοῦ Ἀντιχρίστου.

Γεωργίου Ν. Διλλιοῦ, Οἱ κανονικὲς, συνταγματικὲς, δικονομικὲς καὶ νομικὲς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τῶν ἰσχυρισμῶν τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά ὅτι, δῆθεν, στὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχει θρησκευτικὴ ἐλευθερία.

Ἡ ἐκλογὴ καὶ ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Πατριάρχου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας κ. Θεοκτιστοῦ.

Διακόνου Μελίτωνος Καραῆ, Ἐπικήδειος εἰς τὸν ἀείμνηστον Μητροπολίτην Σάρδεων κυρὸν Μάξιμον.

Θεοδ. Ἱ. Παναγοπούλου, Ὁ βίος τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, παράδειγμα γιὰ τὸν σημερινὸ ἄνθρωπο.

Ἀρχιμ. Συνεσίον Κτενᾶ, Θεόδωρος ὁ Στουδίτης ὡς ἀνακαινιστὴς τοῦ μοναχικοῦ βίου.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.